

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

KKV Évkönyv
2012

**A kis- és középvállalkozások helyzete
Magyarországon**

Budapest, 2013

KKV Évkönyv

2012

© Nemzetgazdasági Minisztérium, 2013

ISSN 1416-2334

Az évkönyvet készítette a Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A kézirat lezárva: 2013. december 20.

Nemzetgazdasági Minisztérium

1051 Budapest,

József nádor tér 2-4.

Tel.: 795 5010

Internet: www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium

Tartalom

Előszó.....	7
Összefoglaló.....	8
I. A makrogazdasági környezet változása.....	8
1.1 Makrogazdasági folyamatok.....	11
1.2 Gazdaságpolitikai környezet.....	13
1.2.1 Fejlemények a kis- és középvállalkozási politika területén.....	13
1.2.2 Az Európai Unió KKV-politikája és a magyar kis- és középvállalati szektor.....	18
1.3 A jogszabályi környezet változásai és azok hatása a kis és –középvállalkozói szektorra.....	22
1.3.1 Vállalkozások alapítása, engedélyezése.....	22
1.3.2 Vállalkozások működése.....	22
1.3.3 Vállalkozások megszüntetése, megszűnése, jogérvényesítés.....	33
II. A kis- és középvállalkozói szféra folyamatai.....	34
2.1 Módszertani megjegyzések.....	34
2.2 A vállalkozások jellemzői létszámnagyság szerint.....	36
2.2.1 A vállalkozások száma és összetétele.....	36
2.2.2 A kisvállalkozások szerepe a foglalkoztatásban.....	43
2.2.3 A tulajdonosi szerkezet alakulása létszám-kategóriák szerint.....	44
2.2.4 Beruházások.....	47
2.2.5 Részesedés a bruttó hozzáadott érték termeléséből.....	48
2.2.6 Árbevétel és export.....	49
2.2.7 A vállalkozások költségszerkezete.....	52
2.2.8 Jövedelmezőség.....	53
2.2.9 Termelékenység, hatékonyság.....	55
2.2.10 Támogatások és elvonások.....	59
2.2.11 Felhalmozási célú saját források, munka- és tőkejövedelmek.....	63
2.2.12 A vállalkozások finanszírozása.....	67
2.2.13 A vállalkozások helyzetéről a vállalkozók szemével.....	76
2.3 A vállalkozásokról területi metszetben.....	79

III. A Kis- és Középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények.....	86
3.1. A Nemzetgazdasági Minisztérium feladatai és a tárca kis- és középvállalkozói szektor erősítésére irányuló tevékenysége	86
3.1.1 Vállalkozásfejlesztési Tanács	86
3.1.2 Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács	87
3.2 A kis- és középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények.....	89
3.2.1 Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) végrehajtásában résztvevő intézmények: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség	89
3.2.2 Magyar Fejlesztési Bank	91
3.2.3 Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank Zrt.) és Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB Zrt.).....	92
3.2.4 Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. (MAG Zrt.).....	96
3.2.5 Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. (MV Zrt.)	97
3.2.6 Garantiqa Hitelgarancia Zrt.	100
3.2.7 Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA).....	104
3.2.8 Start Tőkegarancia Pénzügyi Szolgáltató Zrt.	106
3.2.9 KA-VOSZ Pénzügyi Szolgáltatásokat Közvetítő Zrt.....	110
3.2.10 Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. (KvFP Zrt.)	112
3.2.11 UNIO Garancia Szövetkezet.....	112
3.2.12 Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt.	112
3.2.13 Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (CKTA Zrt.).....	113
3.2.14 Magyar Követeléskezelő Zrt.	114
3.3 Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	115
3.4 Támogatásokat Vizsgáló Iroda (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)	115
3.5 Vállalkozásfejlesztési központok hálózata	117
3.5.1 Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (MVA).....	117
3.5.2 Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány	119
3.6 Kamarák.....	122
3.6.1 Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK)	122
3.6.2 Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara	124

3.6.3 Magyar Agrárkamara (MA).....	125
3.6.4 Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága (ICC Hungary) ..	126
<i>3.7 Regionális fejlesztést támogató szervezetek</i>	<i>127</i>
3.7.1 VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft (VÁTI Nonprofit Kft.).....	128
3.7.2 Regionális Fejlesztési Holding Zrt.	130
<i>3.8 Befektetés-ösztönzés és kereskedelemfejlesztés</i>	<i>131</i>
3.8.1 Nemzeti Külgazdasági Hivatal.....	131
<i>3.9 Innovációt, kutatás-fejlesztést támogató intézmények.....</i>	<i>139</i>
3.9.1 Nemzeti Innovációs Hivatal	139
3.9.2 Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala	143
3.9.3 Ipari-, Tudományos-, Innovációs- és Technológiai Parkok Egyesülete (IPE)	146
<i>3.10. A műszaki fejlesztést és az innovációt elősegítő további intézmények</i>	<i>147</i>
3.10.1 Európai Innovációs és Technológiai Intézet – (European Institute of Innovation and Technology, EIT).	147
3.10.2 Magyar Innovációs Szövetség (MISZ)	147
3.10.3 Vállalkozói Inkubátorok Szövetsége (VISZ).....	148
<i>3.11 A foglalkoztatáspolitikai intézményrendszere</i>	<i>149</i>
3.11.1 ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.	152
3.11.2 Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft (OFA NKft)	154
<i>3.12 Vállalkozói érdekképviseletek</i>	<i>156</i>
3.12.1 Kis- és Középvállalkozói Érdekképviseleti Szövetség (KÉSZ).....	156
3.12.2 Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ)	157
3.12.3 Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetsége (ÁFEOSZ)	157
3.12.4 Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ)...	158
3.12.5 Magyar Iparszövetség (OKISZ)	160
3.12.6 Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ)	161
3.12.7 Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ)	162
3.12.8 Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége (FIVOSZ).....	163
<i>3.13 Vállalkozások meghatározott csoportjait képviselő szervezetek, vállalkozásfejlesztést támogató alapítványok</i>	<i>163</i>
3.13.1 SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány.....	164

3.13.2 Joint Venture Szövetség (JVSZ).....	165
3.13.3 Magyar Bankszövetség	165
3.13.4 Magyar Kockázati és Magántőke Egyesület (HVCA).....	167
3.13.5 Felelős Családi Vállalkozásokért Magyarországon Közhasznú Egyesületet (FBN-H)	167
3.14 Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) intézményei és a NÉBIH.....	168
1. sz. Melléklet – Kérdőíves felmérés és mélyinterjú	171
2. sz. Melléklet – Kérdőív	173

Előszó

A kis- és középvállalkozói szektor gazdálkodó szervezeteknek teljesítményén múlik a magyar társadalom széles rétegeinek megélhetése és jóléte, ezért a KKV-k tevékenységének és környezetének mélyreható elemzése mind a tudományos szféra, mind a kormányzati döntéshozók számára kiemelt fontossággal bír. Ennek megfelelően a vállalkozók helyzetére hatást gyakorló tényezők mélyreható elemzésének és folyamatos nyomon követésének igényét hivatott kielégíteni a kis- és középvállalkozások helyzetéről szóló és immár tizenharmadik alkalommal megjelenő 2012. évi KKV Évkönyv.

2012-ben a kormányzati gazdaságpolitika mikro-, kis- és középvállalkozás-fejlesztéssel kapcsolatos intézkedései a klasszikus állami szerepvállalás területei mellett olyan további területekre is kitértek, melyek nem feltételeznek tipikusan állami szerepvállalást. Az Egyszerű Állam Program, a Magyar Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Program, valamint a Munkahelyvédelmi Akcióterv adó-, adminisztrációs és járulékteher csökkentő lépései, mellett a bevonható külső finanszírozási források tömegét növelő pénzügyi konstrukciók megteremtésében is kulcsszerepet vállalt a Kormányzat.

A szűkülő hazai piac és kereslet ellensúlyozása érdekében a vállalkozások piacra lépési, piacmegtartási, és –szerzési lehetőségének, nemzetköziesedésének elősegítésében is kulcsszerepet vállalt a Kormányzat. A Kárpát-medencei gazdaságfejlesztési stratégia, a Wekerle Terv intézkedéseként megalakult a Kárpát Régió Üzleti Hálózat, illetve a Külgazdasági Stratégia célkitűzéseivel összhangban a távoli piacok elérését segítő kereskedőházak is megkezdték működésüket. Az exporttevékenység támogatásához a 2012-ben a Nemzetgazdasági Minisztérium tulajdonosi joggyakorlása alá került Eximbank és MEHIB Zrt., valamint a Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt. járult hozzá. Mindez a Nemzeti Külgazdasági Hivatal (HITA) befektetés-ösztönzési és kereskedelemfejlesztési tevékenységével vált komplex segítséggé.

A kormányzati intézkedések keretében a következő évek gazdaságára is hatással bíró beruházási kedvezményekkel (pl. a Szabad Vállalkozási Zónák területén), munkahelymegtartó- és bővítő, vissza nem térítendő támogatásokkal, új adózási formák bevezetésével, vagy a családi vállalkozások folytonosságát biztosító illetéktörvény kialakításával kívántuk elősegíteni a vállalkozások tevékenységének folytatását, bővítését.

E rövid előszó zárásaként ajánlom az Évkönyvet minden tisztelt, a KKV szektor iránt érdeklődő Olvasó figyelmébe.

Varga Mihály

nemzetgazdasági miniszter

Összefoglaló

A kis- és középvállalkozások kulcsszerepet játszanak az európai gazdaságban. Több mint 20 millió KKV mintegy 87 millió embert foglalkoztat, a versenyszféra alkalmazottainak kétharmadát, ez utóbbi nagyjából azonos a hazai aránnyal. A KKV-k az Európai Unió gazdaságának mintegy 58%-át teszik ki (hozzáadott érték alapján számítva).

1. TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA, ALKALMAZOTTI LÉTSZÁMA ÉS BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK HOZZÁJÁRULÁSA MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINT, 2011

	Vállalkozások aránya (%)		Foglalkoztatottak (%)		Hozzáadott érték (%)	
	EU	Magyarország	EU	Magyarország	EU	Magyarország
Mikro	92,2	94,8	29,6	36,5	21,2	18,2
Kis	6,5	4,4	20,6	19,3	18,5	15,9
Közepes	1,1	0,7	17,2	16,9	18,4	19,5
Nagy	0,2	0,1	32,6	27,1	41,9	46,2

Forrás: EU SMEs in 2012

Hazánkban a KKV-k száma a vállalkozásokon belül az uniós átlagnál magasabb. A KKV-kon belül a mikrovállalkozások (és önfoglalkoztatók) súlya magasabb, míg a kis- és közepes vállalkozások súlya alacsonyabb, mint a tagországok átlagában. A foglalkoztatottságban betöltött szerepe a magyar mikrovállalkozásoknak szintén jelentősebb, míg a hozzáadott érték tekintetében a KKV szektor elmarad az uniós mutatótól.

Az átlagos magyar KKV jellemzően kevesebb alkalmazottat foglalkoztat, a magas darabszám miatt ugyanakkor a foglalkoztatási hatása jelentős. Az uniós átlagára jellemző 4,2 fővel szemben a magyarországi KKV-k átlagosan 3,1 főt foglalkoztatnak. A mikrovállalkozásoknál (0-9 fős kategória) 1,6, a kisvállalkozásoknál (10-49 fős kategória) 19,1, míg a közepes vállalkozásoknál (50-249 fős kategória) átlagosan 97,9 főt foglalkoztatnak Magyarországon. A nagyvállalkozások átlagosan 834,7 fővel dolgoznak.

A makrogazdasági környezet kifejezetten kedvezőtlen volt a vállalkozások számára az elmúlt években. 2012-ben a gazdasági növekedés globálisan csökkent, illetve recesszióba fordult. Magyarországon a külső kereslet jelentősen visszaesett és a belső fogyasztás is mérséklődött.

A regisztrált vállalkozások gazdálkodási forma szerinti összetétele nem változott jelentősen a válság évei alatt. A működő vállalkozások száma 2010-hez képest alig csökkent (3,1 százalékkal), az egyes ágazatok között viszont jelentős eltérések mutatkoztak. Jelentős mértékben bővül a kőolaj feldolgozás ágazatokban, a közigazgatás, védelemben működő vállalkozások száma, igaz ezen vállalkozások súlya alacsony a nemzetgazdaság egészét tekintve. 2011-ben tovább csökkent a textiliparban működő vállalkozások száma.

A külföldi tulajdon részarányának 2008-at követő emelkedése 2011-ben megtorpant, a jegyzett tőke külföldi tulajdonrésze 47 százalékról 46,4 százalékra mérséklődött egy év alatt. A belföldi társasági tulajdon és az állami tulajdon emelkedett 2010-ről 2011-re.

A tőkefelhalmozás mértéke a KKV szektorban enyhén növekvő, 2011-ben a saját tőke és jegyzett tőke hányadosa megközelítette a 4 százalékot, míg a válság évében 2,9 százalék volt a mutató értéke.

A tendenciákat vizsgálva megfigyelhető, hogy a nagyvállalkozásoknál (250 fő feletti) nagyobb volt a visszaesés, de gyorsabb a felzárkózás. A KKV szektorban ugyanakkor jóval elnyújtottabban érezte a válság a hatását, a 2011-re vonatkozó adatokban még nem lehetett látni a javuló tendenciát. 2011-ben enyhe növekedés figyelhető meg a KKV szektor beruházási aktivitásában, ez azonban a mikro-vállalkozások körében jelentkezett – így volumenében alacsony.

A veszteséges vállalkozások aránya a vizsgált négy évben fokozatosan emelkedett, 2011-ben ugyanakkor megállt a növekvő trend. Az árbevétel-arányos nyereség jelentősen csökkent az elmúlt években, a 2000-es évek közepére jellemző 6 százalékos szintről 3 százalék körüli szintre süllyedt. A legrosszabb év a mutató szempontjából mindenképpen 2008 volt. Minden méretkategóriában megfigyelhető a visszaesés, majd szinte minden esetben a lassú javulás.

A hazai KKV szektorban minden fontos, a versenyképességet jellemző mutató pozitívan korrelál a vállalkozás méretével, a nagyobb cégek tőkeintenzitása magasabb, az alkalmazottaik és a vezetők képzetesebbek, többet fordítanak kutatás-fejlesztésre, innovatívabbak, jobb eséllyel jutnak külső finanszírozási forrásokhoz, és jobbak a fajlagos eredménymutatóik is. A válság ugyanakkor némileg növelte a különbségeket a különböző méretkategóriák között.

A válságot követő években a vállalkozások finanszírozási helyzete még kedvezőtlenebbé vált, a kereskedelmi banki források jelentős mértékben csökkentek. A kisebb vállalkozások gazdasági kilátásait a pénzügyintézetek negatívabbra értékelték. A KKV-knak nyújtott bankhitelek állománya a 2008-ig gyorsan nőtt, azóta stagnál. A kereskedelmi bankok a 2008-ban kezdődött pénzügyi válság óta szinten tartják a vállalati és ezen belül a KKV-knak nyújtott hitelek állományát. Érdemi változást jelent, hogy szigorodtak a hitelnyújtás feltételei (magasabb kamatok, szigorúbb fedezeti elvárások). 2009 eleje óta romlik a bankok KKV-hiteleinek minősége, csökken a problémamentes hitelek aránya. 2008-hoz képest mind a rövid-, mind a hosszú lejáratú hitellel rendelkező KKV-k aránya csökkent. Előbbi 15 százalékról 10,2 százalékra, utóbbi 22,9 százalékról 19 százalékra mérséklődött 2011-re.

A Kormány a finanszírozáshoz jutás megkönnyítése az adminisztráció csökkentés és az adó- és járulékcsökkenés területén tett intézkedéseket a válság miatt nehezebb helyzetbe került KKV-k érdekében, az államháztartási hiány csökkentésének kényszere mellett ugyanakkor a 2012-es év folyamán még szűk volt a gazdaságpolitikai mozgástér.

A 2007-2013-as tervezési időszakban rendelkezésre álló források lehívása érdekében a kifizetések gyorsítására tett lépéseket a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség. A KKV-knak szóló pályázati kiírások továbbra is rendkívül népszerűek voltak 2012-ben. Különösen népszerűnek bizonyult az Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel Program, amellyel a kereskedelmi bankokon keresztül finanszírozási forráshoz nem-, vagy nehezen jutó mikro- és kisvállalkozások is forráshoz juthatnak. 2012. június elején megjelentek az Új Széchenyi Kockázati Tőkeprogramokból finanszírozott alapok működtetésére kiírt pályázati felhívások. A már korábban meghirdetett és működő JEREMIE Kockázati Tőke Program keretében 2013 végéig nyolc kiválasztott tőkealap közvetítésével összesen 45 milliárd forint értékű tőkebefektetésre nyílt meg a keret.

A Kormány kidolgozta a Munkahelyvédelmi Akciótervet, melynek keretében csökkentek a munkára rakódó terhek. Részben az Akcióterv keretében a KKV-k számára két új adónem került kidolgozásra (KIVA, KATA), amelyek 2013. január 1-től érhetőek el a vállalkozások számára.

A magyar gazdaság Kárpát-medencei léptékű növekedési stratégiáját, a Wekerle Tervet 2012 augusztusában fogadta el a Kormány. A terv fő stratégiai célja a hazai vállalkozások Kárpát-medencei pozícióinak erősítése, amelyhez a vállalkozásfejlesztési és külgazdasági eszközökön túl hozzájárul a térségi infrastruktúra összehangolása valamint az egységes munkaerőpiac megteremtése.

A Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) 2010 októberében megalakította a Vállalkozói Adminisztratív Tehercsökkentési Munkacsoportot. 2011-ben elindult az Egyszerű Állam program és elkészült a vállalkozások adminisztratív terheit csökkentő középtávú kormányzati program. A programot széleskörű konszenzus övezte, a javaslatok szakmailag megalapozottak a célkitűzések reálisak. A cél, hogy a vállalkozások bürokratikus kiadásai jelentősen csökkenjenek.

I. A makrogazdasági környezet változása

1.1 Makrogazdasági folyamatok

Az Amerikai Egyesült Államokban 2012-ben lassult a növekedés, míg az Európai Unióban mélyült a recesszió. Az uniós problémákat súlyosbítja a rekordnagyságú munkanélküliségi ráta és a csökkenő foglalkoztatottság is. A pénzügyi kondíciók némi javulást mutattak az év végén, nőtt a kockázatvállalási kedv, azonban ennek még nem volt érezhető a reálgazdasági hatása.

2012-ben Magyarországon is mélyült a recesszió. A végleges adatok szerint a GDP előállítása 2012-ben 1,7 (naptárhatást figyelembe véve 1,8) százalékkal, ezen belül az utolsó negyedévben 2,7 százalékkal csökkent. A gyenge gazdasági teljesítmény egyaránt tükrözi a romló konjunkturális folyamatokat, valamint a növekedési lehetőségek tartós beszűkülését. A hazai konjunktúrát alapvetően befolyásolta az elmúlt évben a folyamatosan lassuló külső kereslet: 2012 elején még 1,5 százalékos bővülést regisztrálhattunk a külkereskedelmi partnereinknél, ami az év végére 0,6 százalékra csökkent. Mivel a hazai kivitelben túlsúlyban vannak azok a termékek, melyek kereslete érzékeny a gazdasági ciklusokra (gépek, szállítóeszközök), ezért az export nagyon erőteljesen reagál a kereslet változására. Ennek megfelelően a kivitel dinamikája csökkent, a tavalyi év második felében pedig már a volumen csökkenését regisztrálták negyedéves bázison.

A felhasználás szerkezetét vizsgálva azt látjuk, hogy a fogyasztás kisebb, a felhalmozás nagyobb mértékben esett vissza. A tavalyi évben összességében a legnagyobb belső felhasználás 1,4 százalékkal zsugorodott. A csökkenés elsősorban a visszaeső reálbérékkel magyarázható: a szabályozás változása miatt a családi adókedvezménnyel korrigált nettó reálbérek 3,4 százalékkal csökkentek 2012 folyamán. Emellett a háztartási szektor továbbra is nettó hiteltörlesztői pozícióban van. Kedvező jel, hogy október óta emelkedik a fogyasztói bizalmi index értéke, és a javulás felgyorsult az idei év első hónapjaiban. Leginkább az általános gazdasági környezetet tekintve mérséklődött a háztartások pesszimizmusa, ami a fogyasztási, megtakarítási döntések során az óvatossági motívum dominanciájának a csökkenését eredményezheti.

Az aktivitás tovább bővült, azonban ez a munkanélküliek számának növekedésében csapódott le. A foglalkoztatottság másfél éves emelkedése tavaly év végén megállt, amely a gazdasági visszaesésnek, elsősorban az ipar rossz teljesítményének tudható be. A bérek lassuló ütemben, de még mindig az előző évek átlaga felett növekedtek a versenyszférában. 2012 második felében felgyorsult a dezinflációs folyamat. A mérséklődésben szerepet játszott a rezsicsökkentés valamint az élelmiszerárak vártnál kedvezőbb alakulása.

A második félévben megindult a kamatvágási ciklus, az irányadó kamat 5,25 százalékra csökkent. A hitelezés felfutását a bizonytalan gazdasági kilátások, a portfólió rossz minősége és a fiskális terhek okozta banki veszteségek egyaránt akadályozták.

A kivitel vártnál lassabb élénkülése mellett egyre nagyobb gondot okoz a beruházások alacsony szintje. Az évtized elején jellemzően 22-23 százalékos szinten mozgó beruházási ráta 2012-ben 20 százalék alá süllyedt. A versenyszféra 10 százalék körüli GDP arányos beruházási rátát produkált.

A GDP arányos beruházási ráta gyakorlatilag 2004 óta folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, azaz a beruházások csökkenő tendenciája egyáltalán nem új keletű dolog a hazai gazdaságban. Jelenleg nem a tendencia a legnagyobb probléma, hanem az a tény, hogy dacára a komoly uniós társfinanszírozású projekteknek (amelyek beruházás növelő hatása nem elhanyagolható) a hazai beruházások lassan nem érik el még az elégséges szintet sem.

1.1 TÁBLÁZAT: FŐBB MAKROGAZDASÁGI MUTATÓK

Megnevezés	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
GDP termelés (volumenindex)	104,8	104	103,9	100,1	100,9	93,2	101,3	101,6	98,3
Feldolgozóipar	105,8	105,7	105,6	106,8	97,7	81,7	114,6	103,6	99,3
Építőipar	98,4	106	97	94,4	91,2	96,4	91	94,7	93,6
Mezőgazdaság	149,9	94,9	93,9	80,1	151,6	86,8	85,1	122,4	78,8
Kereskedelem, javítás, szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	102,6	107,7	111,8	98,2	100,9	81,3	98,4	100,9	98,8
Szállítás, távközlés	105,3	105,5	104,5	106,1	93,7	90,8	103,2	100,3	97,5
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	103,1	103,6	99,4	91,3	97,7	100,5	95,3	94,4	97
GDP belföldi felhasználása	104,7	101,4	101,6	98,6	100,7	89,5	99,5	100,1	96,3
Végző fogyasztás	101,7	102,3	102,2	98,6	99,8	95,5	97,7	100,3	98,3
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	107,2	104,5	97,3	103,8	102,9	88,9	90,5	96,4	96,2
Export (volumenindex)	118,4	111,5	118	115,8	104,2	87,3	116,9	109,9	100,9
Import (volumenindex)	115,2	106,1	114,4	112	104,3	82,9	115,1	106,7	100
Államháztartás egyenlege (GDP %- ban) - ESA módszertan	-6,5	-7,9	-9,3	-5,1	-3,7	-4,6	-4,3	4,3	-1,9
Fogyasztói ár-index	106,8	103,6	103,9	108	106,1	104,2	104,9	103,9	105,7
Ipari termelői-index		103,1	106,6	100,3	105	104,9	104,5	104,2	104,3
Külkereskedelmi termékforgalom (millió euró)	-3915	-2904	-2379	-120	-319	3738	5515	7061	6823
Folyó fizetési mérleg egyenlege, Mrd euró	-7111	-6624	-6636	-7223	-7752	-202,5	1033	909,6	1604,7
Foglalkoztatottak száma, 1000 fő (15-64 éves kor)	3874,7	3878	3906	3897	3849,1	3751,3	3750,1	3779	3842,8
Aktivitási ráta, % (15-64 éves kor)	60,5	61,4	62	61,9	61,5	61,6	62,4	62,7	64,3
Munkanélküliségi ráta	6,1	7,2	7,5	7,4	7,9	10,1	11,2	10,9	10,9

Forrás: KSH, MNB

1.2 Gazdaságpolitikai környezet

1.2.1 Fejlemények a kis- és középvállalkozási politika területén

A 2007-2013-as tervezési időszakban rendelkezésre álló források lehívása érdekében a kifizetések gyorsítására tett intézkedéseket a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség. A lehívások késlekedésének egyik legfőbb akadálya, hogy a projektgazdák nem nyújtották be az aktuális elszámolási csomagokat (elsősorban az önkormányzati projekteknél tapasztalható elmaradás, nem annyira a vállalkozásoknál). Az NFÜ vezetősége már korábban is változtatott a pályáztatási rendszeren, és az elakadt pályázatok kezelését prioritásként kezelte 2012-ben. A KKV-knak szóló pályázati kiírások továbbra is rendkívül népszerűek.

1.2. TÁBLÁZAT: AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAINAK ALLOKÁCIÓS TELJESÍTMÉNYE 2012 VÉGÉN A TAGORSZÁGI JELENTÉSEK ALAPJÁN

Az Európai Unió tagállamai	Százalék
Litvánia	60,5
Portugália	58,4
Írország	55,6
Észtország	53,9
Svédország	53,3
Finnország	52,7
Németország	52,3
Lengyelország	51,3
Egyesült Királyság	50,3
Ausztria	49,3
Lettország	48,5
Spanyolország	48,4
Szlovénia	47,6
Belgium	46,8
Görögország	45,3
Luxembourg	44,9
Hollandia	44,0
Magyarország	43,0
Ciprus	42,6
Dánia	42,5
Franciaország	41,6
Szlovákia	38,9
Csehország	37,0
Málta	33,2
Bulgária	28,5
Olaszország	28,0
Románia	20,7

Forrás: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/funding/index_en.cfm

2012. szeptember elején módosult a Gazdaságfejlesztési Operatív Program 2011-2013. évekre szóló akcióterve. A GOP-on belül legnagyobb mértékben a K+F-re és innovációra (piacorientált K+F, akkreditált klaszterek közös projektjeinek támogatása, vállalati innováció, projekt előkészítés) fordítható keret emelkedett, de több forrást allokáltak a vállalkozások komplex fejlesztésére is (vállalati technológiai fejlesztés, komplex technológiafejlesztés és foglalkoztatás, környezeti célú fejlesztések, IKT fejlesztések, KKV munkahelyteremtés). Mérséklődött az üzleti környezet fejlesztésére (közrehalozati fejlesztések, logisztika, KKV-k piaci megjelenésének támogatása, SaaS központok, esélyegyenlőségi célcsoportok a gazdaságban) szánt keret, míg a pénzügyi eszközök (hitel program, garancia program, közösen létrehozott kockázati tőkealapok) prioritásra és a technológiai segítségnyújtásra rendelkezésre álló források összege változatlan maradt.

Rendkívül népszerűnek bizonyult az Új Széchenyi Kombinált **Mikrohitel** Program, amellyel a kereskedelmi bankokon keresztül finanszírozási forráshoz nem-, vagy nehezen jutó mikrovállalkozások is forráshoz juthatnak. A programban a pályázók 10 százalék önerő mellett maximum 10 millió forint vissza nem térítendő támogatást és 20 millió forint kedvező kamatozású beruházási hitelt kaphattak.

Az Eximbank által 2011-ben kidolgozott, forgóeszköz-finanszírozást szolgáló konstrukciót is számos vállalkozás vette igénybe. A konstrukció lényege, hogy a vállalkozások fix kamatozású, középlejratú euró hitelhez juthatnak. 2011-ben 20 milliárd forintot sikerült kihelyezni, de 2012-ben a folyósított hitel megduplázódott.

Június elején megjelentek az Új Széchenyi Kockázati Tőkeprogramokból finanszírozott alapok működtetésére kiírt pályázati felhívások. A konstrukció célja a korai, illetve növekedési szakaszban lévő mikro- és kisvállalkozások tőkehelyzetének javítása. A Közös Magvető Alap Alprogramot 6, míg a Közös Növekedési Alap Alprogramot 22,5 milliárd forintos keretösszeggel hirdették meg. A két pályázati felhívással tíz alapkezelő jöhet létre (négy a Magvető és hat a Növekedési Alap alprogramban). Mindkét alprogramnál legalább 30 százalék magánforrást kell bevonni, így 2015-ig az állami támogatás segítségével összesen 41 milliárd forint kihelyezésére nyílik lehetőség.

A már korábban meghirdetett és működő JEREMIE Kockázati Tőke Program keretében 2013 végéig nyolc kiválasztott tőkealap közvetítésével összesen 45 milliárd forint értékű tőkebefektetésre van keret. 2011 végéig 18 milliárd forint értékben hoztak befektetési döntés és 12 milliárd forint értékben valósul meg befektetés. Összesen 44 darab vállalkozást sikerült elérni a Kockázati Tőke Programon keresztül.

A Közös Növekedési Alap tulajdonképpen a korábbi program folytatása, növekedési életszakaszban lévő, innovatív vállalkozásokat kívánna támogatni a befektetésekkel. A Közös Magvető Alap új kezdeményezés, a nagyon korai fázisban lévő, akár csak koncepció szinten létező projekteket kívánja tőkéhez juttatni.

Orbán Viktor miniszterelnök 2012. július elején ismertette a tízpontos Munkahelyvédelmi Akciótervet:

- A 25 éven aluliak és 55 éven felüliek járulékai feleződnek. A képzettséget nem igénylő munkakörökben dolgozóknál szintén csökken a járulék.
- A tartós munkanélküliek alkalmazásának első két évében nem kell, a harmadik évben pedig mindössze 50 százaléknyi munkáltatói járulékot kell fizetni. A szülés után gyedről-gyesről visszatérők után szintén nem kell járulékot fizetni.
- A 6 millió forint éves árbevétel alatti vállalkozások egy egyszerű, havi átalányban megállapított adófizetést választhatnak (főállásban 50 ezer forint, mellékállásban havi 25 ezer forint). Az új adó kiváltja a társasági adót, személyi jövedelemadót, járulékokat és a szociális hozzájárulási adót.
- 25 főnél kevesebb foglalkoztató vállalkozások körében bevezetik a 16 százalékos kisvállalati adót, ami kiváltja a társasági adót, szakképzési hozzájárulást, személyi jövedelemadót, osztalék után fizetendő egészségügyi hozzájárulást.
- Az 500.000 euró alatti árbevétellel működő vállalkozásoknak csak akkor kell befizetni az áfát ha azt nekik már kifizették.
- 2012-13-ban nem kell beszámítani a kedvezőtlen árfolyammozgás miatt bekövetkezett tőkevesztéseket, így nem kell azonnal visszapótolni az árfolyamvesztés miatt elveszett tőkét.
- Házipénztárra vonatkozó korlátozások megszüntetése.

A pályakezdő fiatalok, a gyesről-gyedről visszatérők és az 50 évesnél idősebbek foglalkoztatását eddig is ösztönözte adókedvezménnyel a Kormány. A bejelentett intézkedések emelik az eddig Start kártyákkal elérhető kedvezményeket.

Alap- és középfokú végzettségű, 25 évnél fiatalabb munkavállaló alkalmazása esetén a bruttó bér 17 százalékával lehet csökkenteni a 27 százalékos szociális hozzájárulási adót a minimálbér duplájáig a foglalkoztatás első évében; a második évben 7 százalékosra csökken a kedvezmény. Felsőfokú végzettséggel bírónál egy évig jár kedvezmény: az első kilenc hónapban 17, az utolsó háromban 7 százalék. A Start Plusz Kártya a gyesről és a gyedről visszatérők foglalkoztatását hivatott ösztönözni: az első évben a bruttó munkabér, de legfeljebb a minimálbér kétszeresének 17, a második évben 7 százalékával csökkentheti a munkáltató a dolgozó után fizetendő szociális hozzájárulási adót. A Start Extra Kártya az 50 évnél idősebbek elhelyezkedésének megkönnyítését szolgálja. Ekkor az első évben a munkáltató nem fizet szociális hozzájárulási adót, a másodikban a kedvezmény mértéke 17 százalék.

Magyarország a versenyképességi felmérések szerint az elmúlt években javított a nemzetközi rangsorban elért pozícióján, számos területen azonban komoly kihívásokkal kell szembenézni. A versenyképesség intézményi mutatói tekintetében rossz helyen állunk a versenyképességi rangsorban. A Világgazdasági Fórum felmérésében ezt a pillért 21 ismért alkotja: a legrosszabb a helyzet a kormányzati szabályozás terén, és legjobb a cégalapítás

gyorsaságát tekintve. A vállalkozásokra nehezedő adminisztrációs teher a GDP 3 százaléka körül alakul, míg a nyugat-európai országokban 2 százalék.

Az NGM 2010 októberében megalakította a Vállalkozói Adminisztratív Tehercsökkentési Munkacsoportot. 2011-ben elindult az Egyszerű Állam program és elkészült a Vállalkozások adminisztratív terheit csökkentő középtávú kormányzati program. A programot széleskörű konszenzus övezte, a javaslatok szakmailag megalapozottak a célkitűzések reálisak. A cél, hogy a vállalkozások bürokratikus kiadásai 503 milliárd forinttal csökkenjenek.

A KKV-k számára elérhető egyszerű adónemeket dolgozott ki az NGM 2012-ben. A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvény bevezetője szerint *„az Országgyűlés abból a meggyőződésből kiindulva, hogy a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés záloga és egyben a társadalmi jólét forrása egyfelől az értékteremtő munka, másfelől a vállalkozások, kiemelten a kis- és közepes vállalkozások adózási feltételeinek javítása, a következő törvényt alkotja.”* Azaz a cél a kis- és közepes vállalkozások adózási feltételeinek javítása. Az új adók 2013-tól választhatók.

A kisvállalati adó a legfeljebb 25 főt foglalkoztató, legfeljebb 500 millió forint árbevételű produkáló, 500 millió forintos mérlegfőösszeg alatti kisvállalkozások számára lesz választható. Az adókulcs 16 százalék. Az új adó kiváltja a szociális hozzájárulást, a társasági adót, szakképzési hozzájárulást, egyéni vállalkozóknál pedig a nyereségadó utáni személyi jövedelemadót.

A tételes kisadó lényege, hogy a legfeljebb 6 millió forint árbevételű vállalkozás egyetlen adót fizet, ami kiváltja a legtöbb adót (jövedéki adó köteles tevékenység esetén a jövedéki adót nem váltja ki, és nem váltja ki az ÁFA-t sem, ha a cég ÁFA-körbe tartozik, illetve az iparűzési adót sem). Főállású vállalkozóknak havi 50 ezer forintot, mellékállású vállalkozóknak havi 25 ezer forintot kell fizetni.

A magyarországi gazdálkodó szervezeteket, elsősorban KKV-kat képessé kell tenni a nemzetközi piacra lépésre, a külpiacokon való megjelenésre.

A magyar gazdaság Kárpát-medencei léptékű növekedési stratégiája a Wekerle Terv 2012 augusztusában készült el. A terv fő stratégiai célja a hazai vállalkozások Kárpát-medencei pozícióinak erősítése, melyet a térségi infrastruktúra összehangolásán valamint az egységes munkaerőpiac megteremtésén keresztül lehet elérni a dokumentum szerint.

A Nemzetgazdasági Minisztériumban a különböző ágazati szereplőkkel történő egyeztetések keretében jelenleg zajlik a stratégiai dokumentumban kitűzött célok eléréséhez vezető konkrét intézkedési tervek kidolgozása. Ennek során szoros együttműködésre van szükség a kitörési pontokban meghatározott ágazatok szereplőivel és a külföldi piacra lépést elősegítő intézményi szereplőkkel.

A Wekerle Terv öt ágazati kitörési pontot határoz meg:

- jármű- és gépipar;

- élelmiszer-gazdaság;
- turizmus és egészségipar;
- kreatív ipar és ICT;
- zöldgazdaság.

A Wekerle Terv intézményrendszerének legfontosabb eleme a Kárpát Régió Üzleti Hálózat, amely a Nemzeti Külgazdasági Hivatal, valamint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara együttműködésében épül ki. A hálózat öt irodával 2012-ben már meg is kezdte a működését és a tervek szerint 2013-ra tizenegy helyszínen lesznek elérhetőek az ingyenesen rendelkezésre álló tanácsadói szolgáltatásai. A dokumentum azt is előrevetíti, hogy létre kellene hozni egy Kelet-közép-európai Növekedéskutató Intézetet és egy Kelet-közép-európai Közlekedéstudományi Intézetet.

Szintén a kis- és középvállalkozások nemzetköziesedését szolgálják a hagyományos uniós kapcsolatokon túl a kétoldalú gazdasági együttműködési vegyes bizottságok (GVB), amelyek többnyire Unión kívüli országok között működnek. A GVB-k működésének jogi hátterét a két ország Kormányai között megkötött gazdasági együttműködési megállapodás (GEM) releváns bekezdése biztosítja.

A GVB alapvető feladatait a GEM ide vonatkozó bekezdése foglalja össze. A GVB feladatai tipikusan:

- a kétoldalú gazdasági kapcsolatok fejlesztésének megvitatása,
- új lehetőségek felkutatása a jövő gazdasági együttműködésének további fejlesztéséhez,
- javaslatok kidolgozása a gazdasági együttműködés feltételeinek javítására mindkét ország vállalatai között,
- javaslatok tétele a GEM alkalmazására.

A GVB magyar és a partner ország tagozatából tevődik össze, melyek élén a két fél által kinevezett társelnökök állnak. A magyar társelnök kinevezése miniszterelnöki hatáskör. A GVB titkársági teendőit magyar oldalon rendszerint az NGM bilaterális kapcsolatokat kezelő főosztálya látja el, ritkábban a GVB magyar társelnöke alá tartozó szakmai szervezet.

A GVB további tagjait az aktuális témák figyelembe vételével hívja meg a GVB titkársága az állami és érintett regionális intézmények, valamint az érdekelt vállalkozói körből. Általában véve a GVB munkájában és az üléseken a következő tárcák és szervezetek képviselői vesznek részt: NGM, KüM, KIM, VM, NFM, EMMI, NIH, HITÁ, MKIK és egyéb a kétoldalú kapcsolatokban érintett gazdasági szakmai v. társadalmi szervezetek (pl.: NFÜ, EXIMBANK, Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság stb.).

A kiemelt ágazatokban történő együttműködésre a Felek a GVB plenáris ülésén szakmai-ágazati munkacsoportok létrehozását kezdeményezhetik.

2012-ben a következő országokkal működtek GVB-k: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Montenegró, Moldova, Románia, Horvátország, Szerbia.

1.2.2 Az Európai Unió KKV-politikája és a magyar kis- és középvállalati szektor

A kis- és középvállalkozások kulcsszerepet játszanak az európai gazdaságban. Több mint 20 millió KKV mintegy 87 millió embert foglalkoztat, a versenyszféra alkalmazottainak kétharmadát, ez utóbbi nagyjából azonos a hazai aránnyal. A KKV-k az Európai Unió gazdaságának mintegy 58%-át teszik ki (hozzáadott érték alapján számítva).

1.3. TÁBLÁZAT: AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS MAGYARORSZÁG NEM PÉNZÜGYI SZÉKTORBA TARTOZÓ VÁLLALKOZÁSAINAK FŐ JELLEMZŐI 2012-BEN

		mikro	kis	közepes	KKV együtt	nagy	összes
A vállalkozások megoszlása (%)	EU-27	92,2	6,5	1,1	99,8	0,2	100,0
	Mo.	94,8	4,4	0,7	99,9	0,1	100,0
Foglalkoztatottak megoszlása	EU-27	29,6	20,6	17,2	67,4	32,6	100,0
	Mo.	36,5	19,3	16,9	72,7	27,1	100,0
Bruttó hozzáadott érték megoszlása	EU-27	21,2	18,5	18,4	58,1	41,9	100,0
	Mo.	18,2	15,9	19,5	53,6	46,2	100,0

Forrás: EU SMEs in 2012

Az Európai Unió kis- és középvállalkozási politikáját meghatározó dokumentum az Európai Kisvállalkozói Intézkedéscsomag (Small Business Act of Europe, SBA) a 2000 júniusában elfogadott Kisvállalkozói Charta helyére lépett. A dokumentum tíz elvet fogalmaz meg, amelyet mind az EU, mind a tagországok KKV politikájában javasol követni:

- Olyan környezetet kell teremteni, amelyben a vállalkozók és a családi vállalkozások boldogulhatnak, és amely díjazza a vállalkozói készséget.
- Biztosítani kell azt, hogy a csődbe jutott becsületes vállalkozók gyorsan megkapják a lehetőséget az újrakezdéshez.
- A „Gondolkozz előbb kicsiben!” elvnek megfelelő szabályokat kell alkotni.
- A közigazgatási rendszereknek meg kell felelniük a KKV-k szükségleteinek.
- Meg kell könnyíteni a KKV-k részvételét a közbeszerzési eljárásokban, és jobban ki kell használni a KKV-k állami támogatásának lehetőségeit.
- Meg kell könnyíteni a KKV-k finanszírozáshoz jutását, továbbá olyan jogi és üzleti környezetet kell teremteni, amely támogatja a kereskedelmi tranzakciókhoz kapcsolódó fizetések időben történő teljesülését.
- Segíteni kell a KKV-kat abban, hogy nagyobb mértékben élvezhessék az egységes piac nyújtotta előnyöket.
- Elő kell segíteni a KKV-k szaktudásának fejlesztését és az innováció valamennyi formáját.

- Lehetővé kell tenni a KKV-k számára, hogy a környezetvédelmi kihívásokat üzleti lehetőségekké alakíthassák.
- Ösztönözni és támogatni kell a KKV-kat, hogy részesüljenek a növekvő piacok előnyeiből.

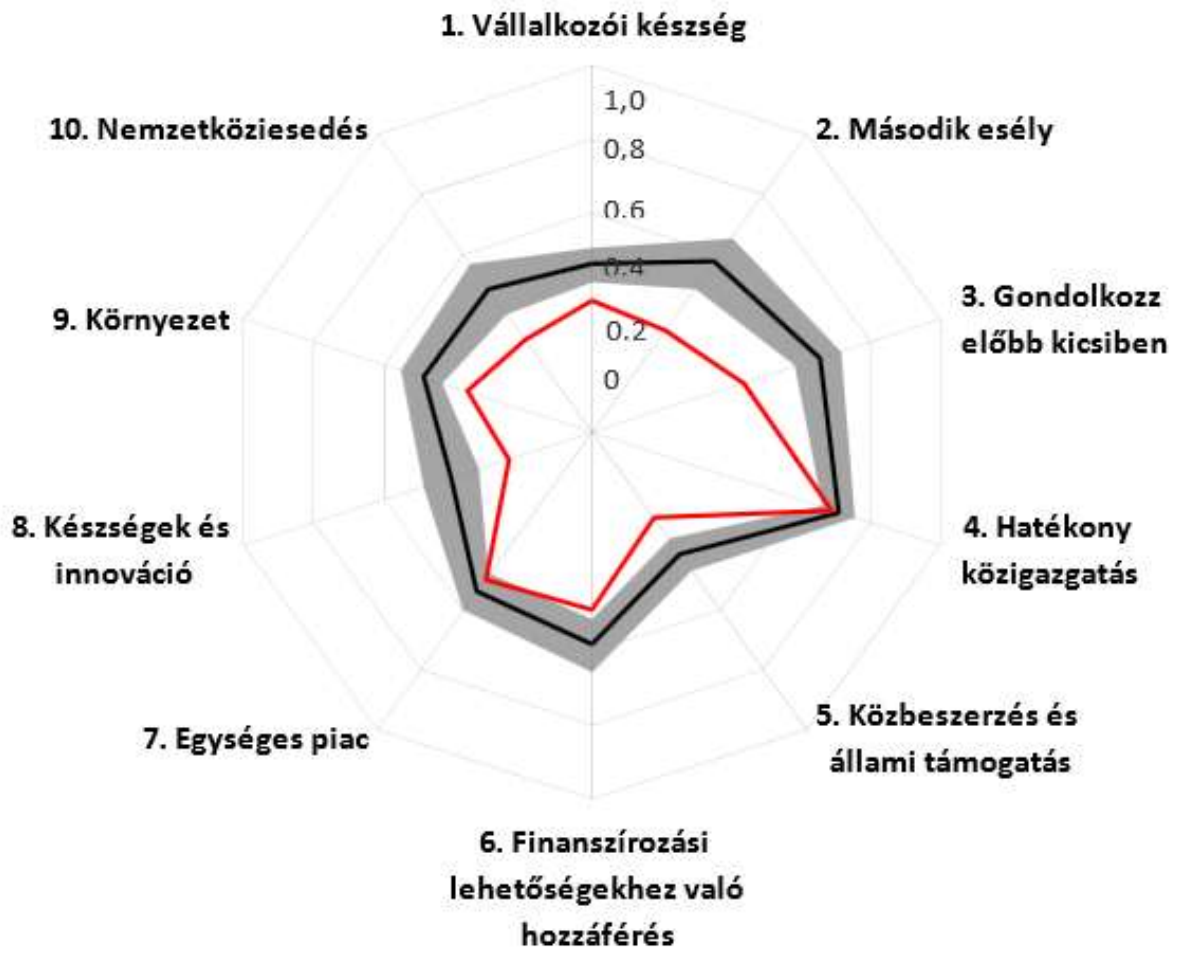
Az Európai Kisvállalkozói Intézkedéscsomag és a Kisvállalkozói Charta témakörei nagyon hasonlóak, és némi átfedést mutatnak az iparpolitikai dokumentum javaslataival. A kisvállalkozás-fejlesztési politika területén is az a legfontosabb változás, hogy az Európai Bizottság az elvek alkalmazását, betartását a korábbiaknál jóval szorosabban követi, a politikák végrehajtására nagyobb súlyt helyez.

Az SBA alapján összeállított 2012-es értékelés szerint Magyarország tízből nyolc területen még mindig elmarad az uniós átlagtól. A legnagyobb elmaradás a második esély (vállalkozás megszüntetésének ideje, költsége stb.) a „Gondolkozz előbb kicsiben” (kormányzati szabályozás, egyszerűsítés stb.) és innovációs dimenziók mentén mérhető. A jelentés kiemelt megállapításai:

- A magyarországi KKV szektor legalább 2005 óta stagnál.
- A mikrovállalkozások különösen fontosak, mivel az üzleti szféra több mint 36 százalékát adják.
- A kormány továbbra is aktívan foglalkozik a KKV-politikával, de akad néhány intézkedés, amely kedvezőtlen hatással lehet a KKV-kra.

1.1 ÁBRA: MAGYARORSZÁG SBA ÉRTÉKELÉSE, 2012

■ Uniós átlag +/- 0,5 szórás ■ Magyarország

Forrás: SBA Fact Sheet, 2012

1.4. TÁBLÁZAT: ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK ALAKULÁSA VÁLSÁGINTÉZKEDÉSEK NÉLKÜL MAGYARORSZÁGON (MILLIÓ EUR)*

Ágazatok/célok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mezőgazdaság	0,0	352,9	608,1	365,6	329,6	223,6	226,9	198,7	238,2
Halászat	0,0	1,8	0,0	1,3	0,4	0,0	0,3	0,0	0,0
Horizontális célkitűzések összesen	416,8	399,9	516,6	560,1	459,8	1405,9	1137,0	824,7	606,4
Kereskedelem, export	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	5,8	1,3	0,0	0,0
Kultúra és nemzeti örökség védelme	24,1	80,7	85,6	59,2	50,6	53,7	66,5	61,9	134,9
Foglalkoztatás	47,7	20,9	10,3	61,4	120,5	604,5	216,6	181,3	163,3
Környezet	5,8	1,9	9,5	14,7	3,7	89,4	41,4	13,6	13,5
Természeti katasztrófák	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	2,3
Egyéb	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	146,5	201,4	184,1	0,0
Regionális támogatások	261,5	220,9	302,8	297,7	214,7	318,5	445,4	313,5	248,7
K+F és innováció	6,1	15,4	49,5	70,9	7,5	74,1	101,1	30,6	32,4
Kockázati tőke	4,6	8,7	12,2	8,8	6,0	1,2	1,7	0,9	1,0
KKV-k	44,8	43,5	42,0	34,5	28,2	56,1	29,5	9,7	8,9
Szociális támogatások	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oktatás, képzés	22,2	8,0	4,7	12,8	27,5	56,0	32,1	29,0	1,4
Egyes ágazatok összesen	642,2	431,6	642,1	576,3	541,2	539,4	241,7	900,3	253,1
Szénbányászat	12,2	112,2	42,7	34,6	41,7	37,5	31,3	29,4	0,0
Pénzügyi szolgáltatások	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Feldolgozóipar	623,7	221,4	506,8	449,1	416,0	310,3	203,1	209,4	253,1
Egyéb nem feldolgozóipar	0,0	93,5	90,0	92,6	83,5	191,7	7,4	661,5	0,0
Egyéb szolgáltatás	6,3	4,5	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Közlekedés	183,5	37,8	55,4	62,4	45,4	28,4	24,5	24,5	22,8
Összes támogatás mg., halászat és közlekedés nélkül	1.059,0	831,5	1.158,7	1.136,4	1.001,0	1.945,4	1.378,7	1.725,0	859,5
Összes támogatás közlekedés nélkül	1.242,5	1.224,0	1.822,2	1.565,7	1.376,4	2.197,3	1.630,4	1.948,2	1.120,5

Forrás: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/stat_table_hu.xls

* minden adat millió euróban konstans áron, 2011-re újraszámolva

1.3 A jogszabályi környezet változásai és azok hatása a kis és – közép vállalkozói szektorra

1.3.1 Vállalkozások alapítása, engedélyezése

2012. március 1-én életbe lépett az új adóregisztrációs eljárás. Új cég alapítása esetén az adóhatóság megvizsgálja, hogy van-e bármilyen akadálya az új cég számára adószám megállapításának és megtagadhatja az adószám kiadását. Új cégben nem lehet ügyvezető, vagy többségi befolyással rendelkező tag olyan személy, aki 5 évet megelőzően olyan cégben volt többségi tag vagy ügyvezető, amelynek 10 millió forintot meghaladó 180 napon túl fennálló adó tartozása volt, vagy adószámát törölték. Március 1-től továbbá feltüntetik a Cégjegyzékben az ügyvezető és a tagok születési idejét és helyét is.

1.3.2 Vállalkozások működése

1.3.2.1 Adórendszer

2012-ben a NAV adó- és adójellegű bevételei 10.218 milliárd forintot tettek ki, 10 százalékkal meghaladva az előző évi értéket. A növekedés legnagyobb része az úgynevezett kiemelt adónemekből (áfa, tb járulék, egészségügyi hozzájárulás, szja, jövedéki adó) származott. Az adónemeknél bekövetkezett növekedés elsősorban jogszabályi változásokkal és nem a konjunkturális helyzet alakulásával indokolható.

1.5. TÁBLÁZAT: A NAV ÁLTAL KEZELT BEVÉTELEK ALAKULÁSA (MILLIÓ FORINT)

Megnevezés	2011	2012
Társasági adó	316.621	342.305
Társas vállalkozások különadója	16.133	-
Hitelintézetek különadója és hitelintézeti járadék	9.389	9.743
Személyi jövedelemadó	1.382.785	1.498.396
Magánszemélyek különadója	3.700	1.244
Általános forgalmi adó	2.219.451	2.747.408
Egyszerűsített vállalkozói adó	172.272	146.532
Játékadó	62.465	64.096
Energiaellátók jövedelem adója	16.885	5.610
Pénzügyi szervezetek különadója	186.466	84.936
Bolti kiskereskedelmi tevékenység különadója	21.604	33.345
Távközlési tevékenység különadója	51.339	50.690
Energiaellátó vállalkozási tevékenységének különadója	99.001	81.610
Távközlési adó	-	12.209
Környezetterhelési díj	6.261	7.255
Nemzeti Foglalkoztatási Alapot megillető főbb járulékok	-	172.178
Cégautó adó	25.256	32.307
Rehabilitációs hozzájárulás	66.418	62.666
Szakképzési hozzájárulás	45.206	76.113
Innovációs járulék	25.175	58.121
Társadalombiztosítási járulék	2.633.075	3.250.049
Egészségügyi hozzájárulás	54.284	108.153
Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék	779.972	95.600
Baleseti adó	-	25.155
Gyógyszer forgalmazásával kapcsolatos bevételek	46.155	57.238
Uniós vámbevételek (NAV által beszedett összes)	36.793	35.481
Jövedéki adók összesen	875.114	929.407
Regisztrációs adó	34.479	13.671
Környezetvédelmi termékadj	19.759	55.390
Energiaadó	17.253	16.857
Népegészségügyi termékadó	3.274	19.052
Illeték bevétel (NAV által beszedett összes)	77.732	81.060
Különféle egyéb befizetések, szankciók, bírsággal, pótlékkal együtt	77.051	44.075
Összes befizetés	9.323.846	10.217.952

Forrás: NAV Évkönyv, 2012

Személyi jövedelemadó

Az egyéni vállalkozó az adóévben elhatárolt veszteségét legfeljebb az elhatárolt veszteség nélkül számított vállalkozói adóalap 50%-áig érvényesítheti.

1.6. TÁBLÁZAT: EGYÉNI VÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL IGÉNYBE VETT ADÓALAP- ÉS ADÓKEDVEZMÉNYEK

	2008	2009	2010	2011	
Kedvezmény összege (Ft/vállalkozás)	Kisvállalkozói (beruházási adóalap-) kedvezmény	9.985.380	7.392.022	5.866.304	6.837.549
	Kisvállalkozások hiteleinek adókedvezménye	67.834	35.611	41.376	520
	Fejlesztési tartalék	3.712.777	4.488.562	4.412.562	5.488.916
	Kis- és közép-vállalkozások szabadalom, mintaoltalom utáni bevétel-csökkentése	11.114	83	-	-
	Mikrovállalkozások foglalkoztatás utáni bevétel-csökkentése	97.158	63.618	95.200	75.337
Fő/darab	Kisvállalkozói (beruházási adóalap-) kedvezmény	4.895	3.976	3.797	3.256
	Kisvállalkozások hiteleinek adókedvezménye	463	370	532	2
	Fejlesztési tartalék	2.056	3.256	3.500	3.242
	Kis- és közép-vállalkozások szabadalom, mintaoltalom utáni bevétel-csökkentése	7	4	-	-
	Mikrovállalkozások foglalkoztatás utáni bevétel-csökkentése	130	94	121	97

Forrás: Adóbevallás

Társasági adó

2012-től a vállalkozások az elhatárolt veszteséget olyan mértékben vehetik figyelembe adóalap csökkentésként, amely a veszteségelhatárolás nélkül figyelembe vett adóalap 50%-át nem meghaladó mértékben csökkenti. A társasági adótörvény továbbá gyorsított értékcsökkenési leírás alkalmazását teszi lehetővé a munkáltató által a munkavállalók részére építtetett lakások tekintetében.

1.7. TÁBLÁZAT: AZ ADÓKEDVEZMÉNYEK MEGOSZLÁSA JOGCÍMENKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOKNÁL 2011-BEN

	Megoszlás (%)
Elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni adókedvezmény	15,3
Legalább 10 Mrd Ft értékű termék előállítását szolgáló beruházás adókedvezmény	45,7
Támogatási igazolás alapján	4,8
Kutatás, kísérleti fejlesztés, szoftverfejlesztés adókedvezménye	0,6
Szoftverfejlesztés bérköltségének 10%-os adókedvezménye	0,6
Szoftverfejlesztés bérköltségének 15%-os adókedvezménye	0,3
Szövetkezet közösségi alap adókedvezménye	0,0
Közép és mikrovállalkozások kamatkedvezménye	1,8
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	22,4
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	3,4
Korábbi évek adókedvezményei összesen	4,1
Egyéb adókedvezmény	1,0
Összesen	100,0

Forrás: Adóbevallás alapján

Egyszerűsített Vállalkozói Adó

2012-ben az EVA kulcs 30 százalékról 37 százalékra emelkedett, a bevételi értékhatár pedig 25 millió forintról 31 millió forintra nőtt. Az elszámolás rendje nem változott.

1.8. TÁBLÁZAT: AZ EGYSZERŰSÍTETT VÁLLALKOZÓI ADÓ HATÁLYA ALÁ TARTOZÓ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS EVA BEVÉTELEK ALAKULÁSA

	Egyéni	Társas	Összes	Befizetett eva (Mrd Ft)	EVA/cég (millió Ft)
2008	43.801	51.526	95.380	166,5	1,7
2009	42.711	54.040	97.608	169,7	1,7
2010	39.808	53.690	96.010	181,9	1,9
2011	34.740	51.989	89.202	172,3	1,9
2012	25.574	45.267	70.841	146,5	2,1

Forrás: NAV Évkönyvek

Különadó, távközlési adó

A 2012. évi különadó (bankadó) alapját tekintve a pénzügyi intézmény csökkentő tételként számolhatja el a 2012. szeptember 30-án fennálló KKV-hitelállományának a 2011. szeptember 30-án fennálló KKV-hitelállomány 95%-át meghaladó részét.

2012. július 1-től hatályos a távközlési adóról szóló 2012. évi LVI. törvény, mely az elektronikus hírközlő hálózaton keresztül nyújtott telefonszolgáltatást terheli, s az adó

alanya a távközlési szolgáltatás nyújtására jogosult szolgáltató. Az adó alapja az indított hívások időtartama, küldött sms-ek száma, mértéke pedig 2 Ft/megkezdett perc, küldött sms. Az adó hívószámoként maximált, magánszemély előfizető hívószáma esetén 2012-ben 400 Ft/hó/ hívószám, 2013. január 1-től 700 Ft/hó/hívószám, nem magánszemély előfizető hívószáma esetén 2012-ben 1400 Ft/hó/hívószám, 2013. január 1-től 2500 Ft/hó/hívószám.

Általános Forgalmi Adó (ÁFA)

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvényt érintő módosítások legjelentősebbike következtében, a 2011. évi CLVI. törvény alapján 2012. január 1-től az általános adókulcs 27%-ra módosult.

A láncügyletek közbenső szereplője vonatkozásában törvényi vélelem került bevezetésre, amelynek értelmében úgy kell tekinteni, hogy e szereplő vevői minőségben végzi a fuvarozást, s e vélelem megdöntésére kizárólag neki van jogi lehetősége. További módosítások érintették az előleghez kapcsolódó adófizetési kötelezettséget, az adóalap-csökkentés esetkörét, valamint a tárgyi eszköz korrekcióra vonatkozó előírásokat.

Feloldásra került a személygépkocsi bérbevételét terhelő áfa levonási tilalom, valamint egyértelműsítette a jogszabály, hogy az adólevonási jog gyakorlására az adófizetési kötelezettség megállapításához való jog elévülési idején belül van lehetőség.

2012. július 1-től a gabona-, olajos mag- és fehérjenövény-szektorokban bevezetésre került az ún. fordított adózás, a mezőgazdaságban előforduló csalások visszaszorítása érdekében. Július 20-ától kedvezményes, 18%-os adókulcs alá tartoznak az alkalmi szabadtéri rendezvényre történő, kizárólag belépést biztosító szolgáltatások. Így a nagyszabású, nemzetközi jelentőségű szabadtéri zenei fesztiválokra, kiemelt kulturális rendezvényekre való belépést biztosító belépőjegyek is a kedvezőbb adókulcs szerint adózhatnak.

2012 őszén került elfogadásra az a módosító törvény, amely bevezeti a 2004. évi XXXIV. törvény (KKV törvény) hatálya alá tartozó áfa-alanyok számára opcionálisan választható pénzforgalmi elszámolást (az ellenérték megfizetéséhez kapcsolódóan keletkező adófizetési kötelezettség és adólevonási jog): a választásra vonatkozó jogukat 2012. október 16-tól gyakorolhatják az adóalanyok, a pénzforgalmi elszámolás alkalmazására azonban leghamarabb 2013. január 1-től van lehetőségük.

Az alanyi adómentesség értékhatára 2013. január 1-től 5 millió Ft-ról 6 millió Ft-ra emelkedik. Ezzel összefüggésben átmeneti rendelkezés biztosítja, hogy azok az adóalanyok is jogosultak legyenek alanyi adómentesség alkalmazására, akiknek a 2012-es árbevétele az 5 millió Ft-ot túllépte ugyan, de a 6 millió Ft-ot nem haladta meg.

Jövedéki adó

2012-ben egységesítésre került a sör adóalapja, mely a sör adóztatását egyszerűbbé, könnyebben ellenőrizhetővé tette. Lehetővé vált az adózott bérfőzött és magánfőzött párlatok értékesítése vásáron, piacon a gazdaság helyétől legfeljebb 40 kilométerre, valamint részvétel magánfőző párlatok számára meghirdetett versenyen. Kibővült a termelői borkimérés fogalma, ezáltal a bortermelő a saját előállítású szőlőborát kiskereskedelmi üzletében is értékesítheti kannából, hordóból elvitelre kimérve.

A természetes személyek a sört, az egyéb bort és a pezsgőt háztartásonként évi 1000 liter mennyiségig adómentesen, adóraktári engedély nélkül előállíthatják házilag, kizárólag saját fogyasztásra, előzetes bejelentési kötelezettség mellett.

2012. január 1-től megvalósult a kisüzemi sörfőzés intézménye: a más sörgyártó üzemtől jogilag és gazdaságilag független és a nem licencia alapján működő, évi 8 hektoliteres gyártókapacitást meg nem haladó sörgyártó üzemekben előállított sör 50%-os adókedvezményű, valamint könnyített az adminisztrációja. Lehetőség nyílik a korábban szabadforgalomba bocsátott szivar és fogyasztási dohány adójegyének kicserélésére adómérték emelése vagy egyéb üzletpolitikai okok miatt.

2012. január 1-től az AEO tanúsítvánnyal rendelkezők megbízható adóssá, adómentes felhasználóvá, illetve felhasználói engedélyessé válhatnak anélkül, hogy 2 éve végeznék a tevékenységet. Ugyancsak január 1-től a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni adó-visszaigénylési kérelmet minden olyan adó-visszaigénylőnek elektronikus úton kell a vámhatóság részére benyújtania, aki egyéb adók tekintetében elektronikus adóbevallásra kötelezett.

2012-től a többműszakos rendben üzemelő üzemanyag-töltő állomásoknak is elég készletnyilvántartásukat naponta egyszer, s nem műszakonként lezárniuk.

2012. július 1-től naponta kell elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül a felhelyezett adójegyekről a vámhatóság részére adatot szolgáltatni.

Helyi adók

2012. január 1-től ugyanakkor kiszélesedett az önkormányzatok helyi adóztatási mozgástere, elsősorban a telekadóban. A telekadó tárgyi hatálya kibővül a külterületi, termőföldnek nem minősülő földrészlettel, valamint az építmény által lefedett földrészlettel, továbbá megszűnt a védő-biztonsági övezet, az építmény használatához szükséges terület rész, a helyi helyközi tömegközlekedést lebonyolító által használt földrészlet, továbbá az építési tilalom alatt álló földrészlet felének mentessége.

Népegészségügyi termékadó

A parlament 2011. július 19-én fogadta el a népegészségügyi termékadóról szóló törvényt. A törvény az üdítőitalok, energiatalkok, előrecsomagolt cukrozott készítmények, sós snack-ek,

ételízesítők, ízesített sörök, alkoholos frissítők, gyümölcsíz után határozza meg az adókötelezettséget 2012. január 1-től.

Az eredeti jogszabály szerint az a termék számított energiatartalnak, amelynek "hozzáadott koffeintartalma" meghaladta a 10 milligrammot 100 milliliterenként. Az ilyen termékek után literenként 250 forint adót kell fizetni, vagyis egy 2,5 decis doboz után 63 forintot. A piac gyorsan reagált, a koffeint egyéb összetevőkkel helyettesítették a gyártók. A törvényt év közben módosították, a határértékeket szigorították.

Innovációs járulék

2012-től bővült az innovációs járulékkötelezettség köre, mivel az innovációs járulékkötelezettség (mentesség) megítélése szempontjából figyelembe kell venni a kapcsolt vállalkozásokat is. Továbbá megszűnik a kötelezettség bruttó összegéből történő csökkentési lehetőség a K+F közvetlen költségeire tekintettel.

1.3.2.2 Számviteli törvény, könyvvizsgálat

A kötelező éves beszámoló helyett egyszerűsített éves beszámolót készíthetnek 2012-től azok a konszolidációba bevont vállalkozások (leányvállalatok, közös vezetésű vállalkozások, társult vállalkozások, ezen belül jelentős számú KKV), amelyeket a számviteli törvény szabályai alapján vontak be a konszolidációba, ha egyébként a minden vállalkozóra egységesen meghatározott mérethatárt nem haladják meg.

A Munkahelyvédelmi Akcióterv részeként módosításra kerültek a gazdasági társaságokról szóló törvény tőkevédelmi szabályai, valamint a számviteli törvény árfolyamvesztés elszámolására vonatkozó szabályai, amelyek a devizakitettséggel rendelkező vállalkozásoknál a deviza-árfolyamváltozás negatív hatásainak enyhítését eredményezik. További intézkedésként 2012. december 1-től eltörlésre kerültek a készpénz záró állomány maximális mértékére vonatkozó kötelező előírások, amelyek az adminisztrációs terhek további csökkentését eredményezik.

1.3.2.3 Társadalombiztosítás

A foglalkoztatói 27%-os tb-járulékot felváltotta az ugyanilyen mértékű szociális hozzájárulási adó. A munkabérek nettó értékének megőrzése érdekében a jogszabály által elvárt béremelést teljesítő munkáltatók adókedvezményt kapnak a szociális hozzájárulási adóból.

A főállású egyéni és társas vállalkozók az egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékot havonta legalább a minimálbér, illetve a garantált bérminimum 150%-a, a szociális hozzájárulási adót 112,5%-a után kötelesek megfizetni.

A kifizetőknek a kedvezményesen adózó béren kívüli juttatások után 10% egészségügyi hozzájárulást kell fizetniük az adóalapként meghatározott összeg után.

Társadalombiztosítási szempontból a gazdasági társaság megbízási jogviszonyban álló vezető tisztségviselő tagja is társas vállalkozónak minősül (ezáltal a minimális alap utáni járulék- és szociális hozzájárulási adófizetés rá is kiterjed), kivéve ha személyes közreműködési kötelezettsége is van a társas vállalkozásban.

1.3.2.4 Foglalkoztatás- és munkajog

Július 1-től életbe lépett a módosított Munka Törvénykönyve. A legfontosabb változások az alábbiakban foglalhatók össze:

- Az új előírás szerint már nem elég, ha a munkáltató munkaidő-keretet alkalmaz, szükséges a törvényben felsorolt valamely további feltétel teljesítése is, ha munkavállalóját vasárnapi munkavégzésre akarja beosztani. Eszerint általában nyitva tarthat vasárnap a Kereskedelmi Törvény hatálya alá tartozó vállalkozó és a külföldre szolgáltatást nyújtó társaság is.
- A fegyelmi intézkedésekben történő megállapodás esetén a munkáltató előre meghatározott feltételek szerint jogosult a munkavállalóját "fegyelmezni", ha vétséget követ el. A biztosíték kikötésével pedig a pénzt, értéket kezelő munkavállalót lehet jobban "motiválni", hogy munkáját megfelelően és felelősségteljesen végezze, hiszen a munkavállaló egyhavi alapbérével felel munkaköri kötelezettségei teljesítéséért.
- Az új kódex számos atipikus munkaviszonyt vezet be a magyar jogrendszerbe (behívás alapján történő munkavégzés, munkakör-megosztás, több munkáltató által létesített munkaviszony).
- Külföldi munkavégzésnél a felek forinttól eltérő devizában is meghatározhatják az alaphért.
- A munkáltató átengedheti a napi munkaidő legalább felének beosztására vonatkozó jogát a munkavállaló számára.
- Fontos új rendelkezése a júliustól élő törvénynek, hogy a munka egyenlő értékének meghatározásához a munkaerő-piaci szempontokat is figyelembe kell majd venni. Így lehetőség nyílik arra, hogy a munkáltató eltérő régiókban található telephelyein az adott terület sajátosságaira (például munkaerő-szükséglet, alkalmazott munkabérszint) tekintettel eltérő javadalmazást állapítson meg ugyanazon munkakört betöltő munkavállalói számára.
- Szigorítás a jelenlegi szabályokhoz képest, hogy a szabadságért járó túlórapótlékot csak akkor válthatja ki a munkáltató szabadidő biztosításával, ha ehhez a munkavállaló is hozzájárul.
- Megszűnik az előírás, miszerint a munkavállalónak lehetőséget kell adnia a vele szemben felhozott kifogások elleni védekezésre.

Összességében az új Munka törvénykönyve nagyobb mozgásteret enged a munkaadók és a munkavállalók közötti alkufolyamatnak, az új kollektív szerződés a munkavállaló előnyére és

hátrányára is eltérhet az Mt. rendelkezéseitől. Új, atipikus munkaviszonyokat vezetett be a dokumentum, amelyek eddig ismeretlen foglalkoztatási formák voltak hazánkban. A rugalmasabb munkaerőpiac hosszú távon hozzájárulhat a hazai gazdasági aktivitás emeléséhez, valamint a foglalkoztatás bővüléséhez, ezzel támogatva a kormányzat célkitűzéseit. Az átalakítás időzítése azonban komoly kockázatokat hordoz. A jelenlegi, kedvezőtlen hazai és nemzetközi növekedési kilátások, valamint a jelentős bizonytalanság miatt rövid távon a munkanélküliség emelkedését okozhatja az új szabályozás.

A Foglalkoztatási Hivatal névmódosulásával létrejött a Nemzeti Munkaügyi Hivatal - mint költségvetési szerv. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal a feladatellátás szempontjából a Foglalkoztatási Hivatal, az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet általános és egyetemes jogutódává vált.

1.3.2.5 Közbeszerzés

A Közbeszerzési Hatóság 2011-es beszámolója alapján a KKV-k „nyerési esélye” tovább javult. Az összes eljárás 80,5 százalékában KKV-kat hirdettek ki nyertesnek. A nyertesek az eljárások összegének 41,7 százalékára szerződhetek le, ami némileg az előző évi érték (47,8%) alatt marad.

1.9. TÁBLÁZAT: A KKV-K ÁLTAL ELYNERT ELJÁRÁSOK ARÁNYA

	KKV-k által elnyert eljárások számának aránya az összes eljárás százalékában	KKV-k által elnyert eljárások számának aránya a közbeszerzések összértékének százalékában
2001	65,4	59,0
2002	65,7	46,8
2003	64,9	54,1
2004	72,5	46,1
2005	66,9	41,0
2006	67,4	34,4
2007	71,4	34,2
2008	70,8	39,1
2009	74,0	39,1
2010	79,3	47,8
2011	80,5	41,7

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolók

1.10. táblázat: A KKV-k által elnyert eljárások számának és értékének aránya ajánlatkérők szerint

	Eljárások számának aránya			Eljárások értékének aránya		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Központi költségvetés	72,99	75,75	80,12	40,10	42,40	42,91
Helyi önkormányzatok	75,25	81,66	81,67	56,59	68,05	54,33
Közjogi szerv	68,54	74,64	76,76	28,31	23,19	25,52
Közszolgáltató	72,33	68,90	62,39	19,18	40,16	30,23
Egyéb ajánlatkérő	80,30	85,80	87,48	77,26	68,32	81,04

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolók

1.11. TÁBLÁZAT: A MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELYNERT ELJÁRÁSOK AZ AJÁNLATKÉRŐ BESOROLÁSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN 2011-BEN

Ajánlatkérők besorolása	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Központi költségvetési szervek	1.838	126.866
Helyi önkormányzatok	4.625	247.201
Közjogi szerv	1.080	82.669
Közszolgáltatók	297	94.827
Egyéb beszerzők	943	55.836
Összesen	8.783	607.398

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolóik

1.12. TÁBLÁZAT: A MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELYNERT EGYSZERŰ ELJÁRÁSOK AZ ELJÁRÁSOK ALTÍPUSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN 2011-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Hirdetményel induló, tárgyalás nélküli	1.534	126.980
Hirdetményel induló, tárgyalásos	429	50.271
Hirdetmény nélküli, tárgyalásos	381	12.281
Három ajánlattevős eljárások	5.039	105.442
Összesen	7.383	294.973

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolóik

1.13. TÁBLÁZAT: A MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELYNERT ELJÁRÁSOK AZ ELJÁRÁSOK TÍPUSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN AZ EU-S ÉRTÉKHATÁR FELETT 2011-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Nyílt eljárás	982	180.583
Meghívásos eljárás	67	19.095
Tárgyalásos eljárás	299	108.717
Összesen	1.348	308.395

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolóik

1.14. TÁBLÁZAT: A MIKRO-KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELNYERT ELJÁRÁSOK AZ ELJÁRÁSOK TÍPUSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN 2011-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Nyílt eljárás	1.031	183.884
Meghívásos eljárás	67	19.095
Tárgyalásos eljárás	303	109.470
Egyszerű eljárások	7.382	294.949
Összesen	8.783	607.398

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolók

1.15. TÁBLÁZAT: A NYERTES MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK RÉSZVÉTELE AZ EU-S ÉRTÉKHATÁR ALATTI, A NEMZETI ÉRTÉKHATÁR FELETTI KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOKBAN 2011-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Mikrovállalkozások	3.056	81.099
Kisvállalkozás	3.197	139.387
Középvállalkozás	1.182	78.517
Egyéb vállalkozás	1.268	77.045

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolók

1.16. TÁBLÁZAT: A NYERTES MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK RÉSZVÉTELE AZ EU-S ÉRTÉKHATÁR FELETTI KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOKBAN 2011-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Mikrovállalkozások	294	48.887
Kisvállalkozás	584	91.270
Középvállalkozás	470	168.238
Egyéb vállalkozás	783	677.380
Nem besorolható	80	95.106
Összesen	2.211	1.080.882

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolók

1.17. TÁBLÁZAT: A NYERTES MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK RÉSZVÉTELE A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOKBAN 2011-
BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Mikrovállalkozások	3.350	129.986
Kisvállalkozás	3.781	230.657
Középvállalkozás	1.652	246.755
Egyéb vállalkozás	2.051	754.425
Nem besorolható	84	95.376
Összesen	10.918	1.457.200

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolók

1.3.3 Vállalkozások megszüntetése, megszűnése, jogérvényesítés

A 2012. március 1-én hatályba léptek a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosításai. Megszűnt az a korábban elérhető lehetőség, hogy az adós cég hitelezője csődeljárást kezdeményezzen az adós ellen, csődeljárást a módosítások hatályba lépését követően kizárólag az adós vezetője kezdeményezhet. Az adós által indított csődeljárásban és a hitelező vagy végelszámoló kérelmére indult felszámolási eljárásokban kötelezővé vált a jogi képviselet. A csődvédelem alatt álló cég gazdasági tevékenysége felett a jövőben a vagyongfelügyelő napi ellenőrzést gyakorol. A vagyongfelügyelő díja ugyanakkor jelentősen csökkent.

A Csődtörvény meghatározza, hogy a felszámolási eljárásban milyen tartalmi elemeket kell a hitelező írásbeli fizetési felszólításának tartalmaznia (követelés jogcíme, összege, megfizetésének határideje).

2012-ben a NAV egy új szűrőeljárást kezdett alkalmazni a költségvetésre nézve kockázatosnak tartott vállalkozások kiszűrésére. Kockázatelemzés által kiválasztott cégeknek kérdőívet küldött ki, és amennyiben a cégek nem küldték ezeket vissza nagyon rövid határidővel, törölték őket a cégnyilvántartásból.

II. A kis- és középvállalkozói szféra folyamatai

2.1 Módszertani megjegyzések

A kis- és közepes vállalkozások besorolásának alapvetően kétféle módszertani megközelítése van. Az egyik a támogatáspolitikai megközelítés, amely szerint csak több feltételnek egyidejűleg megfelelő vállalkozások számíthatnak KKV-nak. A kis- és középvállalkozásokat az 1999. évi XCV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról definiálta négy szempont alapján. Ez a négy szempont a vállalkozások alkalmazottainak száma, árbevételének, illetve mérlegfőösszegének nagysága, valamint tulajdonosi önállósága. A törvényt a 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról két lépésben módosította: egyrészt 2004. május 1-től, az EU csatlakozástól kezdődően, másrészt 2005. január 1-től kezdődően. Mindkét időpontban módosultak a kis- és közepes vállalkozások árbevétel és mérlegfőösszeg korlátai. A hatályos törvényi szabályozás szerint kis- és közepes vállalkozásnak a következő kritériumokat teljesítő vállalkozások számítanak:

„(1) KKV-nak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

(2) A KKV-kategórián belül kisvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg, továbbá megfelel a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek.

(3) A KKV-kategórián belül mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg, továbbá

(4) Nem minősül KKV-nak az a vállalkozás, amelyben az állam vagy az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése – tőke vagy szavazati jog alapján – külön-külön, vagy együttesen meghaladja a 25 százalékot.”

A megfelelést pedig az úgynevezett kapcsolt vagy partnervállalkozásokkal együtt kell értelmezni, azonos tulajdonosi körhöz tartozó cégek mérlegfőösszegét, árbevételét és létszámát tehát a megfelelő súlyozással egybe kell számítani¹.

A statisztikai megközelítés – és gyakran a nemzetközi összehasonlító elemzésekben is alkalmazott módszer – a vállalkozások létszám-kategóriák szerinti besorolása. Ebben az értelemben KKV-nak számít minden, 250 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozás. Jelen

¹ További részletek a KKV besorolásról az NFÜ honlapján:

http://www.nfu.hu/download/1480/tajekoztato_a_kkv_minosites_megallapitasahoz%5B2%5D.pdf

tanulmányban – ahogy a korábbi évkönyvekben is – a létszám-kategóriák szerinti megközelítést követjük.

A következő kérdés, hogy mely szervezetek számítanak vállalkozásnak. Erre vonatkozóan a KSH módszertani útmutatóját tartottuk irányadónak.

„Regisztrált gazdasági szervezet a megfigyelés időpontjában az adminisztratív nyilvántartások szerint jogilag létező egység, azaz adószámmal rendelkező gazdasági szervezet, beleértve az adott időpontban csőd-, felszámolási és végelszámolási eljárás alatt állókat is.

Egy adott évben működő vállalkozásnak tekintünk egy vállalkozást, ha az év folyamán volt árbevétele, vagy foglalkoztatottja. A vállalkozási demográfia a vállalkozások működését mindig egy adott időszakra, konkrétan egy adott évre vizsgálja. A demográfiai felmérésben a működő vállalkozások köre az adott évre vonatkozó tényleges statisztikai és adóadatok alapján mindig utólag kerül megállapításra ezen adatok beérkezése után. Gazdálkodási formák szerint a működő vállalkozások köre tartalmazza a jogi személyiségű és jogi személyiség nélküli társas vállalkozásokat és a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozókat.”²

Az évkönyvben közölt összesítő, a KKV szektor egészére vonatkozó adatoknál a KSH módszertana szerinti, jobb esetben a KSH által közölt adatokat mutatja be. Ettől a mélyebb strukturális mutatók bemutatásánál térünk el.

A KKV-k szerkezeti mutatóit három adatbázisból számoltuk: az egyéni vállalkozók, az eva-alanyok, valamint a társasági adóbevallást készítő vállalkozások adataiból.

Az évkönyvben bemutatott adatokat a korábbi évkönyvekben szereplő módszertan szerint állítottuk össze, a 2008-as évre vonatkozó adatokat az újonnan összeállított adatbázis alapján újraszámoltuk. Ez minimális eltérést eredményezett a mutatókban.

² Gazdasági és nonprofit szervezetek módszertani kérdései a KSH honlapján <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz32.html>

2.2 A vállalkozások jellemzői létszámnagyság szerint

2.2.1 A vállalkozások száma és összetétele

2.2.1.1 A regisztrált és működő vállalkozások száma

A regisztrált vállalkozások gazdálkodási forma szerinti összetétele nem változott jelentősen a válság évei alatt. A megfigyelhető enyhe növekedés közel fele az egyéni vállalkozók számának változásához köthető, de a táblázatból is jól látható, hogy a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozások száma mérséklődött a megfigyelt időszakban. Ez azzal magyarázható, hogy 2010-ben megszűnt a vállalkozói igazolvány kiváltására irányuló szigorú elvárás. 2011-ben az egyéb vállalkozások számának jelentős mértékű csökkenése módszertani változással magyarázható. 2011. január 1-től változott a vállalkozások gazdasági formánkénti besorolása.

2.1. TÁBLÁZAT: A REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA GAZDASÁGI FORMÁNKÉNT (DARAB)

	Egyéni vállalkozó	Ebből: vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozás	Kkt	Bt	Kft	Rt	Szövetkezet	Egyéb vállalkozás	Vállalkozások összesen
2005	710.838	469.890	7.483	220.955	224.146	4.371	6.230	34.757	1.208.780
2006	670.203	434.601	7.244	221.152	238.411	4.373	5.860	36.710	1.183.953
2007	702.595	425.950	6.868	218.307	257.347	4.493	5.488	38.606	1.233.704
2008	1.000.022	400.308	6.486	211.823	292.165	4.828	5.245	40.877	1.561.446
2009	1.012.770	372.786	6.153	202.173	319.849	5.020	4.365	42.261	1.592.591
2010	1.043.758	374.129	5.754	190.750	350.245	5.269	4.358	44.350	1.644.484
2011	1.057.410	385.569	5.471	182.127	388.426	5.593	2.976	9.504	1.651.507

Forrás: KSH

Megjegyzés: a szervezetek besorolása 2011. január 1-től változott a KSH elnöke 8/2010 (VII.25.) KSH számú közleménye szerint

Továbbra is stabil a vállalkozások gazdasági formák szerinti szerkezete: a cégek kétharmada egyéni vállalkozás, míg egyharmada gazdasági társaság.

A regisztrált vállalkozások száma nem egyezik a működő vállalkozások számával. Működőnek az a vállalkozás tekinthető, amelynek az adott évben volt árbevétele vagy foglalkoztatottja. Az adatok nyilvánvalóan később állnak rendelkezésre, hiszen az adóbevallások adatainak összesítése alapján lehet eldönteni, hogy a tárgyévben működött-e a vállalkozás.

2.2. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA

Működő vállalkozások	
2005	707.756
2006	698.146
2007	688.058
2008	701.390
2009	688.996
2010	696.680
2011	690.375

Forrás: KSH

A KSH által közölt adatok szerint 2011-ben a vállalkozások alig több mint 40 százaléka volt működő, míg 2005-ben még 60 százalék körül alakult ez az arány. Ennél a mutatónál ugyanakkor többet mond a gazdálkodási formánként vizsgált trend – bár itt módszertani módosítások, a besorolások változása nehezíti a pontos számbavételt. A két táblázat szerinti eltérés abból adódik, hogy a működő vállalkozások között a KSH nem veszi figyelembe a vállalkozói igazolvánnyal nem rendelkező vállalkozásokat³

2.3. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA A REGISZTRÁLTAKHOZ KÉPEST VÁLLALKOZÁSI FORMÁNKÉNT

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Egyéni vállalkozás	80,9%	78,9%	83,2%	84,2%	83,3%	76,9%
Közkereseti társaság	73,3%	72,1%	71,3%	69,9%	70,0%	68,0%
Betéti társaság	71,0%	69,7%	69,1%	67,8%	67,7%	65,2%
Korlátolt Felelősségű Társaság	72,7%	73,8%	70,6%	69,5%	68,4%	64,3%
Részvénytársaság	79,1%	78,7%	77,2%	76,0%	74,0%	71,0%
Szövetkezet	47,5%	44,9%	44,2%	50,1%	49,4%	60,9%

Forrás: KSH

A vállalkozások átlagosan kétharmada tekinthető működőnek, ezen belül a szövetkezetek esetében rosszabb az arány (60,9%), míg a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozások körében kedvezőbb (76,9%).

2.2.1.2 Vállalkozások alapítása, túlélése, megszűnése

A KSH módszertan szerint valódi új vállalkozásnak az a vállalkozás minősül, amelyik az adott évben működőnek számított (erről a korábban említettek szerint csak az adóbevallás benyújtását követően van teljes körű információ) és a megelőző két évben nem számított

³ Gazdasági és nonprofit szervezetek módszertana a KSH honlapján <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz32.html>

működőnek (azaz nem a tevékenység tartós szüneteltetéséről van szó). A jogelőddelel rendelkező szervezetek nem számítanak újonnan alakuló cégeknek.

A megszűnt vállalkozást akkor tekinti valódi megszűnt vállalkozásnak a statisztika, ha egymást követő két évben kimarad a működő szervezetek közül. A jogutóddal megszűnt szervezetek nem számítanak valódi megszűnésnek. Mindebből adódóan a valódi új vállalkozások időszora rendre „előbbre jár” mint a valódi megszűnt vállalkozások időszora.

2.4. TÁBLÁZAT: VALÓDI ÚJ VÁLLALKOZÁSOK ÉS VALÓDI MEGSZŪNT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA

	Valódi új vállalkozás	Valódi megszűnt vállalkozás
2005	63.598	73.715
2006	59.797	66.715
2007	60.968	65.038
2008	71.316	72.663
2009	63.110	71.620
2010	69.935	82.975
2011	68.804	-

Forrás: KSH

Az adatokból látható, hogy a megszűnt vállalkozások száma a gazdasági válság időszakában, 2008-at követően számottevően emelkedett. 2011-ben már közel 83 ezer vállalkozás szűnt meg ténylegesen. A valódi új vállalkozások indítása a 2008-as csúcst követően mérséklődött, de jelentősebb visszaesés csak 2009-ben volt. 2010-ben és 2011-ben a mutató már ismét megközelítette a 70 ezret.

A megszűnések száma gazdálkodási formánként azonos mértékben változott. A ténylegesen megszűnt vállalkozások között a mikrovállalkozások teszik ki a legnagyobb részt (79 ezer). Jelentős a foglalkoztatási hatása ugyanakkor a középvállalati körben megfigyelhető megszűnéseknek is. Míg 2007-ben összesen 40 vállalkozás szűnt meg ebben a kategóriában, addig 2008-ban 173, 2009-ben 94, 2010-ben 134.

2.2.1.3 Ágazati és szakma szerinti megoszlás

A működő vállalkozások száma 2010-hez képest alig csökkent (3,1 százalékkal), az egyes ágazatok között viszont jelentős eltérések mutatkoztak. Jelentős mértékben bővült a kocszgyártás, kőolaj feldolgozás ágazatokban (23%), a közigazgatás, védelemben (19%) működő vállalkozások száma, igaz ezen vállalkozások súlya alacsony a nemzetgazdaság egészét tekintve. A textiliparban tovább csökkent a működő vállalkozások száma. A 2003. évi 8931 vállalkozás 2011-re 4847-re olvadt.

2.5. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS MEGOSZLÁSA ÁGAZAT SZERINT

	Darabszám		Százalék	
	2010	2011	2010	2011
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	23 331	23 206	3,3%	3,4%
Bányászat, kőfejtés	460	432	0,1%	0,1%
Feldolgozóipar	51 475	50 123	7,4%	7,3%
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	6 556	6 596	0,9%	1,0%
Textília, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása	5 129	4 847	0,7%	0,7%
Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	7 935	7 666	1,1%	1,1%
Kokszgyártás, kőolaj feldolgozás	13	16	0,0%	0,0%
Vegyianyag, termék gyártása	561	553	0,1%	0,1%
Gyógyszergyártás	91	85	0,0%	0,0%
Gumi-, műanyag és nem fém ásványi termék gyártása	4 240	4 075	0,6%	0,6%
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	8 550	8 445	1,2%	1,2%
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	1 632	1 554	0,2%	0,2%
Villamos berendezés gyártása	900	871	0,1%	0,1%
Gép, gépi berendezés gyártása	2 720	2 633	0,4%	0,4%
Járműgyártás	712	708	0,1%	0,1%
Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	12 436	12 074	1,8%	1,7%
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	556	563	0,1%	0,1%
Ipar víz- és hulladékgazdálkodás nélkül	52 491	51 118	7,5%	7,4%
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmérsítés	1 967	2 574	0,3%	0,4%
Ipar	54 458	53 692	7,8%	7,8%
Építőipar	66 033	63 705	9,5%	9,2%
Kereskedelem, gépjárműjavítás	139 546	138 964	20,0%	20,1%
Szállítás, raktározás	30 263	29 700	4,3%	4,3%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	32 352	32 017	4,6%	4,6%
Információ, kommunikáció	34 371	34 488	4,9%	5,0%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	27 673	26 143	4,0%	3,8%
Ingatlanügyletek	31 223	30 585	4,5%	4,4%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	109 881	110 098	15,8%	15,9%
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	38 089	37 590	5,5%	5,4%
Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	94	112	0,0%	0,0%
Oktatás	28 420	28 471	4,1%	4,1%

	2010	2011	2010	2011
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	27 623	28 548	4,0%	4,1%
Művészet, szórakoztatás, szabad idő	16 274	16 428	2,3%	2,4%
Egyéb szolgáltatás	37 049	36 628	5,3%	5,3%
Nemzetgazdaság összesen	696 680	690 375	100,0%	100,0%

Forrás: KSH

A vállalkozások gazdasági ágazatok szerinti összetételét vizsgálva, továbbra is meghatározóak a kereskedelem, gépjárműjavításban tevékenykedő (20%) és a szakmai, tudomány, műszaki tevékenységet végző (15,9%) vállalkozások. Ez utóbbiak jellemzően mikrovállalkozások.

2.2.1.4 Területi megoszlás

A vállalkozássűrűség Budapesten a legmagasabb, ezer lakosra 106 működő vállalkozás jut, míg Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben a legalacsonyabb (45).

2.6. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS AZ EZER LAKOSRA JUTÓ MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK TERÜLETI MEGOSZLÁSA 2011-BEN

	Vállalkozások száma (db)	Vállalkozássűrűség
Budapest	183.008	106
Pest	87.173	70
Fejér	25.175	59
Komárom-Esztergom	19.375	62
Veszprém	23.454	66
Győr-Moson-Sopron	31.834	71
Vas	16.573	64
Zala	19.049	66
Baranya	25.091	64
Somogy	18.643	59
Tolna	13.532	59
Borsod-Abaúj-Zemplén	31.052	45
Heves	17.409	57
Nógrád	9.031	45
Hajdú-Bihar	32.093	59
Jász-Nagykun-Szolnok	18.496	48
Szabolcs-Szatmár-Bereg	27.312	49
Bács-Kiskun	31.822	61
Békés	18.015	50
Csongrád	27.484	65
Összesen	690.375	68

Forrás: KSH

2.2.1.5 Létszám szerinti megoszlás

A KKV szektorban továbbra is a 0-1 fős vállalkozások dominálnak, az összes vállalkozás 67,1 százalékát teszik ki ezek a vállalkozások, míg a KKV szektor – a működő vállalkozásokra vonatkozó statisztikák alapján – a vállalkozások 99,9 százalékát teszi ki. A vállalkozások kétharmada tartozik a 0-1 fős kategóriába, alig több mint 28 százalék foglalkoztatott kettőnél több, de tíznél kevesebb alkalmazottat, 4 százaléknál 10 és 49 fő közötti a létszám, 1

százaléknál van 50 főnél több foglalkoztatott és a működő vállalkozások mindössze 0,1 százaléka tartozik a 250 főt meghaladó méretkategóriába.

2.7. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT 2008 ÉS 2011 KÖZÖTT

Létszám-kategóriák	2008	2009	2010	2011
0-1 fős	65,8%	68,0%	67,4%	67,1%
2-9 fős	29,2%	27,3%	28,0%	28,2%
10-49 fős	4,1%	3,8%	3,8%	3,9%
50-249 fős	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
250 fős és a fölötti	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Összesen	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Forrás: KSH

Az előző évhez képest elmozdulás alig figyelhető meg a szerkezetben. A 2010-es adatokhoz képest némileg mérséklődött a 0-1 fős vállalkozások aránya, miközben a 2-9 fős vállalkozások súlya emelkedett.

2.8. TÁBLÁZAT: AZ ADÓBEVALLÁST BENYÚJTÓ KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK MEGOSZLÁSA A FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM KATEGÓRIÁI SZERINT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	48,0	50,3	51,1	52,5
2-9 fő	41,0	39,6	39,0	38,2
10-49 fő	9,1	8,4	8,2	7,8
Mkv összesen	98,1	98,2	98,3	98,4
50-249 fő	1,6	1,5	1,4	1,3
KKV összesen	99,7	99,7	99,7	99,8
250 főnél nagyobb	0,3	0,3	0,3	0,2
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások összetétele nagyon hasonlít a teljes vállalati szektor szerkezetére. Jellemzően a 0-1 fős kategóriában van ebben a körben kevesebb számú vállalkozás. Ezek a vállalkozások az egyéni vállalkozói körben, EVA körben találhatóak. Az egyéni vállalkozások és az egyszerűsített vállalkozói adó hatálya alá eső vállalkozások foglalkoztatotti létszám szerinti összetétele sem mutat lényegesen változásokat. Ezekben a kategóriákban a vállalkozások több mint kilencven százaléka tartozik a 0-1 fős kategóriába. Az EVA-s vállalkozások átlagos létszáma évek óta 1,2 körül alakul.

2.2.2 A kisvállalkozások szerepe a foglalkoztatásban

A vállalkozások foglalkoztatási adatait a KSH foglalkoztatási statisztikái, valamint a különböző típusú adóbevallásokat benyújtó vállalkozásokat tartalmazó adatbázisok alapján mutatjuk be. A KSH közlése szerint a működő vállalkozások által foglalkoztatottak száma a KKV-k minden szegmensében csökkent 2010-ről 2011-re. A nagyvállalkozásoknál a 2010. évi enyhe növekedés után 2011-ben ismét javult a foglalkoztatási mutató.

2.9. TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZES FOGLALKOZTATOTTAINAK SZÁMA VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2008	2009	2010	2011
Mkv összesen	1.648.686	1.558.472	1.562.668	1.537.097
KKV összesen	2.144.206	2.011.764	2.003.429	1.977.945
250 főnél nagyobb	779.528	694.231	704.865	713.266
Összesen	2.923.734	2.705.995	2.708.294	2.691.211

Forrás: KSH

A társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások adatai alapján szintén az alkalmazotti létszám csökkenése figyelhető meg a válságot követő években. Fontos hangsúlyozni, hogy ebben az esetben a KSH számbavételétől eltérő a figyelembe vett vállalkozói kör, ezért a létszám-kategóriák alapján eltérő adatokat kaphatunk.

2.10. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK ÁLLOMÁNYI LÉTSZÁMA (EZER FŐ)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	83,8	89,4	93,0	101,7
2-9 fő	419,8	413,8	425,9	439,6
10-49 fő	490,4	463,8	468,4	467,8
Mkv összesen	994,0	967,0	987,2	1009,1
50-249 fő	442,7	421,4	417,9	417,2
KKV összesen	1436,8	1388,5	1405,1	1426,3
250 főnél nagyobb	664,2	671,1	664,6	622,0
Összesen	2101,0	2059,5	2069,7	2048,4

Forrás: Adóbevallások alapján

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások tekintetében – 2011-es adatok alapján - a foglalkoztatottak 69,6 százaléka dolgozik a KKV szektorban. A mikro- és kisvállalkozások a foglalkoztatotti létszám 49,3 százalékát fedik le. Ha a KSH módszertana alapján vizsgáljuk a létszám-kategóriák szerinti összetételt (azaz figyelembe vesszük az egyéb adózási formákat választó vállalkozásokat is) a teljes létszám 73,5 százaléka tartozik a 250 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozásokhoz.

2.11. TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZES FOGLALKOZTATOTTAINAK MEGOSZLÁSA VÁLLALATI LÉTSZÁMKATEGÓRIÁNKÉNT

	2008	2009	2010	2011
Mkv összesen	56,4%	57,6%	57,7%	57,1%
KKV összesen	73,3%	74,3%	74,0%	73,5%
250 főnél nagyobb	26,7%	25,7%	26,0%	26,5%

Forrás: KSH

2.12. TÁBLÁZAT: A FOGLALKOZTATOTTSÁG VÁLTOZÁSA AZ ELŐZŐ ÉVHEZ KÉPEST (ELŐZŐ ÉV=100)

	2008	2009	2010	2011
Mkv összesen	101,0	94,5	100,3	98,4
KKV összesen	101,0	93,8	99,6	98,7
250 főnél nagyobb	100,2	89,1	101,5	101,2

Forrás: KSH

A KSH adatai alapján a foglalkoztatottság 2011-ben csak a 250 főnél többet foglalkoztató vállalkozások körében tudott emelkedni, az alacsonyabb méret-kategóriákban csökkenés figyelhető meg.

2.2.3 A tulajdonosi szerkezet alakulása létszám-kategóriák szerint

A külföldi tulajdon részarányának 2008-at követő emelkedése 2011-ben megtorpant, a jegyzett tőke külföldi tulajdonrésze 47 százalékról 46,4 százalékra mérséklődött egy év alatt. A belföldi társasági tulajdon 28,8 százalékról 29,4 százalékra, az állami tulajdon 4,7 százalékról 4,8 százalékra emelkedett 2010-ről 2011-re.

2.13. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK JEGYZETT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA TULAJDONOSONKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
Állami	7,2	7,1	4,7	4,8
Belföldi magán	13,7	12,6	13,1	13,4
Belföldi társasági	32,1	28,9	28,8	29,4
Külföldi	39,3	44,6	47,0	46,4
Egyéb*	7,7	6,9	6,4	6,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A KKV-k körében elenyésző az állami tulajdonú jegyzett tőke aránya.

2.14. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK JEGYZETT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMNAGYSÁG-KATEGÓRIÁNKÉNT ÉS FŐ TULAJDONOSONKÉNT 2011-BEN (SZÁZALÉKBAN)

	Állami	Belföldi magán	Belföldi társasági	Külföldi	Egyéb*
0-1 fő	0,0	3,9	4,7	4,6	0,1
2-9 fő	0,1	4,6	2,1	3,0	0,2
10-49 fő	0,6	3,3	3,0	5,3	0,7
Mkv összesen	0,7	11,8	9,8	13,0	1,0
50-249 fő	0,7	2,0	9,6	10,6	0,9
KKV összesen	1,4	13,8	19,3	23,5	1,9
250 főnél nagyobb	3,7	0,4	11,9	25,9	4,4
Összesen	5,1	14,2	31,3	49,4	6,4

Forrás: Adóbevallások alapján

A belföldi magánszemélyek tulajdona a mikro- és kisvállalkozások körében a legnagyobb, míg a belföldi társasági tulajdon az 50-249 fős létszám-kategóriára jellemző leginkább.

2.15. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK JEGYZETT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMNAGYSÁG-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	12,6	13,2	13,6	12,6
2-9 fő	10,7	9,1	9,2	9,4
10-49 fő	11,0	10,9	11,7	12,1
Mkv összesen	34,3	33,3	34,6	34,1
50-249 fő	25,1	24,2	22,1	22,3
KKV összesen	59,4	57,5	56,7	56,4
250 főnél nagyobb	40,6	42,5	43,3	43,6
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Méretkategóriánként vizsgálva a jegyzett tőke eloszlását, látható, hogy a tőke 56,4 százaléka volt a KKV szektornál, míg 43,6 százaléka a nagyvállalatoknál. Az elmúlt négy év adatait vizsgálva, a KKV szektor részarányának lassú csökkenése figyelhető meg, ezen belül elsősorban a közepes méretű vállalkozások tőkéjének aránya mérséklődött – bár 2011-ben a csökkenés megállni látszik.

2.16. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK SAJÁT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMNAGYSÁG-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	11,2	11,8	12,6	10,3
2-9 fő	11,3	11,6	11,5	10,0
10-49 fő	13,7	14,8	18,5	16,4
Mkv összesen	36,3	38,2	42,6	36,7
50-249 fő	19,4	19,4	16,8	24,6
KKV összesen	55,7	57,6	59,4	61,3
250 főnél nagyobb	44,3	42,4	40,6	38,7
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A saját tőke méretkategóriánkénti összetétele alapján a tőke nagyobb része jellemzően a KKV szektorban koncentrálódik (61,3%). A KKV szektor saját tőke-súlya az elmúlt években folyamatosan emelkedett, miközben a 250 főnél többet foglalkoztató vállalkozások aránya mérséklődött az elmúlt években. 2011-ben a nagyvállalkozások saját tőkéje – a teljes saját tőkén belül – 40 százalék alá süllyedt.

2.17. TÁBLÁZAT: A SAJÁT ÉS A JEGYZETT TŐKE ARÁNYA A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOKNÁL VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	2,8	2,9	2,9	2,9
2-9 fő	3,3	4,1	3,9	3,7
10-49 fő	3,9	4,3	5,0	4,8
MKV átlag	3,3	3,7	3,9	3,8
50-249 fő	2,4	2,6	2,4	3,9
KKV átlag	2,9	3,2	3,3	3,8
250 főnél nagyobb	3,4	3,2	3,0	3,1
Átlag	3,1	3,2	3,2	3,5

Forrás: Adóbevallások alapján

A tőkefelhalmozás mértéke a KKV szektorban növekvő, 2011-ben a saját tőke és jegyzett tőke hányadosa megközelítette a 4 százalékot. A 250 főnél többet foglalkoztatók mutatója 2011-ben enyhén javult.

2.2.4 Beruházások

A válság legjobban a beruházások visszaesésében látszódott meg. A beruházások értéke jelentősen visszaesett a gazdasági válság hatására. A visszaesés a KKV szektorban 2011-ben is folytatódott. Az aktivált beruházások értéke folyó áron sem tudott emelkedni a vizsgált időtávon belül a mikro-, kis- és közepes vállalkozói körben. A nagyvállalkozások beruházásai 2010-ben érték el mélypontjukat, 2011-ben már reálértéken is nőttek.

2.18. TÁBLÁZAT: AZ ADÓÉVBEN AKTIVÁLT BERUHÁZÁSOK A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOKNÁL LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MRD Ft)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	625,0	565,6	352,9	317,3
2-9 fő	554,5	575,6	710,1	378,0
10-49 fő	673,2	874,1	451,3	612,5
Mkv összesen	1 852,6	2 015,4	1 514,4	1307,8
50-249 fő	568,4	880,4	536,1	529,5
KKV összesen	2 421,1	2 895,8	2 050,5	1837,3
250 főnél nagyobb	1 186,1	1 069,8	984,4	1246,8
Összesen	3 607,1	3 965,6	3 034,9	3084,1

Forrás: Adóbevallások alapján

A beruházások bruttó hozzáadott értékhez és saját tőkéhez viszonyított arányát mutatja a következő táblázat. Az arányszámok alapján minden kategóriában csökkenés figyelhető meg (kivéve a 250 főnél többet foglalkoztató vállalati körben).

2.19. TÁBLÁZAT: KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK BERUHÁZÁSAI A SAJÁT TŐKÉHEZ ÉS A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉKHEZ VISZONYÍTVA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	Beruházások / Saját Tőke		Beruházások / Bruttó hozzáadott érték	
	2008	2011	2008	2011
0-1 fő	23,1	10,6	73,2	41,4
2-9 fő	20,3	13,1	38,3	24,0
10-49 fő	20,3	12,9	31,6	27,5
Mkv átlag	21,1	12,3	41,8	28,7
50-249 fő	12,2	7,4	23,6	20,7
KKV átlag	18,0	10,4	35,4	25,8
250 főnél nagyobb	11,1	11,1	21,1	21,3
Átlag	14,9	10,7	28,9	23,7

Forrás: Adóbevallások alapján

A társasági adóbevallás adatbázisa lehetőséget ad arra, hogy megvizsgáljuk a beruházási aktivitást méretkategóriánként.

2.20. TÁBLÁZAT: A BERUHÁZÓ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	29,0	26,7	25,6	26,2
2-9 fő	48,7	45,6	44,4	44,9
10-49 fő	69,4	67,6	66,6	67,4
MKV összesen	40,9	37,8	36,5	36,7
50-249 fő	80,0	79,5	78,7	78,5
KKV összesen	41,6	38,4	37,1	37,3
250 főnél nagyobb	86,4	82,8	85,0	85,5
Összesen	41,7	38,5	37,2	37,4

Forrás: Adóbevallások alapján

A táblázatból látható, hogy a beruházó vállalkozások aránya minden méretkategóriában csökkent 2008-at követően. 2011-ben enyhe növekedés figyelhető meg a KKV szektorban, ez azonban a mikro-vállalkozások körében jelentkezett – így volumenében alacsony.

2.2.5 Részesedés a bruttó hozzáadott érték termeléséből

A KSH vállalati statisztikái alapján 2011-ben a GDP 55,1 százalékát adták a KKV-k. A KKV-k részesedése a legalacsonyabb foglalkoztatási kategóriákban emelkedett, miközben a középvállalkozások aránya csökkent, a nagyvállalatok hozzájárulása pedig alig változott.

2.21. TÁBLÁZAT: BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
1 fő	6,3	7,1	7,8	8,6
2-9	12,8	12,8	12,5	12,4
10-49	17	16,4	16,2	15,7
50-249	19,5	19,9	18,6	18,4
250 felett	44,5	43,7	44,8	44,9
Összesen	100	100	100	100

Forrás: KSH

Érdeemes a kettős könyvvitelű vállalkozások arányát külön is megvizsgálni. Látható, hogy ebben a körben az arányok tendenciájukban hasonlóak, az alacsonyabb foglalkoztatási méretkategóriákban az egyéni vállalkozások és EVA-s vállalkozások hozzájárulása emeli némileg az arányokat.

2.22. TÁBLÁZAT: A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK TERMELÉSÉHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁS VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	6,8	6,8	5,9	5,9
2-9 fő	11,6	12,0	11,8	12,1
10-49 fő	17,1	16,6	17,5	17,1
Mkv átlag	35,6	35,3	35,3	35,1
50-249 fő	19,3	19,9	19,7	19,7
KKV átlag	54,9	55,2	54,9	54,9
250 főnél nagyobb	45,1	44,8	45,1	45,1
Átlag	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Nemzetgazdasági ágazatonként alig fedezhető fel elmozdulás a 2008-as adatokhoz képest. A társasági adóbevallás adatai alapján a KKV-k által előállított összes bruttó hozzáadott értéke legnagyobb hányada a „kereskedelem, gépjárműjavításból” „érkezik” (23%). A teljes bruttó hozzáadott érték 54,7 százalékát adják a KKV-k, de vannak olyan ágazatok, ahol ez az arány eléri vagy meghaladja a 80 százalékot (bányászat; kőfejtés, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat; építőipar, szálláshely-szolgáltatás; ingatlanügyletek; oktatás, szakmai tudományos, műszaki tevékenység; egyéb szolgáltatás). A kis- és közepes vállalkozások hozzájárulása a Járműgyártásban (9,1 százalék) és híradás- és műszeriparban (17,7 százalék) a legalacsonyabb.

Az ingatlanügyletekben a 0-1 fős vállalkozások hozzájárulása kiemelkedően magas (48,6 százalék) az ágazati összes bruttó hozzájáruláson belül.

2.2.6 Árbevétel és export

Az árbevétel méretkategóriánkénti eloszlása 2008-2011 között alig változott. A kisebb vállalkozások piacot veszítettek, míg a nagyobb vállalkozások kissé növelni tudták az árbevétel-részesedésüket a KSH adatai szerint.

2.23. TÁBLÁZAT: ÁRBEVÉTEL MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNT

	2008	2009	2010	2011
1 fő	7,9	7,9	7,1	8,0
2-9	14,9	15	14,3	13,8
10-49	17,6	17,5	18	17,5
50-249	21,2	20,4	19,3	19,0
250 felett	38,3	39,2	41,4	41,7
Összesen	100	100,0	100,0	100,0

Forrás: KSH

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások körében hasonló tendencia figyelhető meg, a súlyok az egyéni vállalkozók és EVA-s cégek hiányzó adatai miatt térnek el a fenti táblázat adataitól. A vizsgált időszakban az árbevétel stabil növekedése egyik méretkategóriában sem figyelhető meg. Kisebb nekilendülések ugyanakkor felfedezhetők, a válság utáni trend megtörése ugyanakkor még nem látszik a 2011-es adatokból. A KKV-k árbevétel-részesedése mindenesetre 2011-ben ismét 60 százalék fölé kúszott.

2.24. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK NETTÓ ÁRBEVÉTELÉNEK MEGOSZLÁSA VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁK SZERINT

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	6,2	6,2	5,8	5,8
2-9 fő	14,5	14,4	13,8	13,9
10-49 fő	19,3	18,7	19,7	19,7
Mkv összesen	39,9	39,3	39,4	39,4
50-249 fő	21,6	21,4	20,1	20,7
KKV összesen	61,5	60,7	59,5	60,1
250 főnél nagyobb	38,5	39,3	40,5	39,9
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A kettős könyvvitелű vállalkozások 39,5 százaléka évi 10 millió forint árbevétel alatti, 0-1 fő vállalkozásnak számít. 2008-hoz képest ugyanakkor némileg emelkedett az arányuk (2008-ban a vállalkozások 35 százaléka tartozott ebbe a csoportba). A következő nagy kategóriát a 10 és 100 millió forint éves árbevétellel rendelkező, 2-9 fő vállalkozások jelentik. Ezek súlya 22,7 százalék volt 2011-ben.

2.25. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA ÁRBEVÉTEL- ÉS LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT, 2011 (SZÁZALÉKBAN)

	Kisebb, mint 10 millió Ft	10-100 millió Ft	100-1000 millió Ft	1-5 milliárd Ft	5 milliárd Ft-nál több	Összesen
0-1 fő	39,5	11,4	1,5	0,1	0,0	52,5
2-9 fő	10,1	22,7	5,1	0,2	0,0	38,2
10-49 fő	0,1	2,2	4,8	0,6	0,1	7,8
50-249 fő	0,0	0,0	0,5	0,6	0,2	1,3
250 főnél nagyobb	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2
Összesen	49,7	36,3	11,9	1,6	0,5	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A teljes export-árbevételen belül – a társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások körében - 2011-ben a KKV-k részaránya 0,5 százalékponttal nőtt, de még nem éri el a 2009-es lokális csúcst. A többi méretkategóriában érdemi elmozdulás nem történt.

2.26. TÁBLÁZAT: AZ EXPORTÉRTÉKESÍTÉS MEGOSZLÁSA A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	4,8	4,8	3,8	3,3
2-9 fő	6,6	6,8	5,4	5,4
10-49 fő	11,6	12,2	12,1	11,4
Mkv összesen	23,0	23,8	21,3	20,1
50-249 fő	14,0	17,1	15,8	17,4
KKV összesen	37,1	40,9	37,0	37,5
250 főnél nagyobb	62,9	59,1	63,0	62,5
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Folyó áron számítva a 10-49 fős (15,1 százalék), az 50-249 fős (54,6 százalék) és a 250 főnél nagyobb (14,4 százalék) létszám-kategóriákban nőtt az export árbevétel. A 0-1 fős kategóriákban folyó áron 10 százalékot meghaladóan csökkent az export árbevétel 2008 és 2011 között, míg a 2-9 fős kategóriában alig változott a kivitel értéke.

2.27. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŐ VÁLLALKOZÁSOK EXPORT ÉRTÉKESÍTÉSÉNEK ARÁNYA A NETTÓ ÁRBEVÉTEL BEN
LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁK SZERINT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	22,1	20,9	20,8	19,3
2-9 fő	13,0	12,8	12,5	13,1
10-49 fő	17,0	17,7	19,5	19,6
Mkv átlag	16,3	16,4	17,2	17,3
50-249 fő	18,4	21,8	25,0	28,4
KKV átlag	17,1	18,3	19,9	21,1
250 főnél nagyobb	46,3	40,9	49,6	53,0
átlag	28,3	27,2	31,9	33,8

Forrás: Adóbevallások alapján

Az export-értékesítés aránya (a vállalkozás teljes árbevételéhez képest) a 250 főnél nagyobb vállalkozásoknál a legmagasabb (53%), és a 2-9 fős vállalkozásoknál a legalacsonyabb (13,1%). Az export növekvő részaránya mellett figyelembe kell venni, hogy a mutatóra jelentős hatást gyakorolt a forint árfolyam gyengülése. Magasabb forint/euró és forint/dollár árfolyamok mellett a hazai valutában kifejezett export is értelemszerűen emelkedett.

2.2.7 A vállalkozások költségszerkezete

A vállalkozások költségszerkezetét a társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások körében tudjuk bemutatni. Az egyéni vállalkozások és egyszerűsített vállalkozási adó hatálya alá tartozó vállalkozásokról nem állnak rendelkezésre az adatok ilyen részletezettség mellett.

2.28. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK KÖLTSÉGSZERKEZETE LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT 2011-BEN (SZÁZALÉKBAN)

	0-1 fő	2-9 fő	10-49 fő	MKV összesen	50-249 fő	KKV összesen	250 főnél nagyobb	Összesen
Anyagköltség	10,4	12,1	17,7	14,6	25,0	18,2	43,3	28,1
Igénybe vett szolgáltatások értéke	19,0	12,8	10,2	12,4	8,7	11,1	3,8	8,2
Eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ)	45,1	54,8	52,5	52,2	43,3	49,1	28,1	40,8
Közvetített szolgáltatások	1,5	1,1	1,1	1,2	1,0	1,1	0,5	0,9
Béreköltség	2,7	6,9	7,0	6,3	7,9	6,9	7,6	7,2
Személyi jellegű egyéb kifizetések	0,6	0,9	1,1	1,0	1,5	1,2	1,4	1,3
Bérfjárulékok	0,8	1,9	2,0	1,8	2,4	2,0	2,4	2,2
Értékcsökkenési leírás	7,7	3,8	2,9	3,9	3,2	3,7	5,0	4,2
Egyéb ráfordítások	12,2	5,7	5,4	6,5	7,1	6,7	7,8	7,1
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A legnagyobb részt – a nagyvállalkozásokat kivéve - minden létszám-kategóriában az eladott áruk beszerzési értéke teszi ki. Az ELÁBÉ a KKV-k költségszerkezetében 49,1 százalékos súlyt, a nagyvállalkozások 28,1 százalékos súlyt képviseltek. A nagyvállalkozásoknál az anyagköltség a meghatározó (43,3 százalék).

2.2.8 Jövedelmezőség

A veszteséges vállalkozások aránya a vizsgált négy évben fokozatosan emelkedett, 2011-ben ugyanakkor megállni látszik a növekvő trend. A társas vállalkozások 35,5 százaléka, az egyéni vállalkozások 29,9 százaléka számított veszteségesnek 2011-ben.

2.29. TÁBLÁZAT: A VESZTESÉGES VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS ARÁNYA

		2008	2009	2010	2011
Társas vállalkozások	Száma	89230	106.858	106.830	111.807
	Aránya	32,2	37,4	35,9	35,5
Egyéni vállalkozások	Száma	82387	82.080	84.060	79.234
	Aránya	27,9	29,5	29,9	29,9

Forrás: Adóbevallások alapján

A kettős könyvvitelű vállalkozásoknál a veszteséges vállalkozások arányát méretkategóriánként is meg tudjuk vizsgálni.

2.30. TÁBLÁZAT: A VESZTESÉGES KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	36,4	41,0	39,9	38,9
2-9 fő	30,3	36,0	34,4	34,0
10-49 fő	20,9	25,0	21,8	22,1
Mkv átlag	32,4	37,6	36,2	35,7
50-249 fő	21,5	23,9	20,3	21,9
KKV átlag	32,2	37,4	36,0	35,5
250 főnél nagyobb	28,1	28,1	23,3	24,6
Átlag	32,2	37,4	35,9	35,5

Forrás: Adóbevallások alapján

A mérleg szerinti eredmény alapján veszteségesnek tekintett vállalkozások aránya 2008-at követően csak az 50-249 fős és a 250 főnél nagyobb kategóriákban nem emelkedett. A nagyvállalatoknál 28,1 százalékról 24,6 százalékra csökkent a negatív eredménnyel rendelkező vállalkozások aránya 2008 és 2011 között.

2.31. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNYE FOLYÓ ÁRON LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MRD Ft)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	247	-57	85	-47
2-9 fő	278	301	208	282
10-49 fő	136	440	740	500
Mkv összesen	661	684	1 034	734
50-249 fő	349	453	369	132
KKV összesen	1.010	1.137	1.403	866
250 főnél nagyobb	675	876	825	978
Összesen	1.685	2.013	2.228	1.843

Forrás: Adóbevallások alapján

Az adózás előtti eredmény folyó áron számítva a 0-1 fős kategóriában rendkívül hullámzó volt az elmúlt időszakban. 2009-ben és 2011-ben is negatív volt az aggregált mutató. A teljes KKV szektor mutatója 1403 milliárd forintról 866 milliárd forintra romlott. A nagyvállalkozásoknál a mutató lassan javult 2008-at követően.

2.32. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK EREDMÉNYE ÖSSZETEVŐNKÉNT, FOLYÓ ÁRON (MRD FT)

	2008	2009	2010	2011
Üzemi Eredmény	2.833	2.224	2.283	2.575
Pénzügyi Eredmény	-1.078,8	-48,4	-179,4	-934,7
Rendkívüli eredmény	-69,3	-163,4	124,4	202,8
Adózás előtti eredmény	1.685,0	2.012,6	2.228,3	1.843,4

Forrás: Adóbevallások alapján

A pénzügyi eredményesség mutató közül az üzemi eredmény és a rendkívüli eredmény javult 2011-ben, míg a pénzügyi eredmény és az adózás előtti eredmény csökkent egy év alatt.

2.33. TÁBLÁZAT: AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÁSOK EREDMÉNYESSÉGE FOLYÓ ÁRON (MRD FT)

	2008	2009	2010	2011
Főállású	9,4	-1,6	5,6	15,7
Munkaviszonya 36 órát eléri	5,6	5,4	6,5	8,2
Munkaviszonya 36 órát nem éri el	0,1	0,0	0,1	0,1
Nyugdíjas	5,4	3,6	5,1	8,7
Oktatási intézmény hallgatója	0,2	0,1	0,2	0,3
ÖSSZESEN	20,7	7,5	17,3	33,1

Forrás: Adóbevallások alapján

Az egyéni vállalkozások eredményessége jelentős ingadozásokat mutat, a főállású vállalkozók mutatója viszont határozottan javuló trendet mutat a 2009-es mélypontot követően. A mellékállásban dolgozók eredménymutatója valamivel „stabilabb”, kisebb kilengésekkel javult ebben a körben az eredményesség.

2.2.9 Termelékenység, hatékonyság

Ebben a fejezetben az árbevétel, a bruttó hozzáadott érték és a saját tőke fajlagos mutatóit mutatjuk be. Az összehasonlíthatóság érdekében minden táblázatban csak a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások adatait mutattuk be. A korábbi adatokhoz hasonlóan a 0-1 fős vállalkozások mutatói néhol jelentősen kilógnak a „sorból”.

2.34. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŐ VÁLLALKOZÁSOK EGY ALKALMAZOTTRA JUTÓ ÁRBEVÉTELÉNEK ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT FOLYÓ ÁRON (MILLIÓ Ft)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	48,7	43,7	40,3	38,9
2-9 fő	22,8	21,7	20,9	21,6
10-49 fő	26,0	25,2	27,2	28,7
Mkv átlag	26,6	25,4	25,7	26,6
50-249 fő	32,3	31,7	31,1	33,8
KKV átlag	28,3	27,3	27,3	28,7
250 főnél nagyobb	38,3	36,6	39,4	43,7
Átlag	31,5	30,4	31,2	33,2

Forrás: Adóbevallások alapján

Az egy alkalmazottra jutó árbevétel folyó áron számítva 2010-ig csökkent, 2011-ben már néhány méretkategóriában lassú növekedés figyelhető meg. Az egy főre jutó árbevétel a legalacsonyabb és a legmagasabb méretkategóriákban a legnagyobb: a 0-1 fős vállalkozói körben 38,9 ezer forint, a 250 főnél nagyobb vállalkozásoknál 43,7 ezer forint volt 2011-ben.

Az egy alkalmazottra eső bruttó hozzáadott érték stagnált vagy csökkent folyó áron is a vizsgált időszakban. A KKV-k körében a fajlagos mutató 4,8 millió forintról 4,9 millió forintra nőtt 2010-ről 2011-re. A 250 főnél többet foglalkoztató körben 8,4 millió forintról 9,4 millió forintra emelkedett a mutató értéke.

2.35. TÁBLÁZAT: AZ EGY ALKALMAZOTTRA JUTÓ BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MILLIÓ Ft)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	10,2	9,3	7,9	7,5
2-9 fő	3,4	3,6	3,4	3,6
10-49 fő	4,3	4,4	4,6	4,8
Mkv átlag	4,5	4,5	4,4	4,5
50-249 fő	5,4	5,8	5,8	6,1
KKV átlag	4,8	4,9	4,8	4,9
250 főnél nagyobb	8,5	8,3	8,4	9,4
Átlag	5,9	6,0	6,0	6,3

Forrás: Adóbevallások alapján

A tőkeellátottság a nagyobb méretkategóriák felé haladva emelkedik. Ebből a sorból csak a legkisebb, 0-1 fős cégek lógnak ki, ahol a legmagasabb az egy főre eső saját tőke értéke. A

középvállalkozói körben jelentősen nőtt az egy alkalmazottra jutó saját tőke értéke 2010-ről 2011-re (10,6 millió forintról 17,1 millió forintra).

2.36. TÁBLÁZAT: AZ EGY ALKALMAZOTTRA JUTÓ SAJÁT TŐKE ÉRTÉKE VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MILLIÓ FT)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	32,3	35,9	35,9	29,4
2-9 fő	6,5	7,6	7,1	6,6
10-49 fő	6,8	8,7	10,4	10,1
Mkv átlag	8,8	10,7	11,4	10,5
50-249 fő	10,6	12,5	10,6	17,1
KKV átlag	9,4	11,3	11,2	12,4
250 főnél nagyobb	16,1	17,2	16,1	18,0
Átlag	11,5	13,2	12,8	14,1

Forrás: Adóbevallások alapján

Az egy forint saját tőkére eső bruttó hozzáadott értéket mutatja a következő táblázat. A KKV-k körében a tőkehatékonyság – 2011-es adatok alapján – a 2-9 fős kategóriában a legmagasabb (54,3 százalék) és a 0-1 fős mikrovállalkozásoknál a legalacsonyabb (25,6 százalék).

2.37. TÁBLÁZAT: AZ EGY FORINT SAJÁT TŐKÉRE ESŐ BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	31,5	26,0	22,0	25,6
2-9 fő	52,9	46,9	48,1	54,3
10-49 fő	64,3	51,0	44,3	47,0
Mkv átlag	50,6	42,0	38,7	43,0
50-249 fő	51,5	46,4	54,7	36,0
KKV átlag	50,9	43,5	43,2	40,2
250 főnél nagyobb	52,5	48,1	51,8	52,4
Átlag	51,6	45,4	46,7	44,9

Forrás: Adóbevallások alapján

A vállalati méretkategóriákon fölfelé haladva egyre nő az egy vállalkozásra eső saját tőke értéke. Míg a 0-1 fős vállalkozásoknál 18 millió forint az egy cégre jutó saját tőke, addig a 250 főnél nagyobb szervezeteknél közel 14,5 milliárd forint a mutató értéke.

2.38. TÁBLÁZAT: AZ EGY VÁLLALKOZÁSRA JUTÓ SAJÁT TŐKE ÉRTÉKE VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉN FOLYÓ ÁRON (EZER FT)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	20.370	22.314	21.959	18.047
2-9 fő	24.131	27.913	26.149	24.044
10-49 fő	131.899	168.256	200.106	192.939
Mkv átlag	32.270	36.977	38.497	34.210
50-249 fő	1.032.448	1.236.312	1.051.448	1.689.399
KKV átlag	48.670	54.983	52.917	56.381
250 főnél nagyobb	13.571.972	14.532.321	13.740.787	14.582.977
átlag	87.200	95.181	88.868	91.711

Forrás: Adóbevallások alapján

Az árbevétel-arányos nyereség jelentősen csökkent az elmúlt években, a 2000-es évek közepére jellemző 6 százalékos szintről 3 százalék körüli szintre süllyedt. A legrosszabb év a mutató szempontjából mindenképpen 2008 volt. Minden méretkategóriában megfigyelhető a visszaesés, majd a lassú javulás. A 0-1 fős, 10-49 fős és 50-249 fős kategóriákban ugyanakkor még 2011-ben is mérséklődött a mutató értéke.

2.39. TÁBLÁZAT: AZ ÁRBEVÉTEL-ARÁNYOS NYERESÉG ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	6,0	-1,5	2,3	-1,2
2-9 fő	2,9	3,4	2,3	3,0
10-49 fő	1,1	3,8	5,8	3,7
Mkv átlag	2,5	2,8	4,1	2,7
50-249 fő	2,4	3,4	2,8	0,9
KKV átlag	2,5	3,0	3,7	2,1
250 főnél nagyobb	2,7	3,6	3,2	3,6
átlag	2,5	3,2	3,5	2,7

Forrás: Adóbevallások alapján

A saját tőke arányos nyereség ugyancsak visszaesett minden méretkategóriában. A mutató a KKV-k körében 2011-ben mélypontjára süllyedt, a korábbi 8 százalék körüli szintről 4,9 százalékra mérséklődött. A középvállalkozói körben volt a legnagyobb a csökkenés.

2.40.

TÁBLÁZAT: A SAJÁT TŐKE ARÁNYOS NYERESÉG ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	9,1	-1,8	2,5	-1,6
2-9 fő	10,2	9,6	6,9	9,7
10-49 fő	4,1	11,0	15,2	10,6
Mkv átlag	7,5	6,6	9,2	6,9
50-249 fő	7,5	8,6	8,3	1,9
KKV átlag	7,5	7,3	8,9	4,9
250 főnél nagyobb	6,3	7,6	7,7	8,7
átlag	7,0	7,4	8,4	6,4

Forrás: Adóbevallások alapján

Az egységnyi bérköltségre jutó nyereség a 0-1 fős kategóriában – összhangban az eredmény alakulásával – rendkívül hullámzó. A KKV szektor összességében ugyanakkor a 2010. évi javulást 2011-ben jelentős visszaesés követte.

2.41.

TÁBLÁZAT: A BÉRARÁNYOS NYERESÉG ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	302,25	-69,56	97,35	-49,02
2-9 fő	52,40	56,73	37,76	47,86
10-49 fő	17,00	55,38	91,39	58,74
Mkv átlag	46,82	48,62	71,33	47,78
50-249 fő	37,88	47,94	38,02	12,99
KKV átlag	43,29	48,34	57,96	33,95
250 főnél nagyobb	39,81	49,88	45,03	53,00
átlag	41,82	49,00	52,39	41,94

Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.10 Támogatások és elvonások

A következőkben elsősorban a társasági adóbevallást készítő vállalkozások által kapott támogatásokat és befizetéseket tekintjük át. Ahol arra lehetőség van, bemutatjuk az egyéni vállalkozókra vonatkozó adatokat is. Az utóbbi években folytatódott a vállalkozások által igénybe vett beruházási adóalap-kedvezmények csökkenése.

2.42. TÁBLÁZAT: A KISVÁLLALKOZÓI BERUHÁZÁSI ADÓALAP-KEDVEZMÉNYT IGÉNYBE VETT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS A BEFEKTETÉS ÖSSZEGE (DB, MRD Ft)

		2007	2008	2009	2010	2011
Egyéni vállalkozások	Száma	4.306	4.895	3.976	3.797	3.256
	Összege	10	10	7	6	7
Társas vállalkozások	Száma	15.449	14.591	11.561	10.835	10.018
	Összege	78	75	55	54	58

Forrás: Adóbevallások alapján

Létszám-kategóriánként vizsgálva (a társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások adatai alapján) a csökkenés a KKV-k minden csoportjában megfigyelhető. A KKV-k 3,2 százaléka élt ezzel az adókedvezménnyel 2011-ben.

2.43. TÁBLÁZAT: A KISVÁLLALKOZÁSOK BERUHÁZÁSI ADÓALAP-KEDVEZMÉNYT IGÉNYBE VETT KETTŐS KÖNYVVITELŐ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	2,3	1,8	1,6	1,3
2-9 fő	6,2	4,8	4,1	3,7
10-49 fő	15,8	12,6	12,7	11,6
Mkv átlag	5,1	3,9	3,5	3,1
50-249 fő	13,9	11,6	12,5	11,6
KKV átlag	5,3	4,1	3,7	3,2
250 főnél nagyobb	0,6	0,5	0,8	0,9
átlag	5,3	4,0	3,6	3,2

Forrás: Adóbevallások alapján

A kedvezmények legnagyobb részét a 250 főnél nagyobb vállalkozások veszik igénybe, az összes adókedvezmény 81,9 százaléka ebben a vállalkozói körben jelentkezett. A különböző címeken igénybe vehető kedvezmények értelemszerűen a nagyobb összegű beruházásoknál magasabb támogatási összeget eredményeznek.

2.44. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK TÁRSASÁGI ADÓKEDVEZMÉNYEI ÖSSZEGÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	0,4	0,6	0,4	3,6
2-9 fő	1,0	1,0	0,8	2,6
10-49 fő	2,7	2,6	2,4	6,3
Mkv összesen	4,0	4,1	3,6	12,6
50-249 fő	3,6	2,9	4,2	5,5
KKV összesen	7,6	7,1	7,8	18,1
250 főnél nagyobb	92,4	92,9	92,2	81,9
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Jogcímenként vizsgálva 2011-ben a legnagyobb arányban továbbra is a „Legalább 10 milliárd forint értékű termék előállítását szolgáló beruházás” után vették igénybe. Ezt követte a fejlesztési adókedvezmény és az elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni kedvezmény.

2.45. TÁBLÁZAT: AZ ADÓKEDVEZMÉNYEK MEGOSZLÁSA JOGCÍMENKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOKNÁL 2011-BEN (SZÁZALÉKBAN)

	Megoszlás (%)
Elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni adókedvezmény	15,3
Legalább 10 Mrd Ft értékű termék előállítását szolgáló beruházás adókedvezmény	45,7
Támogatási igazolás alapján	4,8
Kutatás, kísérleti fejlesztés, szoftverfejlesztés adókedvezménye	0,6
Szoftverfejlesztés bérköltségének 10%-os adókedvezménye	0,6
Szoftverfejlesztés bérköltségének 15%-os adókedvezménye	0,3
Szövetkezet közösségi alap adókedvezménye	0,0
Közép és mikrovállalkozások kamatkedvezménye	1,8
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	22,4
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	3,4
Korábbi évek adókedvezményei összesen	4,1
Egyéb adókedvezmény	1,0
Összesen	100,0

Forrás: Adóbevallás alapján

A támogatáspolitikai és adópolitikai elvekkel összhangban a kedvezmények más-más vállalkozói csoportokhoz jutnak el. Az viszont jól látható a táblázatból, hogy a legtöbb kedvezmény elsősorban a nagyvállalkozásoknál jelentkezik.

2.46. TÁBLÁZAT: ADÓKEDVEZMÉNYEK A SZÁMÍTOTT ADÓBÓL LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT A KETTÓS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOKNÁL 2011-BEN

	0-1 fő	2-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	250 főnél több
Elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni adók	0,0	0,0	0,0	0,2	99,8
Legalább 10 Mrd Ft értékű termék előállítását szolgáló beruházás adók	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Támogatási igazolás alapján	30,2	23,4	10,8	11,1	24,5
Kutatás, kísérleti fejlesztés, szoftverfejlesztés adókedvezménye	0,0	4,5	9,4	16,6	69,4
Szoftverfejlesztés bérköltségének adókedvezménye	0,2	3,8	27,2	48,3	20,5
Szoftverfejlesztés bérköltségének adókedvezménye	0,3	8,3	60,4	31,0	0,0
Szövetkezet közösségi alap adókedvezménye	0,0	0,0	62,5	37,5	0,0
Kis- és közepes vállalkozások kamatkedvezménye	6,3	17,2	42,8	32,4	1,2
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	0,0	0,0	1,1	0,5	98,3
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	0,0	0,0	0,0	1,4	98,6
Korábbi évek adókedvezményei összesen	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Egyéb adókedvezmény	9,4	16,1	37,8	26,7	9,9
Átlag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Forrás: Adóbevallás alapján

Az átlagos társasági adóterhelés a kedvezményekkel csökkentett adókötelezettség mértékét mutatja a számított adóhoz viszonyítva. A fenti táblázatokban bemutatott adatokkal összhangban ez a mutató a nagyvállalatoknál a legalacsonyabb és az utóbbi években csökkent is a mutató értéke. A KKV-k átlagosan a számított adó 86,4 százalékát fizetik be, némi mérséklődés itt is megfigyelhető.

2.47.

TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK ÁTLAGOS TÁRSASÁGI ADÓTERHELÉSE (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	99,3	98,3	98,8	83,3
2-9 fő	98,7	98,3	98,2	91,8
10-49 fő	97,4	96,7	96,0	83,3
Mkv átlag	98,3	97,6	97,4	86,2
50-249 fő	96,6	96,6	93,7	86,8
KKV átlag	97,8	97,3	96,2	86,4
250 főnél nagyobb	54,8	45,8	43,5	32,9
átlag	81,7	76,7	72,8	60,8

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: Adóterhelés=fizetendő adó/számított adó

A társasági adónál jelentősebb összeget tesznek ki a bérjárulékok. A járulékok 56,3 százalékát fizetik be a költségvetésbe a KKV-k, ez az arány az elmúlt években kis mértékben csökkent. Ezzel párhuzamosan a 250 főnél többet foglalkoztató vállalkozásokat terhelő járulékok 43,7 százalékra csökkentek 2010-ről 2011-re.

2.48.

TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI JÁRULÉKÁNAK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	2,1	2,0	2,1	2,2
2-9 fő	12,9	12,5	12,1	12,4
10-49 fő	19,7	19,0	18,5	18,7
Mkv összesen	34,6	33,6	32,7	33,3
50-249 fő	23,0	23,1	23,0	23,0
KKV összesen	57,6	56,6	55,7	56,3
250 főnél nagyobb	42,4	43,4	44,3	43,7
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.11 Felhalmozási célú saját források, munka- és tőkejövedelmek

Az alábbi fejezetben a vállalkozások felhalmozási célú saját forrásait, valamint a munka- és tőkejövedelmeket tekintjük át. Az adatoknál a társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások beszámolóira tudunk támaszkodni. A felhalmozási célú saját forrás az adózás utáni eredmény és az amortizáció összege, csökkentve a társasági adóval. Az így számított források 49 százaléka képződik a KKV-knál. Külön érdemes kiemelni, hogy a közepes vállalkozások lassan

javuló eredménye a válság évében megtört, és még 2011-ben is csökkent. A 2008. évi 19 százalékról 11,4 százalékra mérséklődött a mutató értéke.

2.49. TÁBLÁZAT: FELHALMOZÁSI CÉLÚ SAJÁT FORRÁSOK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	11,3	3,9	7,4	4,8
2-9 fő	13,3	13,7	10,9	13,5
10-49 fő	11,1	17,3	22,9	19,3
Mkv összesen	35,7	34,8	41,2	37,6
50-249 fő	19,0	19,5	15,6	11,4
KKV összesen	54,7	54,4	56,9	49,0
250 főnél nagyobb	45,3	45,6	43,1	51,0
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A felhalmozási célú saját források bruttó hozzáadott értékhez viszonyított aránya csökkent a vizsgált időszakban. A legnagyobb ingadozás a 0-1 fős kategóriában figyelhető meg.

2.50. TÁBLÁZAT: FELHALMOZÁSI CÉLÚ SAJÁT FORRÁSOK A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK SZÁZALÉKÁBAN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	49,6	20,2	46,0	26,3
2-9 fő	34,4	40,5	34,0	35,7
10-49 fő	19,5	36,9	48,3	36,0
Mkv átlag	30,2	34,9	43,1	34,3
50-249 fő	29,7	34,8	29,3	18,5
KKV átlag	30,0	34,9	38,2	28,6
250 főnél nagyobb	30,3	36,0	35,3	36,2
átlag	30,1	35,4	36,9	32,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A munkavállalói jövedelmek (bérköltség és személyi jellegű kifizetések összege) nem változtak jelentősen az elmúlt években. A nagyvállalatokra eső bér- és személyi kifizetések aránya enyhén emelkedett, majd 2011-ben kis mértékben csökkent. A mikro-, kis- és közepes vállalkozások mutatója 2008 és 2010 között folyamatosan csökkent, majd 2011-ben 58 százalékra emelkedett.

2.51. TÁBLÁZAT: A MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELMEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	2,0	2,0	2,1	2,2
2-9 fő	13,2	12,9	13,0	13,4
10-49 fő	19,8	19,3	19,0	19,4
Mkv összesen	35,0	34,3	34,1	35,0
50-249 fő	22,9	23,0	22,8	23,1
KKV összesen	57,9	57,2	56,9	58,0
250 főnél nagyobb	42,1	42,8	43,1	42,0
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A bruttó hozzáadott értékre vetített munkavállalói jövedelmek 39,9 százalékra emelkedtek 2011-ben.

2.52. TÁBLÁZAT: A MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELMEK A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK SZÁZALÉKÁBAN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	12,3	12,3	14,4	15,5
2-9 fő	42,0	41,0	42,3	42,5
10-49 fő	43,7	45,2	43,1	44,4
Mkv átlag	37,1	37,5	38,0	38,9
50-249 fő	46,0	45,9	47,4	47,3
KKV átlag	40,3	40,5	41,4	41,9
250 főnél nagyobb	35,9	37,9	39,3	37,4
átlag	38,3	39,3	40,5	39,9

Forrás: Adóbevallások alapján

A vállalat méretével együtt az egy alkalmazottra eső munkajövedelem is nő. A közepes vállalkozásoknál a mutató értéke több mint kétszerese a 0-1 fős létszám-kategóriában megfigyelt összegnek.

2.53.

TÁBLÁZAT: AZ EGY ALKALMAZOTTRA ESŐ MUNKAJÖVEDELMEK (EZER FT)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	975	917	938	952
2-9 fő	1.263	1.284	1.295	1.339
10-49 fő	1.630	1.711	1.729	1.819
Mkv átlag	1.420	1.455	1.468	1.523
50-249 fő	2.083	2.240	2.325	2.430
KKV átlag	1.624	1.693	1.723	1.788
250 főnél nagyobb	2.552	2.617	2.758	2.965
átlag	1.918	1.994	2.055	2.146

Forrás: Adóbevallások alapján

A tulajdonosi jövedelmek közel fele-fele arányban oszlanak meg a KKV-k és a nagyvállalatok között. 2011-ben a mikro- és kisvállalkozások körében fizették ki az osztalékok és részesedések 42,3 százalékát, míg a közepes vállalkozói körben 17,5 százalékát.

2.54.

TÁBLÁZAT: A TULAJDONOSI JÖVEDELMEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	7,0	7,6	6,2	8,9
2-9 fő	8,9	15,1	13,2	14,9
10-49 fő	14,6	11,0	14,5	18,4
Mkv átlag	30,4	33,6	33,9	42,3
50-249 fő	13,9	25,3	16,4	17,5
KKV átlag	44,4	58,9	50,2	59,8
250 főnél nagyobb	55,6	41,1	49,8	40,2
átlag	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A bruttó hozzáadott értékhez viszonyítva a tulajdonosi jövedelmek 12-13 százalék körül alakultak az elmúlt években.

2.55. TÁBLÁZAT: A TULAJDONOSI JÖVEDELMEK ARÁNYA A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉKBEN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	12,6	15,6	13,0	18,0
2-9 fő	9,5	17,4	13,9	14,7
10-49 fő	10,6	9,1	10,3	12,8
Mkv átlag	10,6	13,1	12,0	14,3
50-249 fő	8,9	17,6	10,4	10,5
KKV átlag	10,0	14,8	11,4	12,9
250 főnél nagyobb	15,3	12,6	13,8	10,6
átlag	12,4	13,8	12,5	11,9

Forrás: Adóbevallások alapján

A tulajdonosi és munkajövedelmek hányadosa némileg csökkent 2008 és 2011 között. A mutató értéke 29,8 százalékra mérséklődött 2011-re. Az osztalékok és részesedések a mikro-vállalkozások körében a legnagyobbak, mivel itt a munkajövedelmek az alacsony foglalkoztatotti létszám miatt alacsonyak.

2.56. TÁBLÁZAT: A TULAJDONOSI ÉS MUNKAJÖVEDELMEK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
0-1 fő	102,8	126,5	90,0	116,1
2-9 fő	22,5	42,3	32,8	34,5
10-49 fő	24,3	20,2	23,9	28,8
Mkv átlag	28,6	35,1	31,4	36,8
50-249 fő	19,4	38,3	21,9	22,3
KKV átlag	24,9	36,4	27,5	30,9
250 főnél nagyobb	42,6	33,4	35,0	28,2
átlag	32,4	35,1	30,8	29,8

Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.12 A vállalkozások finanszírozása

A KKV-kra az alultőkésítettség jellemző. A válságot követő években a vállalkozások finanszírozási helyzete még kedvezőtlenebbé vált, a kereskedelmi banki források jelentős mértékben csökkentek. Ebben a fejezetben bemutatjuk a vállalkozások belső forrásait és az elérhető külső forrásokat, azok felhasználását. A vállalkozások külső forrásairól egyrészt a pénzügyi statisztikákból, másrészt a vállalkozások társasági adóbevallásaiból lehet információkat nyerni.

A KKV szektor saját tőkéje az utóbbi években emelkedett. Míg 2008-ban a vállalkozások összes saját tőkéjének 53 százalékával rendelkezett a KKV szektor, addig 2011-ben a 61,3 százalékával. A növekedés a mikro-, kis- és közepes vállalkozások minden méretkategóriájában megfigyelhető.

2.57. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK SAJÁT TŐKÉJÉNEK ELOSZLÁSI MUTATÓI 2011-BEN

	Alsó kvartilis	Medián	Felső kvartilis	Átlag	Megoszlás
0-1 fő	25	1.025	4.175	18.047	10,3
2-9 fő	405	4.005	14.298	24.044	10,0
10-49 fő	9.341	43.127	137.475	192.939	16,4
Mkv átlag	3.257	16.052	51.983	78.343	36,7
50-249 fő	84.669	358.679	961.075	1.689.399	24,6
KKV átlag	23.610	101.709	279.256	481.107	61,3
250 főnél nagyobb	668.280	2.366.458	7.408.856	14.582.977	38,7
átlag	152.544	554.659	1.705.176	3.301.481	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Az elmúlt években kibontakozó válságban a kis- és középvállalkozói körnek dupla sokkot kellett elszenvednie az OECD 2013 áprilisában megjelent, *Financing SMEs and Entrepreneurs 2012* című tanulmánya⁴ szerint. Azon túl, hogy érezhetően csökkent a vállalkozások által kínált termékek iránti kereslet, a hitelforrások is jelentősen beszűkültek. A szervezet által vizsgált 2007 és 2010 közötti időszakban a KKV-k szigorúbb hitelfeltételekkel néztek szembe, mint a nagyvállalatok (rövidebb futamidő, magasabb járulékos költségek). A kisebb vállalkozások gazdasági kilátásait a pénzügyi intézetek negatívabbra értékelték.

Az összehasonlító tanulmányból kiderül, hogy hazánkban kiemelkedően magas a nem teljesítő kölcsönök aránya, 2010-ben ez 15,4 százalék volt. Mindemellett az átlagos kamatlábak is kimondottan magasak voltak nemzetközi összehasonlításban. A csődök száma a vizsgált körben 142 százalékkal emelkedett 2007 és 2010 között.

Az Európai Központi Bank hasonló témában⁵ készített felmérése (Survey on the Access to Finance of Small and Medium-Sized enterprises in the Euro Area) hasonló eredményre jutott az euróövezet országaiban. A vizsgált gazdaságokban kimutathatóan nő a KKV szektor hiteligenye, viszont csökken vagy stagnál a bankok hitelnyújtási hajlandósága. A felmérésben megkérdezett KKV-k banki hitel iránti igénye 32 százalékról 35 százalékra emelkedett, miközben a megkérdezett vállalkozások 13 százalékának utasították már el hitelkérelmét.

⁴ <http://www.news.admin.ch/NSBSubscriber/message/attachments/26627.pdf>

⁵

<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/accesstofinancesmallmediumsizedenterprises201204en.pdf?ff122ae9ce2aeddc95c0e4d8974f6a6eb>

A KKV-knak nyújtott bankhitelek állománya 2008-ig gyorsan nőtt, azóta stagnál. A kereskedelmi bankok a 2008-ban kezdődött pénzügyi válság óta szinten tartják a vállalati és ezen belül a KKV-knak nyújtott hitelek állományát. Érdemi változást jelent, hogy szigorodtak a hitelnyújtás feltételei (magasabb kamatok, szigorúbb fedezeti elvárások). 2009 eleje óta romlik a bankok KKV-hiteleinek minősége, csökken a problémamentes hitelek aránya. A növekvő veszteségeket a bankoknak egyrészt a kamatkülönbözetben kell érvényesíteniük, másrészt növelniük kell tőketartalékaikat.

2008-hoz képest mind a rövid-, mind a hosszú lejáratú hitellel rendelkező KKV-k aránya csökkent. Előbbi 15 százalékról 10,2 százalékra, utóbbi 22,9 százalékról 19 százalékra mérséklődött 2011-re. A csökkenés minden méretkategóriában megfigyelhető volt.

2.58. TÁBLÁZAT: A HITELLEL RENDELKEZŐ KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA ÉS A HITELÁLLOMÁNY MEGOSZLÁSA 2011-BEN (SZÁZALÉKBAN)

	Hosszú lejáratú beruházási hitel		Rövid lejáratú kölcsön és hitel	
	Arány	Megoszlás	Arány	Megoszlás
0-1 fő	5,5	37,9	12,6	19,1
2-9 fő	12,7	24,2	22,5	13,9
10-49 fő	26,0	15,4	40,1	19,7
Mkv átlag/összesen	9,9	77,5	18,6	52,8
50-249 fő	33,2	8,0	52,3	19,8
KKV átlag/összesen	10,2	85,6	19,0	72,6
250 főnél nagyobb	21,1	14,4	49,8	27,4
átlag/összesen	30,2	100,0	56,4	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A KKV szektor teljes hitelállományon belüli részaránya szintén csökkent. A hosszú lejáratú beruházási hiteleknél 88,1 százalékról 85,6 százalékra, a rövid lejáratú kölcsönöknél és hiteleknél 77,5 százalékról 72,6 százalékra csökkent a részesedésük. A hitelállomány csökkenése egyértelműen a válsággal magyarázható.

A PSZÁF adatai szerint a KKV-knak nyújtott hitelállomány a 2008-as csúcs után jelentősen visszaesett. A 2008. évi 4325 milliárd forintról 2009-ben 3603 milliárd forintra, majd 2010-re 3992 milliárd forintra mérséklődött a nyújtott hitelek együttes összege. 2011-ben némi – nem számottevő – elmozdulás megfigyelhető.

Az eurózóna és a közép-európai országok vállalati hitelállományai a pénzügyi válság kezdete után Bulgária kivételével szintén csökkent. 2010 első negyedétől ugyanakkor Magyarországon kívül az országok többségében ismét növekedésnek indult az állomány. Az eurózónában és a többi országban a hitelállományok elérték, vagy megközelítették a válság előtti szintet. Magyarország az egyetlen, amelynek a vállalati hitelállománya jelentősen elmarad a válság előtti szinttől.

2.59. TÁBLÁZAT: A RÉSZVÉNYTÁRSASÁGI HITELINTÉZETEK (MFB, KELER, EXIM NÉLKÜL), A SZÖVETKEZETI HITELINTÉZETEK ÉS A HITELINTÉZETI FIÓKTELEPEK KKV-KNAK NYÚJTOTT HITELEI EGYÜTTESÉN

	2008	2009	2010	2011
Mrd Ft	4.325	3.603	3.992	4.080
Darab	607.451	1.117.054	1.997.830	1.951.252

Forrás: PSZÁF

A KKV-knak nyújtott hitelállomány csökkenése mellett a portfólió minősítési összetétele is jelentősen változott. Míg 2008-ban a hitelállomány 73,7 százaléka volt problémamentes, addig 2010-ben ez az érték 65 százalékra süllyedt. 2011-ben itt is felfedezhető némi elmozdulás, hiszen a problémamentes hitelek aránya 65,4 százalékra emelkedett.

Nagyon jelentős eltérések vannak az egyes hitelintézet-típusok között. A hitelek túlnyomó többségét a részvénytársasági hitelintézetek adják, az ő hitelek összetétele gyakorlatilag megegyezik az átlaggal. A 100 milliárd forintnál alig többet hitelező fióktelepek mutatói az átlagnál lényegesen jobbak, hitelek több mint 80%-a problémamentes. Az ugyancsak 100 milliárd forint körüli állománnyal rendelkező állami hitelintézetek, a Magyar Fejlesztési Bank és az Eximbank portfóliójában mindössze 31% a problémamentes hitelek aránya, és 63% a problémás állomány aránya. Különösen a kisvállalkozások mutatói rosszak. A 200 milliárd forint feletti hitelállománnyal rendelkező szövetkezeti hitelintézeti szektor portfóliója rosszabb az átlagnál, a problémamentes állomány aránya 52%.⁶

⁶ Meg kell említenünk, hogy az MFB a KKV szektort két alapvető konstrukcióban finanszírozza, egyrészt közvetlenül nyújt hitelt, másrészt a kereskedelmi bankoknak ad refinanszírozást. A fenti adatok csak a közvetlen hitelezésre vonatkoznak.

2.60. TÁBLÁZAT: A HITELINTÉZETI SEKTOR (FIÓKTELEPEK NÉLKÜL) ÁLTAL 2011. ÉVBEN A MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOKNAK NYÚJTOTT HITELEK ÖSSZESEN

	Mrd Ft	Darab
Tárgyidőszakban nyújtott hitelek összesen (jan.1-től halmozott)	1.951.252	4.080
ebből: beruházási hitel	14.544	353
folyószámlahitel*	1.369.777	1.460
Éven túli hitelek összesen	147.973	1.034
Éven túli forinthitelek	144.487	515
ebből: beruházási hitel	-	-
Éven túli devizahitelek	3.486	519
Éven belüli hitelek összesen	1.803.279	3.046
Éven belüli forinthitelek*	1.733.171	2.196
ebből: export-előfinanszírozási hitel	-	-
Éven belüli devizahitelek*	70.108	850
Hitelállomány összesen (tárgyidőszak végén)	237.247	4.613
ebből: beruházási hitel	24.251	1.305
folyószámlahitel	127.610	627
Hitelállomány minősítés szerinti összetétele (tárgyidőszak végén)	-	-
Problémamentes	154.870	2.821
Külön figyelendő	19.688	873
Problémás minősítésű	62.689	919
Átlag alatti	7.879	202
Kétes	9.908	345
Rossz	44.902	372

Forrás: PSZÁF

A Magyar Nemzeti Bank hitelezési felmérései szerint a kereskedelmi bankok hitelezési hajlandósága jelentősen romlott a válságot követően. A visszafogott hitelezési hajlandóság a hitelezési feltételek szigorításával járt együtt. A pénzügyi közvetítők elsősorban az alacsonyabb kockázatú kihelyezési lehetőségeket keresték.

A devizahitelezés a KKV-hitelezés területén is gyorsan terjedt a kétezres években, 2002-ben még 20% alatt volt a folyósított devizahitelek aránya, ami 2006-2007-re 40% fölé nőtt. A válság után csökkenni kezdett a devizahitelezés aránya, jelenleg valamivel 30% alatt van. A KKV-k számára is problémát jelentett a forintárfolyam gyengülése, de ezt enyhítette, hogy a rövidtávú hiteleknél nem volt tartós a pozícióromlás, a beruházási devizahitelek pedig az állomány 15-20%-át teszik ki.

A KKV-hitelek után vállalt garanciák a GDP arányában Magyarországon nagyon magasak (1,2%), miközben a második legmagasabb arány Olaszországban tapasztalható 0,7%-kal, de legjellemzőbb a 0,2-0,4%-os arány. A KKV szektor hitelhez jutását kedvezményes feltételű garanciavállaláson keresztül több garanciaszervezet is segíti. A legnagyobb forgalmú közvetítőnek a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. és az Agrár- Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány tekinthető. A többi közvetítő részesedése összesen 5 százalék alatt marad.

2.61. TÁBLÁZAT: A GARANTIQA HITELGARANCIA ZRT. ÁLTAL GARANTÁLT KKV HITELEK

		2010	2011	2012
Garanciaszerződések száma	db	30.561	30.305	28.956
Garanciavállalás összege	Mrd Ft	333,3	299,9	282,2
Garantált hitelek összege	Mrd Ft	413,8	370,6	344,5

Forrás: Garantiqa Hitelgarancia Zrt. közlése

2.62. TÁBLÁZAT: AZ AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY ÁLTAL GARANTÁLT KKV HITELEK

		2008	2009	2010	2011
Garanciák száma		2.510	2.651	2.340	3.180
Garantált hitelállomány		60.796,3	57.147,5	53.384,2	60.110,6

Forrás: Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány

Az Új Széchenyi Terv Jeremie-programjai között is meghirdetésre kerültek kkv-k hitelhez jutását elősegítő garanciakonstrukciók, melyek részleteit, eredményeit az Évkönyv 3. fejezetének 3.2.5. pontja mutatja be a program közreműködői feladatait ellátó Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. (MV Zrt) tevékenysége keretében.

Szintén megemlítendő ebben a körben a Start Tőkegarancia Pénzügyi Szolgáltató Zrt. tevékenysége, melynek részletes leírását a 3.2.8. fejezet tartalmazza.

Nagyon jó évet zárt az európai kockázati tőke szektor 2011-ben, a legfrissebb adatok szerint 82 százalékkal több forrást tudtak gyűjteni az alapkezelők, mint 2010-ben, miközben a cégértékesítések is 50 százalékkal emelkedtek. A befektetési oldalon igaz szerényebb volt az emelkedés, viszont a piaci tendenciák azt mutatják, hogy a fellendülés a válság után töretlen, bár a történelmi csúcsoktól még messze vagyunk. A statisztikák alapján Magyarország nagyon jól áll európai összevetésben, külön pozitívum, hogy nagyon sok külföldi alapkezelő fektet be magyar cégekbe. A korai fázisú vállalatoknál is jól látszik az előny, ha a befektetésekről van szó, a Jeremie-programnak hála pedig még sokáig ott lehetünk az élmezőnyben (Magyar Kockázati és Magántőke Egyesület 2012).

Külön érdemes megemlíteni, hogy hazánk kiemelkedik a mezőnyből, ha a kockázati tőkebefektetéseknek csak azt a szeletét nézzük, amelyek a korai fázisú cégeknek adnak

finanszírozást. Itt mutatkozik meg a Jeremie-program jelentősége, a 8 alapkezelő által kezelt alapok tevékenységének köszönhetően még az európai átlagot is felül tudtuk múlni 2011-ben.

A második évezred első évtizedének végére a kockázati tőkebefektetések kedvelt célpontjává vált Kelet-Európa. Az igazi fellendülés 2006-ban kezdődött, a régióban megjelenő kockázati tőke ekkor egy év alatt megháromszorozódott (0,5 milliárd euróról 1,6 milliárd euróra nőtt 2005-ről 2006-ra az EVCA adatai szerint) és a növekedési ütem tovább gyorsult. Magyarországon a trendek ezzel párhuzamosan alakultak, az évtized közepén a tőkebefektetések 100 millió euróról 500 millió euró fölé ugrottak egy év alatt. Visszarendeződés 2009-ben volt megfigyelhető. Mindezzel együtt Magyarországon a kockázati és magántőke-befektetések GDP-hez viszonyított aránya 0,04 százalék volt 2011-ben, amely magasabb a közép-kelet európai értéknél (0,02 százalék).

2.63. TÁBLÁZAT: A MAGYARORSZÁGI KOCKÁZATI- ÉS MAGÁNTŐKE-BEFECTETÉSEK ÉRTÉKÉNEK, SZÁMÁNAK ÉS ÁTLAGOS MÉRTÉKÉNEK ÉVENKÉNT I ALAKULÁSA

	Befektetett tőke értéke (Millió Euró)	Befektetési ügyletek száma (db) – zárójelben a Jeremie-s befektetés	Átlagos befektetési érték (millió euró)
2002	127	29	4,4
2003	117	32	3,7
2004	108	41	2,6
2005	131	26	5
2006	535	39	13,7
2007	491	26	18,9
2008	477	25	19
2009	214	12	17,8
2010	65	17 (15)	3,8
2011	195	37 (24)	5,3

Forrás: Karsai Judit: A Kockázati és magántőke-ipar 2011. évi eredményei.

A rendszerváltás óta Magyarországon csaknem 400 vállalat növekedését vagy piacra kerülését segítette elő a kockázati tőke iparág, összesen közel négy milliárd dollárt fektettek be a tőketársaságok ezen időszak alatt. Jelenleg 29 kockázati tőkealapkezelő működik Magyarországon a PSZÁF nyilvántartása szerint.

A kockázati tőkebefektetéseknek 2009-ben az uniós forrásból elindított Jeremie-program adott lendületet. A kiválasztott alapkezelők 2010 második negyedévben kezdték meg tényleges befektetési tevékenységüket. 2010-ben a 17 kockázati tőkebefektetésből 15 a Jeremie-alapokhoz kapcsolódott.

2.64.

TÁBLÁZAT: A MAGYARORSZÁGI KOCKÁZAT- ÉS MAGÁNTŐKE BEFEKTETÉSEK 2011. ÉVI ÉRTÉKÉNEK ÉS SZÁMÁNAK

	Befektetési érték (millió euró)	Befektetési érték (%)	Cégek száma (db)	Cégek száma (%)
Magvető, induló, korai tőke	40	20,5	29	78,4
Növekedési tőke	0,5	0,3	3	8,1
Kivásárlási tőke	154,3	79,2	5	13,5
Összesen	194,8	100	37	100

Forrás: Karsai Judit: A Kockázati és magántőke-ipar 2011. évi eredményei.

Kétféle Jeremie alap létrehozására nyílt lehetőség az első meghirdetéssel. A Co-investment konstrukció keretében az alap csak Budapesten és Pest megyében fektethet be, a vagyon teljes mértékben uniós forrásból áll, de a konkrét befektetésnél legalább 30 százalékban egyéb magánbefektetőt kell bevonni. Az ún. Közös Alap konstrukció a vidéki régiókra terjed ki és itt az alap vagyona 70 százalékban uniós forrás, 30 százalékban magánbefektetői forrás.

A Magyar Lízing Szövetség 2011. évi értékelése⁷ szerint a lízingpiacot övező kockázatok újra emelkedtek. Elsősorban a végtörlesztés ró jelentős terhet a lízingcégekre. Az ingatlanfinanszírozásban még nem látszanak a kilábalás jelei, de a többi szegmensben (flotta, truck, gépek és berendezések) már szembetűnő a növekedés. A lízingpiacot – a beszámoló szerint – egyértelműen az exportkonjunktúrából profitáló KKV szektor húzta fel 2011-ben.

A hazai faktoringpiac szereplőit a Magyar Faktoring Szövetség fogja össze. A faktoring piac a kettőezres évek első felének dinamikus felfutását követően 2006-tól csak mérsékelten nőtt.

2.65.

TÁBLÁZAT: A HAZAI FAKTORING PIAC HELYZETE

	2009	2010	2011
Bruttó faktorált forgalom (Mrd Ft)	745,3	883,5	888
Ügyfélszám	3.282	3.131	3.048
Futamidő (nap)	66	60	68
Visszkeresetes forgalom aránya (%)	73	55	64

Forrás: Magyar Faktoring Szövetség

A GDP arányos faktoring penetráció 2012-ben 2,7% volt Magyarországon, szemben a cseh 3% és a lengyel 6,4%-kal, messze elmaradva néhány régi európai uniós tagállam értékétől. A válság hatására faktoring forgalmon belül a mikro- és kisvállalkozói kör visszaszorulása figyelhető meg.

2.66.

TÁBLÁZAT: A FAKTORING PIAC FORGALMÁNAK ÁGAZATI MEGOSZLÁSA (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
--	------	------	------	------

⁷ http://www.lizingszovetseg.hu/content/_common/attachments/elemzesek/lizingpiac2011Q4.pdf

Mezőgazdaság	4	3	2	4
Ipar	25	32	34	37
Építőipar	10	8	7	7
Kereskedelem	42	35	34	30
Szolgáltatások	12	9	12	13
egyéb	7	13	11	9

Forrás: Magyar Faktoring Szövetség

2.67. TÁBLÁZAT: A HAZAI FAKTORING KKV ÜGYFÉLKÖR MÉRET SZERINTI MEGOSZLÁSA (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011
Mikrovállalkozások	28	17	12	11
Kisvállalkozások	51	55	53	54
Középvállalatok	21	28	34	32
Nagyvállalatok	-	-	1	3

Forrás: Magyar Faktoring Szövetség

A faktoring szolgáltatásokat jellemzően a kisvállalkozások veszik igénybe. Ágazati bontásban az ipar és a kereskedelem súlya a meghatározó.

2.2.13 A vállalkozások helyzetéről a vállalkozók szemével

2013-ban online kérdőíves felmérést végeztünk a Magyarországon működő KKV-k körében. A felmérés jellemzően a korábbi évek évkönyveiben szereplő szerkezetet követte, de néhány új kérdés is megjelent a kérdőívben. A kérdéseket 2013 márciusa-áprilisa között juttattuk el a vállalkozásokhoz. A kérdőívet 3073 db 250 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozás töltötte ki és küldte vissza a meghatározott időtartamon belül.

A gazdaság helyzetét megítélők aránya a válság első éveiben jelentősen emelkedett. Az elhúzódó válság miatt a 2013-as felmérésben továbbra is inkább pesszimisták a vállalkozások.

2.68. TÁBLÁZAT: HOGYAN ÍTÉLI MEG A VÁLLALKOZÁSÁNAK JELENLEGI HELYZETÉT?

	1997	1998	1999	2003	2005	2007	2008	2009	2013
Jó	11	12	14	13	13	10	10	9	6,9
Közepes	66	62	66	64	61	62	64	56	45,8
Rossz	22	25	20	24	26	28	26	35	40,3

Forrás: kérdőíves felmérések

A vállalkozások várakozásai kisebb mértékben változtak. A jövőbeni kilátásokat illetően a helyzet javulására számítók aránya a válság első évében mért alacsony szintről 2013-ra 12 százalék fölé emelkedett. A vállalkozások helyzetének romlására továbbra is többen számítanak.

	1997	1998	1999	2003	2005	2007	2008	2009	2013
Javul	23	20	19	14	14	12	8	12	12,6
Nem változik	55	63	64	65	68	68	55	57	45,6
Romlik	22	16	17	21	19	20	37	31	34,7

Forrás: kérdőíves felmérések

Méretkategóriák szerint vizsgálva megfigyelhető, hogy a vállalkozások méretével párhuzamosan emelkedik az „optimisták” aránya. A 0-1 fős kategóriában 11,4%, a 2-9 fős kategóriában 12,8%, a 10-49 fős kategóriában 18,5% az 50-250 fős kategóriában pedig 25,5% a javulásra számító aránya. A jelenlegi helyzet megítélésénél hasonló javuló tendencia figyelhető meg a vállalkozás méretének növekedésével.

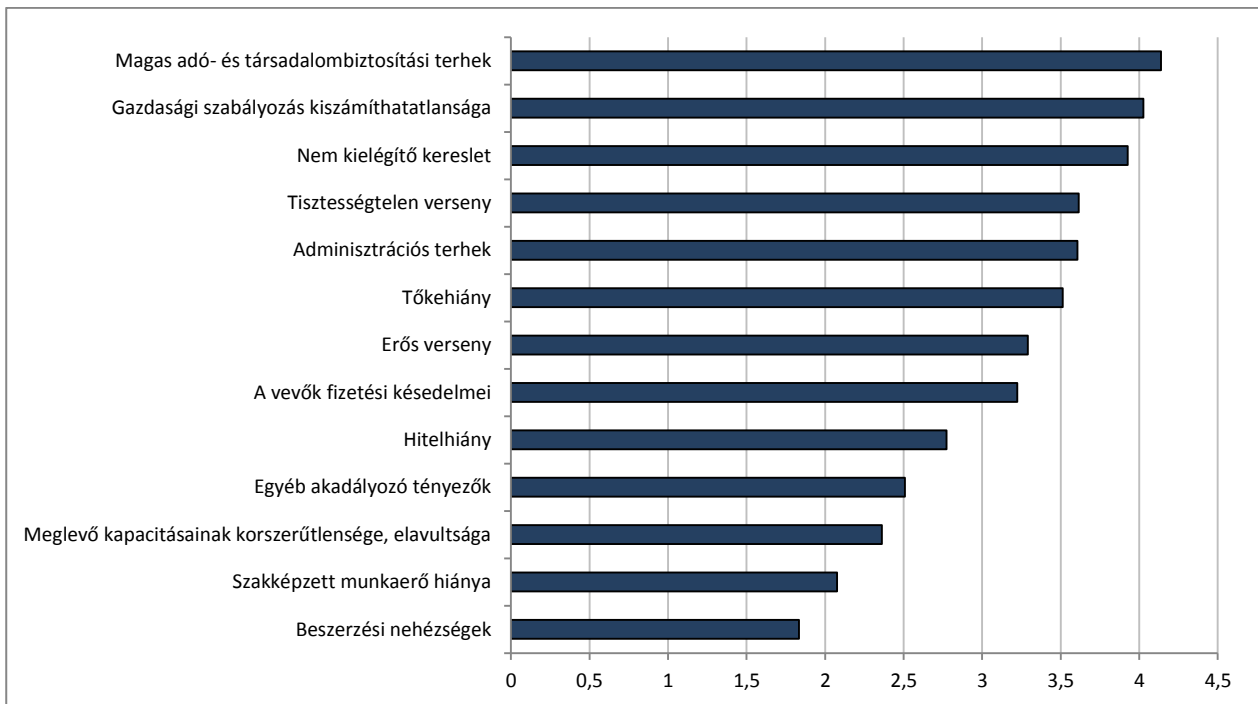
Ágazatonként vizsgálva sorban a javuló kilátásokra számító vállalkozások a következő szegmensekben találhatóak: feldolgozóipar, egyéb szolgáltatás, ingatlan ügyletek, gazdasági szolgáltatások.

A vállalkozások több mint 50 százaléka vesz részt valamilyen hálózatos együttműködésben (50,7%). Ez némileg magasabb, mint az a korábbi évkönyvek felméréseiből kiderült. Ugyan 2005-ben még a vállalkozások 57 százaléka mondta, hogy valamilyen formális vagy informális hálózatos együttműködés tagja, ez a mutató 2007-ben 50, 2009-ben pedig 48 százalékra mérséklődött.

Jelenlegi felmérésünk szerint a legnagyobb az együttműködési hajlandóság a tanácsadás (17,2%) valamint az értékesítés (14,7%) területén. Ezt követi az üzletszerzés (11,2%), közös beszerzés (7,3%) és termelés (4,6%).

A hazai KKV-k innovációs teljesítményére vonatkozó nemzetközi felmérésekkel (OECD, SBA Fact Sheet) összehangban az évkönyvhöz készített értékelésben adatai alapján is megállapítható, hogy a magyar vállalkozások KFI teljesítménye elmarad a kívánatostól. A megkérdezett KKV-k közel 60 százaléka nem végzett az elmúlt évben és nem is tervez innovációs tevékenységet. Az innováció fajtáit tekintve a termék-innováció (10%) a „legnépszerűbb”, ezt követi a folyamat innováció (6%), a marketing-innováció (6%) és a szervezet-innováció (6%).

A vállalkozások növekedését akadályozó tényezők sorrendje alig változott az elmúlt években végzett felmérésekben kapott eredményekhez képest. Továbbra is a magas adó és társadalombiztosítási terheket tartják a növekedés legfontosabb akadályozó tényezőjének a vállalkozások. Ezt követi a gazdasági szabályozás kiszámíthatatlansága és a kereslet hiánya. A beszerzési nehézségek a sor végére kerültek.

Forrás: kérdőíves felmérés

A vállalkozások jellemzően belső forrásból oldják meg a finanszírozási kérdéseket és ezt követően vesznek igénybe banki folyószámlahitelt. A vissza nem térítendő támogatások igénybevétele a közepes méretű vállalkozások körében volt a legnépszerűbb (56,1%), míg a mikrovállalkozásoknak mindössze 3,9 százaléka fordult ehhez a finanszírozási forráshoz. A további pénzügyi eszközök „népszerűsége” szintén a vállalati méret növekedésével párhuzamosan emelkedik.

	Igen	Kértem, de részben elutasítottak	Kértem, de teljes mértékben elutasítottak	Nem kértem
Kötvénykibocsátás	0,3%	0,1%	0,3%	99,3%
Külső befektető által befektetett tőke (kockázati tőke, üzleti angyal)	1,1%	0,5%	0,9%	97,5%
Factoring	1,8%	0,3%	0,5%	97,3%
Egyéb támogatott hitel (pl. MFB)	2,6%	0,4%	1,8%	95,1%
Garanciaintézmény garanciájával nyújtott bankhitel	3,9%	0,6%	1,6%	93,9%
Mikrohitel (Új Széchenyi Hitel, Országos Mikrohitel Program)	4,1%	1,1%	3,1%	91,8%
Banki beruházási hitel	5,3%	1,2%	4,5%	88,9%
Banki forgóeszközhitel	6,5%	1,9%	5,1%	86,4%
Széchenyi Kártya Hitelprogram valamelyik hitele	10,8%	1,3%	4,0%	83,9%
Lízing	12,0%	0,5%	0,8%	86,6%
Vissza nem térítendő állami támogatás	14,1%	1,8%	4,9%	79,2%
Banki folyószámlahitel	17,0%	2,1%	5,0%	75,9%
Belső források (tulajdonosi, baráti, rokoni kölcsön vagy tőke)	41,6%	2,1%	1,2%	55,0%

Forrás: kérdőíves felmérés

Kérdőíves felmérésünk alapján a KKV-k 51,9 százaléka rendelkezik saját internetes honlappal, 21,1 százalékuk marketing akciókat is szervez az interneten, 12,8 százalékuk pedig online értékesítésre is használja már a világhálót. A megkérdezett vállalkozások 23,2 százaléka nem használja vállalkozása életében az internetet.

A vállalkozások 77,5 százaléka nem exportál és a jövőben sem tervezi a külpiacra lépést.

2.3 A vállalkozásokról területi metszetben

Regionális összehasonlításban – szinte minden mutató tekintetében – a Középmagyarországi régió túlsúlya látható. Ebben a régióban a legnagyobb a vállalkozás-sűrűség, itt a legmagasabb a hozzáadott érték és az export aránya.

2.71.

TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK NÉHÁNY MUTATÓJA STATISZTIKAI RÉGIÓK SZERINT 2011-BEN

	Vállalkozás-sűrűség (működő, 1000 lakosra), db	Működő vállalkozások számának megoszlása (%)	Hozzáadott érték megoszlása (%)	Export megoszlása (%)
KÖZÉP-MAGYARORSZÁG	90,7	40,0	73,5	85,0
KÖZÉP-DUNÁNTÚL	62,3	10,1	4,9	2,6
NYUGAT-DUNÁNTÚL	67,9	10,0	5,3	4,0
DÉL-DUNÁNTÚL	61,1	8,5	3,0	1,4
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG	48,4	8,5	3,4	1,6
ÉSZAK-ALFÖLD	52,7	11,5	4,9	2,8
DÉL-ALFÖLD	59,3	11,4	5,0	2,5
Összes vállalkozás	67,8	100,0	100,0	100,0

Forrás: KSH, Társasági Adóbevallás

Megjegyzés: Hozzáadott érték és export-mutatók csak a társasági adóbevallást benyújtó vállalkozásokra

A vállalkozás-sűrűség Észak-Magyarországon a legalacsonyabb, itt ezer lakosra 48,4 működő vállalkozás jut.

2.72.

TÁBLÁZAT: MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNT ÉS RÉGIÓK SZERINT 2011-BEN

	0-1 fős	2-9 fős	10-49 fős	50-249 fős	250 fős és a fölötti	Összesen
KÖZÉP-MAGYARORSZÁG	67,3%	27,6%	4,2%	0,8%	0,1%	100,0%
KÖZÉP-DUNÁNTÚL	67,7%	27,9%	3,6%	0,6%	0,2%	100,0%
NYUGAT-DUNÁNTÚL	67,1%	28,4%	3,7%	0,7%	0,1%	100,0%
DÉL-DUNÁNTÚL	68,0%	28,0%	3,4%	0,6%	0,1%	100,0%
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG	68,7%	27,2%	3,3%	0,7%	0,1%	100,0%
ÉSZAK-ALFÖLD	66,6%	28,9%	3,6%	0,7%	0,1%	100,0%
DÉL-ALFÖLD	64,6%	30,5%	4,2%	0,7%	0,1%	100,0%
Összes vállalkozás	67,1%	28,2%	3,9%	0,7%	0,1%	100,0%

Forrás: KSH

A vállalkozások méretkategóriánkénti eltérése nem jelentős az egyes régiók között. A 2-9 fős, valamint a 10-49 fős vállalkozások súlya némileg magasabb Dél-Alföldön míg a 0-1 fős vállalkozások nagyobb arányban az Észak-magyarországi régióban fedezhetők fel.

	Vállalkozás- sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó béreköltség (eFt)
Abai	34	2.245	2.508	1.312
Abaúj-Hegyközi	501	30.566	13.638	5.358
Adonyi	71	9.253	5.306	2.014
Ajkai	27	1.992	1.192	578
Aszódi	25	461	310	148
Bácsalmási	11	386	126	75
Bajai	24	1.323	568	207
Baktalórántházai	10	184	124	62
Balassagyarmati	13	817	395	185
Balatonalmádi	28	640	269	125
Balatonföldvári	28	1.148	448	271
Balatonfüredi	40	1.173	544	231
Balmazújvárosi	16	511	249	120
Barcsi	9	581	143	66
Bátonyterenyei	12	262	155	94
Békéscsabai	26	968	523	239
Békési	8	581	217	109
Bélapátfalvai	219	8.325	5.934	2.595
Berettyóújfalui	13	559	199	112
Bicskei	6	408	143	62
Bodrogközi	24	739	366	172
Bonyhádi	20	627	312	151
Budaörsi	28	837	512	230
Budapest	64	5.621	2.985	1.039
Ceglédi	14	6.999	1.573	189
Cellödömölki	14	775	884	475
Csengeri	9	1.196	178	148
Csepregi	19	1.109	416	179
Csongrádi	17	422	301	159
Csornai	16	1.191	432	220
Csurgói	39	1.227	482	216
Dabasi	96	7.215	2.584	1.089
Debreceni	38	4.518	1.340	416
Derecske-Létavértesi	25	1.608	598	281
Dombóvári	81	3.251	1.706	862
Dorogi	20	1.169	801	260
Dunakeszi	37	918	679	353
Dunaújvárosi	13	271	168	70
Edelényi	7	254	118	70
Egri	5	139	65	40
Encsi	33	1.904	1.463	941

	Vállalkozás- sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó bérköltség (eFt)
Enyingi	30	1.740	1.379	624
Ercsi	13	319	144	69
Érdi	14	375	185	88
Esztergomi	37	4.076	1.716	630
Fehérgyarmati	9	455	176	80
Fonyódi	19	871	186	107
Füzesabonyi	13	563	340	166
Gárdonyi	180	16.025	8.860	3.368
Gödöllői	47	2.285	1.319	502
Gyáli	4	92	61	30
Gyöngyösi	22	622	436	203
Győri	34	28.086	3.355	723
Gyulai	20	2.305	947	372
Hajdúböszörményi	14	5.462	795	246
Hajdúhadházi	3	101	70	28
Hajdúszoboszlói	19	2.191	630	386
Hatvani	16	2.744	1.006	429
Hevesi	9	231	165	78
Hévízi	98	4.258	950	520
Hódmezővásárhelyi	20	1.415	507	283
Ibrány-Nagyhalászi	13	602	417	174
Jánoshalmi	64	3.028	1.257	506
Jászberényi	17	3.628	1.726	430
Kadarkúti	6	253	107	44
Kalocsai	111	5.334	3.566	1.513
Kaposvári	5	196	119	60
Kapuvár-Beledi	18	809	638	273
Karcagi	16	597	273	151
Kazincbarcikai	9	749	288	143
Kecskeméti	8	333	203	66
Keszthelyi	11	347	236	136
Kisbéri	16	872	421	186
Kiskőrösi	17	752	592	229
Kiskunfélegyházai	23	697	380	150
Kiskunhalasi	7	248	196	67
Kiskunmajsai	19	943	488	268
Kisteleki	14	398	231	103
Kisvárdai	16	714	325	157
Komáromi	26	3.987	3.073	891
Komlói	18	314	212	113
Körmendi	18	1.085	580	251
Kőszegi	22	425	398	210
Kunszentmártoni	12	506	231	104

	Vállalkozás- sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó bérköltség (eFt)
Kunszentmiklósi	8	506	177	74
Lengyeltóti	38	1.978	815	437
Lenti	11	362	250	135
Letenyei	91	6.023	3.291	1.305
Makói	14	967	485	247
Marcali	35	4.858	3.086	574
Mátészalkai	10	311	172	64
Mezőtúri	102	3.599	2.317	1.082
Mezőcsáti	47	914	613	418
Mezőkovácsházai	6	215	77	48
Mezőkövesdi	12	797	268	126
Miskolci	2	86	94	22
Mohácsi	21	1.309	455	247
Monori	20	1.338	691	286
Mórahalmi	13	329	199	78
Móri	8	267	118	49
Mosonmagyaróvári	25	1.504	1.081	462
Nagyatádi	6	2.027	1.593	852
Nagykállói	10	651	215	81
Nagykanizsai	45	2.180	1.249	543
Nagykátai	74	12.510	7.468	2.072
Nyírbátori	109	4.867	3.270	1.229
Nyíregyházai	3	251	62	36
Orosházai	15	612	328	179
Oroszlányi	19	2.893	2.251	649
Ózdi	9	368	123	64
Őriszentpéteri	19	300	322	109
Pacsai	24	832	485	246
Paksi	21	3.593	2.980	658
Pannonhalmai	161	7.954	5.849	2.329
Pápai	17	802	453	218
Pásztói	14	224	155	73
Pécsi	1	79	27	13
Pécsváradi	12	408	177	85
Pétervásárai	5	143	120	35
Pilisvörösvári	53	1.936	3.269	442
Polgári	29	1.253	352	182
Püspökladányi	16	387	261	109
Ráckevei	10	539	391	141
Rétságai	14	634	363	163
Salgótarjáni	16	502	382	188
Sárbogárdi	18	2.153	1.395	194
Sarkadi	15	828	397	169

	Vállalkozás- sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó bérköltség (eFt)
Sárospataki	8	275	90	60
Sárvári	17	2.269	1.175	337
Sásdi	51	2.185	682	336
Sátoraljaújhelyi	26	2.697	1.593	432
Sellyei	33	1.573	609	309
Siklósi	191	6.763	3.853	1.738
Siófoki	9	231	103	46
Sopron-Fertődi	3	65	77	26
Sümegei	13	333	190	97
Szarvasi	11	492	213	111
Szécsényi	13	220	127	68
Szegedi	33	2.613	897	332
Szeghalomi	20	666	342	192
Székesfehérvári	3	121	69	20
Szekszárdi	26	1.051	580	248
Szentendre	36	728	518	223
Szentesi	20	1.303	699	276
Szentgotthárdi	20	3.046	1.574	488
Szentlőrinci	17	709	380	202
Szerencsi	5	96	85	42
Szigetvári	9	2.805	-229	84
Sziksói	5	117	24	26
Szobi	311	5.868	3.536	1.464
Szolnoki	4	224	67	41
Szombathelyi	32	1.585	1.126	414
Tabi	26	793	309	150
Tamási	15	508	273	127
Tapolcai	19	615	300	135
Tatabányai	16	563	308	118
Tatai	69	5.405	2.672	1.059
Téti	18	445	222	107
Tiszafüredi	14	324	190	94
Tiszaújvárosi	4	242	69	51
Tiszavasvári	9	384	129	89
Tokaji	18	720	338	159
Törökszentmiklósi	12	569	221	125
Váci	21	4.171	974	92
Várpalotai	15	1.581	1.143	242
Vásárosnaményi	14	574	204	109
Vasvári	6	231	145	66
Veresegyházi	115	3.821	1.754	779
Veszprémi	33	1.844	1.127	487
Záhonyi	10	714	432	134

	Vállalkozás- sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó béreköltség (eFt)
Zalaegerszegi	4	95	49	23
Zalakarosi	18	1.162	397	182
Zalaszentgróti	12	639	307	118
Zirci	18	473	240	107

Forrás: Társasági adóbevallás adatbázisa

III. A Kis- és Középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények

3.1. A Nemzetgazdasági Minisztérium feladatai és a tárca kis- és középvállalkozói szektor erősítésére irányuló tevékenysége

A Nemzetgazdasági Minisztérium felelős a hazai gazdaságpolitika irányvonalának meghatározásáért és a nemzetgazdasági stratégia végrehajtásáért. A Minisztérium foglalkozik a nemzetgazdaságot érintő olyan kiemelkedő jelentőségű területekkel, mint a munkahelyteremtés, az ösztönző adórendszer megteremtése, a versenyképesség javítása, a költségvetés megalkotása, az államadósság csökkentése, vagy a gazdasági növekedés ösztönzése.

A Nemzetgazdasági Minisztérium célja, hogy a rendelkezésére álló gazdaságpolitikai eszközökkel és az uniós források hatékony felhasználásával elősegítse egy, az egységes európai piacon és a globalizálódó világ gazdasági környezetben egyaránt versenyképes, gyors növekedésre alkalmas, magas hozzáadott értéket előállító, innovatív, tudásalapú gazdaság kialakulását.

Az NGM-en belül a Belgazdaságért Felelős Helyettes Államtitkárság irányítja a kis- és középvállalkozás-fejlesztést érintő kormányzati döntések kidolgozását, amelynek keretében koordinálja a KKV-fejlesztéssel összefüggő kormányzati stratégia végrehajtását, nyomon követését, kapcsolatot tart a KKV-fejlesztési programok tekintetében a társadalmi partnerekkel, és irányítja a közösségi szintű KKV-fejlesztési programokkal kapcsolatos nemzeti feladatok végrehajtását.

Magyarország KKV követe a belgazdaságért felelős helyettes államtitkár, feladata, hogy az egész államigazgatásra vonatkozóan a KKV-k érdekeit szem előtt tartó jogi szabályozás kialakításáról gondoskodjon, valamint folyamatosan együttműködjön a KKV-kat képviselő szervezetekkel.

A Belgazdaságért Felelős Helyettes Államtitkárság keretében működött a KKV-Fejlesztési Főosztály, amely az év során beolvadt a Kárpát-medencei Térség Vállalkozásfejlesztési Főosztályába, Regionális és Kárpát-medencei Vállalkozásfejlesztési Főosztály néven folytatva tevékenységét. Ezzel a hazai vállalkozás-fejlesztés tágabb kontextusba helyeződött, így biztosítva a hazai és térségi gazdaságfejlesztés összhangját, egymást támogató szerepét.

3.1.1 Vállalkozásfejlesztési Tanács

A minisztérium hagyományosan a vállalkozói szövetségeken, kamarákon keresztül tartja a kapcsolatot a vállalkozókkal, amely a Vállalkozásfejlesztési Tanács keretében ölt testet. A Vállalkozásfejlesztési Tanács a vállalkozói szférát közvetlenül érintő döntések

előkészítésében közreműködő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület, a vállalkozásfejlesztési szervezetek érdekegyeztető fóruma, a társadalmi partnerek és a kormányzati szervek közötti együttműködés és párbeszéd színtere.

A Vállalkozásfejlesztési Tanács a 2040/1994. (V. 3.) sz. Korm. határozat alapján jött létre, feladatait, jogköreit és felépítését a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 1999. évi XCV. törvény, majd a 2004. évi XXXIV. törvény és az annak módosításáról szóló, 2010. évi LXXXIV. törvény határozza meg.

A Vállalkozásfejlesztési Tanács (VT) részt vesz a KKV-fejlesztési stratégia kialakításában, ennek keretében javaslatot tesz a KKV-fejlesztési stratégia megalapozását szolgáló szakmai programokra és intézkedésekre; véleményezi a KKV-k fejlesztése céljából kialakított szakmai programokat; javaslatot tesz a Kis- és Középvállalkozói Célelőirányzatból támogatandó célokra, különös tekintettel arra, hogy a mikro- és kisvállalkozások is megfelelő mértékben részesüljenek a támogatásokból; értékeli a KKV-k részesedésének mértékét a költségvetési támogatásokból, a vállalkozói hitelekkel, valamint a közbeszerzésekből; véleményezi a KKV-kat érintő törvénytervezeteket.

A VT elnöke a gazdasági miniszter. A VT tagjai a jogszabályban kijelölt miniszterek egy-egy képviselője, az országos gazdasági kamarák elnökei vagy a helyettesítésükre meghatalmazott személy; az Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetségének (ÁFEOSZ), az Ipartestületek Országos Szövetségének (IPOSZ), a Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetségének (KISOSZ), a Magyar Iparosok Országos Szövetségének (OKISZ), a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének (MGYOSZ) és a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének (VOSZ) elnöke vagy a helyettesítésére meghatalmazott személy. Tanácskozási joggal a jogszabály által meghatározott szervezetek egy-egy képviselője vesz részt. A VT munkájában jellemzően a mikro- és kisvállalkozói érdekképviseleti szervezetek vesznek részt.

3.1.2 Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

2011-ben megtörtént a társadalmi egyeztetés központi fórumainak megújítása. A társadalom valamennyi szférájának bevonásával alakult meg a magyar társadalmi és gazdasági párbeszéd új fóruma, a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT). Az NGTT létrehozásáról és működésének alapvető szabályairól a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XLIII. törvény rendelkezik. A Tanács magában foglal olyan társadalmi partnereket is, amelyek korábban nem vettek részt intézményesített egyeztetéseken. Az NGTT funkcióját tekintve az Országgyűléstől, Kormánytól független, konzultációs, javaslattevő, tanácsadó testület, amely a társadalom egészét érintő, általános gazdaság- és társadalompolitikai kérdésekkel foglalkozik.

Ennek keretében:

- nyomon követi és elemzi az ország társadalmi-gazdasági fejlődését;

- javaslatokat dolgoz ki az Országgyűlés és a Kormány részére az átfogó makrogazdasági és társadalmi problémák megoldására;
- megvitatja a foglalkoztatáspolitikai, munkaerő-piaci, a jövedelemelosztást és a társadalom széles körét érintő kormányzati stratégiákat, koncepciókat, illetve a gazdasággal, a foglalkoztatással, a jövedelmek alakulásával, a társadalompolitikával összefüggő alapvető kérdéseket;
- véleményt nyilvánít a vállalkozásokat, a foglalkoztatást, illetve a társadalom széles körét közvetlenül érintő tervezett kormányzati intézkedésekről;
- részt vesz a jogszabályok és egyéb kormányzati döntések hatásainak feltárásában, erről tájékoztatja a Kormányt;
- konzultál az Európai Unióval kapcsolatos stratégiai kérdésekről.

A Tanács 32 tagból áll, tagjai oldalakat alkotnak, melyek a következők:

1. Gazdaság Képviselői Oldal (országos munkáltatói érdekképviseletek, illetve érdekképviseleti szövetség, országos gazdasági kamarák, Magyarországon működő külföldi és vegyes kamarák)
2. Munkavállalói Oldal (országos munkavállalói érdekképviseletek, illetve érdekképviseleti szövetségek)
3. Civil Oldal
4. Tudomány Képviselői Oldal (Magyar Tudományos Akadémia, delegált kutatók, a határon túli magyar tudományos élet képviselője)
5. Egyházi Oldal (Magyar Katolikus Egyház, Magyarországi Református Egyház, Magyarországi Evangélikus Egyház, Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége)

Állandó meghívottként, tanácskozási joggal vesznek részt a Tanács plenáris ülésein a miniszterek vagy az általuk kijelölt állami vezetők, a Gazdasági Versenyhivatal és a Központi Statisztikai Hivatal elnöke vagy elnökhelyettese, továbbá az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság magyarországi delegáltjai.

A Tanács 2011-ben többek között az alábbi, KKV-kat is érintő kérdésekről konzultált:

- A gazdaságpolitika, a költségvetés és munka világának kérdései
- A kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapítása
- A 300.000 forint alatti munkabérek nettó értékének megőrzéséhez szükséges munkabéremelés 2012. évi elvárt mértéke, és a béren kívüli juttatás ennek keretében figyelembe vehető mértéke
- A Nemzeti Vidékstratégia
- A Nemzeti Fejlesztési Terv

3.2 A kis- és középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények

3.2.1 Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) végrehajtásában résztvevő intézmények: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) végrehajtását a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011 (I.28) Kormányrendelet szabályozza. A terv legfontosabb célja a gazdaságélénkítés és a munkahelyteremtés. Az ÚSZT hét kitörési pontot határozott meg, az alábbiak szerint:

- egészségipar
- zöldgazdaság-fejlesztés
- otthonteremtés
- vállalkozásfejlesztés
- közlekedésfejlesztés
- tudomány-innováció
- foglalkoztatás.

A kitörési pontok megvalósítása 15, úgynevezett operatív program keretében zajlik. A fejlesztéspolitika legfőbb irányító és döntéshozó szerve 2012 közepe óta a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság. A források felhasználását a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium irányítja, illetve koordinálja. A végrehajtásban részt vesznek a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség keretében működő irányító hatóságok, a szaktárcák által felügyelt közreműködő szervezetek, és a Nemzetgazdasági Minisztérium felügyelete alatt álló Igazoló Hatóság, valamint a források felhasználását ellenőrző Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF).

A 4/2011-es Kormányrendelet értelmében az NFÜ feladata az operatív programok tervezésének, programozásának és megvalósításának koordinációja. Az Ügynökség a fejlesztéspolitikáért felelős miniszter irányítása alatt működő központi hivatal.

Az operatív programok felhasználásáért felelős valamennyi – alábbi felsorolt – irányító hatóság a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség önálló szervezeti egységeként működik:

- Gazdaságfejlesztési Programok Irányító Hatósága (GOP IH)
- Humán Erőforrás Programok Irányító Hatósága (HEP IH)
- Környezetvédelmi Programok Irányító Hatósága (KEOP IH)
- Közigazgatási Reform Programok Irányító Hatósága (KÖZIG IH)
- Közlekedési Programok Irányító Hatósága (KÖZOP IH)
- Regionális Fejlesztési Programok Irányító Hatósága (RFP IH)

Továbbá a határon átnyúló és transznacionális programok, például az Európai Területi Együttműködési program végrehajtásáért felelős Nemzetközi Együttműködési Programok Irányító Hatósága (NEP IH) is az NFÜ-be integrálódik.

A közreműködő szervezeteket a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség intézményi és szakmai felkészültségük szerint előre rögzített, szempontrendszer alapú minősítési rendszer keretében választotta ki. A közreműködő szervezetek feladatai közé tartozik a pályázatok befogadása, a döntés előkészítés, a szerződéskötés, és -módosítás, a projektek nyomonkövetése, a projektek adatainak folyamatos rögzítése az informatikai rendszerbe, az ellenőrzés és a szabálytalanságok jelentése, az elszámolások és a kifizetések, illetve az azokhoz kapcsolódó feladatok, a projektzárás, ügyfélszolgálat működtetése, a tájékoztatás, valamint beszámolók készítése az IH-nak.

Az Új Széchenyi Terv operatív programok forrásainak népszerűsítését és a források elosztásának elősegítését 2011 óta segítik a Széchenyi Programirodák. Az irodák ellátják a pályázók és kedvezményezettek helyben történő támogatását, információellátását a fejlesztési források felhasználásának elősegítése érdekében. Az Irodák feladata, hogy hatékonyan segítsék céljaik megvalósításában a pályázókat és a pályázni szándékozó személyeket, szervezeteket. A Programirodák szakmai, módszertani támogatását az NFÜ látja el.

Az NFÜ folyamatosan fejleszti és bővíti ügyfélszolgálati tevékenységét. Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) keretében az Ügynökséghez kérdéssel forduló ügyfeleket az NFÜ Ügyfélszolgálat egyablakos rendszeren keresztül, minden ponton azonos kiszolgálási színvonalon, azonos tartalmú, számára hasznos információkkal látja el. Ennek hátterét az ÚSZT rendszerében az átgondolt koordináció mellett a minden résztvevő számára web-en is hozzáférhető és aktualizálható egységes és integrált tájékoztatási rendszer biztosítja. Az Ügynökség által működtetett egyablakos ügyfélszolgálat az ÚSZT általános és speciális megkereséseit és már beadott, illetve megvalósítás alatt lévő projektekkal kapcsolatos pályázói megkereséseit kezelte személyesen, telefonon és elektronikus (e-mail és online) úton. A beérkező megkeresések száma éves szinten mintegy 60.000 db volt.

Az NFÜ pályázatokra vonatkozó információszolgáltatása: az NFÜ, az európai uniós támogatások felhasználásának átláthatósága érdekében, és egyúttal a lebonyolítási intézményrendszer munkájának informatikai támogatására működteti az Egységes Monitoring Információs Rendszert (EMIR). Az EMIR egy olyan adminisztratív és a napi menedzsment munkát is támogató átfogó rendszer, amely nyomon követi a finanszírozott projektek előrehaladását a befogadástól a kifizetésig. Az EMIR a végrehajtó intézmények által feltöltött adatok összegzésével statisztikákat készít az Új Széchenyi Tervre vonatkozóan a következő kategóriákban:

- operatív programok – projekt életút szerinti lekérdezés;
- eljárásrendi szakaszok szerinti lekérdezések;

- projekt helyszíne szerinti lekérdezések;
- 100 millió forint feletti kifizetések lekérdezése;
- eredmények, indikátorok szerinti lekérdezések.

3.2.2 Magyar Fejlesztési Bank

A Magyar Fejlesztési Bank (MFB) 1991. december 1-én került megalapításra 100%-os állami tulajdonnal. Jogállását, feladatait és tevékenységi körét a 2001. évi XX. törvény (MFB-törvény), az Alapító Okirat rendelkezései, az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény, illetve az Európai Unió támogatás- és versenypolitikai szabályai határozzák meg.

A Magyar Fejlesztési Bank küldetése, hogy klasszikus fejlesztési bankként a magyarországi beruházások finanszírozásával járuljon hozzá a fejlesztéspolitikai célok megvalósulásához. Feladata, hogy a magyar gazdaság fejlesztési igényeit alapvetően a pénz- és tőkepiacokról bevont források kedvező feltételű, de piaci alapú kihelyezésével segítse elő. A Bank tevékenységével a beruházások és fejlesztések növelését, a hazai infrastrukturális hiányok felszámolását, a regionális különbségek csökkentését segíti elő. Emellett a magyarországi vállalkozások, elsősorban a kis- és középvállalati szektor hazai és külföldi tevékenységének bővítését, a foglalkoztatás növelését, a gazdaság technológiai, környezetvédelmi, energiahatékonysági fejlesztését ösztönzi.

Az MFB több mint negyven állami tulajdonú cég fölött gyakorol tulajdonosi jogokat. Feladatai kiterjednek az állami tulajdonú gazdálkodó szervezetek nemzetgazdasági szempontból jelentős fejlesztéseinek, beruházásainak finanszírozására, különös tekintettel az agrárpiaci fejlesztésének, a mezőgazdaság fenntartható fejlődésének, az agrárinnováció elősegítésének, az agrárfoglalkoztatás növelésének, a gazdálkodók integrációs együttműködésének biztosítására. Azon társaságok körét, melyek fölött az MFB tulajdonosi jogokat gyakorolhat, illetve amelyekben résztulajdont szerezhet, az MFB törvény határozza meg. (A 3.1 táblázatban zárójelben vannak a tulajdoni hányadok feltüntetve.)

Az MFB hitelezési tevékenysége a hitelezés módja szerint kereskedelmi bankokon keresztül kihelyezett refinanszírozási, illetve közvetlen folyósítású hitelekre; a hitelek típusa szerint hitelprogramokra, illetve programokon kívüli kihelyezésekre bontható. 2012-ben az új hitelfolyósítások értéke meghaladta a 180 milliárd Ft-ot, a hitelprogramok keretében 61 milliárd Ft hitelt (ebből 57 milliárd Ft-ot kereskedelmi bankokon keresztül) folyósított a Bank, míg egyedi hitelekre (kötvényjegyzésre is) az új folyósítások értéke közel 121 milliárd Ft volt.

3.1. TÁBLÁZAT: MFB (RÉSZ)TULAJDONBAN ÁLLÓ TÁRSASÁGOK

Pénzügyi csoport	Támogatás-közvetítői csoport
<p>Garantiqa Hitelgarancia Zrt. (50% Magyar Állam, 14% MFB)</p> <p>Készfizető kezesség (garancia) vállalásával katalizátorként működik közre a hazai kis- és középvállalkozások hitelezésében</p>	<p>MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. (100%)</p> <p>Az ÚSZT keretében a vállalkozói szféra és a vállalkozói környezet erősítését célzó Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) közreműködő szervezete, ill. a Közép-magyarországi Operatív Program egyes feladatait is ellátja.</p>
<p>Magyar Követeléskezelő Zrt. (100%)</p> <p>A Társaság pénzügyi vállalkozás, amely saját speciális tevékenységi területén olyan kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokat nyújt (követelésvásárlás, követeléskezelés, factoring tevékenység, stb.), amelyek közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódnak az MFB Zrt. által kitűzött gazdaságfejlesztési célokhoz.</p>	<p>Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. (100% MAG Zrt. tulajdon)</p> <p>2007 második felében alakult, azzal a céllal, hogy a 2007-2013-as EU-s költségvetési periódusban a magyarországi mikro-, kis- és középvállalati szektor finanszírozási lehetőségeit bővítő pénzügyi programokat alakítson ki és működtessen. A pénzügyi programok forrásainak nagy részét az Európai Unió biztosítja.</p>
<p>Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (100% MFB Invest Zrt. tulajdon)</p> <p>Magas növekedési potenciált mutató innovatív kisvállalkozások támogatása kockázati tőkével</p>	
<p>A Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. (tulajdonosi joggyakorló az MFB)</p> <p>Tőkebefektetéssel segíti a kis- és középvállalatok fejlesztését.</p>	
<p>Regionális fejlesztési Holding Zrt. (100% MFB)</p> <p>Saját és közvetített pénzügyi termékekkel (tőkebefektetéssel és fejlesztési hitelek kihelyezésével, rövid- és középlejártatú finanszírozási konstrukciókkal) vállal részt ígéretes projektek indításában, fejlesztések kivitelezésében.</p>	
<p>Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt. (100% MFB)</p> <p>A társaság 2012 márciusától tőkebefektetést biztosít határon túli KKV-k számára</p>	

3.2.3 Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank Zrt.) és Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB Zrt.)

A Magyar Export – Import Bank Zrt. (Eximbank), valamint a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) 1994-ben jött létre azzal az alapvető célkitűzéssel, hogy elősegítse a magyar áruk és szolgáltatások külföldön történő értékesítését. A magyar állam tulajdonosi jogait 2012. május 23-tól a nemzetgazdasági miniszter gyakorolja. A tulajdonosváltással új, integrált irányítási, szervezeti és működési koncepció került kialakításra, közös vezetés mellett.

Az Eximbank – MEHIB intézménypáros (EXIM), Magyarország OECD és EU tagságból eredő kötelezettségei figyelembevételével, a magyar hitelintézeteknek nyújtott szolgáltatások

és a magyar exportőrök, illetve külföldi vevők számára közvetlenül nyújtott konstrukcióikkal segíti az export megvalósulását. Az EXIM 2012-ben kínált termékeit alábbi táblázat ismerteti.

3.2 TÁBLÁZAT: AZ EXIMBANK SZOLGÁLTATÁSAI

Hitel-konstrukciók	Az EXIM hiteltermékeivel hatékony finanszírozást nyújt magyar áruk és szolgáltatások exportjához a készletezéstől a gyártáson át egészen teljesítés megvalósulásáig.
Közvetlen export-előfinanszírozási konstrukciók	<p>Közvetlen export előfinanszírozás - fix kamatozással</p> <p>Hosszú futamidejű - legalább két éven túli – exportügylet valamint folyamatos kiszállítások finanszírozására. Félévenként egyenletes ütemű törlesztés.</p> <p>Közvetlen export előfinanszírozás - változó kamatozással</p> <p>Két éven belüli futamidejű exportügylet, és nem egyenletes ütemű törlesztések vagy egyedi exportügyletek esetén.</p> <p>Rulírozó, éven belüli, közvetlen export előfinanszírozó hitel</p> <p>Éven belüli rulírozó hitelkonstrukció.</p>
Refinanszírozási konstrukciók	Kereskedelmi bankok vállalati ügyfelei export ügyleteinek forgóeszköz elő- és utófinanszírozása.
Vevőhitel konstrukciók	Az importőr halasztott fizetésének előrehozása. A vevőhitel jellemzően a magyar exportőr és a külföldi vevő között létrejött kereskedelmi szerződés tárgyát képező áru és/vagy szolgáltatás hitelből történő megvásárlásának finanszírozása érdekében jön létre
Garanciák	<p>Hitelfedezeti garancia: az Eximbank hazai közepes és nagyvállalatok részére kínálja hitelfedezeti garancia termékét, amellyel az export ügylet teljesítéséhez a kereskedelmi bank által nyújtott export előfinanszírozó hitel visszafizetéshez nyújt részleges biztosítékot. A kereskedelmi bank által az exportőr és az ügylet kockázatától függően felszámított kockázati kamatfelár maximum az Eximbank által elfogadott mértékű lehet. A kamatot és a hitel díjait az exportőr (adós) a kereskedelmi banknak fizeti meg. Kereskedelmi Garancia: az Eximbank hazai közepes és nagyvállalatok részére kínálja az exportügylet teljesítéséhez az alábbi bankgaranciákat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>tendergarancia</u>: ajánlati biztosítékként a pályázaton történő részvételhez; • <u>előleg-visszafizetési garancia</u>: a vevő által átutalt előleg összegének visszafizetésére; • <u>jóteljesítési / szavatossági garancia</u>: az exportszerződés szerződésszerű teljesítésére a szállítási és/vagy a szavatossági időszak végéig. <p>Garancia mértéke — A garancia mértéke minden esetben az export ügylethez igazodva kerül meghatározásra.</p> <p>Garancia kedvezményezettje — Az exportszerződés szerinti vevő vagy az ajánlatkérő, illetve közvetett garanciák (ún. viszontgaranciák) esetén az előbbiek bankja.</p>
Követelismegvásárlási konstrukciók	Az importőr halasztott fizetésének előrehozása.
Biztosítások	Az Exim több típusú biztosítási terméket kínál a hazai exportáló kis- és középvállalatok, illetve vevői számára biztosítékként többnyire valamilyen hitelügylet mellé. A garanciával ellentétben a biztosítási összeg lehívása feltételekhez kötött.
Rövid lejáratú ügyletek biztosítása	A forgalmi típusú üzletek jellemzője a nagyobb forgási sebesség, amihez a biztosítás keret jellegű szerződésekkel igazodik. Az exportőr/faktor havi gyakorisággal jelenti a kiszállítárait, és fizeti meg a fedezetbevételek alapján a biztosítási díjat. A biztosítás pillérei a fizetési kockázatot jelentő külföldi vevőkre kiállított rulírozó hitellimiték.
Közép- és hosszú lejáratú ügyletek biztosítása	<p>A nagy volumenű, jellemzően közép- vagy hosszú lejáratú exportügyletekre, projektekre, külföldi befektetésekre egyedi biztosítási kötvények kerülnek kiadásra.</p> <p>A két éven túli egyedi ügyletek vonatkozásában a biztosítási szerződési feltételek kialakítása az állami háttérű biztosításokra vonatkozó nemzetközi előírások figyelembevételével történ.</p>

A 2012-es tulajdonosváltás eredményeként új stratégia kidolgozására került sor, melynek célja a jelentős exportlefedettség és üzleti aktivitás növelése mellett az EXIM gazdaságpolitikai eszközként való részvétele a nemzetgazdaságon belül. Ezzel összhangban 2012 során, sikeres kötvénykibocsátást követően két részletben, egy 500 M USD és egy 2 Mrd EUR összegű forrásbevonásra került sor. A központi költségvetés által biztosított készfizető kezességvállalás mértéke egyúttal 320 Mrd forintról 1,200 Mrd forintra emelkedett. A megnövekedett forráshoz igazodva 2012 folyamán a kamatkiegyenlítési költségvetési keret 6,5 Mrd forintról 7 Mrd forintra emeléséről döntöttek és 2013-ra vonatkozóan a keret felülről nyitottá vált.

A forrásbevonáson túlmenően, az új célok hatékony teljesítésének érdekében 2012 folyamán az 1994. évi XLII törvény (EXIM törvény) és az EXIM működését, költségvetési kapcsolatait szabályzó kormányrendeletek is módosításra kerültek, jelentős expanziót eredményezve a finanszírozható ügyletek terén (beszállítói ügyletek, 2 éven belüli fix kamatozású ügyletek, beruházási hitelek)

Az EXIM üzleti aktivitása 2012 év folyamán jelentősen növekedett. A piaci jelenlét érdekében komoly szerepet játszottak az üzleti marketing megjelenések, ügyfél-tájékoztatókon, előadásokon való aktív részvételek, közvetlen ügyféltárgyalások. Az üzleti aktivitás alakulását az alábbi táblázat foglalja össze.

3.3 TÁBLÁZAT: ÁLLOMÁNYI ADATOK ALAKULÁSA 2011-2012

	2011.12.31	2012.12.31	
<i>adatok M Ft-ban</i>	<i>auditált</i>	<i>auditált</i>	<i>változás</i>
Hitelek összesen	147.791	207.003	40%
Vevőhitelek konstrukciók	21.607	13.238	-39%
Segélyhitelek	7.399	6.352	-14%
Leszámítolási konstrukciók	18.879	22.275	18%
Refinanszírozási konstrukciók	87.949	140.645	60%
Közvetlen export előfinanszírozás	11.175	23.849	113%
Befektetési hitel	782	644	N/A
Garanciavállalások	36.907	28.559	-23%

Az EXIM üzletpolitikájában prioritást élvez a hazai kis- és középvállalkozások exportteljesítményének növelése. A keret típusú refinanszírozási hitelkonstrukció kifejezetten a KKV kör exporttevékenységének finanszírozását célozta, hiszen a támogatott hitelekkel való részesedés feltétele a 15 Mrd Ft alatti árbevétel volt.

A Bank által a folyósított kedvezményes és piaci árazású hitelek összesen több mint 32 ezer munkahely megőrzését segítették elő, aminek hozzávetőlegesen 40%-a a KKV szektorban volt.

3.4 TÁBLÁZAT: FOLYÓSÍTOTT HITELEK (MRD FT)

Nemzetgazdasági ág	Mikro-vállalkozás	Kisvállalkozás	Közepes vállalkozás	Nagy vállalkozás	Összesen
C Feldolgozóipar 10-33	859	5.900	30.673	65.489	102.922
E. Víz, szennyvíz, hulladékgazd., szennyeződésmérsítés 36-39	-	-	653	-	654
G. Kereskedelem, gépjárműjavítás 45-47	122	17.251	2.691	-	20.066
H. Szállítás, raktározás 49-53	-	-	291	-	291
M. Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység 69-75	101	109	291	-	502
P. Oktatás 85	-	-	-	1.568	1.568
Összesen	1.083	23.261	34.601	67.057	126.003

3.2.4 Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. (MAG Zrt.)

A MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ az Új Széchenyi Terv keretében a vállalkozói szféra és a vállalkozói környezet erősítését célzó Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) közreműködő szervezete. A GOP mellett a Közép-magyarországi Operatív Program feladatait is ellátja, valamint továbbviszi elődszervezeteinek a GVOP-ból (Gazdasági Versenyképesség Operatív Program) maradt kötelezettségeit.

A MAG-ot a Magyar Fejlesztési Bank alapította 2006 októberében, azzal a céllal, hogy a GVOP korábbi közreműködő szervezeteinek integrálása után egy hatékony, átlátható és ügyfélbarát szervezet lássa el a vállalkozók felé a támogatásközvetítés feladatát. A gazdaságfejlesztést szolgáló pályázatok ügyfélbarát és költséghatékony kezelése érdekében a közreműködő szervezet 2010-ben bevezette a Projekt Partneri Rendszert, mely lehetővé teszi, hogy a MAG Zrt. ügyfelei minden pályázat esetében egy adott személytől kapjanak naprakész tájékoztatást a pályázat teljes életútja során. A MAG Zrt. törekszik arra, hogy tevékenységét a piaci szereplőknél megszokott vezetés-szervezési megoldások, az egyértelmű felelősségi viszonyok, az ügyfélközpontú működés, az elkötelezett szakembergárda, a rugalmas kapacitásmenedzsment, az áttekinthető szervezet és belső folyamatok, a magas színvonalú informatikai háttér, valamint a világos belső és külső kommunikáció jellemezze.

A MAG a közreműködésével zajló forrásallokációs folyamat szinte minden szakaszában jelen van. A pályázatkezelési alap- és támogató tevékenységek esetében a MAG részt vesz a pályázati kiírások előkészítésében, a döntés-előkészítésben, ellátja a szerződéskezelést, pénzügyi menedzsmentet és monitoring feladatokat. Továbbá a támogató tevékenységek keretében ellátja az ügyfél-kapcsolattartást, a helyszíni ellenőrzést, a szabálytalanság- és követeléskezelést és a panaszkezelést.

A MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. kezelésében levő gazdaságfejlesztési pályázatok a következő négy kitörési pont köré csoportosíthatóak:

1. A Vállalkozásfejlesztési Program keretében kiírásra kerülő konstrukciók technológiafejlesztéseket, munkaerőképzést támogatnak és hozzájárulnak a vállalati együttműködések fejlesztéséhez.
2. A Közlekedésfejlesztési Program pályázatai a kiemelt közlekedési fejlesztésekhez, valamint a logisztikai és térségi közlekedési beruházásokhoz nyújtanak támogatást.
3. A Tudomány – Innováció Program vállalati innovációs tevékenységet, képzéseket és kutatásokat támogat.
4. A Gyógyító Magyarország – Egészségipari Program az egészségtudatos életmódot szolgáló termelő és szolgáltató iparágakat kapcsolja össze.

Az egyes pályázati életszakaszok során jelentkező munkacsúcsok alkalmával keletkezett torlódások hatékony kezelésére a MAG Zrt. - az intézményrendszerben egyedülálló módon - mobil szervezeti egységeket hozott létre 2010 októberében.

A MAG - együttműködésben többek között a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségével, a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvánnyal, illetve az Informatikai Vállalkozások Szövetségével - létrehozta az Új Széchenyi Terv Infopont hálózatot. Ennek keretében az ország egész területén 2011 közepéig 269 Infopont létesült. Az Infopontok mindenekelőtt a hazai mikro-, kis és közepes vállalkozások számára nyújtanak hiteles, naprakész szolgáltatást.

A MAG Zrt. a KKV-k támogatására új konstrukciókat is kialakít. Egyik legfontosabb újdonság a „kombinált pályázat”, amely egy egyszeri, vissza nem térítendő támogatás és egy kedvezményes mikrohitel előnyeit egyesíti. A kombinált pályázat teljesen új, igen rövid idő alatt népszerűvé vált támogatási forma a hazai piacon, amely elsősorban a hagyományosan forráshiányos mikrovállalkozásokat segíti. Alapvető célja, hogy a vállalalkozási infrastruktúra kiépítésének támogatásával adjon lendületet a legkisebb, legfeljebb kilenc főt foglalkoztató hazai vállalkozások beindításához és piaci érvényesüléséhez.

3.2.5 Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. (MV Zrt.)

Az MV Zrt. 100%-ban állami tulajdonban álló társaság, a Magyar Fejlesztési Bank csoport tagja. 2007. második felében pénzügyi vállalkozásként alakult azzal a céllal, hogy a 2007-2013 közötti költségvetési periódusban a magyarországi mikro-, kis- és középvállalkozói szektor finanszírozási lehetőségeit bővítő pénzügyi programokat alakítson ki és működtessen. A 2007-2013 programozási időszakban az európai uniós támogatások felhasználására forráskezelő szervezetként került kijelölésre. Továbbá a Svájci-Magyar Együttműködési Program Közreműködő Szervezeteként kockázati tőke kihelyezését is végzi.

A 2007-es alapítás óta az MV Zrt. az alábbi programcsoportokat hirdette meg:

Refinanszírozott hitelprogramok

- Új Széchenyi Hitel
- Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel

Kezességvállalási/hitelgarancia programok

- Új Széchenyi Hitelgarancia
- Új Széchenyi Viszontgarancia

Kockázati tőke program

A kis-és középvállalkozások fejlesztését szolgáló pályázatok 2012-ben

Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel: 2012. december 31-én közel 5500 szerződött ügylet szerepelt az MV Zrt. nyilvántartásában 33,62 milliárd Ft összértékben. A Program egyes feltételei 2012. január 18-tól módosultak. A közép-magyarországi régióban (KMOP) 2012. március 31-én a kedvezményezettek részére, majd 2012. április 10-én a közvetítők részére került felfüggesztésre a program. A GOP kiírás esetében 2012. április 20-án a közvetítők részére került sor a program felfüggesztésére. 2012. június 27-én megjelent a Kombinált Mikrohitel kiírás módosított pályázati felhívása a kedvezményezettek számára.

Új Széchenyi Hitel: 2012. IV. negyedév végéig összesen 121 közvetítői szerződés került aláírásra (GOP és KMOP) a program keretén belül. A szerződött ügyletek összvolumene 2012. IV. negyedév végére meghaladta a 48 milliárd forintot, a támogatott vállalkozások száma pedig közel 4700 volt. Az Új Széchenyi Hitel KMOP Pályázat esetében a pénzügyi közvetítők számára a részvételi lehetőség 2012. március 15-i hatállyal felfüggesztésre került, új közvetítői pályázat benyújtására ettől az időponttól nincs lehetőség. 2012. május 7-én módosult az Új Széchenyi Hitel GOP pályázati kiírása, a közvetítőknek egy hónap állt rendelkezésre az átszerződésre. Az Új Széchenyi Hitel GOP Pályázat esetében a pénzügyi közvetítők számára a részvételi lehetőség 2012. május 10-én felfüggesztésre került, mely időponttól új közvetítői pályázat befogadására nincs lehetőség.

KKV Hitel: Az MV Zrt. nyilvántartásában 2012. december végén 236 ügylet szerepelt 9,49 milliárd forint összértékben. A Program 2012. január végével lezárásra került.

Új Magyarország Forgóeszköz Hitelprogram (UMFOR): A program 2010. december 31-én lezárásra került, így már nem nyújtható be új pályázat a programra és további hitelfolyósításokra sem került sor. A program keretén belül 121 hitelügylet jött létre összesen 5,59 milliárd forint értékben.

Új Széchenyi Hitelgarancia Program (Portfóliógarancia Program): A szerződött ügyletek kumulált állománya 2012. december végén 15,86 milliárd forint volt, amely 404 darab ügyletet jelent. 2012. július 1-én módosult a Program pályázati kiírása. Ettől az időponttól a Program korábbi Portfóliógarancia elnevezése is Hitelgarancia Programra változott.

Új Széchenyi Viszontgarancia Program: 2012. IV. negyedév végéig két közvetítő csatlakozott a programhoz. Kombinált Hitel Garancia Program keretén belül 2012. december hónapig hat viszontgarancia vállalásra került sor 0,62 Mrd Ft értékben.

Kockázati Tőke Program I.: 2012. december 31-ig 73 céltársasággal 24,84 milliárd forint összértékben kötöttek az alapkezelők befektetési szerződéseket.

Új Széchenyi Kockázat Tőke Program: 2012. június 11-én új kockázati tőke alprogramok kerültek meghirdetésre, a pályázatokat 2012. szeptember 14-én nyújthatták be a csatlakozni kívánó alapkezelők. A pályázatok értékelése 2012. október végére lezárult, amelynek eredményeképpen 8 új alapkezelő társasággal 10 Közvetítői Szerződés került aláírásra 2012 decemberében. A 10 új tőkealap létrehozatalához szükséges PSZÁF eljárás jelenleg folyamatban van, az alapok nyilvántartásba vétele várhatóan 2013 első negyedévében történik meg.

A JEREMIE Program újszerűsége többek között abban rejlik, hogy a források kihelyezése nyílt pályázati eljárásban kiválasztott pénzügyi közvetítők (pl. hitelintézetek, vállalkozásfejlesztési alapítványok, tőkealap-kezelők) bevonásával zajlik. Ennek megfelelően az MV Zrt. nem áll közvetlenül kapcsolatban az általa működtetett programok végső felhasználóival, a visszatérítendő támogatásokat igénylő KKV-kal, feladatait szerződött, pályáztatás útján kiválasztott pénzügyi közvetítői hálózatán keresztül látja el. Az MV Zrt. feladata a támogatások közvetítése során a támogatni kívánt programok kidolgozása és működtetése. A Társaság a pályáztatás során kiválasztott pénzügyi közvetítőkkal kötött szerződések értelmében jogosult hiteleket-, kölcsönöket nyújtani, kezességvállalást-, garanciát-, tőkebefektetést eszközölni és ezen eszközökkel egyes projekteket támogatni a KKV-k finanszírozási szükségleteinek kielégítéséhez. A programok kidolgozását, a vállalkozásokat finanszírozó pénzügyi programok indokoltságát megalapozó, piaci hiányosságok, elégtelenségek feltárását célzó elemzés - GAP elemzés - előzi meg.

3.5 TÁBLÁZAT: 2012. DECEMBER 31-ÉN A KKV-K RÉSZÉRE ELJUTTATOTT FORRÁS A PÉNZÜGYI PROGRAMOK KERETÉBEN

Program	Közvetítői szerződések száma		Kihelyezés kedvezményezettek felé					
	db		db		Mrd Ft		Összesen	
	GOP	KMOP	GOP	KMOP	GOP	KMOP	Mrd Ft	db
Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel	64	21	4.042	1.450	24,07	9,55	33,62	5.492
Új Széchenyi Hitel	84	37	3.264	1.427	30,13	18,34	48,47	4.691
Mikrohitel mögötti kezesség	n/a	n/a	160	14	0,96	0,07	1,03	174
KKV Hitel <i>(lezárva)</i>	19	(csak GOP)	236	(csak GOP)	9,49	(csak GOP)	9,49	236
UMFOR <i>(lezárva)</i>	19	16	90	31	4,47	1,12	5,59	121
Hitelgarancia	47	24	281	123	10,06	5,80	15,86	404
Viszontgarancia	2	2	2	4	0,02	0,60	0,62	6
Kockázati tőke	17	1	63	10	21,65	3,19*	24,84	73
Összesen	252	101	8.138	3.059	100,85	38,67	139,52	11.197

3.2.6 Garantiqa Hitelgarancia Zrt.

A Garantiqa Hitelgarancia Zrt.-t (Garantiqa Zrt.) 1992-ben a Magyar Állam, a Magyar Fejlesztési Bank, a legjelentősebb magyar kereskedelmi bankok, takarékszövetkezetek és néhány vállalkozói érdekképviselői szövetség alapította abból a célból, hogy készfizetőkezeség (garancia) vállalásával katalizátorként működjön közre a hazai kis- és középvállalkozások, valamint a munkavállalói résztulajdonosi program megvalósítására létrejövő szervezetek hitelezése során. A társaság megalakulásának 15. évfordulóján, 2007. december 13-án a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) a Magyarországon működő pénzügyi vállalkozások közül elsőként a Garantiqa Zrt.-nek engedélyezte a hitelintézetekkel egyenértékű prudenciális szabályoknak megfelelő működést. Ez azt jelenti, hogy a társaság által alkalmazott irányítási, ellenőrzési, kockázatkezelési, tőkeszükséglet számítási eljárások megfelelnek a hitelintézetekkel szemben támasztott követelményeknek.

A társaság a KKV szektor fejlődésének elősegítését nemcsak a hitelfelvetelekhez kapcsolódó kezességvállalásával szolgálja, hanem bármilyen típusú forrásbevonáshoz vállal kezességet: bankgaranciához, lízing- és faktoring ügyletekhez, illetve uniós pályázatokhoz is.

Az Európai Bizottság 2008. november 12-i határozatában átláthatónak minősítette a Garantiqa Zrt. által a kezességvállalások támogatástartalma kalkulálására kialakított módszert és engedélyezte, hogy a társaság 2013 végéig ezt alkalmazza. A határozat alapján a Garantiqa Zrt. az általánosnál nagyobb összegű támogatások (1,5 helyett 2,5 millió EUR

összegű garanciák, 200 ezer EUR támogatástartalom/3 év alatt) nyújtásával tudja segíteni a vállalkozások finanszírozáshoz jutását.

Az állami viszontgarancia mértéke 2011-től 85%-ra emelkedett a KKV-termékeknél. A Garantiqa Zrt. 2011-ben szerződött az uniós forrásból biztosított Új Széchenyi Viszontgarancia Programok keretében rendelkezésre álló viszontgaranciára.

A társaság kezességvállalása – költségvetési viszontgarancia nélkül, az Európai Beruházási Bankkal együttműködve – elősegíti az önkormányzatok és önkormányzati vállalkozások hitelfelvételeit és kötvénykibocsátásait is, de ez utóbbi üzletág adatait – mivel azok nem KKV-támogatásokhoz kapcsolódnak – az éves jelentésben közölt összeállítások nem tartalmazzák.

Széles körben elfogadott vélemény, hogy a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatás a közpénzek felhasználásának talán leggazdaságosabb módja. Az államilag támogatott garanciák szerepe még fontosabbá válik, különösen a jelen gazdasági helyzetben, mikor a bankok kockázatviselési hajlandósága a nemzetközi pénzügyi válság miatt csökkent.

Magyarországon 2012-ben a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány, Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt., a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. garanciaprogramjai, a Start Tőkegarancia Zrt., és az Unió Garancia Szövetkezet nyújtott garanciákat a KKV szektornak. A magyar vállalkozások exportügyleteinek elősegítésére finanszírozási, garancia- és kockázat-megosztási termékeket az állami tulajdonban lévő Eximbank Zrt., mint szakosított hitelintézet működtet. A Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. pedig speciális biztosítási módozatot kínál a magyar árut, szolgáltatást exportáló kis- és középvállalkozások részére.

3.5 TÁBLÁZAT: GARANCIA PROGRAMOK SZERZŐDÉSKÖTÉSEI 2011-2012

Megnevezés		2011	2012	
Garantiqa Hitelgarancia Zrt.*	Garanciaszerződések száma	db	30.305	28.956
	Garanciavállalás összege	Mrd Ft	299,9	282,2
	Garantált hitelek összege	Mrd Ft	370,6	344,5

* Garantiqa Zrt.: az adatok az állami viszontgaranciás ügyletkört tartalmazzák.

A Garantiqa Hitelgarancia Zrt. konstrukciói

A Garantiqa Hitelgarancia Zrt. szolgáltatása készfizető kezességvállalás az alábbi KKV-finanszírozási forrásokhoz: hitel, bankgarancia; lízing; factoring; pályázati úton elnyert támogatás. A Garantiqa Zrt. kezességvállalását egyszerűsített bírálati eljárás vagy részletes, egyedi kockázatelemzés eredményeként lehet megszerezni. A viszonylag kis összegű, standardizált hitelek/bankgaranciák esetében, ahol a kockázatok előre becsülhetők, a készfizető kezességvállalás igénybevételére együttműködési megállapodás keretében kerülhet sor, amelyet a Garantiqa Zrt. a hitelintézettel közösen alakít ki. Ilyen garanciatermékek a mezőgazdasági termeltetési hitelek, a jelzáloghitelek, a kártyatípusú

hitelek (pl. Széchenyi Kártya) és egyéb KKV-hiteltermékek (Budapest Hitel, Mikrohitel Plusz, stb.) igénybe vételét segítik. Ebben az esetben a döntési idő 1 munkanap.

A hitelintézetek nem standardizált hitel/bankgarancia ügyleteihez, a lízing- és faktoring szerződésekhez, valamint a pályázatokhoz kapcsolódó készfizető kezességvállalást egyedi kérelem benyújtásával lehet igényelni. Ebben az esetben a bírálati idő maximum 15 munkanap.

A hitelhez, bankgaranciához, lízing- és faktoring szerződéshez szükséges kezességvállalásra vonatkozó kérelmet a forrást nyújtó pénzügyi intézmény nyújtja be a társasághoz.

A Garantiqa Zrt. üzleti aktivitása, a kezességvállalások főbb jellemzői 2012-ben (a KKV-üzletág adatai)

A Garantiqa Zrt. 2010-2011-ben – állami viszontgaranciával - évente több mint 30-30 ezer készfizető kezességvállalási szerződést kötött, amelyekben a két év során több mint 630 Mrd Ft kezességet vállalt a KKV-k finanszírozási igényeihez.

A vizsgált időszakban a KKV-kat sújtó válság hatására a beváltások volumene magas volt: 2010-ben meghaladta a 29 Mrd Ft-ot, majd ezt követően már csökkent és 2011-re 20 Mrd Ft volt a kifizetések volumene. A beváltási okok között jellemző volt az adós vállalkozások piacvesztésére visszavezethető hiteltörlesztési probléma kialakulása.

A továbbfejlesztett Széchenyi Programban – forgóeszköz- és beruházási hitelekhez – közel 330 szerződésben, mintegy 4 Mrd Ft hitelhez vállaltunk kezességet (3,4 Mrd Ft).

A Széchenyi Viszontgarancia program keretében – JEREMIE-forrásból – 0,6 Mrd Ft kezességet vállalt a Garantiqa Zrt..

3.6 TÁBLÁZAT: A GARANTIQA ZRT. KEZESSÉGVÁLLALÁSA A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK HITELEIHEZ (2010–2012) – ÁLLAMI VISZONTGARANCIÁVAL VÁLLALT KEZESSÉGEK ADATAI

Megnevezés	2010	2011	2012
Garanciaszerződések száma (db)	30.561	30.305	28.956
Ebből: Mikro	23.505	23.483	22.575
Kis	6.089	6.083	5.782
Közép	967	739	599
Garanciavállalás összege, milliárd Ft	333,3	299,9	282,2
Ebből: Mikro	150,5	145,8	142,2
Kis	112,4	102,8	99,5
Közép	70,4	51,3	40,5
Garantált hitelek összege, milliárd Ft	413,8	370,6	344,5
Ebből: Mikro	171,1	166	161,1
Kis	137,3	124,8	119,3
Közép	105,4	79,8	64,1
Garantált hitelek átlagos összege, millió Ft	13,5	12,2	11,9
Ebből: Mikro	7,3	7,1	7,1
Kis	22,5	20,5	20,6
Közép	109,0	108,0	107,0

Forrás: Garantiqa Hitelgarancia Zrt.

A Garantiqa Zrt. kezességvállalása a Széchenyi Kártyához 2012-ben

Az éven belüli Széchenyi Kártyás szerződések száma 17700, a kezességvállalások összege a 2011. évi szint körüli volt. A garantált hitelek döntően a 6-10 millió forint közötti hitelsávba estek, és nőtt a nagyobb (10 M Ft feletti) hitelekhez vállalt kezességek száma és összege. A Széchenyi Kártya-garancia beváltások összege 2012-ben a korábbi évi szint körüli volt (7 Mrd Ft alatt). A bukási arány 6%-os szinten alakult (az éves beváltások az éves új garanciák arányában) a Széchenyi Kártya esetében.

3.7 TÁBLÁZAT: A GARANTIQA ZRT. KEZESSÉGVÁLLALÁSA A SZÉCHENYI KÁRTYÁHOZ (2011-2012)

Széchenyi Kártya összege, millió Ft	Széchenyi Kártya-kezeségvállalás 2012	
	Szerződések száma, db	Kezeségvállalás összege, milliárd Ft
0,5-5,0	9.348	25,4
6,0-10,0	5.396	40,6
11,0-15,0	897	10,7
16,0-20,0	629	10,3
21,0-25,0	1.430	30,4
Összesen	17.700	117,4

Forrás: *Garantiqa Hitelgarancia Zrt.*

3.2.7 Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA)

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítványt 1991-ben, a PHARE program keretében alapították. Feladata kizárólag készfizető kezeség nyújtása olyan mikro, kis és középvállalkozóknak, amelyek mezőgazdasági területen működnek vagy tevékenységük a vidéki térséghez kapcsolódik.

A kezeségvállalás elősegíti azon vállalkozások finanszírozását, amelyek nem rendelkeznek elegendő fedezettel, így hitelezésük kockázatos a hitelintézetek számára. Az alapítvány kb. 150 pénzügyi intézményi partnerrel áll kapcsolatban, ezen intézményeken keresztül igényelhető a vállalkozások számára a kezeség.

A szervezet tevékenységét hitelintézettel egyenértékű pénzügyi vállalkozásként, alapítványi formában végzi, amely forma egyedülálló a hazai finanszírozási szektorban. Az alapítvány működését a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete ellenőrzi, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény (Hpt.) szabályozza.

1998 óta a magyar állam teljes körű viszontgaranciát nyújt az alapítvány által beváltott kezeségek után. A viszontgarancia mértéke 85%.

Az alapítványi kezeség az uniós jogszabályok alapján állami támogatásnak minősül a költségvetési viszontgarancia miatt abban az esetben, ha a kezeségvállalás az Európai Bizottság által jóváhagyott számítási módszertan szerint kalkulált piaci kezeségi díjnál alacsonyabb díjon történik. A kezeség támogatástartalma - állami támogatásnak minősülő kezeségvállalás esetében - a kezeségvállalásért feltételesen fizetendő piaci díj és a ténylegesen fizetendő díj jelenértékének különbözete.

A kezeségvállalás feltételei 2012-ben

Bármely mezőgazdasági és vidékfejlesztési tevékenység támogatható. Az Alapítvány minden olyan tevékenységet vidékfejlesztési tevékenységnek tekint, amely vidéki térséghez

kapcsolódik. Vidéki térségnek számít Magyarország egész területe, Budapest és a megyei jogú városok kivételével. A vidéki térséghez kapcsolódás szállítók, vevők, munkavállalók, telephely, tulajdonosok vagy egyéb módon is megvalósulhat.

A vállalkozásnak KKV-nak és belföldinek kell lennie.

A kezesség kölcsönhöz, bankgaranciához, factoring- illetve pénzügyi lízingügyletekhez kapcsolódhat.

A kezességvállalás mértéke 20-80% lehet.

A szerződés futamideje minimum 91 nap, de nem haladja meg a 25 évet.

A kezességgel biztosított összeg 2012. szeptember 1. előtt nem haladhatta meg az 1 milliárd Ft-ot, amely szabály eltörlésre került. A kezesség összege maximálisan 2,5 millió euró lehet.

Az Alapítvány kezességet csak forintban, árfolyamkockázat nélkül vállal. A kezesség azonban biztosíthat devizában vállalt ügyletet úgy, hogy annak összegét MNB árfolyamon át kell számítani forintra.

A kedvezményes díjú kezesség állami támogatásnak minősül, agrár de minimis, általános de minimis, halászati de minimis, mezőgazdasági csoportmentesség és notifikált támogatási jogcímen kerülhet kibocsátásra. Ha nincs lehetőség támogatás nyújtására, piaci díjon biztosítja az AVHGA a kezességet, amelyet az Európai Unió által meghatározott módszertan alapján kell kiszámolni.

2012-től új díjstruktúrát vezetett be az alapítvány. A futamidőn és a hitelösszege túl a továbbiakban a kedvezményes kezességi díj meghatározásánál figyelembe veszi, hogy agrár vagy nem agrár, forgó vagy beruházási ügyletről van szó.

Az alapítvány szerepe a KKV hitelezésben 2012

3.8 TÁBLÁZAT: AZ AVHGA ÉV VÉGÉN FENNÁLLÓ KÖTELEZETTSÉGÁLLOMÁNYA ÉS KEZESSÉGGEL BIZTOSÍTOTT HITELÖSSZEGE

Év	Kötelezettségállomány Mrd Ft	Kezességgel biztosított hitelösszeg Mrd Ft
2010	60,96	101,3
2011	65,80	109,2
2012	67,66	110,7

Az AVHGA támogató küldetését követve minden esetben törekszik arra, hogy a kezességet a vállalkozások számára a legkedvezőbb díj mellett nyújtsa, az állami támogatási szabályok által biztosított keretek között. Az elmúlt év során a teljes kezességgel biztosított állomány darabszám szerinti 97,5%-ához kapcsolódott támogatásnak minősülő díjkezdmény. A kezesség – mint támogatás – nem csak állami hitelprogramok mögé, hanem bármely piaci alapú hitel mögé is kérhető.

Az alapítvány ügyfélkörének többsége a kisebb méretű vállalkozások cégformáiban (őstermelők, családi gazdálkodók, egyéni vállalkozások és egyéni cégek) működik. A 2011 végén indult Agrár Széchenyi Kártya program minden ügyletét az alapítvány 80%-os kezessége biztosítja.

AZ MFB refinanszírozott hitelprogramjai közül az összes agrárium számára nyújtott valamint több, KKV számára általánosan hozzáférhető hitelprogram mögé kötelezően vagy opcionálisan kérhető az AVHGA kezessége. A vis maior típusú programok (pl.: MFB Fagykár Forgóeszköz Hitelprogram) esetén is biztosítja a szervezet a garanciát.

Az alapítvány 2012. évi kezességvállalási tevékenységének eredményeképpen minden második hazai településen működik olyan agrár vagy vidéki vállalkozás, amely a szervezet segítségével jutott hitelhez.

3.2.8 Start Tőkegarancia Pénzügyi Szolgáltató Zrt.

A társaság, mint pénzügyi vállalkozás, egyike a négy magyarországi garanciaszervezetnek. A Start Zrt. a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének engedélyével 2006-ban jött létre, részvényesei 51%-ban a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, 49%-ban az MFB Invest Zrt.

A társaság célja, hogy a társaság garancia termékeivel elősegítse a hazai kis- és középvállalatok hozzájutását fejlesztési célú tőkéhez, vissza nem térítendő európai uniós támogatásokhoz és kisvállalkozói hitelekhez.

A Start Zrt. tevékenységének pénzügyi alapját a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány kezelésében lévő, 2012. december 31-én 7,8 milliárd forint értékű Start Garancia Alap képezi, melynek terhére a Start Zrt. kezességvállalás formájában különféle garancia termékekkel áll ügyfelei, befektetők, valamint kis- és középvállalatok rendelkezésére. A társaság tevékenységét piaci alapon, megfelelő kockázatelemzés és kockázatkezelés mellett, az ügyfelek által fizetett garanciadíj ellenében végzi.

A Start Garancia Zrt. három garancia termékével elősegíti a kis- és középvállalkozások valamennyi lehetséges finanszírozási forráshoz (tőke, hitel, támogatás) történő hozzájutását.

A Start Zrt. a készpénzes tőkeemeléssel, professzionális magán- vagy pénzügyi befektető által hazai kis- és középvállalkozásban megvalósított befektetéshez befektetési tőkegaranciát (BTG) vállal. A Start garanciája kiterjeszhető a befektető által nyújtott tagi hitelre is.

A Start Zrt. pályázati garanciája (PGR) lehetővé teszi, hogy olyan magyarországi kis- és középvállalkozások is vissza nem térítendő európai uniós támogatáshoz jussanak, amelyek a pályázatot kiíró irányító hatóság által támasztott pályázati biztosítéki követelményt bankgaranciával vagy ingatlan jelzálogjoggal, megfelelő fedezet hiányában, nem tudják teljesíteni. A Start Zrt. ugyanis ingatlan vagy egyéb tárgyi, pénzügyi fedezet nélkül vállal pályázati garanciát KKV ügyfelei megbízásából.

2012-től a Start Zrt. a Nemzetgazdasági Minisztérium által biztosított munkahely-teremtő beruházási támogatások igénybevételéhez is vállal pályázati garanciát (MGR). A támogatás igénybevételéhez a Minisztérium által igényelt pályázati biztosíték a Start Zrt. kezességvállalásával is teljesíthető, melyhez a támogatást elnyert vállalkozásnak nem kell fedezetet biztosítania. A munkahely-teremtő beruházási pályázati garancia kondíciói megegyeznek a pályázati garancia termék feltételeivel.

A társaság az Új Széchenyi Kisvállalkozói Hitelprogram keretében folyósított, legfeljebb 50 millió forint értékű kölcsönökhöz hitelgaranciát (HGR) vállal, legfeljebb a kölcsön tőkeösszegének 50%-áig.

A Start Zrt. termékei:

Befektetési tőkegarancia (BTG)

A Start Zrt. professzionális pénzügyi befektetők számára nyújt tőkegaranciát kis- és középvállalkozásokba történő befektetéseikhez. A garancia a tőkebefektetés meghatározott részének (legfeljebb 80%) megtérítésére vonatkozik, amennyiben a befektetést fogadó társaság felszámolás vagy végelszámolás alá kerül a garancia futamideje alatt.

Tőkegarancia összege: 25-200 millió forint

Tőkegarancia mértéke: a befektetés 50-80 %-a

Futamidő: max. 5 év

Garanciadíj: Évi 1% és 4% közötti, félévente előre fizetendő garancia díj, melynek alapja a Start Zrt. tőkegaranciájának értéke.

Hozamrészesedési díj: A befektető által a garancia futamidején belül a befektetés garanciával fedezett részén realizált hozama meghatározott százaléka (legfeljebb 10%) hozamrészesedésként a Start Zrt.-t illeti meg.

Kedvezményezett: A tőkegarancia kedvezményezettje lehet minden olyan professzionális pénzügyi befektető – kockázati tőkealap, befektetési társaság vagy magánszemély („üzleti angyal”) – aki/amely Magyarországon bejegyzett, Kft. vagy Zrt. formában működő, könyveit a kettős könyvvitel szabályai szerint vezető KKV-ban készpénzben teljesített tőkeemelés útján (elsősorban kisebbségi) részesedést szerez.

Felhasználás: a Start Zrt. a befektetés 50-80%-át megtéríti a befektetőnek, amennyiben a befektetést fogadó vállalkozás a futamidő alatt felszámolás vagy végelszámolás alá kerül. Az igénylés folyamata az ügyfél (azaz a befektető) kezdeményezésére indul.

Pályázati garancia (PGR és MGR)

A pályázati kezességvállalást a Start Zrt. hazai kis- és középvállalkozások számára nyújtja. Amennyiben a pályázó a támogatási szerződésben vállalt kötelezettségeit nem teljesíti és a támogatást vissza kell fizetnie, de nem tud teljesíteni, akkor a támogató a Start Zrt.

kezeségének beváltásával jut hozzá követeléséhez.

Kezességvállalás összege: 15-200 millió forint

Futamidő: legfeljebb 7 év

Kezességi díj: 100 millió forintig évi 2,5%, a 100 millió forint feletti értékre évi 3,0%

Szerződésmódosítási díj: 30.000 forint

Kedvezményezettek: vissza nem térítendő EU-s és hazai forrásból finanszírozott munkahely-teremtő beruházási támogatást elnyert, társasági formában működő hazai kis- és középvállalkozások.

Felhasználás: amennyiben a vállalkozásnak vissza kell fizetnie a támogatást, a támogatást folyósító szervezet a Start Zrt.-vel szemben is érvényesítheti követelését.

A Start Zrt. www.startgarancia.hu honlapján teszi közzé, hogy mely pályázatokhoz kapcsolódóan vállal pályázati kezességet. A vállalkozások pályázati garanciára vonatkozó igénylésüket a Start Zrt. honlapjáról letölthető adatlapon, az abban felsorolt mellékletekkel együtt, nyújthatják be a társasághoz.

Hitelgarancia (HGR)

A társaság hitelgaranciát kizárólag olyan pénzügyi intézmények által folyósított kölcsönökre vállal, amelyekkel együttműködési keretmegállapodást köt. A Start Zrt. hitelgaranciája kizárólag az Új Széchenyi Hitel Program keretében folyósított hitelekre igényelhető.

Kezességvállalás összege: 5-50 millió forint

Futamidő: legfeljebb 10 év

Kezességi díj: egyszeri, a kölcsön tőkeösszegének 2,5% (50% garancia arány és öt évnél hosszabb futamidő esetén)

Kedvezményezettek: az Új Széchenyi Hitel Program keretében kis- és középvállalkozásoknak kölcsönt folyósító pénzügyi vállalkozások, melyekkel a Start Zrt. előzetesen együttműködési keretmegállapodást köt.

Felhasználás: amennyiben a kölcsönt nyújtó kedvezményezett a kölcsönszerződést felmondja és követelését lejárttá teszi, jogosult a Start Zrt. kezességét beváltani, mellyel követelésének garantált részéhez az adóssal szembeni behajtási eljárást megelőzően hozzájut.

A Start Zrt. üzleti aktivitása 2012-ben

3.9 TÁBLÁZAT: A START GARANCIA ZRT. 2011 ÉS 2012 ÉV VÉGI SZERZŐDÉSÁLLOMÁNYA GARANCIA TERMÉKENKÉNT

	2012	
	db	M forint
Pályázati garancia (PGR/MGR)	130	7.513
Befektetési tőkegarancia (BTG)	6	310
Hitelgarancia (HGR)	97	1.187

Összesen

233

9.010

Forrás: Start Zrt.

	Mikro-vállalkozás		Kis-vállalkozás		Közép-vállalkozás		Összesen	
	db	M forint	db	M forint	db	M forint	db	M forint
2012	118	3.100	74	3.218	41	2.692	233	9.010

Forrás: Start Zrt.

3.2.9 KA-VOSZ Pénzügyi Szolgáltatásokat Közvetítő Zrt.

A Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ), valamint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) 2002-ben kezdeményezték a hazai hitelintézeteknél egy olyan konstrukció megvalósítását, melynek eredményeként a magyar mikro-, kis- és középvállalkozások egyszerűsített módon olyan kedvezményes kamatozású hitelhez jutnak, melyet bankkártyával is igénybe lehet venni. A kezdeményező érdekképviselői szervezetek a konstrukciót Széchenyi Kártyának nevezték el. A hitelkonstrukció szakmai irányítására és a koordinációs feladatok ellátására a Kamara és a VOSZ létrehozta a KAVOSZ Zrt.-t.

A KAVOSZ Zrt. fő tevékenységeként ellátja a Széchenyi Kártya Program szakmai irányítását, koordinálja annak működését, ügyfeleket közvetít a Programban résztvevő hitelintézetekhez, kezeli és továbbítja az ügyfelek adatait, valamint előminősítést végez.

A **Széchenyi Kártya Konstrukció** 2010-ben, a Forgóeszközhitel és a Beruházási hitel bevezetésével bővült Programmá, melynek elemei egymásra épülnek és akár egyidejűleg, egyszerre is felhasználhatóak. 2011-től indult el az **Agrár Széchenyi Kártya**, mely az agrárium igényeire szabott egyedülálló hitelkonstrukció. 2012 májusától pedig a **Széchenyi Támogatást Megelőlegező és az Önerő Kiegészítő Hitelek** is a vállalkozások rendelkezésére állnak, melyek megkönnyítik az uniós pályázatokon való részvételt. A vállalkozások hitelhez jutását a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., illetve Agrár Széchenyi Kártya esetén az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezességvállalása segíti, az állam az egyes ügyletekhez kamat- és garanciadíj támogatást biztosít.

2010-ben megalakult a KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt., melynek fő tevékenysége hitel- és pénzkölcsön nyújtása a kisvállalati, ezen belül is a mikrovállalati ügyfélkör számára. Alapvető célja, hogy a lehető legtöbb - banki módszerekkel nem, vagy nem megfelelően finanszírozott -, hazai mikrovállalkozás hitelhez jutási lehetőségein javítson, kedvezményes, európai uniós forrású támogatott finanszírozási források biztosításával. A társaság nagy sikerrel közvetítette a februárban lezárult az Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel Konstrukciót.

2012 áprilisától a KAVOSZ Zrt. által vezetett konzorcium - melynek további tagjai a VOSZ és az MKIK - támogatás közvetítőként vesz részt, a „Vállalati tanácsadási szolgáltatás támogatása mikro-, kis- és középvállalkozások részére” című programban, az Észak-Magyarországi és a Dél-Alföldi régióban.

3.2.9.1 Széchenyi Kártya Program 2012

A Széchenyi Kártya Program (SZKP) keretében magyarországi KKV-k juthatnak kedvezményes feltételrendszerű hitellehetőségekhez, állami kamat- és kezességi díjtámogatás mellett.

A Széchenyi Kártya Programban megvalósuló állami szerepvállalás növeli a hitelezett vállalkozások számára a pénzügyi-gazdasági válságból való kilábalás esélyét és jelentősen hozzájárul gazdálkodásuk stabilitásának megteremtéséhez.

A 2012-es évben a Széchenyi Kártya Program hitelkonstrukciói továbbra is első számú KKV hiteltermékként aposztrofálhatók. A 2008 óta tartó pénzügyi válság ellenére - az elmúlt időszakban általánosan lecsökkenő kisvállalkozói hitelezés körülményei között is-, kedvező eredményeket ért el a Széchenyi Kártya Folyószámlahitel. 2012-ben több mint 22 ezer igénylést regisztráltak az irodák, közel 18 ezer ügylet jött létre, 136,9 Mrd Ft hitelkeret megnyitása mellett. A Széchenyi Kártya Konstruktó szerepe a vállalkozások likviditásának fenntartásában továbbra is meghatározó. Kiemelkedő a létrejött hitelügyletek között a mikrovállalkozások aránya, 82%-kal.

A Konstruktó 2002. évi bevezetése óta 2012 végéig összesen 235 ezer darab hiteligenyítés adtak be a vállalkozások, a jóváhagyott Széchenyi Kártyák száma meghaladja a 176 ezret és az ügyfelek részére közel 1120 Mrd forint összegű hitelkeretet nyitottak meg a programban résztvevő hitelintézetek.

A 2010 őszén bevezetett Széchenyi Forgóeszközhitel iránt is folyamatosan jelentős érdeklődés tapasztalható, 2012-ben 312 ügylet jött létre, összesen 3,56 Mrd forint szerződött hitelösszeggel.

A jelenlegi gazdasági helyzetben tapasztalható visszafogott beruházási kedv a Széchenyi Beruházási Hitel iránti keresletben is megmutatkozott. Mivel a kormány 2013. május 1-től 5%-ra emelte a program fejlesztési célú hiteleinek kamattámogatását, az év második felétől prognosztizálható a kereslet növekedése.

A 2011 őszén bevezetett Agrár Széchenyi Kártya Konstruktó forgalmazásába fokozatosan kapcsolódtak be a finanszírozásban részt vevő hitelintézetek, ennek megfelelően az igénylések száma és a kihelyezett hitelösszeg is jelentősen növekedett az előző évhez képest: 2012-ben közel 1000 regisztrációra került sor e termék keretében és 524 hitelügylet realizálódott is, összesen 3,1 Mrd. forint értékben.

2012. második felében kezdődött meg a vállalkozások uniós pályázatokon való részvételét segítő Széchenyi Önerő Kiegészítő és a Széchenyi Támogatást Megelőlegező hitelek forgalmazása. Bár a vállalkozások részéről élénk érdeklődés tapasztalható a konstrukciók iránt, a tény, hogy igen korlátozott a pályázatok száma, amelyekhez a hitelek igényelhetők, valamint, hogy a 2013-ig tartó időszakban vállalkozásfejlesztésre szánt pályázati keretek már gyakorlatilag kimerültek erre az évre, nagymértékben megnehezíti a hitelkihelyezést.

3.2.10 Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. (Kvfp Zrt.)

A 2001. december 20-án alakult Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. befektetési társaság 4,4 milliárd forint saját tőkével rendelkezik, amelyet növekedésre képes kis- és középvállalkozásokba fektet be. A fejlesztési tőke befektetésének célja a kis- és középvállalkozások megerősítése, innovációs képességük, technológiai fejlődésük elősegítése, hitelképességük és piaci pozíciójuk javítása. 2007-től a Magyar Állam (a tulajdonosi jogok gyakorlója a Magyar Fejlesztési Bank) mellett a társaság részvényese a Magyar Fejlesztési Bank Zrt., a Budapest Bank Nyrt., a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., a MKB Bank Zrt., az OTP Bank Nyrt. és az Erste Bank Hungary Nyrt. Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. döntően állami forrásokból gazdálkodik

3.2.11 UNIO Garancia Szövetkezet

A garanciaszövetkezeti rendszer létrehozására az Országos Érdekegyeztető Tanács munkaadói oldalán helyet foglaló, a hazai mikro-, kis- és középvállalkozásokat képviselő országos érdekképviselők tettek javaslatot 1999-ben. A kezdeményezés célja a hazai családi jellegű és kis- és közepes vállalkozások hitelfelvételének elősegítése volt oly módon, hogy a garanciaszövetkezet tagjai a közös vagyonnal egymásért vállalnak felelősséget. A kezdeményezést a gazdasági szaktárca támogatta, így jöttek létre először a regionális tagi vállalkozást segítő garanciaszövetkezetek az érdekképviselők szervezeti bázisán. 2007-ben a Közép-Dunántúli Garanciaszövetkezet, a Dél-Dunántúli Garanciaszövetkezet, az Észak-Alföldi Garanciaszövetkezet, valamint a Dél-Alföldi Garanciaszövetkezet a Középmagyarországi Garanciaszövetkezetbe tömörülve létrehozták az UNIO Garancia Szövetkezet nevet viselő szervezetet.

A Társaság tevékenysége:

- Pályázati biztosíték nyújtása (Az EU Strukturális Alapjaiból a vállalkozások részére nyújtott támogatások és a hazai forrásból származó (OFA) igénybevételét készfizető kezességvállalással segíti;
- Közvetlen hitelgarancia nyújtása (együttműködő hitelintézetekkel/támogatásközvetítőkkal szembeni hitelből eredő kötelezettségekért kezességvállalás);
- Vizontgarancia biztosítása.

3.2.12 Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt.

A Corvinus Támogatásközvetítő Zrt. (a Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt. jogelődjeként) 2012. március 31-ig vissza nem térítendő támogatásokat nyújtott határon túli, elsősorban magyar nemzetiségűek által lakott területek mikro- és középvállalkozásai, továbbá önkormányzatai, azok intézményei és társulásai számára. 2007-2012 között a határon túli gazdaságfejlesztő támogatási programok keretében 1.197-et projektre 1,744 Mrd. Ft

összegű támogatás került megítélésre. A Corvinus Zrt. támogatásközvetítói tevékenységének átadása a Bethlen Gábor Alap részére 2012 novemberében zárult le.

2012-ben az MFB Zrt., mint tulajdonos és tulajdonosi joggyakorló, illetve a Kormány döntése alapján a Társaság újraindította a határon túli tőkebefektetési tevékenységét. Ennek keretében magyar vállalkozásokkal együtt vesz részt határon túli közös leányvállalatok alapításában, ill. meglévő leányvállalatokban történő tőkeemelésekben. Elsősorban fejlesztésre irányuló befektetései során a Corvinus Zrt. kisebbségi részesedést szerez a határon túli vállalatban, ill. tagi kölcsönt nyújt részére, piaci lehetőségek és előre meghatározott visszavásárlási feltételek mellett.

Az elsősorban Szerbia, Románia, Ukrajna, Szlovákia területén megvalósított befektetések az alábbi feltételek mellett valósulnak meg:

- Minimum 100 M Ft, maximum 150 M Ft egy ügyletre jutó kockázatvállalás a Corvinus Zrt. részéről;
- legalább 30% saját erő bevonása;
- a befektetésre vonatkozóan üzleti terv áll rendelkezésre, amely alapján a befektetés a futamidő alatt megtérül;
- 5-8 éves futamidő, amelynek végén megvalósulhat az elfogadható fedezetekkel biztosított kivásárlás;
- a magyar kormány gazdaságpolitikájához igazodó földrajzi és ágazati prioritások figyelembe vétele (a Wekerle Tervben nevesített ágazatok prioritást élveznek).

A tőkebefektetési tevékenység folytatása során az MFB csoporton belüli szinergiák kihasználása mellett, a Corvinus Zrt. nagyban támaszkodik a korábban kiépített határon túli kapcsolatrendszerére, a sikeresen folytatott Eximbank, Mehib, HITA együttműködésekre és az újonnan felálló Kárpát Régió Üzleti Hálózatra (11 képviseleti iroda a szomszédos országokban), valamint a magyar és a vegyes kamarákkal kialakított partneri viszonyra.

3.2.13 Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (CKTA Zrt.)

A Magyar Fejlesztési Bank csoporton keresztül működtetett hazai kis- és középvállalkozás finanszírozási programok a Magyar Kormány 2005. májusi határozata alapján kiegészültek egy kockázati tőkealap-programmal is. A mikrohitelaktól a fejlesztési hiteleken keresztül a nagyléptékű fejlesztési tőkebefektetésekig terjedő finanszírozási vertikum kezdeti szakaszára pozícionált kockázati tőkealap-program elsősorban a „finanszírozási részbe” szorult azon magas növekedési potenciált mutató innovatív kisvállalkozásokat célozza, amelyek kezdeti fejlettségi stádiumuk miatt korlátozottan képesek hitelekből történő forrásbevonásra, ugyanakkor külső forrás igénybevitelével hatékonyabb indulásra és továbbfejlődésre kapnak lehetőséget. A fenti célkitűzések megvalósítása érdekében került beindításra a Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (100% MFB Invest Zrt. tulajdona) tevékenysége azzal a

feladattal, hogy innovatív, induló és korai növekedési szakaszban működő kis- és középvállalkozásokba fektető kockázati tőkealapok sorát hozza létre és kezelje.

3.2.14 Magyar Követeléskezelő Zrt.

Az MKK Magyar Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság, mint a kizárólagos állami tulajdonban lévő MFB Magyar Fejlesztési Bank Zrt. leányvállalata a magyar követeléskezelési és kereskedelmi faktoring piac meghatározó szereplője.

Tulajdonosi szerkezetéből adódóan tevékeny szerepet vállal az MFB Stratégiai Csoport – mint a kormányzati gazdaságpolitika megvalósítását szolgáló intézményrendszer – részeként az állami erőforrások ellenőrizhetőbb, átláthatóbb felhasználásában.

Főbb követeléskezelési tevékenységei:

- az MFB Zrt.-től vásárolt követelések kezelése,
- az MFB Zrt.-vel kötött közvetítői megállapodás szerinti követelések kezelése, monitoring tevékenység ellátása (KKV, mikro hitelek, egyedi ügyletek),
- a NAV-tól vásárolt adó- és járulékkövetelések kezelése,
- egyéb saját tulajdonú követelések kezelése,
- nemzetközi követelések kezelése,
- workout, pre-workout tevékenység.

Az MKK üzleti tevékenységében a saját tulajdonú követeléskezelési profil meghatározó részarányt képvisel. Az MKK fokozódó szerepet vállal az MFB Zrt. portfóliójába tartozó ügyletek és követelések kezelésében. Teszi ezt egyrészt követelések vásárlása keretében, melynek során az agrárkövetéseken túl számos nagyberuházáshoz kapcsolódó és kiemelt projekt finanszírozásából eredő követelésállományt vásárol meg az MFB Zrt.-től. Ezzel párhuzamosan – az egyébként az MKK kezelésében lévő – lejárt, illetve felmondott agrárhitel-követelések vásárlására, illetve az MFB Zrt. kezdeményezésére mikro- és kisvállalkozói hitel-követelések vásárlására is folyamatosan sor kerül. Az MKK a követelésvásárláson kívül – úgynevezett pre-workout tevékenység keretében – számos konkrét ügyben nyújt segítséget az MFB Zrt. által kihelyezett hitelügyletekkel kapcsolatban. Ennek során az MFB Zrt. illetékes szakterületével együttműködve dolgoz ki az ügyletek további kezelésére vonatkozó stratégiát, tesz megoldási javaslatot, támogatva ezzel az MFB Zrt. érdekeinek érvényesülését, a minél magasabb megtérülést, továbbá az ügyletben érintett gazdasági szereplő lehetőség szerinti hatékony működését, avagy a meglévő vagyon értékének megőrzését.

Az adóhatóság jogszabályi rendelkezés alapján kizárólag az MKK-ra engedélyezheti a törvényben megjelölt követeléseit, amely az egyik meghatározó tevékenységi körét jelenti. Az állami adóhatóság a felszámolás alatt álló szervezetekkel szemben fennálló, a központi költségvetést, az elkülönített állami pénzalapokat, a Nyugdíjbiztosítási és az Egészségbiztosítási Alapot megillető követeléseit az MKK-ra engedélyezheti.

Faktoring tevékenysége

Az MKK faktoring szolgáltatásával kiegészíti az MFB Zrt. termékpalettáját. Az erősen forráshiányos piaci környezetben e szolgáltatással képes biztosítani a fizetőképesség és likviditás megőrzését az MFB Stratégiai Csoport tagjai számára üzleti kapcsolataik során, de a cégcsoporton túl olyan ügyletekben is finanszírozói szerepet vállal, ahol a követelés állami vagy önkormányzati tulajdonban, fenntartásban lévő cégekkel, cégcsoportokkal szemben áll fenn.

3.3 Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.

A Széchenyi Programirodák rendszerét az Új Széchenyi Tervben meghirdetett pályázóközpontúság, minőség és hatékonyság elveinek megvalósulása érdekében került létrehozásra. Az Irodák – elsősorban térítésmentes tanácsadás útján – ellátják a pályázók és kedvezményezettek helyben történő támogatását a fejlesztési források felhasználásának elősegítése érdekében. Az Irodák fejlesztési tanácsadói 2011. óta országszerte csaknem 53 000 esetben nyújtottak személyesen tájékoztatást. Ezen időszak alatt több mint 30 000 esetben végeztek tanácsadást, melyből csaknem 23 000 esetben a nyertes projektek gazdái számára biztosítottak személyes konzultációs lehetőséget a projektek megvalósításával kapcsolatban felmerülő gyakorlati problémák megoldására, illetve nyújtottak segítséget a projektek lebonyolításához szükséges előrehaladási jelentések és elszámolások elkészítéséhez, azok operatív programirányító hatóságokhoz időben történő benyújtásához.

A fejlesztési tanácsadók csaknem egy év alatt közel 38 000 ügyfelet értek el, melynek 60%-át KKV ügyfelek adják.

A Társaság szoros együttműködésben az intézményrendszer szereplőivel (Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft, MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ, Nemzeti Környezetvédelmi és Energia Központ Nonprofit Kft, Regionális Fejlesztési Ügynökségek) és vállalkozói érdekképviselői szervekkel (kamarák) és egyéb intézményekkel (megyei önkormányzatok, kormányhivatalok) látja el feladatát. 2011. év vége óta a programirodák részei az ÚSZT Infópont Hálózatnak, melynek célja a vállalkozói szektor számára minél szélesebb körű és elérhető tájékoztatás biztosítása az Új Széchenyi Terv gazdaságfejlesztést szolgáló lehetőségeiről.

3.4 Támogatásokat Vizsgáló Iroda (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)

A Nemzeti Fejlesztési Minisztériumon belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda (TVI) a felelős az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzésének hazai központi koordinálásáért, különösen az Európai Bizottság felé bejelentendő támogatási intézkedések ellenőrzéséért és továbbításáért, illetve a Bizottság felé nem bejelentés köteles támogatások

ellenőrzéséért (a mezőgazdasági, halászati, vidékfejlesztési és erdészeti támogatások kivételével). E támogatási intézkedések elbírálásáért a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) Agrárszabályozási Főosztálya felelős az agrár- és vidékfejlesztési állami támogatások Európai Bizottság részére történő bejelentési rendjéről szóló 4/2009. (I.10) Korm. rendelet szerint.

Az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzésének hazai eljárási szabályait *az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről* szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet határozza meg.

A rendeletben meghatározottak szerint a TVI

- az uniós állami támogatási szabályok szerint az Európai Bizottság jóváhagyását igénylő támogatási tervezeteket megküldi az Európai Bizottságnak;
- a csoportmentességi rendelet (kis- és középvállalkozások támogatása, valamint képzési, foglalkoztatási, környezetvédelmi és kockázati tőke célú támogatások), valamint a de minimis (csekély összegű támogatások) rendelet hatálya alá tartozó támogatási tervezetek esetében – az állami támogatási szabályokkal való összeegyeztethetőség esetén – engedélyezi a támogatási intézkedés bevezetését, valamint tájékoztatja erről a Bizottságot;
- a 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet értelmében a támogatási program alapján készített pályázati felhívások esetében vizsgálja azok hazai, illetve közösségi jogszabályokkal való összhangját.

A rendelet szabályozza a TVI eljárási cselekményeit, a támogatást nyújtók bejelentési kötelezettségeit, illetve a támogatást nyújtókat és a TVI-t kötelező eljárási határidőket. A TVI felé való bejelentési kötelezettség valamennyi támogatási tervezetre (jogszabály, pályázati felhívás, egyedi támogatás) vonatkozik. A bejelentés elektronikus formában is kötelező.

A Támogatásokat Vizsgáló Iroda segítséget nyújt a támogatást nyújtóknak az elektronikus éves jelentések elkészítésében (SARI). A Verseny Főigazgatóság által a tagállami beszámolók alapján elkészített tanulmányok elérhetők a http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.html címen.

TVI munkatársai rendszeresen konzultálnak a támogatást nyújtókkal támogatási terveik uniós állami támogatási szabályokkal való összhangjától, és tanácsadásokat adnak számukra a szabályoknak való megfelelés módjairól. A TVI honlapja a következő címen érhető el: tvi.kormany.hu.

3.5 Vállalkozásfejlesztési központok hálózata

3.5.1 Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (MVA)

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítványt 1990-ben non-profit szervezetként hozták létre. Az 1999-től közhasznú alapítványként működő alapítvány célja, hogy elősegítse a mikro-, kis- és közepes méretű magánvállalkozások szakmai, vállalkozói, piaci fejlődését, tőkeerejük növelését, a vállalkozói kultúra fejlődését, valamint új vállalkozások létrejöttét. Az Alapítvány elsődleges ügyfélköre a kezdő-, mikro- és kisvállalkozások. A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány tevékenysége országos hatáskörű, programjait regionális, megyei, esetenként kistérségi orientációval valósítja meg. Kiemelt partnerei – a részben általa alapított – helyi vállalkozásfejlesztési közalapítványok és központok.

Az MVA 2010-2011. évi szakmai tevékenységének fontosabb területei:

Országos Mikrohitel Program

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány az Európai Unió Phare Programja és a Magyar Kormány társfinanszírozásával 1992. óta működteti a Mikrohitel Programot. A konstrukció szabályait úgy alakították ki, hogy a hitelbírálat nem a kereskedelmi bankokban, hanem a Helyi Vállalkozói Központokban történik, amelyekkel az MVA külön-külön szerződéses viszonyban áll a program lebonyolítására. A Mikrohitel forrása a Magyar Állam tulajdonát képező visszaforgó típusú Országos Mikrohitel Alap (OMA), amelyet 2000-ben a Gazdasági Minisztérium, az EU Budapesti Delegációja és az MVA közötti szerződés értelmében hoztak létre. Az Alap kezelője a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány. 2005-ben létrejöttek az ún. Helyi Mikrohitel Alapok (HMA). Ez utóbbiak a decentralizált hitelezés erősítésével lehetőséget biztosítanak a térségi sajátosságokat figyelembe vevő konstrukciók és kondíciók alkalmazására. 1992. évi bevezetése óta a mikrohitel feltételrendszere többször módosult. A hitel célja gépek, berendezések, eszközök és más beruházások finanszírozása, a már meglévő üzleti tulajdon vagy bérelt infrastruktúra bővítése és/vagy fejlesztése, illetve a beruházáshoz kapcsolódó forgóeszközök biztosítása. 2012-ben az MVA 462 szerződéssel 2 258 654 692,- forint hitelt helyezett ki.

Nemzetközi programok

HU-SK Hatástanulmány a hulladék, mint megújuló energiaforrás felhasználásáról, Nyitra és régiója és Budapest főváros biogáz állomásaira vonatkozóan

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány magyar partnerként részt vett a Nyitra város által koordinált, Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együtműködési Program 2007-2013 keretében 2011. január 1. és 2012. február 29. között megvalósuló, Hulladék, mint megújuló energiaforrás (HUSK/0901/2.1.2/0207) című projekt szakmai megvalósításában.

A projekt az energiafelhasználás csökkentésére, a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére, a CO₂ és más, üvegházhatást fokozó káros anyag

menyiségének csökkentésére, továbbá a régió hulladékok általi környezeti terhelésének csökkentésére irányul.

A program saját weboldala: www.hulladekbol-energia.hu

Képzési programok

Digitális kompetencia fejlesztése a kadarkúti kistérségben – TÁMOP 5.1.1.

A program célja a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben élő felnőttek képzése és felkészítése a számítógép kezelésére, azaz a digitális írástudásra, mint az egyik kiemelt kulcskompetenciára. Az MVA konzorciumi tagként vesz részt a programban, a helyi partner, a konzorcium vezetője a *Szövetség a Polgárokért Alapítvány*. A projekt eredményeként növekedik a digitális írástudással rendelkezők aránya a kistérségben. A munkába állás esélyei nőnek, mely által a munkanélküliek és az inaktívak száma is csökken, egyben a többgenerációs munkanélküliség átörökítésének folyamata is megtörhető. A képzéseken 400 fő vett részt.

Munkahelyi képzések támogatása a Közép-dunántúli Régió mikro- és kisvállalkozásainál- ernyőszervezeteken keresztül – TÁMOP 2.1.4.

A projekt célja a Közép-dunántúli Régióban működő mikro- és kisvállalkozások munkavállalóinak munkahelyi képzésének lebonyolítása akkreditált képző intézmények által.

A program saját weboldala: www.mva.hu/kapu

Tanácsadási programok

Vállalati Tanácsadás a Közép-Magyarország, Nyugat-Dunántúl, Közép-Dunántúl, és Dél-Dunántúl Régiókban

A Nemzeti Fejlesztési Terv II. Regionális Operatív Programok között meghirdetett pályázati konstrukció célja a régiókban működő mikro-, kis- és középvállalkozások sikeres működéséhez szükséges vállalkozói ismeretek fejlesztése, a vállalkozások irányításához, hatékonyabb működéséhez szükséges tudás széleskörű elérhetőségének javítása, szakmaspecifikus tanácsadás igénybevételén keresztül. A projekt első fázisában régióként kiválasztásra került egy támogatás közvetítő szervezet, amely a második fázisban a KKV-k által igénybe vett tanácsadási szolgáltatást finanszírozza, emellett feladatai: a kapcsolódó adminisztráció ellátása, a program ügyfélszolgálatának működtetése, és általános információnyújtási tevékenység.

A program saját weboldala: www.tanacsadastamogatas.hu

3.5.1.1 Helyi Vállalkozói Központok (Alapítványok)

A megyei Helyi Vállalkozói Központok (Alapítványok) (HVK-k) önálló jogi személyiségű, független, saját kuratórium felügyelete mellett működő önfenntartó nonprofit szervezetek,

amelyeket a megyei és települési önkormányzatok, vállalkozói érdekképviselések, kamarák, vállalkozások (több helyen az MVA is) közösen alapítottak.

A HVK-k célja a helyi gazdaságfejlesztés elősegítése többek között az alábbi szolgáltatások nyújtásával:

- pénzügyi eszközök (Helyi mikrohitel, Kombinált mikrohitel, Új Széchenyi Hitel, Országos mikrohitel, MFB Kisvállalkozói hitel) kihelyezésében való közreműködéssel;
- pályázatkészítési tanácsadással;
- projektmenedzsmenttel;
- rendezvények szervezésével;
- információ szolgáltatással;
- vállalkozói tanácsadással (forrásszerzés, ügyvitel, pénzügy, stb.);
- inkubációs programokkal;
- oktatással.

A hálózat jelenleg 33 milliárd forintos hitelállományt, 6500 mikrovállalkozó család ügyletét kezeli.

A HVK-k vállalkozásfejlesztési tevékenységét a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány tevékenységének részletesebb bemutatásával ismertetjük.

3.5.2 Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány

A közhasznú non-profit szervezetként működő alapítványként a Fővárosi Közgyűlés 1993-ban alapította a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítványt (BVK) azzal a céllal, hogy megteremtse a fővárosi vállalkozásfejlesztési program intézményi hátterét, tevékenységével segítse a budapesti mikro-, kis- és középvállalkozások létrejöttét és működését. A BVK közvetlen szolgáltatásokkal áll a fővárosi kis- és középvállalkozások rendelkezésére. Alapító tagja a Magyar Vállalkozásfejlesztési Hálózat Konzorciumnak – MVHK. A szervezet a vállalkozásokat támogató szolgáltatások nyújtása mellett szakmai műhelyként és nonprofit finanszírozóként is tevékenykedik. Ez utóbbi keretében célcsoportja a magas kockázatú, kereskedelmi banki módszerekkel nem finanszírozható mikro- és kisvállalkozások, illetve az alacsony profitabilitású, de fejlesztési banki szempontból már felismerhető vállalati projektek. Finanszírozó partnerei: a Magyar Fejlesztési Bank Zrt., Garantiqa Hitelgarancia Zrt., Polgári Takarékszövetkezet és az Országos Mikrohitel Alap. Jelenleg 3,5 Mrd Ft nagyságrendű, 250 ügyletből álló hitelállományt kezel. 1 Mrd Ft-os saját forrásalapjával áll a vállalkozások rendelkezésére. A vállalkozások beruházási hitel igényeinek kielégítése a Közalapítvány és az MFB Zrt. által közösen kidolgozott MFB Kisvállalkozói Hitelével, valamint a Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. fejlesztési tőkebefektetésével valósul meg.

Vállalkozásokat támogató tevékenységek

A Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítványnál jelentkező vállalkozások forráshoz juttatásának eljárása eltér a kereskedelmi bankok által folytatott gyakorlattól. A vállalkozás fejlesztési tervének pontos helyzet- és igényfeltárását követően egy forrásmix ajánlat kerül átadásra a vállalkozó részére, amely a beruházási és forgóeszköz igényre vonatkozóan is kedvezményes lehetőségeket tartalmaz.

A forrásbiztosításon kívül a szervezet tanácsadói információkat adnak vállalkozásindításról, illetve a már működő vállalkozások számára finanszírozási- és pályázati tanácsadást nyújtanak, segítenek a megvalósítandó üzleti terv elkészítésében.

Induló- és mikrovállalatok részére

A Közalapítvány budapesti székhelyű, vagy telephelyű induló és mikrovállalkozások részére kedvezményes hitelkonstrukciókat kínál annak érdekében, hogy a vállalkozások létrejöttét, fejlődését támogassa. A hitelprogram nem csupán pénzkölcsön nyújtását jelenti, a vállalkozások térítésmentesen igénybe vehetik a konzultációs és tanácsadási lehetőségeket. A fejlesztési programokban azok az induló és mikrovállalkozások vehetnek részt, amelyeknél az alkalmazottak száma nem haladja meg a 10 főt és a törvényi besorolás alapján mikrovállalkozásoknak minősülnek.

A Mikrohitel elsősorban a kis hiteligenyű, kezdő vállalkozásokat segíti kedvezményes kamatozású hitellel, amely ágazati megkötés nélkül igényelhető a fővárosi vállalkozásfejlesztési programon keresztül. A fővárosi vállalkozásfejlesztési program szolgáltatásai között kiemelt szerepet tölt be a kereskedelmi banki módszerrel nem finanszírozható vállalkozások számára kidolgozott Mikrohitel program. Amennyiben kizárólag forgóeszköz vásárlására fordítja hitelét a vállalkozás, úgy a futamidő legfeljebb 36 hónap lehet.

A Mikrohitel speciális konstrukció, amely ötvözi a kis összegű, olcsó, éven belüli és éven túli hitelforrások jó tulajdonságait.

- Hitelösszeg max. 7 millió Ft, kamat 4,9 százalék,
- felhasználható gépek, berendezések, eszközök és más beruházások finanszírozására, a már meglévő üzleti tulajdon vagy bérelt infrastruktúra bővítésére és/vagy fejlesztésére.

Kisvállalkozások részére

A kisvállalkozói hitel feltételei:

- Budapesti telephely vagy székhely,
- foglalkoztatottak létszáma max. 50 fő,
- éves nettó árbevétel vagy mérleg főösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő Ft,
- lejárt hitel-vagy köztartozás, felszámolás- ill. csődeljárás alóli mentesség,

A hitel azon vállalkozásokat célozza, amelyek már bizonyítottak a piacon, illetve üzleti elképzelésük alapján nagyobb hitel visszafizetésére is képesek. A 15 éves futamidejű kisvállalkozói hitel olyan fejlesztési elképzelésekhez igényelhető, ahol a vállalkozás a nettó fejlesztési költség legalább 10 %-ának megfelelő saját forrással rendelkezik és legfeljebb 50 M Ft összegű kedvezményes hitelt igényel az MFB által finanszírozott MFB Kisvállalkozói Hitelprogramjában. A hitel forint alapú, de kamata a 3 havi EURIBOR + 5%-os mértékű, amely kb. évi 6,1 %-os mértéknek felel meg. Az egyszeri 1 %-os folyósítási jutalékon felül a bank nem számít fel kezelési költséget és a garanciaszervezet által felszámított kezességvállalási díjat is átvállalja a vállalkozótól. A hitel biztosítékként a megvásárolt tárgyi eszköz, ingatlan kerül lekötésre.

A Budapest Kisvállalkozói Hitelprogram keretében igényelhető legfeljebb 15 M Ft felhasználható fejlesztésre és forgóeszköz vásárlására egyaránt. Az 5 éves futamidejű hitel éves kamata a jegybanki alapkamat + 3 %, amelyhez folyósítási jutalék és kezelési költség, valamint a garanciaszervezet kezességvállalási díja kapcsolódik. A hitel költsége összességében alacsonyabb, mint a pénzpiacon általában elérhető termékeké.

Innovatív, gyors növekedésű és beszállító vállalkozások, közepes vállalkozások részére

A Budapest Innopolisz Fejlesztési Program a Közalapítvány vállalkozásfejlesztési programjának a gyors növekedésű exportorientált innovatív kis- és középvállalkozói szektort támogató tevékenysége. Ennek kialakításában meghatározó módon vesznek részt a budapesti egyetemek és kutató intézetek vezető szakemberei, valamint pénzügyi és gazdasági téren kiemelkedő tapasztalattal rendelkező üzletemberek. A program, összhangban az Új Széchenyi Terv prioritásaival, három tudás-intenzív területen – az egészségipar, az ökológiai ipar és az IT – multimédia ipar – tematikusan leválogatott, budapesti székhellyel vagy telephellyel rendelkező innovatív exportorientált vállalkozásainak, klasztereinek és beszállítóinak fejlesztési programja.

A programban az Alapítvány partnere az EXIMBANK Zrt., mely kedvezményes export-ösztönző termékkínálatával áll a tudás- és technológia intenzív vállalkozások, exportőr beszállítók rendelkezésére.

Tőkebefektetések formájában a Közalapítvány a Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. finanszírozói együttműködésével 10 és 100 M Ft között olyan beruházási projekteket támogat, amelyek fő célja a jogi személyiségű gazdasági társaságok tevékenység bővítéséhez, korszerűsítéséhez kapcsolódó eszközbeszerzés, telephelybővítés vagy új telephely létesítése. A tőkefinanszírozási konstrukció előfinanszírozás jellegű, nagyon jól illeszthető az Új Széchenyi Terv pályázataivalhoz, felhasználható a pályázati önerő biztosítására.

3.6 Kamarák

3.6.1 Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK)

Az MKIK 2012. évi szakmai tevékenységét a több területet érintő jelentős feladatbővülés határozta meg. Folytatódott a 2010. évi kormányváltást követően megindult, a köztestületi kamarai rendszer megerősítését célzó folyamat.

Ezek közül az egyik legjelentősebb, hogy a gazdasági kamarákról szóló törvény módosítása 2012. január 1-én bevezette az ipar, a kézműipar, a kereskedelem és a szolgáltatások területén létrehozott valamennyi gazdálkodó szervezet (egyéni és társas vállalkozások) vonatkozásában a kötelező **kamarai regisztrációt**, a székhely szerinti területi kamaránál. Ehhez kapcsolódóan a törvénymódosítás arról is rendelkezett, hogy valamennyi regisztrációra kötelezett gazdálkodó szervezetnek évente 5.000 Ft kamarai hozzájárulást kell fizetnie (a kamarai közfeladatok ellátásához való hozzájárulásként). A kamarai hozzájárulás 90 %-a a területi kamarát, 10 %-a az országos kamarát illeti.

A törvénymódosítás eredményeként a területi kamaráknak a regisztrált vállalkozások számára **térítésmentes szolgáltatásokat** kell nyújtaniuk az általános gazdasági, jogi, pénzügyi, hitelhez jutási tanácsadás, a partnerközvetítés és a pályázatfigyelés területén.

A szolgáltatások megfelelő színvonalon történő nyújtása érdekében a területi kamaráknál jelentősen megerősítették a központi ügyfélszolgálatokat és a területi irodai hálózatot, a partnerközvetítés és a pályázatfigyelés lebonyolítására pedig országosan kifejlesztett információs rendszerek (Üzlet@Hálón, pályázat- és kamarai rendezvényfigyelő rendszer) állnak rendelkezésre az év második felétől. A térítésmentes szolgáltatások iránti igényt jelzi, hogy nagyságrenddel megnőtt a személyesen, telefonon, vagy e-mail-en információt kérő ügyfelek, valamint a kamarák által szervezett, ingyenesen igénybe vehető rendezvényeken részt vevő vállalkozások száma.

Az év közben elfogadott új agrárkamarai törvény az agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások részére 2013-tól kötelező agrárkamarai tagságot vezet be, mely az MKIK taglétszámát várhatóan hátrányosan érinti.

Az általános kamarai regisztráció mellett 2012-ben is folytatódott az MKIK-nál az építőipari kivitelező tevékenységet végző vállalkozások kötelező kamarai regisztrációja a tárgyévben 4858-al növekedett az ilyen tevékenységet végző vállalkozások száma, ugyanakkor a tevékenység abbahagyása következtében 4170 vállalkozást töröltünk a rendszerből, így 2012. december 31-én 51.753 vállalkozás szerepelt a nyilvántartásban.

A Kormány az MKIK-t 2012-ben is fontos gazdaságpolitikai partnerének tekintette, folyamatos lehetőséget biztosítva a jogszabály-tervezetek érdemi véleményezésére és előkészítésére.

A munkaadói szervezetekkel való együttműködés alapvetően a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács munkaadói oldala munkájának koordinálása, valamint a Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságokban végzett közös munka keretében valósult meg.

Az MKIK és a területi kamarák **szakképzési tevékenysége** 2012-ben az új szakképzési törvény életbe lépésével jelentősen kibővült, a kamarai rendszer gyakorlatilag törvényben rögzített módon átvette a gyakorlati képzés teljes felügyeletét, a duális, vagyis vállalkozásoknál megvalósuló gyakorlatorientált képzés bevezetésével párhuzamosan.

A területi kamarák végezték a gyakorlati képzőhelyek felügyeletét, a szintvizsgák szervezését, valamint a tanulószerveződéses tanácsadó szolgálat működtetését, amelynek hatásköre kiegészült a tanulószerveződések ellenjegyzésének jogkörével. Közös feladat volt a területi kamarákkal a Szakma Kiváló Tanulója Verseny területi, illetve országos rendezvényeinek előkészítése és lebonyolítása. 2012-ben Belgiumban rendezték meg az Euroskills versenyeket, amelyen az MKIK által felkészített magyar csapat rendkívül eredményesen szerepelt. Az MKIK szintjén a legnagyobb feladatot 2012-ben az új Országos Képzési Jegyzék szerinti szakmastruktúrához kapcsolódó tartalomfejlesztés, az új szakmai- és vizsgakövetelmények kidolgozásának koordinálása jelentette. A szakképzés felügyeleti rendszerében 2012-ben az egyik legnagyobb változást az jelentette, hogy a korábbi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok megszűntek, feladatkörüket 2012 októberétől olyan megyei fejlesztési és képzési bizottságok vették át, amelyek tevékenységét a kamara irányítja, s amelyekben a gazdaság képviselőinek jelenléte meghatározó. Az új bizottságoknak, rögtön megalakulásuk pillanatától kezdve komoly feladatokat kellett ellátniuk a decentralizált alapokra beadott pályázatok elbírálásának előkészítésében, a döntési javaslatok kialakításában.

Az MKIK részt vett az új felnőttképzési törvény tartalmi kialakításában is, mely figyelembe veszi a gazdaság igényeit. A döntően nagyvállalati részvétellel működő Felsőoktatási Szakkollégium által megfogalmazott javaslatok közvetítésével részt vett továbbá a felsőoktatás területén meghirdetett átalakítás előkészítésében.

Az MKIK **külgazdasági tevékenységében** 2012-ben a tradicionálisan ellátott feladatok mellett a Kárpát-medencei gazdaságfejlesztési stratégia kidolgozásában, illetve végrehajtásában való közreműködés jelentett komoly feladatbővülést. Az MKIK és a Nemzeti Külgazdasági Hivatal között létrejött együttműködési megállapodás alapján és az NGM támogatásával egy közös irányítású üzletfejlesztési hálózat kialakítására került sor a Kárpát-medencében 11 helyszínen, a határokon túli magyarlakta területeken. A külgazdasági intézményrendszert erősítette új tagozatok létrejötte (magyar-kazah, magyar-nyugat-balkáni és magyar-török) és egy magyar-szlovák vegyeskamara megalakításának előkészítése. Ehhez kapcsolódóan az év kiemelkedő külgazdasági eseménye volt az a magyar-szlovák gazdasági fórum, amelyen részt vett a két ország miniszterelnöke és gazdasági minisztere.

Az MKIK koordinálásával a területi kamarák, a vegyeskamarák, illetve a viszonylati tagozatok közel száz külgazdasági projektet (üzleti delegációk, vásári részvétel, nemzetközi konferenciák, képzések stb.) bonyolítottak le.

Mindemellett az MKIK külgazdasági tevékenysége folyamatosan kiterjedt a következő feladatokra:

- a brüsszeli képviselet révén folyamatos információbiztosítás a területi kamarák részére és hatékony európai uniós szintű lobbi-tevékenység;
- a területi kamarák külgazdasági tevékenységének koordinálása;
- európai uniós finanszírozású kereskedelemfejlesztési projektek lebonyolítása;
- az állami finanszírozású kereskedőház létrehozásának előkészítésében és megalapításában való részvétel;
- a gazdasági vegyesbizottságok munkájában való folyamatos részvétel;

A gazdaság és a vállalkozások fejlesztését szolgáló programok között 2012-ben új elemként jelent meg a kis- és középvállalkozások kutatás-fejlesztési és innovációs képességének javítását célzó tevékenység. Ennek keretében humánkapacitás fejlesztést tett lehetővé történt a területi kamaráknál, másrészt közel 150 millió Ft-tal támogatta a területi kamarák K+F és innovációs projektjeit.

Továbbra is jelentős feladatot jelentett a kamarai rendszer számára a Széchenyi Kártya konstrukció működtetésében való részvétel. Bővült a kínált hitelfajták köre is, ma már likviditási, forgóeszköz-, beruházási-, agrár-, önerő- és támogatás megelőlegező hitel is igényelhető és sikerült a kombinált mikrohitel forgalmazást is – a keret gyors kimerülése ellenére – rentábilissá tenni.

2012-ben is folytatódott a választottbíróági tevékenység. A békéltető testületek 2012-ben közel 8400 ügyet zártak le, ami 6 %-os növekedésnek felel meg.

3.6.2 Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

A területi kereskedelmi és iparkamarák szerteágazó, mégis nagyon hasonló tevékenysége a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara példáján kerül bemutatásra.

Magyarország Budapest-centrikussága a gazdasági életben különösen jelentős. Jellemző a vállalkozások fővárosban megvalósuló koncentrációja, ennek következtében a magyar kamarai rendszerben kiemelt helyet foglal el a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara. Nem csak elhelyezkedése miatt kiemelkedő ez az intézmény, csaknem 4 000 tagvállalatával Magyarország legnagyobb taglétszámú önkéntes gazdasági önkormányzata is egyben, melynek gazdasági életben betöltött súlyát tükrözi a 2011. évi kamarai törvényváltozás 2012. évi hatályba lépése után regisztrált közel 200.000 vállalkozás is.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának legfőbb feladata a gazdaságfejlesztés és az általános gazdasági érdekképviselet. Kötelezettségei között jelentős mértékűek az állam által

átadott közfeladatok, melyek közül jelenleg kiemelt helyet foglal el a kamara **szakképzéssel kapcsolatos feladatai**. A feladatok másik nagy csoportja az üzleti forgalom biztonságának megteremtésére vonatkozik, melynek keretében **származási igazolásokat állít ki**, kereskedelmi szokványgyűjteményeket állít össze, etikai kódexet dolgoz ki és békéltető testületet működtet.

A kamara érdekérvényesítéssel kapcsolatos feladatainak ellátásához elengedhetetlen a partnerkapcsolatok minőségi ápolása, amely kiterjed az érdekképviseleti szervezetekre, a gazdaság fejlesztését szolgáló intézményekre, önkormányzatokra, minisztériumokra, hatóságokra, területi és külföldi kamarákra, valamint nemzetközi szervezetekre egyaránt. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara érdekérvényesítő tevékenysége kétirányú: a tagok érdekei szerint jár el a közigazgatással való együttműködés során, emellett saját tagjai között is végez érdekegyeztetést. A kamara a kormánnyal és helyi önkormányzatokkal való kapcsolattartás során javaslatokat, véleményeket, elemzéseket dolgoz ki, tájékoztatást ad, információt nyújt.

A 2012. január 1-től életbelépő kamarai törvénymódosítás – a vállalkozások szempontjából – jelentős változásokat hozott. Az új rendelkezések alapján a gazdálkodó szervezetek kötelesek kamarai nyilvántartásba vételüket kezdeményezni, illetőleg a kamarai közfeladatok ellátásához évente 5 000 Ft kamarai hozzájárulást fizetni. Ezzel egyidejűleg a kamarák – törvényi kötelezettségüknek eleget téve – többféle **térítésmentes szolgáltatást** indítottak el. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara létrehozta Gazdaságpolitikai- és Szolgáltató Irodáját, melynek keretei közt ellátja a törvény által előírt tanácsadási szolgáltatásokat. Az iroda ingyenes tanácsadást nyújt a vállalkozások részére adó és számviteli, jogi, pályázati, külkereskedelmi és innovációs kérdésekben. Folyamatban van egy partnerinformációs (partnerminősítő) rendszer elindítása, melynek célja, hogy hozzájáruljon az üzleti élet átláthatóságához.

A kamara a lokális piaci együttműködés megteremtésével segíti a kis- és középvállalkozások gazdaságos működését, ezáltal pozitív hatást gyakorolva a helyi gazdasági élet alakulására, nemzetközi kapcsolataival pedig lehetőséget biztosít a vállalkozásoknak a kitörésre, a nemzetközi szinten való megjelenésre, külföldi üzleti kapcsolatok kialakítására.

3.6.3 Magyar Agrárkamara (MA)

Az 1994. évi XVI. törvény értelmében alakult meg a Magyar Agrárkamara 1994 decemberében közfeladatokat ellátó, jogi személyiséggel rendelkező, országos hatáskörű köztestületként. 2012. augusztus 1-én hatályba lépett az új Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló 2012. évi CXXVI. törvény. A jogszabály alapján a hazai agrártermelői és élelmiszeripari szektor gyakorlatilag valamennyi piaci szereplője – az őstermelőktől a gazdasági társaságokig – kötelezően tagjává válik az új agrár köztestületnek.

A Magyar Agrárkamara feladatai

A Magyar Agrárkamara a gazdasági kamarákról szóló törvény felhatalmazása alapján az agrárgazdaság fejlesztésével, támogatásával, általános érdekeinek érvényesítésével, továbbá regionális fejlesztéssel kapcsolatos tevékenységeket látott el.

A várhatóan mintegy 350 ezer taggal megalakuló új kamara funkciói jelentősen kibővülnek. Fő feladata a hazai agrár- és élelmiszerszektor egységes és hatékony képviselete, versenyképességének folyamatos erősítése lesz itthon és a nemzetközi piacokon. Vezető szerepet fog betölteni a nemzeti agrár- és élelmiszerstratégia alakításában, megvalósításában, továbbá a kormányzat első számú szakmai tárgyalópartnerként igazgatási és szolgáltatási közfeladatokat lát majd el. A szervezet szolgáltató funkciója hangsúlyosabbá válik, ennek részeként már új kamarai szakkönyvsorozat és a tagságnak ingyenesen küldött Kamarai Piacfigyelő indult. A Szolgáltatás kiterjed majd a szektort érintő hazai és külföldi jogszabályokra, elérhető támogatásokra vonatkozó információk nyújtására, pályázatírásra és projekt adminisztrációra, finanszírozási, biztosítási lehetőségek közvetítésére.

A piacra jutás segítése érdekében etikai kódex megalkotásával, választott bíróság felállításával, és a piaci szereplők minősítésével kívánja kiszűrni a piaci visszaéléseket. Közösségi értékesítési hálózatokat szervezni, elektronikus piacteret, kereslet-kínálati, illetve export-import adatbázist hoz létre, ezen felül marketing és értékesítési tanácsadást nyújt majd tagjainak.

A szolgáltatásokat tanfolyamok, tanulmányutak és szakmai rendezvények szervezése, szakkönyvek kiadása egészíti ki.

Gazdálkodói Információs Szolgálat

A Magyar Agrárkamara működteti az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) keretében a „Gazdálkodói Információs Szolgálatot”. A 202 tanácsadóval felálló tájékoztatási hálózat feladata a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál regisztrált – illetve az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében pályázni szándékozó – ügyfélkör folyamatos, térítésmentes tájékoztatása, információval történő ellátása.

3.6.4 Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága (ICC Hungary)

Az ICC (International Chamber of Commerce - Nemzetközi Kereskedelmi Kamara) a világot átfogó üzleti szervezet, mely 1919-től segíti és szorgalmazza a világkereskedelem fejlesztését és építi kapcsolatait az egyes országokkal, a nemzetközi szervezetekkel, az ENSZ-szel és a WTO-val. Szervezője az ENSZ fejlődő világgal kapcsolatos rendezvényeinek (3rd Conference of Least Developed Countries), közös befektetési tanácsot hozott létre az UNCTAD-dal

Investment Advisory Council címen és aktív szervezője volt számos akciónak a Business Action for Sustainable Development programokban.

Az ICC Hungary a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága, a világ üzleti szervezetének a közép-európai térségben elsőként létrehozott nemzeti bizottsága. Közhasznú egyesületként 35 közvetlen tagszervezettel működik, az országos szervezeteken (Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége), kamarákon (10 területi kereskedelmi és iparkamara), szövetségeken (Joint Venture Szövetség, Magyar Vasúti, Vizi és Légiközlekedési Szövetség, Magyar Védjegy Egyesület) keresztül közvetetten mintegy 45-50 ezer vállalkozáshoz, bankhoz jutnak el információi.

Az ICC Hungary megalapítása óta aktívan dolgozik az ICC által kidolgozott, a nemzetközi kereskedelem különféle területeire vonatkozó ajánlások, szokványok (Incoterms 2010, UCP 600, URDG 758) hazai elterjesztése érdekében hazai és nemzetközi konferenciák szervezésével, kétnyelvű (angol-magyar) kiadványok megjelentetésével és árusításával, szakmai bizottságok működtetésével.

KKV szektort érintő tevékenysége:

- Kereskedelemtechnikai oktatás, szakértői segítségnyújtás;
- Speciális munkabizottságokat létesített az ICC Hungary Egyesület az ICC központja által kidolgozott, a nemzetközi kereskedelem különféle területeire vonatkozó ajánlások, szokványok (Incoterms 2010, URDG758) új, frissített kiadásainak lefordításra;
- Az Egyesület megalkotta az Export menedzsment munkabizottságot, egy hiánypótló kereskedelemtechnikai könyv megszerkesztésére és kiadására, amely 2012-ben, Export menedzsment címmel jelent meg.

3.7 Regionális fejlesztést támogató szervezetek

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény alapján a területfejlesztés feladata az ország térszerkezete harmonikus fejlődésének elősegítése; a térségi és helyi közösségek területfejlesztési kezdeményezéseinek összehangolása az országos célkitűzésekkel. A törvény a központi állami szerveket az alábbi feladat- és hatáskörrel ruházza fel: az Országos Területfejlesztési Tanács közreműködik a területfejlesztéssel kapcsolatos kormányzati feladatok ellátásában, részt vesz a területfejlesztési politika kialakításában, döntés-előkészítő, javaslattevő, véleményező és koordinációs feladatkörben.

A 2010. évi kormányváltást követően a területrendezés és területfejlesztés irányítása szétvált. A területrendezés a Belügyminisztérium, a területfejlesztés a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium irányítása alá került.

A területfejlesztést és területrendezést ellátó területi szervek: a területfejlesztési önkormányzati társulások, a kistérségi fejlesztési tanácsok (175 kistérség), a megyei területfejlesztési tanácsok (19 megye), a Térségi Fejlesztési Tanácsok (pl. a Balaton Fejlesztési Tanács), a Regionális Fejlesztési Tanácsok és a titkársági feladatokat ellátó közhasznú társaságok (7 régió).

A területfejlesztést és területrendezést ellátó területi szervek rendszerében a 2011. évi CXCVIII. törvény 2012. január 1. napjától az alábbi változtatásokat léptette életbe.

A területfejlesztési és területrendezési feladatokat területi szinten 2012. január 1. napjáig a Területfejlesztési Önkormányzati Társulás, a Kistérségi Fejlesztési Tanács, a Megyei Önkormányzat, a Megyei Területfejlesztési Tanács, a Térségi Fejlesztési Tanács, a Regionális Fejlesztési Tanács látta el.

A 2012. január 1. napján bekövetkezett módosulás eredményeként a területfejlesztés és területrendezés feladatait területi szinten a Területfejlesztési Önkormányzati Társulás, a Megyei Önkormányzat, a Regionális Területfejlesztési Konzultációs Fórum, a Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum, a Térségi Fejlesztési Tanács és a Regionális Fejlesztési Ügynökség valósítja meg. Az RFÜ-k állami tulajdonba kerülnek.

A 2012. január 1. napján megszűnő szervezetek:

- kistérségi fejlesztési tanács,
- megyei területfejlesztési tanács,
- regionális fejlesztési tanács.

A 2012. január 1. napján létrejött szervezetek:

- a regionális területfejlesztési konzultációs fórum,
- a megyei területfejlesztési konzultációs fórum,

3.7.1 VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft (VÁTI Nonprofit Kft.)

A VÁTI Nonprofit Kft. tevékenysége átfogja a területfejlesztéssel és - rendezéssel, az épített környezet védelmével és alakításával összefüggő kutatási, tervezési és tanácsadói tevékenységek teljes körét. A VÁTI Nonprofit Kft tevékenységeiben 2012. év folyamán, több területen is változások mentek végbe, valamint a VÁTI Nonprofit Kft. új kizárólagos tulajdonosa 2012. január 2-től a Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. (MAG Zrt.) lett.

A 248/2011. (XII.1.) Korm. Rendelet a Nemzetgazdasági Minisztérium háttérintézményeként 2012. január 1-től létrehozta a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatalt (NTH). Az új intézmény kezdeti feladatellátásához szükséges szolgáltatásokat a VÁTI Nonprofit Kft. Területi Tervezési

és Értékelési Igazgatósága biztosította, majd az Igazgatóság által végzett feladatok átkerültek az NTH-hoz.

A 176/2012 (VII. 26) Korm. Rendelet által módosított, 4/2011. (I. 28.) Korm. Rendelet értelmében a MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. jogutódja lett a VÁTI Nonprofit Kft.-nek az Államreform Operatív Program, az Elektronikus Közigazgatás Operatív Program, valamint a Regionális Operatív Programok keretében létesített támogatási jogviszonyok tekintetében.

A lezajlott változások alapján a VÁTI Nonprofit Kft. tevékenysége aszerint módosult, hogy a Társaság jelenleg az Interreg Közösségi Kezdeményezés programok utánkövetésében, az Európai Területi Együttműködési Programok megvalósításában valamint közreműködő szervezetként az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok, Svájci Alap projektek lebonyolításában vesz részt.

A VÁTI Nonprofit Kft. 2012. évi szakmai – KKV szektor vonatkozású – tevékenységének fontosabb területei és eredményei:

EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok, Svájci Alap projektek

A VÁTI Nonprofit Kft. 2009 áprilisától működik közre a Norvég és Svájci Alapokból finanszírozott projektek lebonyolításában. A két alap keretében meghirdetett pályázatok célja a regionális együttműködés fejlesztése, innovációs, oktatási és továbbképzési programok finanszírozása, hátrányos helyzetű régiók és fiatalok támogatása, munkahelyteremtés elősegítése, a fenntartható fejlődés, energiahatékonyság és energiatakarékosság érdekében eszközölt fejlesztések megvalósítása, kulturális örökség megőrzése.

Európai Területi Együttműködési, IPA és ENPI határon átnyúló programok 2007-2013

A 2007-2013-as programozási periódusban a hazai részvétellel zajló 13 nemzetközi program közül 6 program (Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Románia, Délkelet-Európai Transznacionális Program, Magyarország-Szerbia, Magyarország-Horvátország, Magyarország – Románia – Szlovákia - Ukrajna Programok) esetében kerültek a programmenedzsmentért felelős közös intézmények Magyarországon felállításra. A VÁTI-ban működnek ezen nemzetközi programok, továbbá az Ausztria-Magyarország program – külföldi munkatársakat is foglalkoztató – Közös Technikai Titkárságai. A Közös Technikai Titkárságok az egyes programok operatív koordinációjáért felelnek a teljes programterületre kiterjedően. A programok szabályszerű végrehajtásáért felelős Irányító Hatóság számos programszintű horizontális menedzsment feladatot is a VÁTI-ra delegált (kifizetés, monitoring rendszer működtetés). A feladatokat a VÁTI Területi Együttműködési Üzletága látja el, valamint a VÁTI végzi a nemzetközi programokhoz kötődő hazai végrehajtási tevékenységeket is (társfinanszírozási szerződéskötés, hitelesítés).

Határ menti együttműködési programok

Magyarország szomszédos országaival a 2007-2013-as periódusra vonatkozóan jellemzően kétoldalú határ menti együttműködési programok kerültek kidolgozásra. A határ menti programok jellege eltérő attól függően, hogy az EU belső, vagy külső határai mentén fekvő területeket érint. Ezek alapján megkülönböztetjük az EU belső határa mentén fekvő magyar-román, magyar-szlovák, magyar-osztrák és magyar-szlovén határ menti operatív programokat; az Előcsatlakozási Eszköz (IPA) hatálya alá tartozó országokkal működő magyar-horvát és magyar-szerb határ menti programokat, illetve az Ukrajnával együttműködő négyoldalú határmenti együttműködési programot (magyar-szlovák-román-ukrán).

Interregionális együttműködési programok

Az INTERREG IVC 2007-2013 Program célja, hogy a Strukturális Alapok felhasználásával kapcsolatos tapasztalatcsere támogatásával növelje az uniós források felhasználásának hatékonyságát. Az együttműködések keretében a tapasztalt, Strukturális Alapokat felhasználó régiók átadják tudásukat olyan régióknak, amelyek hasonló jellegű fejlesztéseket szeretnének megvalósítani a Strukturális Alapok finanszírozásával. A program fő célkitűzése, hogy a régiók és a helyi szereplők közötti együttműködés révén elősegítse az EU harmonikus fejlődését. A program keretében a következő prioritások mentén működhetnek együtt a leendő projektpartnerek: innováció és tudásalapú gazdaság, valamint környezetvédelem és kockázat-megelőzés.

3.7.2 Regionális Fejlesztési Holding Zrt.

A Regionális Fejlesztési Holding a Magyar Fejlesztési Bank stratégiai csoportjának tagja, 100 %-ban állami tulajdonban lévő pénzügyi szolgáltató és tanácsadó cég.

A társaságot a kormány 2000-ben hozta létre azzal a feladattal, hogy mikro-, kis- és középvállalkozások, továbbá helyi önkormányzatok számára projektszervezési, tanácsadási és forrásszervezési, valamint kiegészítő fejlesztési források biztosításával járuljon hozzá a gazdaság fejlődéséhez.

Minden régióban önálló, teljes hatáskörrel rendelkező leányvállalattal rendelkezik, ezen túl az összes megyeszékhelyen ügyfélszolgálati irodát működtet. A finanszírozási feladatokat országos hatáskörű cége, a Regionális Fejlesztési Finanszírozó Zrt., továbbá két helyi leányvállalata, az Alföld Faktoring Zrt. és a Régió Finansz Zrt. látja el. A felsorolt pénzügyi vállalkozások főként támogatás megelőlegező és beruházási kölcsönt, fejlesztési hitelt, valamint forgóeszköz hitelt nyújtanak partnereinknek. A Holding a saját termékein és szolgáltatásain kívül közvetíti az ügyfelek felé az MFB csoport termékeit is.

Regionális cégei tőkebefektetés céljából is keresnek fejlődési potenciállal bíró vállalkozásokat. Minden esetben kisebbségi tulajdonrészt szerez és a menedzsment jogok gyakorlásában nem vesz részt.

Tanácsadási tevékenysége középpontjában az uniós pályázatírás és projektmenedzsment tevékenység áll.

A Regionális Fejlesztési Holding Zrt. 2012 őszén indította útjára a hazai KKV szektor túlélési, megújulási és innovációs képességeit elismerő RFH Ecospinning Díjat, amelyre 2012 utolsó két hónapjában a várakozásoknál lényegesen több nevezés érkezett. Az Ecospinning díj ismételt kiírásával várhatóan 2013-ban is folytatódik az elismerésre méltó KKV-projektek felkutatása.

3.8 Befektetés-ösztönzés és kereskedelemfejlesztés

3.8.1 Nemzeti Külgazdasági Hivatal

A Nemzeti Külgazdasági Hivatalt (Hungarian Investment and Trade Agency – továbbiakban: HITA) 2011. január 1-én a Magyar Kormány a külgazdaságért felelős miniszter irányítása alatt működő központi költségvetési szervként hozta létre azzal a céllal, hogy a külföldi cégek magyarországi befektetéseinek ösztönzése és a kétoldalú kereskedelem elősegítése mellett támogassa az EU integráció-orientált hazai kis- és középvállalkozások külgazdasági tevékenységének törekvéseit. A Hivatal széleskörű hazai és nemzetközi együttműködést folytat elsősorban szakmai szövetségek, minisztériumok és kamarák részvételével.

A HITA részt vesz a közép- és hosszú távú külgazdasági stratégiaalkotáshoz szükséges háttéranyagok és elemzések készítésében. A Hivatal budapesti központjának munkáját hat hazai regionális kirendeltség egészíti ki, melyek helyismeretükkel és kapcsolatrendszerükkel támogatják a HITA befektetés-ösztönző és exporttámogató tevékenységét. Tevékenységének fontos eleme továbbá a külföldi külgazdasági szakdiplomata hálózat szakmai irányítása és a kis- és középvállalkozások támogatására, fejlesztésére létrejött Enterprise Europe Network felügyelete.

Az üzletfejlesztési tevékenység során támogatja a hazai kis- és közepes vállalatok külpiazi törekvéseit, legyen az exportértékesítés, vagy piacszerzési célú tőkekihelyezés. Cégfelméréseket, céglátogatásokat szervez, melyek célja az exportképes árualap, innovatív technológiák és szolgáltatások felmérése, valamint személyes kapcsolatok kialakítása, üzletfejlesztési tanácsadás. Üzleti és innovációs partnerkereső adatbázisokat fejleszt, nemzetközi kiállításokat és üzletember találkozókat szervez, egyéni igények szerint célzott partnerkeresést végez és elősegíti az egyes nemzetközi együttműködéseket.

A Hivatal céljai közé tartozik továbbá a befektetői bizalom erősítése, a beruházások előmozdítása elsősorban a gazdaságilag hátrányosabb helyzetű térségekben. A külföldi befektetések elősegítése érdekében tájékoztatást nyújt és programokat szervez. Felkutatja a potenciális külföldi befektetőket, kapcsolatot tart velük és segítik a befektetési döntések

meghozatalát. A beruházók igényeit emellett közel 130, magasan fejlett logisztikai és telekommunikációs infrastruktúrával ellátott ipari park kész kiszolgálni.

A HITA rendszeres ügyfelei közé közel 3000 magyar kis-és középvállalkozás tartozik, amelyekkel személyes kapcsolatban állnak ágazati tanácsadói, akik jól ismerik a vállalatok külpiazi törekvéseit, exportálható termékeiket.

A 2012. év során a HITA összesen 567 belföldi és külföldi programot készített elő, bonyolított le, amelyeken összesen 3638 magyar vállalkozás, vállalat vett részt. A hivatal tevékenységének köszönhetően az előzetes becslések szerint a következő 3 évben mintegy 34 Mrd Ft direkt export eredményt várnak a cégek. A 2012-es évben, a HITA export promóciós tevékenysége nyomán több mint 50 országban összesen 329 program került megrendezésre. A személyes tanácsadásban részesülő cégek száma elérte az 1800-at.

A HITA 2012-ben 89 befektetési projekteket kezelt. A projektetek száma az elmúlt évhez képest mérsékelt növekedést mutat. Amennyiben az egyes projektek az eredetileg tervezett beruházási értéken valósulnak meg, 2012-ben a Hivatal által kezelt befektetési portfólió összértéke kb. 1 256 millió euró értékű működő tőkét eredményezhet a nemzetgazdaság számára. Aközvetlen külföldi tőkeberuházások következtében létrejövő új munkahelyek száma elérheti a 15 400 főt.

A HITA hagyományteremtő céllal indította el nagy sikerű képzési programját, a KKV Akadémiát. A program célja a KKV szektor versenyképességének növelése, az átfogó és gyakorlatorientált ismeretanyag átadása az üzleti környezetről és a menedzsmentről, a finanszírozási lehetőségekről, innovációról és összefogásról a külpiazi jelenlét fejlesztéséről.

A HITA szolgáltatásai közül kiemelkedik a kereskedelemfejlesztési pályázat, amit 2012-ben másodszor írt ki a Hivatal a hazai KKV-k export piacra lépésének elősegítése érdekében.

Speciális üzletfejlesztési projektek

Magyarországi befektetési projektek (HIP) kezelése

A HIP (Hungarian Investment Projects) program célja a befektetőknek kizárható minőségi és előszűrt projektadatbázis létrehozása, amellyel a HITA a kockázati tőke piacon lévő projektek színvonalát kívánja erősíteni, hiszen kevés az olyan üzleti lehetőség, amely már megérett a kockázati tőke bevonásra. A HIP programban jelenleg 91 projekt található: agráripárban 11, biotechnológia területén 11, elektronika iparban 14, megújuló energetika 18 valamint a turizmus területén 37. A projektek teljes befektetési összeg igénye 4,74 milliárd euró.

Áruházlánc Beszállítói Fórumok

2012-ben a HITA áruházlánc szállítói fórumok szervezésében is részt vett potenciális magyar szállítók nemzetközi áruházláncokhoz történő értékesítési lehetőségeinek bővítése érdekében. Nógrád, Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megyéből kerültek

kiválasztásra magyar termelők (sütő- és húsipari vállalkozások, tejipari beszállítók, borászatok, tésztaféléket és konzerveket előállító cégek, zöldség- és gyümölcsstermelők).

Év Exportőre Díj Pályázat

Az Év Exportőre Díj Pályázat Magyarországon első ízben került megrendezésre. A HITA által 2012. szeptemberben meghirdetett pályázat olyan hazai mikro-, kis- és középvállalkozásoknak szólt, melyek saját gyártású termékkel rendelkeznek, exporttevékenységük nagymértékben hozzájárul a magyar gazdaság fejlődéséhez és tevékenységük példamutató az ágazatukban tevékenykedő hazai vállalkozások számára. A pályázat célja, hogy a hazai kis- és középvállalkozások körében a HITA ezzel is növelje a tudatos és innovatív exportőrök számát, illetve hogy a díjazottak külgazdasági modelljeit példaként állítsa mások elé.

Pályázni három kategóriában lehetett:

- Tudatos Exportőr,
- Regionális Stratéga,
- Legnagyobb Legkisebb Exportőr.

Az Év Exportőre Díj pályázatban való részvétel számos előnnyel jár a pályázók, illetve a nyertesek számára: a díj nyertese növeli cége elismertségét a hazai piacon, fokozott média megjelenést biztosít számára és erősíti cégével szembeni bizalmat potenciális partnerei körében, ezen keresztül hozzájárulva további exportsikereihez. A díjazottak jogosultak az adott kategória 2012. Év Exportőre Díj védjegy használatára, és kiemelt helyet kaptak a HITA honlapján és idegen nyelvű szakmai kiadványaiban, ezzel is segítve külföldi partnerek közvetítését.

Enterprise Europe Network

A nemzetközi Enterprise Europe Network hálózat, az Európai Bizottság egyetlen vállalkozásfejlesztési hálózata, amelynek célja a kis és középvállalkozások (KKV-k) nemzetközi kereskedelmi együttműködéseinek, valamint innovációs, technológiai és kutatás-fejlesztési aktivitásának elősegítése az Európai Unióban. A több mint 50 országban működő hálózatot 600 szervezet alkotja, 6000 munkatárssal, többségében vállalkozásfejlesztési intézmények, kereskedelmi kamarák, regionális fejlesztési ügynökségek és egyetemi technológia központok.

A 2008 óta működő nemzetközi Enterprise Europe Networknek, a világ legnagyobb vállalkozásfejlesztési hálózatának – melynek célja a kis és középvállalkozások (KKV-k) nemzetközi üzleti együttműködéseinek, valamint innovációs, technológiai és kutatás-fejlesztési aktivitásának elősegítése – az országos lefedettségű magyar konzorciumát 2011. január 1-től a HITA vezeti és koordinálja, emellett a konzorciumban a HITA EEN 2 régióban (Közép-Magyarország és Észak-Magyarország) nyújt Enterprise Europe Network szolgáltatásokat közvetlenül az ügyfeleknek 3 irodán keresztül: Budapest, Eger és Miskolc.

Emellett a HITA EEN ellátja a hálózat PR/marketing/kommunikációs tevékenysége magyarországi koordinálását is. A magyar hálózat tagjai a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara, a PRIMOM Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Vállalkozásélénkítő Alapítvány és a Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány.

Kiemelt célpiaconok

Az Európai Bizottság iránymutatásaival összhangban az Enterprise Europe Network számára az EU-n kívüli partnereinek kapcsolatrendszerét kihasználva az EU-n kívüli piacok is egyre fontosabbá válnak, így a fő uniós piacok megtartása mellett cél a jövőben az ún. 3. piacok kínálta lehetőségek feltérképezése és kiaknázása, szoros együttműködésben a HITA ágazati kollégák által összegyűjtött export árualap célországjaival.

Exportfejlesztési eszközök, programtípusok

- Üzletfejlesztési tevékenység
- Szeminárium, workshop, tréning szervezése különféle témákban: CE jelölés, pályázatok, közbeszerzés, export inkubációs program stb.
- Multiszektorális üzletember találkozók belföldön/külföldön szakkvások mellett
- Cégre szabott tanácsadás, export inkubáció
- Közbeszerzési tenderfigyelés
- BCD üzleti partnerkereső adatbázis
- Innovatív KKV-kat támogató szolgáltatások
- Technológiai audit
- Transznacionális technológia-transzfer (rendezvények)
- Közvetlen partnerlátogatások egyedi tanácsadással egybekötve
- KKV-k innovációs tevékenységének előmozdítása (lehetőségek feltérképezése)
- BBS technológiai partnerkereső adatbázis
- KKV-k részvételének elősegítése az EU 7. Kutatás-fejlesztési Keretprogramjában
- Interaktív rendezvények szervezése
- KKV-k K+F szükségleteinek beazonosítása (személyes és on-line konzultáció)
- Partnerkeresés K+F céljából (adatbázis)
- KKV-k 7. keretprogram pályázataira jelentkezésének elősegítése

A magyar Enterprise Europe Network konzorcium a kötelező alaptevékenységei mellett aktívan bekapcsolódik nemzetközi, több ország részvételével zajló projektekbe is. Rendezvényeivel rendszeresen kapcsolódik az EU kampányaihoz, mint az SME Week, Európai Fenntartható Energia Hét, Youth on the Move, Munkahelyi Egészség és Biztonság Kampány, Circus Event, CE jelölés kampány. Kontaktpontként működik a KKV-Hét (SME Week), YourEurope portál vállalkozóknak, Erasmus Fiatal Vállalkozóknak program esetében. A HITA az EIT által kezdeményezett Climate KIC programba bekapcsolódott társult partnerként. A

hálózat a KKV-k véleményének EU felé továbbításával működtette az EU Bizottság által támogatott SME Feedback Mechanism-t.

2012. évben rendezvényein több mint 1400 ügyfél vett részt, üzletember találkozóin a 433 résztvevő szervezet 1665 tárgyalást bonyolított le. A magyar kis-középvállalkozások részéről EU témában több mint 400 kérdést kezelt, mélyebb tanácsadásban (nemzetközi partnerkeresés, IPR, finanszírozási/pályázati témában) közel 400 alkalommal segítette a hozzá forduló vállalkozásokat. Szolgáltatásai révén 32 szervezet kötött nemzetközi üzleti, technológiai vagy K+F együttműködést.

A HITA relációs multiszektorális kiállításai és szakmai fórumai

A HITA szerepe a magas szintű látogatásokhoz kapcsolódó üzleti programok szervezésében kiemelkedő. A hagyományos befektetési és kereskedelemfejlesztési rendezvények mellett egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak a magas rangú ki-, illetve beutazó küldöttségeket kísérő üzletember-delegációk, a hivatalos program részeként szervezett gazdasági-üzleti találkozók.

A HITA a külgazdasági stratégia relációs fókuszának megfelelően kiemelten foglalkozik az ún. keleti nyitásban megfogalmazott országcsoportok által nyújtott lehetőségekkel, melyek új gazdasági súlypontot jelentenek a magyar KKV-k számára. Ennek eredményeképp a 2012-ben szervezett relációs szakmai programok illeszkednek a fentebb említett koncepcióba: az összes rendezvény háromnegyede a keleti nyitás jegyében valósult meg.

Volumenében és delegáció összetételében kiemelkedő jelentőségű volt a Magyarországon első alkalommal megrendezett Arab-Magyar Gazdasági Fórum, amelyet a HITA és az Egyesült Arab Kamara közösen szervezett 16 országból érkező csaknem 150 arab és a 200 magyar üzletember részvételével.

Az év másik kiemelkedő regionális fókuszú gazdasági rendezvénye volt a 2012 márciusában megrendezett Latin-Amerika Fórum, melyen 12 régió-béli ország magas rangú kormányzati képviselője illetve vállalata vett részt.

A Gazdasági Vegyes Bizottságok (GVB), illetve Üzleti Tanácsok (ÜT) alkalmat nyújtanak a kétoldalú kapcsolatok, együttműködések mélyebb kiaknázására; 2012 során a Hivatal hét üzletember-találkozót szervezett hivatalos kormányközi ülésekkel párhuzamosan (azerbajdzsáni, belorusz, brazil, kazah, szerb, tajvani és vietnami relációkban).

Az európai relációkban 2012-ben megvalósított 40 programon 636 magyar cég, illetve szervezet vett részt, az Európán kívüli relációkban a HITA 24 ágazat-független szakmai programot szervezett 652 magyar cég részvételével.

Belföldi Regionális Hálózat

2012-ben a HITA belföldi regionális hálózata 15 vidéki irodában 18 fővel, valamint a budapesti központban 2 fővel látta el feladatát. Az irodahálózat biztosítja a HITA üzletfejlesztési szolgáltatásainak helyi szintű megjelenítését, ügyfélszolgálati és tanácsadási

szolgáltatásokkal áll az érdeklődő KKV-k rendelkezésére. A befektetés-ösztönzés területén helyi szintű információk és háttéranyagok biztosításával, befektetői látogatások helyi előkészítésével járult hozzá a hazai működő tőke beruházások megvalósításához. A proaktív beruházás-ösztönzési tevékenység keretében a befektetések szempontjából kiemelt döntéshozó csoportokat tájékoztatta itthon és külföldön az egyes régiók, városok befektetési lehetőségeiről, vonzerejéről. A regionális hálózat 2012-ben 497 befektetői megkeresést kezelt, ami 945 konkrét kiajánlást jelentett. 74 befektetői látogatásból nyolc pozitív döntéshez járult hozzá, amelyből 3 az Észak-Alföld régióban valósul meg. Kiemelkedően magas volt a befektetői érdeklődés Észak-Magyarországon, Borsod és Heves megye iránt. A Befektetőbarát Településekért Program keretében alkalmanként 3 képzési modul elvégzésével 4 helyszínen (Debrecen, Székesfehérvár, Pécs, Eger) összesen 63 önkormányzat vette át a „Befektetőbarát Település” címet.

A helyi rendezvények szervezésén keresztül a regionális hálózat éves szinten több mint 1300 helyi vállalkozáshoz juttatta el a HITA szolgáltatásait, és teremtette meg ez által a HITA helyi ismertségét. 2012-ben a regionális tanácsadók összesen 288 céglátogatást bonyolítottak le, és 72 rendezvényt valósítottak meg. Országosan összesen 22 képzési célú rendezvényt szerveztek, 278 KKV részvételével külkereskedelem-technikai, exportmarketing, beszállítási menedzsment módszerek témában. A Külpiaci tájékoztató rendezvényeket 12 helyszínen szervezték meg, összesen 194 cég részvételével.

2012. évi Kereskedelemfejlesztési pályázat

2012-ben a Hivatal második alkalommal hirdetett meg kereskedelemfejlesztési pályázatot. A 2012. év október 11-én kiírt pályázat 400 millió forint forrást biztosított a hazai KKV-k számára. A pályázati rendszer a magyar termékek és szolgáltatások versenyképességének javítását, elsősorban a kis és közepes méretű vállalkozások külpiaci értékesítését kívánta elősegíteni. A vissza nem térítendő támogatást nyújtó pályázat alapvető célkitűzése a KKV-k magyar exportban jelenleg alacsony részarányának növelése. A külpiaci tapasztalatokkal rendelkező vállalkozások számára az export további bővítéséhez, exportképességük javításához, az új piacokon való megjelenéshez, valamint a külpiacokon még kezdő, de versenyképes, potenciális exporttermékekkel rendelkező vállalkozásoknak kíván támogatást nyújtani. A pályázat kiemelten támogatja azokat a magyar kis- és középvállalkozásokat, amelyek magas magyar hozzáadott értéket jelentő termékeket és szolgáltatásokat állítanak elő.

A pályázható marketing kommunikációs eszközök között szerepelt a kiállításon való részvétel, cégprezentáció, külpiacra létesítendő iroda, megfelelőség-tanúsítási eljárás, valamint a stratégiai gondolkodást elősegítő komplex jogcím, mely egy adott termékre vagy célpiacra irányuló marketingakció megvalósításának támogatását szolgálta, minimum 4 marketing elem optimális kombinálását feltételezve.

A HITA befektetés-ösztönzési tevékenysége 2012-ben

A Befektetésösztönzési Főosztály szakmai tevékenységét összesen 28 fővel, négy osztály közreműködésével, három szakmai terület - projektmenedzsment, beszállítás és az egyedi kormányzati támogatások – integrációján keresztül végzi.

A külön-külön önálló tevékenységek harmonizálásával a befektetni szándékozó cégek a döntéshozatalhoz szükséges valamennyi, releváns (közigazgatási és gazdasági) információt „egy-ablakos” kiszolgálással kapják kézhez.

Projektmenedzsment

A befektetési lehetőségek aktivizálása érdekében 2012-ben indította el a hivatal az ún. Reinvest programját, amelynek keretében Magyarországon már letelepedett, multinacionális cégek újra-beruházásainak elősegítése a cél.

A 2012-ben 89 befektetési portfóliót kezelt összértéke kb. 1 256 millió euró értékű működő tőkét eredményezhet a nemzetgazdaság számára. A közvetlen külföldi tőkeberuházások következtében létrejövő új munkahelyek száma pozitív döntések esetén pedig elérheti a 15 400 főt. A 2012-es év során kezelt publikus pozitív befektetési döntések száma elérte a 21-et, az összesített beruházási nagyságrend 421 millió eurót tetti ki, míg az újonnan teremtett munkahelyek száma 2810.

Beszállítói tevékenység

A kormány kiemelt célja, hogy a magyar kis és középvállalkozások minél versenyképesebben tudjanak bekapcsolódni a hazánkban gyártókapacitással rendelkező nagyvállalatok beszállítási láncába. Ezt a szándékot segíti a Nemzeti Külgazdasági Hivatal Beszállítói osztálya, mely a Befektetési főosztályon önálló osztályként működik. Legfontosabb törekvésük az, hogy a hazai KKV-k minél nagyobb szerepet kapjanak a Magyarországon letelepedett integrátorok beszállítói láncában.

A HITA rendezvényein 2012-ben mintegy 60 nagyvállalat beszerzői a hazai KKV-k képviseletében több, mint 1200 fővel kerültek kapcsolatba.

Eredmények közül jelentősebb:

- Opel Hungary együttműködési megállapodás – hat cég globális, 1. helyi Opel beszállító lett
- BMW – Csabametal Zrt. és Linamar Zrt. beszállító lett, 3 cég ajánlati listán
- Samsung - 8 magyar cég áll auditálás alatt, valamint, 2 cég jutott konkrét beszállító lehetőséghez
- Konecranes - 16 cég audit alatt, 5 beszállítónál már próbagyártás történik
- Suzuki együttműködési – új modell magyar beszállítói hányada + 30%
- Minősített Beszállítói adatbázis – OEM-TIER1 és hazai KKV-k horizontális és vertikális találkozási felülete

Befektetői támogatások

A Hivatal „egy-ablakos” támogatási szolgáltatást nyújt a Magyarországon beruházást megvalósító vállalatoknak. E szolgáltatás-csomag részeként az egyedi kormánydöntéssel megítélt készpénztámogatás (EKD támogatás) vonatkozásában teljes körű projektmenedzsment tevékenységet végez, továbbá az egyéb támogatási lehetőségek (EU társfinanszírozott tenderek, fejlesztési adókedvezmény, munkahely-teremtési és képzési

támogatások, egyéb állami támogatások), valamint a kiemelt beruházássá való minősítés vonatkozásában információt biztosít partnerei részére.

Az EKD támogatási forma jogszabályban kijelölt közreműködő szervezeteként a Hivatal fogadja be a beruházók támogatás iránti igénybejelentéseit, melyeket a nemzetgazdasági hatásvizsgálat szempontjai alapján kiértékel, majd az illetékes döntéshozó testület elé terjeszt annak érdekében, hogy a beruházási projekt támogatási ajánlatban részesülhessen.

A támogatási ajánlat elfogadását követően a Hivatal együttműködik a beruházóval a támogatási szerződés előkészítésétől kezdve az implementációs időszakban felmerülő ügyeken át az üzemeltetési (monitoring) időszakon keresztül egészen a támogatási folyamat lezárásáig.

3.9 Innovációt, kutatás-fejlesztést támogató intézmények

3.9.1 Nemzeti Innovációs Hivatal

A Kormány 2011. január 1-jével hozta létre a Nemzetgazdasági Minisztérium irányítása alatt, a kutatás–fejlesztésért és technológiai innovációért felelős központi hivatalként működő Nemzeti Innovációs Hivatalt (NIH).

A NIH egyik fő feladata a vállalati innovációs tevékenységek fejlődésének segítése a hazai és nemzetközi innovációs szolgáltatások (technológiai inkubáció) koordinálása, a pályázati abszorpció fokozása, a pályázati folyamatok szakmai segítése. Elősegíti továbbá a K+F+I ötletek hasznosulását, a KKV nagyvállalati együttműködések, beszállítói rendszerek létrejöttét/működését, támogatási eszközök (alapok, kockázati tőke, stb.) elérését.

A Hivatal részt vesz az innovatív vállalkozásokat célzó kormányzati tervek megvalósításában az alábbi stratégiák mentén:

A) Befektetés a jövőbe: Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia 2020

A stratégia célul tűzi, hogy 2014-2020 között a K+F+I és növekedésorientált kisvállalatok („gazellák”) kifejezett és erőteljes kedvezményezésével jelentősen növekedjék az ilyen típusú vállalkozások száma és gazdasági aktivitása.

A stratégiában a korszerű TÉT eredményeket intenzíven hasznosító magyar vállalatok prioritási tengely fő célkitűzései között szerepel a fiatal innovatív cégekre vonatkozóan:

- +300 csúcstechnológiai gazella cég találja meg globális piaci számításait,
- +1000 innovatív start-up cég kap az induláshoz jelentős támogatást 2020-ig.
- + 30 K+F intenzív makroregionális közép vállalat termel és szolgáltat

B) Intelligens szakosodási stratégiák (S3)

A 2014-2020 közötti EU pénzügyi periódusra vonatkozó kohéziós politika megvalósítását szolgáló közösségi stratégiai keret iránymutatásainak megfelelően a Nemzeti Innovációs

Hivatal módszertani iránymutatásai alapján, a Regionális Innovációs Ügynökségek vezetésével, és az innovációban érdekelt régiós szereplők széleskörű bevonásával kidolgozásra kerülnek a magyar NUTS2 szintű régiók intelligens szakosodás alapú innovációs stratégiái (röviden a szakterületen elterjedt angol rövidítést alapul véve: RIS3 stratégiák).

Az intelligens szakosodási regionális innovációs stratégiák rendeltetése, hogy – összhangban az EU2020 stratégiával, a Horizont 2020 stratégiai súlypontjaival és a „Befektetés a jövőbe”, Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia 2020 dokumentummal (azaz a Nemzeti KFI Stratégiával), valamint a régiós területfejlesztési tervekkel - kiindulópontot és keretet biztosítson a magyar régiókban folyó innovációs tevékenységgel kapcsolatos tervezési folyamatok számára, figyelembe véve, ugyanakkor iránymutatást is adva, a helyi tervezési folyamatokhoz. A stratégiák – igazodva a jelenlegi magyar közigazgatási rendszerhez – megyei szintű stratégia prioritásokat és programokat is tartalmaznak.

A RIS3 stratégiák célja tehát az ágazati adottságok erősítésével egy nemzetközileg is versenyképes, intelligens alapon, azaz a tudásra és az innovációra építve specializált és hosszú távon is működőképes innovációs (és gazdaság-fejlesztési) rendszer kialakítása, amely forrás-felhasználási hatékonyságában meghaladja a korábbi időszakok innovációs rendszereit, és ennek segítségével hozzájárul egy európai viszonylatban is versenyképes helyi gazdaság létrejöttéhez.

C) KFI Ágazati Stratégiai Fehér könyv (KFI ÁSFK) -ágazat-független, horizontális szempontok

A NIH elkészíti a Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Ágazati Stratégiai Fehér Könyvet (KFI ÁSFK).

A KFI Ágazati Stratégiai Fehér Könyv célja, hogy ágazatonként meghatározza a KFI szempontú stratégiai célokat, kitörési pontokat, valamint a lehetséges beavatkozásokat, ezzel információt és inputot biztosítson a további tervezéshez, a következő időszak nemzeti és ágazati stratégiáinak kialakításához.

Az Új Széchenyi Terv ágazati felosztása alapján a NIH a következő ágazatokban készíti KFI ÁSFK-t:

- Egészségipar;
- Mobilitás, járműipar és logisztika;
- Informatika és infokommunikáció;
- Energetika;
- Környezetvédelem;
- Agrárium és élelmiszeripar

2012 – Kaleidoszkóp rendszer

A Kaleidoszkóp a NIH információs rendszere, mely egy innovációs elemző bázisként intézményi háttérrel ad az innovációs rendszer stratégiai szereplői által megfogalmazott adat-

és elemzési igényeknek. Felelős a stratégiai döntések monitoringjáért, kontrollingjáért, az adatok nyilvántartásáért; és ezeknek a későbbi KFI tervező folyamatokba történő visszacsatolásáért, valamint ezen feladatokat kiszolgáló innovációs elemző központ működtetéséért.

Célja egy egységes KFI adatbázis létrehozása, amely tartalmazza a szektor releváns szereplőit, valamint azokat az adatokat és elemzéseket, amelyek a szakpolitikai döntéshozatalt segítik. A rendszer adathalmaza és szolgáltatásai segítséget nyújtanak továbbá a vállalkozások és egyéb szervezetek hálózatosodásában, piacelemzési tevékenységében.

A Kaleidoszkóp fő céljai:

- elősegíti a KFI szektor hálózatosodását
- segíti a tényeken alapuló döntéshozatalt
- támogatja a nemzeti és a nemzetközi statisztikai tevékenységet
- elemzi a KFI stratégia megvalósulását

A Kaleidoszkóp szolgáltatásai:

- térképalapú kereső
- információk 15 000 közfinanszírozású KFI projektről
- 350 magyar kutatási infrastruktúra regisztere
- 2 500 KFI szervezet és vállalkozás adatai
- projekt partnerek és projekt-lehetőségek felkutatása
- KFI elemzések (általános és ágazati) és kapcsolódó statisztikák
- Innovációs szolgáltatások (háttéranyagok, mentori rendszer)

A Kaleidoszkóp honlapja: <http://www.kaleidoszkop.nih.gov.hu>

2012 – Vállalati KFI jelentés

A Nemzeti Innovációs Hivatal szervezeti egységeként működő KFI Obszervatórium első kiadványa a hazai vállalati kutatás-fejlesztés és innováció állapotát, lényegesebb összefüggéseit és trendjeit mutatja be, mintegy megalapozva a további kiadványok sorát a kiinduló helyzet bemutatásával. A nemzetgazdasági szinten fontos összefüggések tárgyalása mellett egyedi esetek segítségével igyekszik felhívni a figyelmet tipikus magyar vállalati KFI jelenségekre, vállalati életutakra.

A közigazgatási és kutató célcsoport igényei mellett a kiadvány igyekszik kielégíteni a vállalati KFI szélesebb gazdasági összefüggései iránt érdeklődő a vállalati szakemberek igényeit is.

2012 – Go!nno elindulása

2012. év második félévében a Fiatal Vállalkozók Hete Innovatív Start-up Napján került bemutatásra, a Nemzeti Innovációs Hivatal gondozásában működő Go!nno díjmentes, komplex web alapú innovációs szolgáltató portálja.

A NIH kiemelt feladatának tekinti a vállalkozások innovációs képességeinek fejlesztését és dinamikus növekedésének ösztönzését. Ennek elősegítése érdekében a kezdő vállalkozások számára, innováció menedzsment szolgáltatásokat nyújt a *Go!nno* fiatal innovatív vállalkozók nemzeti projekt-támogató rendszere keretében.

A *Go!nno* interaktív módon hivatott támogatni, a hazai innovatív ötletgazdákat, az ötletüket megvalósítani kívánó fiatal menedzsereket, start-up vállalkozásokat oly módon, hogy:

- naprakész tájékoztatást nyújt innovatív cég alapításához és működtetéséhez a szükséges ismeretanyag (pénzügyi, adóügyi, jogi alapismeretek stb.) közzétételével;
- díjmentes mentori segítség igénybevételét teszi lehetővé;
- fórumokat biztosít, ahol interaktív módon tapasztalatokat és információkat cserélhetnek a regisztrált felhasználók;
- bemutatja a hazai és nemzetközi legjobb gyakorlatokat, és a vállalkozás bemutatkozását támogatja;
- egy aktív térképes kereső rendszerrel támogatott, a magyar KFI terület legfontosabb szereplőit és szolgáltatóit bemutató adatbázist szolgáltat.

Kiemelendő a *Go!nno* részeként indított „Innovatív kezdő vállalkozások mentorálása” elnevezésű program, mellyel a NIH segíteni kívánja a fiatal, induló vállalkozások megerősödését, eredményes piaci szereplésük megalapozását.

A program keretében a mentorok – akik jellemzően nagy tapasztalattal rendelkező, sikeres vállalkozók, vállalatvezetők – vállalják, hogy minimum egy éven keresztül tartják a kapcsolatot a mentorált vállalkozóval valamint, hogy a társadalmi felelősségvállalásuk jegyében díjmentesen dolgoznak. A mentori rendszerben való részvétel így önkéntes, anyagi támogatással nem jár.

A programba bekerült vállalkozások növelhetik kapcsolati tőkéjüket, üzleti lehetőségekre tehetnek szert, bővíthetik eddigi ismereteiket és tapasztalataikat a vállalatvezetés és vállalatfejlesztés területén, emellett a mentorklubban jogi, szabadalmi, vállalkozói kérdésekben is kaphatnak információt.

A programba folyamatosan lehet jelentkezni, a Nemzeti Innovációs Hivatal honlapján: <http://www.nih.gov.hu/innovacios/go-nno/go-nno-portal>

A Mentor Klub keretében a klubtagok számára a NIH várhatóan előadássorozatot, gyakorlati képzéseket fog szervezni..

A *Go!nno* szolgáltatások szélesebb körű megismertetése érdekében:

- NIH – FIVOSZ⁸ együttműködési megállapodásra, illetve
- NIH – RIÜ szerződések megkötésére került sor.

3.9.2 Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

A SZTNH – a 2010. évi CXLVIII. törvény 265. §-a szerinti, 2011. január 1-i névváltozás előtt: Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) – a szellemi tulajdon védelméért felelős kormányhivatal, melynek felügyeletét a miniszterelnök által kijelölt közigazgatási és igazságügyi miniszter látja el. Az SZTNH jogállására, gazdálkodására, feladat- és hatáskörére vonatkozó részletes, jelenleg hatályos szabályokat a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény, továbbá a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény tartalmazza.

Az SZTNH feladat- és hatáskörébe tartozik:

- az iparjogvédelmi hatósági vizsgálatok és eljárások lefolytatása;
- a szerzői és a szerzői joghoz kapcsolódó jogokkal összefüggő egyes feladatok ellátása;
- az állami dokumentációs és információs tevékenység a szellemi tulajdon területén;
- a szellemi tulajdon védelmét szabályozó jogszabályok előkészítésében való részvétel;
- a szellemi tulajdon védelmére irányuló kormányzati stratégia kidolgozása és érvényesítése, az ehhez szükséges állami intézkedések kezdeményezése, illetve végrehajtása;
- a szellemi tulajdon területén folyó nemzetközi, illetve európai együttműködés szakmai feladatainak ellátása;
- a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása.

Az SZTNH a szellemi tulajdon védelmére irányuló kormányzati stratégia kidolgozása és érvényesítése, valamint az ehhez szükséges állami intézkedések kezdeményezése, illetve végrehajtása érdekében – egyéb tevékenységei mellett – a szellemi alkotó és az innovációs tevékenységet támogató és népszerűsítő programokat kezdeményez és hajt végre. Közreműködik a szellemi alkotások és az innovációs eredmények társadalmi elismerését

⁸ A FIVOSZ platform jelleggel országosan tevékenykedő támogató hálózatot működtet megyei szervezetei révén. Szolgáltatásait az együttműködési megállapodás révén tovább kívánja erősíteni az innovatív start-up vállalkozások részére a Nemzeti Innovációs Hivatal együttműködésével. Az együttműködési megállapodás elsődleges célja, hogy a kormányzati innováció-politikában nagyobb hangsúllyal jelenhessenek meg a fiatalokat érintő stratégiai kérdések, valamint a foganatosított intézkedések gyorsabban és közérthető formában jussanak el a célközönséghez. Cél, hogy a start-up kultúra, ökoszisztéma országos népszerűsítésével, erősítésével, illetve információáramlás, mentor program és a tőkebefektetőkhez való hozzáférés biztosításával növeljék a fővárostól távol élő fiatal vállalkozók üzleti esélyeit, hogy ne kelljen szükségszerűen Budapestre vagy akár külföldre költöznie annak, aki meg szeretné valósítani innovatív üzleti ötletét.

szolgáltató rendszer fejlesztésében, terjeszti a szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos ismereteket, fejleszti az iparjogvédelmi és a szerzői jogi kultúrát; tájékoztatással, ügyfélszolgálattal, szaktanácsadással és más eszközökkel gyarapítja a vállalkozások – különösen a kis- és középvállalkozások – iparjogvédelmi és szerzői jogi ismereteit.

VIVACE program

Az MSZH kezdeményezésére, a Magyar Kereskedelmi és Ipari Kamarával együttműködve és a GKM támogatásával 2003-ban újtárra indított Vállalkozói Iparjogvédelmi Versenyképesség Alapozó Cselekvési Program, az ún. VIVACE program a kis- és középvállalkozások szellemi tulajdon-védelmi tevékenységének fejlesztését tűzte ki céljául. A program az iparjogvédelmi tájékoztatási, információszolgáltatási, valamint oktatási tevékenységgel, iparjogvédelmi szolgáltatásokkal, mozdítja elő a szellemi tulajdon-védelmi tudatosság erősödését. A VIVACE program keretében került sor az országos iparjogvédelmi információs hálózat kialakítására, amely 2012-ben is eredményesen működött.

A VIVACE+ program négy pilléren nyugodott:

- innováció-támogatás stratégiai és operatív erősítése, különösen az Innovatív Magyarország Program, illetve az új TTI intézkedési terv kidolgozásában és megvalósításában való közreműködéssel;
- iparjogvédelmi szolgáltatások fejlesztése szellemivagyon-gazdálkodás fejlesztését célzó akcióprogramok keretén belül;
- szellemi tulajdon-védelmi, jogérvényesítési promóció, beleértve a hálózat-fejlesztést is;
- iparjogvédelmi oktatási, tartalomfejlesztési és információszolgáltatási tevékenység fejlesztése, különös tekintettel a hazai innovációs hálózat legerősebb láncszemeinek képességfejlesztésére a szellemi tulajdon-védelem terén.

Az SZTNH 2012-ben is együttműködési megállapodásokat, illetve szolgáltatási szerződéseket kötött megyei kereskedelmi- és iparkamarákkal, regionális fejlesztési ügynökségekkel, és egyetemekkel információs pontok működtetésére, oktatásszervezésre, tudásátadás elősegítésére.

Szellemivagyon-diagnózis szolgáltatás

Franciaországban 2004-ben került bevezetésre az INPI (Francia Szellemi Tulajdon Hivatal) által kidolgozott szolgáltatás, a szellemivagyon-diagnózis a KKV-k szellemi tulajdon-védelmi tudatosságának és aktivitásának a növelésére. A szellemivagyon-diagnózis során a vállalkozás már létező szellemi alkotásai, szellemi vagyona, illetve a jövőbeli innovációs elképzeléseinek szellemi tulajdon-védelmi vonatkozásai kerülnek feltérképezésre, elemzésre. A szolgáltatás eredményeképpen átadásra kerülő összefoglaló a lehetséges kockázatok azonosításán túl magában foglal egy komplex képet azokra a – szellemi tulajdon-védelem körébe tartozó – lépésekre vonatkozóan, amelyek a leghatékonyabban szolgálhatják a vállalkozás érdekeinek

védelmét az adott pillanatban, illetőleg – a távlati elképzelésekkel összhangban – a jövőben. Az Európai Szabadalmi Hivatal (ESZH) támogatásával az SZTNH 2008. január 1. és 2010. június 30. közötti időszakban kísérleti jelleggel összesen 20 db ilyen felmérést készített el. A tapasztalatok és a visszajelzések alapján a szolgáltatást a KKV-k kedvezően fogadták, a vállalkozások szellemitulajdon-védelmi tudatosságának erősítésére a szolgáltatás hatékony módszernek tűnt. További felmérések elvégzéséhez a 2011 nyarán az ESZH-val megkötött megállapodás keretében sikerült támogatáshoz jutni. Az ESZH a megállapodás keretében a 2011-12-es időszakban 40 felmérés elvégzését támogatta.

Alapfokú iparjogvédelmi tanfolyamok

Elsősorban a kis- és középvállalkozások szellemitulajdon-védelmi ismereteinek bővítése érdekében, az iparjogvédelmi szakképesítésről szóló 2/2008. (VIII. 22.) TNM rendelet alapján az SZTNH 2010 óta szervez 20 órás alapfokú iparjogvédelmi tanfolyamokat. 2012-ben összesen hat alkalommal szervezett tanfolyamot a hivatal.

A képzést, valamint a téma iránt érdeklődők ismereteinek bővítését iparjogvédelmi tankönyv, az Iparjogvédelem c. – az előbbinél mélyebb iparjogvédelmi ismereteket nyújtó – kiadvány és a szerzői jogról szóló tankönyv is támogatja.

Nemzetközi projektek

Az MSZH, illetve az SZTNH 2008. október 1-től és 2011 februárjáig részese volt az Európai Bizottság által támogatott IPEuropAware projektnek, amely az EU Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP) programjának támogatásával megvalósuló, eredetileg 3 éves futamidejű, nemzetközi kezdeményezés volt a nemzeti szabadalmi hivatalok szellemitulajdon-védelemmel kapcsolatos, elsősorban kis- és középvállalkozásokat célzó tudatosságnövelő kezdeményezéseinek összehangolására. A projekt üzemeltette a www.ipr-helpdesk.org és a www.innovaccess.eu weboldalakat. Előbbi elsősorban a tudományos világ képviselőinek kíván szellemitulajdon-védelmi témájú ismereteket közvetíteni, utóbbi pedig kifejezetten a gazdasági élet szereplőit célozza meg iparjogvédelmi tartalmak közvetítésével.

A projekt eredmények továbbvitelének biztosítása érdekében az Európai Bizottság az Entrepreneurship and Innovation Programme keretében EU Accessible Intellectual Property (IPorta) elnevezéssel új támogatási projektet hirdetett meg. A szintén kis- és középvállalkozás szellemitulajdon-védelmi helyzetét javítani hivatott újabb hároméves együttműködés hivatalosan 2011. december 17-én indult el. Az SZTNH aktívan részt vesz az összesen 15 támogatott és 11 csatlakozott partneri státuszú európai társhivatal által megvalósított projektben.

A kutatás-fejlesztési tevékenységek minősítése

A kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény értelmében a SZTNH hatásköre 2012. február 1-i hatállyal kibővült a kutatás-fejlesztési

tevékenység minősítésére vonatkozó feladatkörrel, amely egyrészt a vállalkozások által önkéntesen és opcionálisan kezdeményezhető előzetes minősítést, másrészt a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól érkező szakértői megkeresésekben foglalt szakkérdések eldöntését foglalja magában.

Az előzetes minősítési eljárás keretében az SZTNH arról nyilatkozik, hogy az ügyfél által benyújtott dokumentáció alapján a kérelem benyújtását követően megvalósítandó projekt kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősíthető-e.

3.9.3 Ipari-, Tudományos-, Innovációs- és Technológiai Parkok Egyesülete (IPE)

Az Ipari-, Tudományos-, Innovációs- és Technológiai Parkok Egyesület 1994-es létrejötte óta aktív részese a szektort érintő társadalmi vitáknak. Célja, hogy élő kapcsolat legyen a civil-, állami- és gazdasági szféra között, szakmai javaslatokat dolgozzon ki és kommunikáljon az ipari parkok helyzetének és fejlesztési lehetőségeik fokozásának elősegítése érdekében.

Az Egyesület a hazai érdekérvényesítési folyamat számos fórumán tevékeny. (Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége, az Országgyűlés Innovációs és Fejlesztési Bizottsága, Nemzeti Fenntartható Fejlődés Tanácsa.

Az IPE szemléletében prioritást élvez a csúcstechnológiát képviselő cégek és kutató-fejlesztő bázisaik hazai letelepedésnek előmozdítása, a nagy nemzetközi presztízzsel rendelkező magyar egyetemek, tudományos laboratóriumok hazai és nemzetközi érvényesülésének segítése. Az ipari parki hálózat fejlesztése, integrálása az EU ipari parki rendszerébe, amellet, hogy az ipari parkok érvényesítsék mind a fenntartható fejlődés, mind a foglalkoztatás prioritásait. Az IPE prioritásként kezeli a tőkeszervezést, az innováció előmozdítását, a kis és középvállalkozók versenyképességének javítását, a klaszterszervezést, és menedzserek képzésének segítségét.

Az IPE törekszik arra, hogy az ipari parkok aktív szerepet vállaljanak a több megyét átfogó regionális programok kialakításában. Ennek érdekében az elmúlt években új regionális kapcsolati struktúrát hozott létre.

Az Egyesület 2012-ben az érdekképviseleten túl szolgáltatás nyújtással bővítette kínálatát. Nemzetközi kapcsolati hálója segítségével részt vesz külföldi üzleti partnerek, befektetők közvetítésében is.

3.10. A műszaki fejlesztést és az innovációt elősegítő további intézmények

3.10.1 Európai Innovációs és Technológiai Intézet – (European Institute of Innovation and Technology, EIT).

Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet az Európai Bizottság elnökének kezdeményezésére 2010-ben kezdte meg működését azzal a céllal, hogy segítse az oktatás, a kutatás és az innováció – „tudásháromszög”, az egyetemek, a kutatóintézetek és az innovatív vállalatok együttműködése – európai hálózatának kialakítását. A budapesti székhelyű EIT egy európai innovációs ügynökség, amely önmagában nem folytat kutatási tevékenységet, hanem kutatási programok koordinációjával foglalkozik. Az intézmény költségvetése: 2008-2013 közötti időszakra 308,7 millió euró. Az EIT feladata Európa-szerte tudás és innovációs közösségek – Knowledge and Innovation Communities, KIC – megalakulásának elősegítése, működésük támogatása.

Az EIT saját honlapja: <http://ec.europa.eu>

3.10.2 Magyar Innovációs Szövetség (MISZ)

A Magyar Innovációs Szövetség az innováció területén működő különböző intézményeket, vállalkozásokat integráló szakmai és érdekvédelmi szervezet. Alapvető célkitűzésének tekinti az innováció gyorsításának támogatását, továbbá az ország innovációs képességének növelését. 2012-ben a Szövetség közvetlen taglétszáma 314, további – a tagszövetségek révén csatlakozott ún. „közvetett” – tagok száma pedig 459 volt. Tevékenysége, valamint a tagintézményeivel való kapcsolata alapvetően két önálló, de egymással kapcsolatban lévő rendszerben valósul meg: szakmai érdekképviselés, érdekérvényesítés, ill. az innováció élénkítését támogató pályázatok, rendezvények, szolgáltatások.

Érdekérvényesítő tevékenysége során a MISZ a hazai K+F, ill. innovációs tevékenységgel kapcsolatban a 2012. évben 24 alkalommal adott ki véleményt, állásfoglalást, melyeket az illetékes állami szerveken kívül sok esetben a közvéleménynek is eljuttattak. Ezek közül kiemelendő a Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégiáról, ill. a Kutatás-fejlesztési Minősítési Eljárás Módszertani Útmutójának tervezetéről adott vélemények, továbbá a jövedelemadókat (és számos esetben vagyoadókat is) érintő nemzetközi egyezménykötési gyakorlattal kapcsolatosan megfogalmazott észrevételek.

Képviselőiken, megbízottaikon keresztül közvetlenül is próbálták tagvállalataik érdekeit, a Szövetség véleményét képviselni mintegy 31 testületben, pl. a Versenyképességi Tanácsban, és a Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanácsban. Tisztségviselőik és vezető képviselőik 35 országos szakmai rendezvényen, konferencián tartottak előadást, illetve fejtették ki véleményüket 2012-ben.

Mind emellett számos közhasznú szervezetben, alapítványban, kuratóriumban működnek közre. Alapító társtulajdonosként és szakmai befektetőként 20, jelenleg is működő innovációs szervezet létrehozását segítették.

A Szövetséggel kapcsolatban bővebb információ a www.innovacio.hu portálon olvasható.

3.10.3 Vállalkozói Inkubátorok Szövetsége (VISZ)

A Vállalkozói Inkubátorok Szövetsége 1991 óta működik, és célja a vállalkozói inkubátor rendszerek szervezeti, információs és elméleti kérdéseinek kimunkálása, összehangolása, a hazai és nemzetközi kapcsolatok kiépítése, ápolása és ezeken keresztül a rendszerek elterjesztése. Vállalkozói inkubátor minden olyan létesítmény, amelynek célkitűzése, hogy kezdő mikro- és kisvállalkozásokat, vagy új fejlődési (innovációs) szakaszba lépő mikro-, kis- és középvállalkozásokat a maga eszközzel az induló, vagy átmeneti szakaszban segítse.

A szövetség céljának tekinti

- a meglévő inkubátor rendszerek tevékenységének támogatását;
- új vállalkozói inkubátorok létrejöttének elősegítését;
- az ezekhez szükséges információs rendszer kiépítését, ill. működtetését;
- a célok megvalósításához szükséges eszközök felkutatását;
- a tagok érdekképviseletének ellátását;
- a tevékenységgel összefüggő szakmai színvonal növelését, oktatást, tapasztalatcserét;
- tanulmányutak szervezését;
- a nemzetközi kapcsolatok kiépítését és ápolását.

A Szövetségnek 2012-ben 35 intézményi és 11 egyéni tagja volt. Az intézményi tagok többsége inkubátorház vagy innovációs központ, de vannak vállalkozásfejlesztő, segítő szervezetek is. A Szövetség tagja a Magyar Innovációs Szövetségnek. Szakmai tevékenysége kapcsán kapcsolatban áll az Ipari Parkok Egyesületével, a Magyar Tudományos és Technológiai Parkok Egyesületével, az Ipari Park Tanáccsal (NGM) is. A tagságot alkotó szervezetek közül többen részt vesznek a Regionális Innovációs Ügynökségek életében .

A VISZ feladatának tekinti a tagok és az inkubált vállalkozások számára nyújtható szolgáltatások fejlesztését, egy szolgáltatási mátrix kifejlesztését, egyebek mellett az innovációs tanácsadás, a vállalkozásfejlesztés, a forráskoordináció, és az iparjogvédelem területén.

3.11 A foglalkoztatáspolitikai intézményrendszere

Magyarországon a foglalkoztatáspolitikai kialakításáért a Nemzetgazdasági Minisztérium felel. A minisztérium feladata:

- kidolgozza az érdekegyeztetés, a szociális párbeszéd országos, ágazati és munkahelyi szintű rendszerének működésére vonatkozó javaslatokat, és gondoskodik a szociális párbeszédrel és érdekegyeztetéssel kapcsolatos feladatok ellátásáról,
- részt vesz az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács, a Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsa munkájában,
- részt vesz a kormányzati jövedelem- és bérpolitika kidolgozásában mind a verseny-, mind a közsféra tekintetében,
- részt vesz a Kormány foglalkoztatáspolitikai koncepciójának kidolgozásában, valamint ellátja a foglalkoztatáspolitikai koordinációjával kapcsolatos feladatokat,
- ellátja a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Érdekegyeztető Tanács elnöki feladatait,
- irányítja a munkanélküliek ellátásával, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokkal, munkaerő-piaci szolgáltatásokkal, a felnőttképzés, a szakképzés és a munkaerő-piaci képzések fejlesztésével kapcsolatos koncepciók, stratégiák, programok kidolgozásának munkálatait, valamint a területet szabályozó jogszabályok szakmai előkészítését,
- irányítja a foglalkoztatáspolitikai, munkaviszony és a közalkalmazotti jogviszony, a munkaügyi ellenőrzési és a munkavédelem fejlesztésével kapcsolatos koncepciók, stratégiák, programok kidolgozásának munkálatait, valamint a területet szabályozó jogszabályok szakmai előkészítését,
- az egész életen át tartó tanulás elősegítése érdekében irányítja a kormányzati stratégia megalapozásának és az erre épülő javaslatok kidolgozásának munkálatait,
- rendelkezik a Nemzeti Foglalkoztatási Alap felett,
- irányítja egyedi foglalkoztatási válsághelyzet-kezelő programjai kidolgozásával kapcsolatos feladatokat,
- irányítja a szakterületéhez tartozó munkahelyteremtő, munkahelymegőrző, foglalkoztatást elősegítő támogatások és munkaerő-piaci programok kidolgozását.

2011 folyamán a kormány újjászervezte az érdekegyeztetés rendszerét. Létrehozta a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsot (NGTT), amely egyesít három, eddig egymással párhuzamosan működő fórumot, az Országos Érdekegyeztető Tanácsot (OÉT), a Gazdasági és Szociális Tanácsot (GSZT), valamint a Gazdasági Érdekegyeztető Fórumot (GEF). Az NGTT-ben a kormány képviselője tagként nem vesz részt.

A **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat** küldetése ingyenes szolgáltatásaival a foglalkoztatás elősegítése, bővítése, aktív segítségnyújtás az álláskeresőknél és munkáltatóknál a megfelelő munkahely és a legalkalmasabb munkaerő minél gyorsabb. A Kormány

foglalkoztatáspolitikájához kapcsolódva segíti a munkaerőpiac hatékony működését. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszerét a **Nemzeti Munkaügyi Hivatal** és a munkaügyi központokból alkotják. A Kormány állami foglalkoztatási szervként a Nemzeti Munkaügyi Hivatalt, valamint a munkaügyi központokat jelöli ki. A munkaügyi központok a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi feladatokat ellátó szakigazgatási szerveként működnek.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat ügyfélkörét egyfelől az álláskereső, másfelől a különböző összetételű munkatársat kereső szervezetek alkotják. Ez utóbbi kategóriában fontos megkülönböztetni a piaci és nem munkahelyeket kínálókat. A piaci szektoron belül az NFSZ külön figyelmet szentel a nagyvállalati és külön figyelmet a magyar KKV szektor munkaerőigényeinek. Az elmúlt években az NFSZ hazai és uniós forrásokat mobilizálva többféle szolgáltatást és aktív eszközt is kialakított a KKV szektor számára

Az Állásügynök-pilot

Az Állásügynök-pilot alprojekt megvalósításával hármas cél valósult meg: a munkaerő-piaci szereplők megismerése, újabb üres álláshelyek feltárása, és a munkaadók tájékoztatásán keresztül a szervezet imidzsének javítása és munkaerő-piaci részesedésének fokozása. Az alprojekt célja olyan mobil állásügynökök munkába állítása volt, akik bekapcsolódva az állami munkaügyi szervezet tevékenységi rendszerébe megfelelő információval és megfelelő technikai háttérrel rendelkeznek ahhoz, hogy a munkaerő-piaci igények és lehetőségek összehangolásában aktívan részt vegyenek.

Az állásügynökök feladata

A gazdasági válság hátrányos következményeinek enyhítése, csak úgy valósulhat meg, ha a munkaerő-kereslet és - kínálat rövid idő alatt, alacsony ráfordítás mellett magas színvonalon nyújtott szolgáltatások segítségével elégíthető ki. Ehhez bővíteni kell a munkaadók ismereteit az állami foglalkoztatási szolgálat működéséről, szerepéről, szolgáltatásairól. Szélesíteni kell a közvetítő ügyműveit információit a foglalkoztatás körülményeiről és lehetőségéről, egyes munkaadók egyéni elvárásairól ahhoz, hogy a sikeres közvetítések minél magasabb számban és színvonalon valósuljanak meg. A mobil állásügynökök alkalmazása hozzájárult a munkaadói kapcsolatrendszer erősítéséhez, az álláslehetőségek még szélesebb körének feltérképezéséhez az NFSZ feladat és informatikai rendszerébe történő becsatornázásához.

2012-ben összesen negyven munkatárs végezte a proaktív állásfeltárást. Az alprojekt éves szinten 3 600 közvetíthető álláshely feltárását tűzte ki célul, amit minden évben túlteljesített. 2012. év első felében a feltárt rögzített állásajánlatok száma 7 289 volt.

NFA pályázat KKV számára

A pályázati program alapján - kizárólag hazai forrásból, a Nemzeti Foglalkoztatási Alapból (NFA) 10 milliárd Ft támogatási keretösszeg áll a pályázók rendelkezésére. Ezen

keretösszegekből 700-800 KKV-nál 5200 új munkahely létesíthető, továbbá legalább tízezer már meglévő munkahely megőrzése segíthető, mivel a pályázat benyújtása előtti létszámra és az új létszámra együttvéve kell legalább két évig tartó foglalkoztatási kötelezettséget vállalni.

A pályázat célja: a Nemzeti Együttműködési Programban és a Magyar Munka Tervben foglaltak alapján a helyi gazdaság megerősítése, a KKV-k fejlődésének, a gazdaságban betöltött szerepük, piaci pozícióik bővítése, versenyképességük növelése, az új munkahelyek létrehozását eredményező beruházások támogatása; a vállalkozások számára többlettámogatás biztosítása a gazdasági, társadalmi és munkaerő-piaci szempontból kedvezőtlen helyzetű területfejlesztési-statisztikai kistérségekben, településeken; a hátrányos helyzetű munkavállalók, az álláskereső foglalkoztatásának ösztönzése kiemelt összegű kiegészítő támogatással; az elmaradott térségek fejlesztésének elősegítése és a foglalkoztatás regionális különbségeinek mérséklése.

3.11 TÁBLÁZAT: AKTÍV FOGLALKOZTATÁSPOLITIKAI TÁMOGATÁSBAN RÉSZESÜLT GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK SZÁMA MÉRETÜK SZERINT 2012-BEN

	Mikrovállalkozás	Kisvállalkozás	Középvállalkozás	Nagyvállalat	Nem ismert	Összes
Budapest	551	97	32	13	6	699
Bács-Kiskun	866	129	53	8	3	1.059
Baranya	892	154	71	20	16	1.153
Békés	1.162	200	96	15	21	1.494
Borsod-Abaúj-Zemplén	1.854	404	159	26	15	2.458
Csongrád	442	62	26	6	6	542
Fejér	490	94	20	6	2	612
Győr-Moson-Sopron	289	55	20	8	6	378
Hajdú-Bihar	944	164	109	12	5	1.234
Heves	544	104	32	8	16	704
Jász-Nagykun-Szolnok	661	146	64	10	10	891
Komárom-Esztergom	379	102	35	6	1	523
Nógrád	612	114	37	9	3	775
Pest	387	94	36	8	3	528
Somogy	660	135	47	19	7	868
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1.512	244	104	13	11	1.884

Tolna	310	75	34	8	3	430
Vas	344	89	31	3	1	468
Veszprém	244	54	31	4	0	333
Zala	279	62	22	5	2	370
Összesen	13.241	2.493	1.023	178	132	17.067

3.11.1 ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.

Az ESZA Nonprofit Kft. jogelődje, az ESZA kht. 2000. október 16-án alakult, kizárólagos állami tulajdonú, kiemelten közhasznú társaságként. 2009-ben került sor a cégforma megváltoztatására, ettől kezdve, korlátolt felelősségű társaságként működik, ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. néven. A Társaság fő profilja az uniós források közreműködő szervezeti funkcióinak ellátása. A tulajdonosi jogokat a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium gyakorolja. 2011. január 1-től a Társaság feladatköre valamelyest változott: a hazai pályázatok kezelésének jelentős része elkerült a Társaságtól, a korábban Strukturális Alapok Programirodához (STRAPI), valamint az egykori Oktatás és Kulturális Minisztérium Támogatáskezelő Igazgatóságához (OKMTI) tartozó pályázatok az ESZA Nonprofit Kft-hez kerültek.

Az ESZA Nkft. a pályázatokat, a kiírások előkészítésétől, egészen a monitoring látogatások és helyszíni ellenőrzések lebonyolításáig nyomon követi – érintve a pályázatok meghirdetését, a nyertes pályázókkal való szerződéskötést, a kifizetések teljesítését, információs napok szervezését és lebonyolítását, szakmai/pénzügyi jelentések ellenőrzését.

Az ESZA az alábbi Európai Unió által finanszírozott programok végrehajtásában közreműködik:

- Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP)
- Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)
- Közép-Magyarországi Operatív Program (KMOP)

Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)

A Társadalmi Megújulás Operatív Program az ÚSZT átfogó céljaihoz, a foglalkoztatás bővítéséhez és a tartós növekedéshez elsősorban a munkaerőpiac kínálati oldalára irányuló intézkedésekkel, az emberi erőforrások fejlesztéséhez járul hozzá.

Az operatív program stratégiája a foglalkoztatáspolitikai, az oktatás és képzés, az egészségi állapot és a munkavégző – képesség javítása, valamint a szociális terület eszközeire építve valósítja meg:

- A munkaerő-piacon lévő kereslet-kínálat összehangolását;
- A folyamatos, mindenki számára elérhető tanulás elősegítését;

- Az esélyegyenlőség támogatását;
- Az országban jelen lévő, aktivitásban megmutatkozó területi különbségek csökkentését.

Az Új Széchenyi Terv fő központi törekvése arra irányul, hogy a foglalkoztatást dinamikus mértékben és ütemben bővítse: a gazdaság- és társadalomfejlesztő program vezérelve, hogy tíz év alatt egymillió új munkahely jöjjön létre Magyarországon. Ebből a koncepcióból kiindulva, a foglalkoztatási problémák valódi és tartós megoldásához a vállalkozókön keresztül vezet az út, elsősorban tőlük várható a munkahelyteremtés.

A TÁMOP keretében a KKV-k részére összesen 16 db konstrukció került meghirdetésre a 2012-es évben.

3.13 TÁBLÁZAT: A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK PÁLYÁZATAINAK EREDMÉNYEI

Konstrukció megnevezése	Beérkezett pályázatok (db)	Igényelt támogatás (millió Ft)	Támogatott projektek (db)
TÁMOP-2.1.3.A-12/1	1.652	8.556.883.919	1.220
TÁMOP-2.1.3.A-12/2	660	3.236.394.724	496
TÁMOP-2.1.3.B-12/1	681	13.483.359.256	254
TÁMOP-2.1.3.B-12/2	190	2.806.484.569	12
TÁMOP-3.1.2-12/1	13	1.803.143.249	6
TÁMOP-3.1.2-12/2	32	8.126.589.140	9
TÁMOP-2.4.5-12/1	267	9.252.136.891	71
TÁMOP-2.4.5-12/2	152	4.765.616.502	6
TÁMOP-2.4.5-12/3	40	1.557.242.497	24
TÁMOP-2.4.5-12/5	5	199.996.103	3
TÁMOP-2.4.5-12/6	8	297.467.115	6
TÁMOP-2.4.5-12/7	901	12.530.659.485	73
TÁMOP-2.4.5-12/8	209	2.486.971.806	21
TÁMOP-5.3.8.A2-12/1	13	704.400.827	-
TÁMOP-5.3.8.A2-12/2	3	112.032.200	1
TÁMOP-6.2.2.B-12/1	3	77.234.435	3

FORRÁS: NFÜ - EGYSÉGES MONITORING INFORMÁCIÓS RENDSZER (EMIR)

A 2012-es év legnagyobb keretösszegű és legtöbb pályázatát befogadó konstrukciója a TÁMOP-2.1.3. A-12/1 volt, melyre 1652 db pályázat érkezett be a közreműködő szervezethez.

A pályázat keretein belül, azon mikro- és kisméretű vállalatok projektjeit kívánták támogatásban részesíteni, amelyek célja a munkavállalók tudásának, készségeinek, valamint képességeinek fejlesztése volt. A pályázat meghirdetésekor, a rendelkezésre álló keretösszeg a konvergencia régiókban összesen 6 milliárd forint volt.

A pályázati kiírás keretében az alábbi képzéstípusok megvalósítására volt igényelhető a támogatás:

- szakmai képzések: kizárólag a fogalomjegyzékben meghatározott szakmai képzések közé sorolható képzések támogathatóak;
- idegen nyelvi képzések;
- a vállalkozás működésével kapcsolatos képzések: minden olyan ismeret-, kompetenciafejlesztésre irányuló képzés, mely a vállalkozás fejlesztését vagy a munkavállaló magasabb szintű munkavégzését eredményezi;
- számítástechnikai, informatikai képzés (nyílt és zárt forráskódú szoftverek oktatása egyaránt támogatható).

3.11.2 Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft (OFA NKft)

A 2012-ben megszűnt Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA) Alapító okirata szerint a foglalkoztatás elősegítése és a munkanélküliség mérséklése érdekében többek között foglalkoztatási válsághelyzetek kezelését végezte, valamint új típusú aktív foglalkoztatáspolitikai eszközöket próbált ki kísérleti jelleggel. A Közalapítvány 2000. óta támogatta a működő kis- és középvállalkozásokat az évente meghirdetett vállalkozásfejlesztést ösztönző programjaival (kivétel a 2009. év); az általa megkezdett, a KKV szektort is érintő – munkavállalást, munkahely-megőrzést, munkahelyteremtést támogató – programok az utódszervezeteként létrejött OFA NKft. hatáskörébe tartoznak.

Az Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. (OFA NKft. illetve Társaság) többletfoglalkoztatást, munkahelymegtartást eredményező kezdeményezésekhez biztosít támogatást, különösen a kis- és közepes méretű vállalkozások, a civil/nonprofit szféra és a szociális gazdaság szervezetei számára, elsősorban a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű társadalmi csoportok körében. A Társaság a munkaerő-piaci eszközök fejlesztése érdekében részt vállal európai uniós forrásokból, elsősorban a strukturális alapokból társfinanszírozott programok és projektek megvalósításában.

Az OFA NKft. hatáskörébe tartozó, a vállalkozások fejlesztését, alkalmazkodóképességük megerősödését elősegítő programok a következők:

Kisvállalkozások versenyképességének fejlesztése, munkavállalói létszámuk növelése

A pályázati program keretében a 2009. december 31-ig nyilvántartásba vett működő mikro-, kis- és középvállalkozások által benyújtott pályázatok alapján azon projektek voltak támogathatók, amelyek elősegítették:

- az üzleti infrastruktúra fejlesztését,
- a magas színvonalú technológia alkalmazását,
- a környezetvédelmi jogszabályok teljesítését,
- az innovációt képzésekkel, pl.:
- kisvállalkozások menedzsmentjének fejlesztése a marketing területén,
- a kisvállalkozás foglalkoztatottjainak képzése, és
- vállalták a vállalkozásban a foglalkoztatás bővítését, ezáltal hozzájárultak a munkanélküliség csökkentéséhez és az elmaradott kistérségek foglalkoztatottsági szintjének növeléséhez.

A programok keretében a következő projektelemek támogatása valósult meg:

- az üzleti tevékenységet, környezetvédelmi előírásokat szolgáló infrastruktúra- és/vagy ingatlanfejlesztés és/vagy
- a technológia-korszerűsítést és a kapacitások bővülését eredményező eszközbeszerzések,
- humánerőforrás fejlesztése.

A támogatási program keretében összesen 58 kisvállalkozás kapott támogatást, mintegy 400 millió Ft összegben.

Foglalkoztatottság megőrzésének támogatása a gazdasági válság következtében átmenetileg nehéz helyzetbe jutott vállalkozásoknál

Az átmeneti gazdasági visszaesés foglalkoztatási hatásainak mérséklése, az érintett munkavállalók munkahelyének megőrzése, illetve foglalkoztathatóságuk fejlesztése, valamint a gazdasági visszaesésből fakadóan átmenetileg megszűnő álláshelyek számának minimalizálása érdekében indított négy támogatási program („Válság programok”) a következő volt:

- 1, A foglalkoztatottság megőrzésének támogatása a gazdasági visszaesés következtében átmenetileg nehéz helyzetbe jutott munkáltatóknál (MEGŐRZÉS)
- 2, A gazdasági visszaesés következtében állásukat veszítők újra elhelyezkedésének támogatása más munkáltatónál (MUNKÁBA)
- 3, A gazdasági visszaesés következtében elbocsátással fenyegetett munkavállalók munkába helyezését közvetlenül elősegítő munkaerőpiaci-szolgáltatások támogatása (ÚJ KILÁTÁSOK).
- 4, A foglalkoztatottság megőrzésének támogatása a gazdasági visszaesés következtében átmenetileg nehéz helyzetbe jutott, költségekompenzációs támogatást igénybe vevő munkáltatóknál (MEGŐRZÉS 2.)

A „Válság programok” keretében a MEGŐRZÉS programban megkötött szerződésekből 776 sikeresen megvalósított program került lezárásra. A lezárt programok sikerességét jelzi, hogy a szerződésekben meghatározott összesen 39.479 fő megtartási kötelezettségével szemben

ezen projektekben a megtartott munkaerő 40.826 fő. A program keretében 2012. június 30-ig – a támogatott szervezetek visszafizetéseivel korrigálva – összesen 8 Mrd Ft összegű kifizetés történt.

A MEGŐRZÉS/2 támogatási program 330 fő nem megváltozott munkaképességű munkavállaló támogatásán keresztül összességében 3.111 munkavállaló munkahelyének megőrzéséhez járult hozzá.

A „Válság programok” MUNKÁBA programja keretében az összesen 1.130 munkavállalóval rendelkező vállalkozások 3.008 fő-re növelték foglalkoztatotti létszámukat. A program keretében 2012. június 30-ig összesen 700 millió Ft kifizetés történt.

A Társaság hazai és uniós támogatásközvetítő, illetve közreműködő szervezeti működését támogatja a regionális hálózata, amely szakmai tanácsadással, szakmai rendezvényekkel és gyakorlati kézikönyvekkel, útmutatókkal jelenleg is eredményesen segíti a foglalkoztatási célú projekteket megvalósító szervezeteket.

3.12 Vállalkozói érdekképviseltek

3.12.1 Kis- és Középvállalkozói Érdekképviseleti Szövetség (KÉSZ)

A munkaadói oldalon érdekképviseleti feladatokat ellátó meghatározó négy érdekképviselet, az Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetsége (ÁFEOSZ), az Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ), a Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ) és a Magyar Iparászövetség 193 3.10. Vállalkozói érdekképviseltek (OKISZ) 1998-ban létrehozta a Kis- és Középvállalkozói Érdekképviseleti Szövetséget. A KÉSZ a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács munkájában is képviseli a hazai családi, mikro, kis- és középvállalkozások érdekeit valamint részt vesz a Vállalkozás Fejlesztési Bizottság munkájában.

A négy kis- és középvállalkozói érdekképviseleti szövetség által képviselt tulajdonosi kör lefedi a hazai vállalkozások 99,5 %-át és alkalmazják a versenyszférában foglalkoztatottak 72 %-át.

A KÉSZ ösztönzi többek között:

- a foglalkoztatási szerkezet kedvezőbbé tételét;
- a hazai családi mikro kis- és középvállalkozások versenyképességének javítását;
- a bürokratikus adminisztrációs terhek további csökkentését;
- a roma származásúak vállalkozóvá válásának és a közmunka programba történő bekapcsolódásuk elősegítését;
- a feketegazdaság fehéritését, a láthatatlan munkavégzés jelentős részének láthatóvá tételét;
- a lánctartozás érzékelhető visszaszorítását, csökkentését;
- az oktatási, egészségügyi, önkormányzati reformok végrehajtását.

3.12.2 Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ)

Az Ipartestületek Országos Szövetségét 1990. szeptember 23-án 229 ipartestület alapította újra Budapesten. Az IPOSZ Magyarország egyik legnagyobb – az IPOSZ érdekképviseleti szférájába tartozó mikrovállalkozói kör a hazai vállalkozások 96%-át adja – területi és szakmai alapon szervezett ipartestületekből álló országos szintű, munkaadói, szakmai és gazdasági érdekképviselet. Az országos szövetség 222 jogilag önálló szervezetből áll. Ezek közül 174 területileg szervezett ipartestület. Emellett 19 megyei szintű szövetség létezik, valamint 29 országos hatáskörű szakmai szövetség is tagja az IPOSZ-nak. A Szövetségben és az ipartestületekben a tagsági viszony önkéntes. Az IPOSZ feladata kettős: egyrészt hazai- és nemzetközi szinten képviseli a kézművesek, a mikro-, kis- és középvállalkozások érdekeit, másrészt szolgáltatásokat nyújt tagsági körének. Az érdekvédelem területén az IPOSZ a 9 nagy országos munkaadói szervezet egyike, a mikro- és kisvállalkozások érdekvédelmének területén a legnagyobb. Az IPOSZ emellett tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács Gazdasági Oldalának.

Az IPOSZ Stratégiai Megállapodásokat kötött az egyes minisztériumok háttérintézményeivel (pl.: Nemzeti Munkaügyi Hivatal) és folyamatos partnerségi viszonyt alakított ki a minisztériumokkal is annak érdekében, hogy az országos ipartestületi hálózat nagyobb segítséget tudjon nyújtani a mikrovállalkozások felé irányuló gazdasági intézkedések megvalósításához. 2012-es tevékenysége során sikerrel fejezte be a „Munkahelyi képzések támogatása - ernyőszervezeteken keresztül az IPOSZ szervezésében” című TÁMOP-2.1.4-09/1-2010-0007 sz. projektet, amelynek keretében közel kétezer vállalkozás vezetőinek és munkavállalóinak képzését folytatta le. Bekapcsolódott a JOGPONT szolgáltatási rendszer további bővítésébe, valamint az Európai Kis- és Középvállalkozások Szövetségével (UEAPME), illetve a Balti térség országainak szövetségeit tömörítő Hanza-Parlamenttel nemzetközi projekteken is részt vett.

3.12.3 Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetsége (ÁFEOSZ)

Az Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége 1990-ben alakult a SZÖVOSZ jogutódjaként. Országos társadalmi, gazdasági, szakmai, vállalkozói, munkaadói, érdekképviseleti szervezet. Az egyesületi formában működő ÁFEOSZ célja a kizárólagosan magyar tulajdonban álló szövetkezeti alapú kereskedelmi lánchoz, a Coop-csoporthoz tartozó több mint 1000 vállalkozás (köztük szövetkezetek, gazdasági társaságok és egyéni vállalkozók) érdekképviselete, gazdasági tevékenységük segítése, továbbá a nemzetközi kapcsolatok ápolása.

A kiskereskedelmi tevékenységet döntően vidéken, falvakban, kistelepüléseken, kisvárosokban folytatják. Az ún. COOP Csoport tagjai, a tevékenységet a COOP franchise rendszer kertében végzik.

Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT) tagja, jogosultságát az NGTT-ről szóló törvény alapozza meg. A törvényben meghatározott kritériumokat teljesítette. Emellett a Szövetség részt vesz a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumában (VKF), amelynek keretében rendszeresen egyeztetést folytat más munkáltatói és munkavállalói tagszervezetekkel együtt a Kormányzat képviselőivel, kiemelten a Nemzetgazdasági Minisztériummal. A Szövetség legfelsőbb testületét az Országos Tanács (OT) jelenti, amely évente legalább egy alkalommal ül össze.

A COOP Csoport tagszervezetei megyénként hozták létre a megyei szövetségeket (MESZÖV), amelyek adott térségben működő vállalkozások érdekeit képviseli, kapcsolatot tart a megyében működő társszövetségekkel, hatóságokkal.

A Szövetséget a két OT ülés között az Elnökség képviseli és irányítja, amelyik legalább negyedévente ülésezik. Az Elnökség alakítja ki azokat az operatív állásfoglalásokat, javaslatokat, amelyek egyrészt a tagszervezetek, a COOP Csoport vállalkozásai felé szólnak, másrészt a kormányzati tárgyalásokhoz adnak felhatalmazást pl.: a minimálbér, a bérajánlás, a költségvetés, különböző adók és járulékok tekintetében. Az Elnökség munkáját szakmai apparátus segíti. A Szövetség javaslatokat tesz a kormányzati szervek részére a KKV körben kiírandó pályázatokhoz, különösen a munkahelymegtartó és munkahelyteremtő műszaki fejlesztési témakörökben. Emellett az ÁFEOSZ-COOP Szövetség maga is pályázik olyan programokra, amelyek révén részben saját szervezetének fejlesztését, illetve a KKV-k munkájának elősegítését szolgálja. Ilyenek pl. a Jogpont Hálózat, amelynek keretében a dél-alföldi régiót koordinálja, valamint a kamara által szervezett vizsgabizottsági tagok delegálása, kereskedelmi szakmákban.

3.12.4 Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ)

Az 1904-ben alakult Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége olyan munkáltatói, vállalkozói és gazdasági érdekképviseleti szervezet, amely a kereskedelem és a vendéglátás területén működő családi jellegű mikro-, kis- és középvállalkozásokat képviseli az érdekegyeztetés intézményrendszerében.

A KISOSZ a civil szervezetekről és egyesületekről szóló 2011. évi CLXXV. törvény alapján 2012. évben az új jogszabályi előírásoknak megfelelően átalakította az érdekképviselet szervezetét. A szervezeti átalakítás mellett az érdekképviseleti munka jellege nem változott. A tagság közel kétharmadát a kereskedelem, egy harmadát a kereskedelmi szálláshely szolgáltatás és vendéglátás területén működő egyéni vállalkozók, illetve társas vállalkozások alkotják. A KISOSZ szövetségi rendszerben országos hálózatot működtet, ennek keretében

valamennyi megyeszékhelyen önálló szolgáltató irodát üzemeltet, ezek tevékenységét városi, vagy a megyeszerkezethez illeszkedő területi egységek segítik.

A KISOSZ a tagságot alkotó vállalkozások érdekképviselőjét ellátja hazai és nemzetközi szinten. Ennek keretében 2004 óta teljes jogú tagja az UEAPME Kis- és Középvállalkozások Európai Szövetségének, 2012-től az UEAPME egyik alelnöki tisztségét biztosítja. Emellett a munkaadói szervezetek megbízásából tagságot biztosít az EESC Európai Szociális és Gazdasági Bizottságba.

A KISOSZ tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak, ágazati szinten pedig tagja a kereskedelem Ágazati Párbeszéd Bizottságnak, az Idegenforgalom-Turizmus Ágazati Párbeszéd Bizottságnak, és azon belül külön a Vendéglátás Albizottságnak is. A KISOSZ szakmai egyeztető fórumként részt vesz a nemzetgazdasági szakatárca által működtetett Vállalkozásfejlesztési Tanács, Fogyasztóvédelmi Tanács munkájában, valamint az ún. Egyszerű Állam program keretében a vállalkozói adminisztrációt csökkentő munkabizottságban. A KISOSZ az általa gondozott kereskedelmi és vendéglátó szakmákban együttműködik az MKIK Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával, ennek keretében biztosítja a vizsgabizottsági tagok delegálását, valamint a szervezeti átalakítást követően egyes megyékben tagot biztosít az MFKB Megyei Fejlesztési és Képzési bizottságokba.

A KISOSZ és országos hálózata a vállalkozások részére tanácsadási tevékenységet biztosít a vállalkozások indításához, a vállalkozások működtetéséhez, segít fogyasztóvédelmi és a kereskedelmi vendéglátó tevékenységre vonatkozó előírásokkal kapcsolatos információátadással, munkavédelmi szakköztséget működtet. Emellett a KISOSZ a vállalkozások részére teljes körű munkajogi tanácsadási tevékenységet végez és ehhez kapcsolódóan európai uniós forrásból működteti az ún. JOGPONT+ hálózat jogsegélyszolgálatait egyes régiókban. A munkaügyi központokkal együttműködve a KISOSZ az álláskeresők részére OKJ szakképesítést biztosító tanfolyamokat szervez, valamint biztosítja a vállalkozások szakmai továbbképzését. A vállalkozások finanszírozásával kapcsolatban a teljes hálózat pályázat tanácsadást, pályázatírási szolgáltatást végez, a KISOSZ országosan működteti a támogatásokhoz és vállalkozói hitelekhez kapcsolódó garanciaszövetkezeti rendszer, valamint közreműködik a mikrohitel közvetítésében is.

2012-ben európai uniós forrásból a KISOSZ konzorciumi tagként végezte négy régióban a vállalati tanácsadás program végrehajtását és annak népszerűsítését, valamint konzorciumot hozott létre a fiatalok vállalkozóvá válásának programjának előkészítésére és megszervezésére.

A KISOSZ, mint érdekképviselő saját minőségirányítási rendszerrel rendelkezik, és akkreditált oktatási intézmény.

3.12.5 Magyar Iparszövetség (OKISZ)

A Magyar Iparszövetség (OKISZ) közel 100 éves múlttal rendelkező munkáltatói érdekképviselő, mely a szövetségek szövetsége rendszerben működik. A Szövetség 1960 tagot számlál, amelyek a fővárosi, megyei és szakmai iparszövetségek tagságát képezik, az egész ország területét lefedve. Tagvállalatai közvetetten mintegy 100.000 munkahelyet biztosítanak.

Az OKISZ alakulása óta aktív szerepet vállalt az Országos Érdekegyeztető Tanácsban, majd megszűnése óta a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban, tagja továbbá a Vállalkozásfejlesztési Tanácsnak, a Regionális Operatív Programok Monitoring Bizottságainak, a Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságoknak, valamint a Roma Integrációs Bizottságnak.

Az érdekképviselői szövetség lényege a közös szakmai munka kialakítása e képviselt vállalkozói kör érdekében, olyan módon, hogy minden egyes kérdésben a szakmai koncepciók kialakítását az a szervezet vállalja fel, amelynek tagságát az adott kérdés legjobban érinti.

A Magyar Iparszövetség, mint szolgáltató érdekképviselő- pályázat útján inkubátorházzá alakította székházát, ahol a KKV szektornak szolgáltatásokat, kedvezményes áron pedig irodahelyiséget biztosít induló vállalkozásoknak. Szolgáltatásai: pályázatfigyelés, pályázatírás, adózási-, számviteli-, jogi tanácsadás, open-office biztosítása. 2012. évben 3.125 alkalommal nyújtott segítséget.

A Társadalmi Megújulás Operatív Program pályázata keretében a Magyar Iparszövetség 4 másik érdekképviselővel konzorciumot hozott létre. A projekt eredményeként jogsegélyszolgálat kezdte meg működését JOGPONT Hálózat néven Magyarország hét régiójában, az ország 145 helyszínén. Az ország egész területén ingyenes jogsegélyszolgálatot vehet igénybe minden magyar állampolgár munka-, tb-, társaság-, közigazgatási- és családjogi témában, valamint egyes adójogi kérdésekben. A Magyar Iparszövetség a Közép-Dunántúli régió gesztora. A Közép-Dunántúli Jogpont+ 2012. július 1-én kezdte meg működését a régió 18 városában (19 helyszínen), 18 ügyvéd közreműködésével. A félév során 6 információs napot tartott a régióban, összesen 1452 ügyfél (1228 új ügyfél és 224 visszatérő ügyfél) kereste fel a jogpont+ irodákat.

Az OKISZ akkreditált felnőttképzési intézmény, 19, zömmel a KKV-k versenyképességének javításához kapcsolódó akkreditált képzési programmal bír. A TÁMOP **Munkahelyi képzések támogatása – ernyőszervezeteken keresztül c. pályázata keretében** a Magyar Iparszövetség a konvergencia régiókban több mint 1000 mikro- és kisvállalkozás számára adott a piacra jutást, a versenyképesség javítását szolgáló hasznos ismereteket, rövid, szakmai, 24-100 órás képzések révén.

A TÁMOP-2.3.6.A-12/1 „A fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása” c. pályázat konzorciumi partnereként - képzés formájában - 18-35 év közötti fiatalokat lát el olyan ismeretekkel és tudással képzés formájában, melyek eredményeként üzleti tervet készítésére, és ez alapján vállalkozás indítására és működtetése válnak képessé.

Az OKISZ együttműködik mind a munkaadói, mind a munkavállalói érdekképviselőkkel a rendezett munkaügyi kapcsolatok, az egyesülési szabadság érvényesülésének fontossága és a munkabéke megőrzése érdekében.

A Szövetség törekvése: modern, naprakész információkat biztosító, szolgáltatások széles körét közvetítő, a hazai KKV-k működését, fejlesztését segítő szolgáltató érdekképviselő működtetése.

Az OKISZ szolgáltató érdekképviselőként rendszeresen szervez ingyenes szakmai- és adófórumokat aktuális gazdaságpolitikai, jogi kérdésekről, európai uniós pályázati lehetőségekről, szociális szövetkezet létrehozásáról, egyéb kooperációs és együttműködési lehetőségekről így hozva össze a gazdasági partnereket a minél kiterjedtebb összefogás érdekében.

3.12.6 Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ)

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége a Magyar Munkaadói Szövetség és a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége egyesülésével jött létre 1998-ban. Az MGYOSZ országos gazdasági, munkaadói szövetség, amelynek célja olyan érdekképviselői és érdekérvényesítő tevékenység ellátása, mely a gazdasági és munkaadói érdekek megvalósulását segíti, és megteremti a Magyarországon működő tőke képviselőit is.

A Szövetség alapszabályának megfelelően tagjaink között közvetlen tagsággal rendelkező vállalkozások illetve szakmai szövetségek és regionális, megyei szervezetek találhatók. Mindezek révén az MGYOSZ az ipar a kereskedelem és a szolgáltatás valamennyi területéről több ezer vállalkozást képvisel, amelyek több mint 1,2 millió munkavállalót foglalkoztatnak.

Az MGYOSZ keretében bizottságok és szakértői munkacsoportok működnek, amelyek a szakmai, gazdasági, munkaadói érdekképviselői tevékenység főbb területei, a gazdálkodás funkciói szerint tömörítik a tagvállalatok és tagszervezetek képviselőit. Az MGYOSZ tagja a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumának, a Vállalkozásfejlesztési Tanácsnak és a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak.

Az Európai Unió-hoz való csatlakozást követően 2005. január 1-től az MGYOSZ teljes jogú tagságot nyert el az európai munkáltatói szervezetben, az BUSINESSEUROPE-ban, így szociális partnerként európai szinten is képviseli és védi a magyar nagy- és közepes vállalatok érdekeit. A minél hatékonyabb érdekvédelmi tevékenység érdekében - a magyar munkáltatói szervezetek közül egyedüliként - önálló képviselőt tart fenn Brüsszelben 2002 óta.

Képviselteti magát az ILO mellett működő Nemzetközi Munkáltatói Szervezetben ([International Organization of Employers, IOE](#)) 2005 óta és az [OECD](#) tanácsadó testületében, a [BIAC](#)-ban is 2006 óta. E két testületben betöltött tagságán keresztül a Szövetség részt vesz több nemzetközi szintű két- és háromoldalú érdekegyeztető testületben.

3.12.7 Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ)

A VOSZ a magántulajdonú gazdasági szereplők megjelenésével szinte egy időben, 1988-ban alakult meg. A Szövetség a gazdálkodó szervezetek, valamint ezek jogi személyiségű vagy anélkül működő szövetségeinek, egyesületeinek, vállalkozásainak, más szervezeteinek általános, tulajdonosi és munkáltatói érdekképviselőt látja el Magyarországon és nemzetközi szervezetekben. A Szövetség jelenleg mintegy 53 ezer vállalkozást tömörít, tagjai között megtalálhatóak a magyar mikro- kis- és középvállalkozások és egyéni vállalkozók tízezrei, de a legnagyobb multinacionális cégek is, a nemzetgazdaság minden ágából, akik közvetlenül, vagy különböző szervezeteiken keresztül csatlakoztak a VOSZ-hoz.

A Szövetség főbb feladatai:

- a tagság egészét vagy egyes ágazatokat érintő általános, illetve speciális ügyek képviselete az országos és helyi döntéshozó fórumok előtt;
- részvétel belföldön a tagságot érintő makroszintű érdekegyeztetésben – amelynek legfőbb intézményesített fórumai ma az NGTT és a VKF -, továbbá munkaadói szervezetek nemzetközi kapcsolatrendszereiben, szervezeteiben;
- tagok tájékoztatása a szabályozások változásáról, a vállalkozásfejlesztés, a piacépítés, a szakképzés és a felnőttképzés előmozdítása, ennek érdekében javaslattevés az illetékes szerveknek, illetve ilyen tartalmú törvények és más jogszabályok kezdeményezése, véleményezése;
- a szövetséghez csatlakozott legjelentősebb szakmai érdekképviselői szervezetekkel közösen fellép az adott iparág, vagy szakmai terület érdekeiért; ilyen például az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetségével (ÉVOSZ), vagy a legjelentősebb fuvarozó szervezetekkel (FUVOSZ, MKFE, Nit Hungary) közös, sok éves munkakapcsolat.

A VOSZ legsikeresebb szolgáltatása a hazai mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozási problémáin segítő **Széchenyi Kártya Program**. A programot – amely révén a hazai vállalkozók támogatott hitelekhez juthatnak - a Szövetség által, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával közösen alapított KAVOSZ Zrt. bonyolítja le. A folyószámla-hitelkereten, továbbá forgóeszköz-, beruházás-, pályázati önerő- és előfinanszírozáson kívül az **Agrár Széchenyi Kártya** megjelenésével az utóbbi években már az agrárium vállalkozói is hozzájuthatnak az állami kamat- és garanciadíj támogatást élvező finanszírozáshoz, a VOSZ és az MKIK területi irodáiban, az ország közel 300 pontján. A takarékszövetkezeti VOSZ-Pontok kiterjedt hálózatában egyablakos ügyintézésre is lehetőség nyílik.

3.12.8 Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége (FIVOSZ)

A Szövetség a 2007-ben jött létre a fiatal magyarországi vállalkozók és vállalkozó kedvű fiatalok érdekképviselői szerveként. Célja, hogy segítse a következő vállalkozói generációt és megteremtse azt a vállalkozói réteget, amely cégeivel a KKV szektort megerősítve hozzájárul egy sikeres nemzeti gazdaság megteremtéséhez. A szervezet közhasznú tevékenységként nevelési és oktatási, képességfejlesztési, ismeretterjesztési tevékenységet folytat. A Szövetség taglétszáma 2012-ben több mint 250 új, aktív taggal bővült, így mára a regisztrált tagok száma eléri a 870 főt, valamint a szervezettel kapcsolatban álló aktív fiatalok száma a 8000 főt.

A Szövetség céljai elérése érdekében szolgáltatásokat fejleszt, tudásátadást biztosít (továbbképzések, szakmai kiadványok, konferenciák), érdekképviselőt lát el. Részt vett a hazai ifjúságpolitika szakmai programjainak fiatalok vállalkozásfejlesztését érintő témák kialakításában és testületek munkájában, (Egyszerűbb Állam, Nemzeti Ifjúsági Stratégia – Cselekvési terv, Mobilitás – Tanácsadói Testület, Ifjúsági Vállalkozásfejlesztési Stratégia).

A FIVOSZ rendszeresen megszervezi a hazai gazdasági utánpótlás nevelése érdekében a Fiatal Vállalkozók Hete rendezvénysorozatot.

A Szövetség részt vesz a Young Entrepreneurs of the European Union (JEUNE), a European Confederation of Young Entrepreneurs (YES), a Global Entrepreneurship Week, FIVOSZ Nagykövet program, a European Confederation of Young Entrepreneurs (YES), European Chamber (EuCham), Entrepreneurship Foundation Hungary szervezetek, illetve programok tevékenységében.

A FIVOSZ 2012-re 15 megyéjében alapított irodát és országos szinten mind a 7 régióban képviselteti magát, elindította a FIVOSZ Beszállítói Programot, a FIVOSZ Befektetői Programot, kialakította a Költségoptimalizáló portfóliót, mely tagjai számára segíti a költségeiket csökkenteni. A Szövetség közel 200 rendezvényt, klubot, vállalkozás- és kapcsolatépítő találkozót (FIVOSZ Club, FIVOSZ Női Club, FIVOSZ Business Beer Party, FIVOSZ - Fiatal Vállalkozók Hete) szervezett és támogatott országszerte.

2012 számokban: Szövetség lélekszáma több, mint 250 új, aktív taggal bővült, így mára a regisztrált tagok száma eléri a 870 főt, valamint a szervezettel kapcsolatban álló aktív fiatalok száma 8000 fő.

3.13 Vállalkozások meghatározott csoportjait képviselő szervezetek, vállalkozásfejlesztést támogató alapítványok

A vállalkozások önkéntes összefogással számos olyan szervezetet hoztak létre, amelyek tagsága azonos szakmai, vagy tulajdonosi körből kerül ki, a vállalkozás mérete, vagy székhelye, esetleg a piacai, vagy más egyéb szempont az alapja annak a közös érdeknek, aminek képviselőit vállalkoznak. Ezek a szervezetek a céljaik elérése érdekében

kapcsolatot tartanak a döntéshozó testületekkel, véleményt nyilvánítanak a tagságukat érintő jogszabályokról. Tagjaikat tanácsadással, információ-szolgáltatással támogatják, találkozókát és konferenciákat szerveznek, oktatási programokat kínálnak, kiadványaikkal, honlapjaikkal tájékoztatják a szférát érintő eseményekről, aktualitásokról. Többségük szoros kapcsolatot épített ki más országok hasonló szervezeteivel. Egy részük rendes tagja az adott szakma EU-ban működő szövetségeit tömörítő csúcsszövetségnek.

3.13.1 SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány

A SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítványt 1990 elején vállalkozói érdekképviseltek, felsőoktatási intézmények, pénzügyi intézetek és minisztériumok hozták létre. Az alapítvány küldetése, hogy segítse a magyarországi vállalkozói kultúra és környezet fejlesztését, a sikeres, hatékony és fenntartható kis- és középvállalkozások létrejöttét és fejlődését.

A szervezet munkájának eredményeként 1998-ban közhasznú minősítést kapott, és 2003-ban az akkori Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium oklevéllel ismerte el az alapítvány „esélyegyenlőség területén kifejtett kiemelkedő tevékenységét”. Ugyanebben az évben akkreditált felnőttképzési intézménnyé vált, majd megszerezte az ISO 9001 szabvány szerinti minőségirányítási, illetve az ISO 14001 szabvány szerinti környezetvédelmi tanúsítványt is a felnőttoktatás, tanácsadás, kutatás és rendezvényszervezés tevékenységekre.

Az Alapítvány **kiemelt célcsoportjai egyrészt a családi-, és női vállalkozások**, másrészt az innovatív, és emellett a fenntarthatóság alapelveit követő vállalkozások. Az Alapítvány a kezdő, vagy induló vállalkozásoknak vállalkozói készségeket és ismereteket fejlesztő tréningeket, akkreditált képzési programokat kínál, amelyhez igény esetén testreszabott tanácsadói támogatás, illetve egy tapasztalt vállalkozó által végzett, személyes, folyamatos mentorálási folyamat társulhat.

A már működő, innovatív, növekedésorientált, és emellett a hatékony, fenntartható működést kereső vállalkozások számára az Alapítvány hazai és nemzetközi fejlesztési projektjei segítségével azonnal hasznosítható tudást, illetve a szakmai konferenciák, workshopokon keresztül tudásmegosztási és kapcsolatépítési lehetőségeket biztosít.

Az Alapítvány vállalkozásfejlesztési gyakorlatának alapja a több évtizedes tapasztalattal rendelkező, kiterjedt kutatási, elemzési és módszertani innovációs tevékenysége.

Az Alapítvány 2012-ben az alábbi fontosabb projektek megvalósításán dolgozott:

- „Dobbantó” elnevezésű tréning sorozat vállalkozó és vállalkozást tervező nőknek a Budapest Bank támogatásával (2012-ben összesen 2 csoportban több mint 40 vállalkozónő képzése valósult meg).
- Az EU CIP keretprogramja által finanszírozott „NETWORK OF MENTORS FOR WOMEN ENTREPRENEURS” program (Mentorhálózat a Sikeres Vállalkozónőkért, www.mentor-

net.hu), amely 17 EU országban egyszerre indult el 2011-ben, és amelynek keretében 12 mentor 24 kezdő női vállalkozó mentoráltat segített 2012 évben.

- A GRUNDTVIG Life Long Learning keretprogramja által finanszírozott „Successful Women for Successful Europe” című mobilitási projekt révén több mint 50 vállalkozónő vett részt nemzetközi workshopokon.
- Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) által működtetett Climate-KIC innovációs tudásközösség 2012-ben társult tagjává választotta a SEED Alapítványt, és ezen együttműködés keretében 4 nemzetközi tanulmányúton több mint 60 magyar innovatív vállalkozó és vállalkozásfejlesztési szakember vehetett részt.

3.13.2 Joint Venture Szövetség (JVSZ)

A Joint Venture Szövetség küldetése a kedvező üzleti környezet kialakításának és fenntartásának elősegítése a Magyarországon működő gazdasági szervezetek számára, amely összgazdasági-társadalmi szinten magasabb hozzáadott értékhez vezet.

A Joint Venture Szövetség a vállalkozóknak és vállalkozásoknak 25 éve működő multiszektorális érdekvédelmi és szakmai közössége. Tagságának többségét a KKV kategóriába tartozó cégek alkotják.

A szövetség tevékenysége a következő három pillérré épül:

- Érdekképviselési munka;
- Információ-szolgáltatási tevékenység;
- Partnerkapcsolatok építése, ápolása.

A szövetség számos szakosított munkabizottsággal (többek között KKV-Bizottsággal is) rendelkezik, melyek munkájuk során a kis- és középvállalati szektort közvetlenül érintő problémákkal foglalkoznak. A KKV-Bizottság a társ szakosított munkabizottságok tevékenységéből, a KKV-kra hangsúlyozottan vonatkozó részek esetében szintetizáló és egyben közvetítő bizottságként funkcionál s így az említett vállalati szektor sajátosságait figyelembe véve véleményez jogszabálytervezeteket, dolgoz ki egyes témákra javaslatokat. A bizottság ez irányú munkájával járul hozzá a Joint Venture Szövetségnek a kormányzati szervek felé történő, KKV-kra vonatkozó kommunikációjához.

A KKV-k helyzetét és az ebből fakadó javaslatokat is tartalmazó átfogó anyagot a Joint Venture Szövetség a KKV-Bizottság támogatásával legutóbb 2012 nyarán dolgozott ki és adott át az NGM-nek

3.13.3 Magyar Bankszövetség

A magyar bankrendszer 1987-ben megkezdett átalakítása során számos új kereskedelmi bank, szakosított pénzügyintézet jött létre. A kétszintű bankrendszer kialakulása szükségessé tette a kereskedelmi bankok szakmai érdekképviselési szervezetének megteremtését. Így

1989-ben huszonnégy kereskedelmi bank és szakosított pénzügyintézet hozta létre a Magyar Bankszövetséget, önkéntes alapon, egyesületi formában. A szövetségnek 2012 végén 47 tagja volt.

A szövetség legfontosabb feladata a tagjait (pénzügyintézetek és kapcsolódó intézmények) érintő szakmai érdekek képviselete, érvényesítése, a szakmai álláspont kialakítása érdekében a bankok szakértőiből álló munkabizottságok létrehozása, továbbá együttműködés a különböző érdekképviseleti szervezetekkel. A bankrendszeren belüli etikai kérdésekkel az 1996-ban létrehozott etikai bizottság foglalkozik.

A szövetség – tagjai szakmai érdekeinek képviselete érdekében – szakértők bevonásával rendszeresen részt vesz mindazoknak a törvényeknek, jogszabályoknak, programoknak a véleményezésében és egyeztetésében, amelyek közvetve vagy közvetlenül érintik a bankszektort. Képviselet a konszenzus elvének megfelelően kialakított állásfoglalásokat a törvények, jogszabályok előkészítése során. Szorosan együttműködik a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletével, a Magyar Nemzeti Bankkal és a Gazdasági Versenyhivatallal. Fontos feladatának tekinti, hogy együttműködjön más érdek-képviseleti szervezetekkel, kifejtve a kereskedelmi bankok véleményét az aktuális gazdasági, pénzügyi stb. kérdésekről, s erősítse a Bankszövetség szolgáltató szerepkörét. Egyes feladatok tekintetében koordináló szerepet tölt be a bankok fejlesztési programjainak végrehajtásában. Elősegíti azoknak az intézményeknek a létrehozását, amelyek a bankrendszer hatékonyságát, stabilitását növelik. Feladatot vállalt a betétbiztosítási, a hitelgarancia-, az adósnnyilvántartó, a hitelminősítő intézmények létrehozásában. Programot dolgoz ki és koordinál a bankszektor működésének mind a szakmai, mind a szélesebb társadalmi közvéleménnyel történő tárgyilagos megismertetése érdekében. A Magyar Bankszövetség alapító tagja a pénzügyi kultúra fejlesztését célzó Pénziránytű Alapítványnak. A gazdasági válságot követően a Bankszövetség koordináló szerepet tölt be a válság miatt nehéz helyzetbe került adósokat segítő adósmentő csomagok, intézkedések és a banki önszabályozás kidolgozásában.

A Magyar Bankszövetség keretein belül működő KKV és Hitelgarancia munkacsoportok kifejezett célja a hazai mikro-, kis- és középvállalatok számára elérhető hitel- és garancia programok folyamatos figyelemmel kísérése, valamint az azok piaci igényekhez történő igazítására való törekvés.

A Magyar Bankszövetség teljes jogú tagja az Európai Bankföderációnak, így a szövetség munkatársai nemcsak a hazai szakmai folyamatokban, hanem EU-szinten az Európai Bankföderáció különféle szaktanárságainak munkájában is részt vesznek. Az EU Bankföderációjától kapott rendszeres szakmai tájékoztatókkal a Szövetség segíti a bankok tevékenységét az uniós feladatokban, folyamatokban.

3.13.4 Magyar Kockázati és Magántőke Egyesület (HVCA)

A Magyar Kockázati- és Magántőke Egyesület (HVCA – Hungarian Private Equity and Venture Capital Association) 1991-ben jött létre. Országos szakmai szervezetként az Egyesület képviseli a kockázati- és magántőke-iparág érdekeit Magyarországon, elkötelezett az iparág koncepciójának népszerűsítésében, tagjai munkájának elősegítésében és a legmagasabb szakmai és etikai normák kialakításában, illetve betartásában. Taglétszáma az alapításkori ötről már több mint 80 fölé bővült. A teljes jogú tagok fő tevékenységként foglalkoznak tőzsdén nem jegyzett társaságokba történő befektetéssel. A társult tagok között olyan cégeket találunk, amelyek elsősorban nem kockázati-, illetve magántőke-befektetéssel foglalkoznak, viszont a szektor szempontjából fontos szaktudás és tapasztalat birtokosai, és számos, a kockázati- és magántőke-társaságok számára nélkülözhetetlen szolgáltatást nyújtanak. Az Egyesület munkájában az egyes tématerületek szakértői egyéni tagként is részt vesznek.

Tevékenysége során:

- képviseli a kockázati- és magántőke érdekét Magyarországon és a régióban;
- Népszerűsíti az iparág koncepcióját;
- Rendszeres szakmai összejöveteleket rendez tagjai számára;
- Képviseletti magát a hazai és nemzetközi, az iparágat érintő fórumokon és rendezvényeken, valamint az Európai Kockázati- és Magántőke Egyesületben;
- Ápolja a kapcsolatot a hasonló profilú külföldi, illetve nemzetközi szervezetekkel;
- Évente szervez a kockázati- és magántőke-befektetéssel kapcsolatos témájú nemzetközi konferenciát.

Az egyesület a European Venture Capital and Private Equity Association (EVCA – Európai Kockázati- és Magántőke Egyesület), valamint a BVCA – Angol Kockázati- és Magántőke Egyesület tagja.

3.13.5 Felelős Családi Vállalkozásokért Magyarországon Közhasznú Egyesületet (FBN-H)

A Felelős Családi Vállalkozásokért Magyarországon Közhasznú Egyesületet 2009-ben vállalkozók alapították. Az Egyesület azzal a céllal jött létre, hogy a magyarországi családi vállalatok érdekeit szem előtt tartva összefogja azokat, és gazdasági valamint utódlási kérdésekben, szakértők és állami döntéshozók együttműködésében gondoskodik a felmerülő nehézségek orvoslásában. Továbbá a felelős családi vállalkozások létrehozásának és működtetésének elősegítése annak érdekében, hogy a családi vállalkozások által felhalmozott materiális és immateriális értékek hosszútávon hozzájáruljanak a családok, a vállalkozások és a nemzeti kultúra fejlődéséhez valamint a felhalmozott megtakarítások Magyarországon maradjanak működő tőke formájában.

Tevékenysége középpontjában képzési-kutatási, érték- és érdekképviselői tevékenység, nemzetközi és regionális együttműködés áll, a tagok részére szakmai, integrációs, képzési, kutatási támogatás biztosításával. Az Egyesület közvetíti a más országokban kialakult tapasztalatokat és tudást Magyarország irányába, ennek keretében valamint részt vesz a The Family Business Network és hasonló egyesületek nemzetközi szervezeteiben.

A szervezeten belül működő szakmai fórumok biztosítanak lehetőséget a témaspecifikus együttműködésekre: Női Fórum, Szakpolitikai Fórum, Next Gen Fórum, Vagyontervezési Fórum, PR Fórum)

3.14 Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) intézményei és a NÉBIH

Az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap (EMVA) kereteiből gazdálkodó Új Magyarország Vidékfejlesztési Program végrehajtásának felelőse a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) ÚMVP Irányító Hatósága (ÚMVP-IH). Az ÚMVP lebonyolításában részt vesz az VM több főosztálya, továbbá a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), az Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI).

A 2012-ben több szervezet összevonásával létrehozott NAKVI feladata többek között az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló Nemzeti Vidékfejlesztési Program (NVP) végrehajtása, intézkedéseihez szakmai, módszertani és tájékoztatási háttér nyújtása. Az Intézet emellett a hazai és európai uniós vidékfejlesztési programok monitoring és tervezési feladataiért is felel, ellátja a vidékfejlesztési projektek megvalósítására közzétett felhívásokkal kapcsolatos megbízásokat, pályázati rendszert működtet és ellenőrzi a megvalósítás végrehajtását.

A képzés területén az Intézet – jogelődei révén – évtizedes múltra visszatekintő tapasztalattal rendelkezik. Alapvetően az agrárirányú képzések értékteremtő munkáját segíti tankönyvkiadással, vizsgafelügyelettel.

Az Intézethez tartozik továbbá az Esélyegyenlőségi, illetve a Magyar Tanyákért Programiroda, valamint az Integrált Közösségi és Szolgáltató Terek (IKSZT) programjának lebonyolítása is.

A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat munkája, ezen belül az Állandó Titkárság feladatainak ellátása szervesen illeszkedik a NAKVI tevékenységébe.

A szaktanácsadás területén országos hatáskörrel rendelkezik, nyilvántartja a szaktanácsadói névjegyzéket, és működteti a szaktanácsadói rendszerhez kötelező képzési struktúrát. Ennek részeként tervezi e tevékenység gazdálkodók számára történő gyorsabb és hatékonyabb elérésének és finanszírozásának elősegítését.

A vidéki lakosság megtartása érdekében elindított **IKSZT program** keretében a helyben elérhető alapszolgáltatások körének bővítésére, minőségének és hozzáférhetőségének

javítására és többfunkciós szolgáltató központok létrehozására került sor. Az IKSZT-k kialakítását 335 jogosult fejezte be az infrastrukturális beruházások megvalósításával és a szolgáltatások nyújtásának megkezdésével.

A vidékfejlesztésben érintett intézményeket, társadalmi szervezeteket, szakmai testületeket, gazdálkodó szervezeteket a **Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH)** szervezi információs és együttműködési hálózatba.

Az EU minden tagállamában működik nemzeti vidéki hálózat. Az MNVH kiemelt feladatának tekinthető az agrár- és vidékfejlesztésben érintett szervezetek közötti érdemi szakmai párbeszéd és tapasztalatcsere megteremtése, a vidéki térségek megújításáért való közös cselekvés legkülönbözőbb formáinak kialakítása, továbbá a hazai és külföldi jó gyakorlatok minél szélesebb körben történő megismertetése.

A hazai vidékfejlesztés egyik legfontosabb szereplőjeként működő **LEADER Helyi Akciócsoportok** (HACS-ok) a vidéki térségeket teljes egészében lefedik. Jelenleg 93 HACS működik az országban. A HACS-ok a hazai LEADER program és más vidékfejlesztési intézkedések megvalósításában, az erre szolgáló európai uniós források felhasználásában és a vidéki közösségfejlesztésben játszanak kulcsfontosságú szerepet. A kis- és középvállalkozások szempontjából talán legjelentősebb vidékfejlesztési támogatási lehetőségek alapját a HACS-ok közreműködésével megvalósuló LEADER program, valamint a mikrovállalkozások fejlesztését és a turisztikai tevékenységek ösztönzését szolgáló jogcímekek alkotják, amelyekre 2012-ben is több alkalommal volt lehetőség támogatási kérelmek beadására. A NAKVI részt vesz a HACS-ok szakmai feladatainak koordinálásában.

A **Regionális Szaktanácsadási Központok (RSZK)** és a **Területi Szaktanácsadási Központok** szaktanácsadással és képzési programokkal közvetetten segítik a gazdákat, hozzájárulva vállalkozásaik fejlesztéséhez. A NAKVI, mint **Országos Szaktanácsadási Központ** közreműködik a Vidékfejlesztési Minisztérium ágazataiban működő államilag támogatott szaktanácsadás országos hatáskörű irányításában, a szaktanácsadási rendszer minőségbiztosításában, ellátja továbbá a szaktanácsadás operatív feladatainak végzése során a régiós, területi és helyi központok, valamint a szaktanácsadói tevékenység koordinációját. Információt szolgáltat a szaktanácsadók számára és megszervezi képzésüket, vizsgáztatásukat, valamint munkájukat segítő informatikai rendszert működtet.

A NAKVI az agrárgazdaság és agrár-vidékfejlesztési szakterületeken a szaktanácsadók tevékenységét engedélyező szervként jár el, így ellátja a **Szaktanácsadói Névjegyzék** vezetésével kapcsolatos hatósági feladatokat.

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)

A Hivatal 2012-ben jött létre a Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalba történő integrálásával. A NÉBIH alapfeladatai keretében az agrárium és élelmiszer ágazat vállalkozásai tekintetében többek között szolgáltatási, hatósági, ellenőrzési, minősítési, termékforgalmi, agrárpiaci rendtartási, szakigazgatási, tanácsadási

feladatokat lát el. Létrehozása óta fokozta a vállalkozók képzésére, ismeretterjesztésre irányuló tevékenységét.

A családi gazdaságok nyilvántartásba vételét a NÉBIH szakmai irányítása mellett a Megyei Kormányhivatalok végzik. 2012-ben a családi gazdaságok száma, 17 763 volt. A NÉBIH koordinálta továbbá az őstermelők nyilvántartásba vételét is.

1. sz. Melléklet – Kérdőíves felmérés és mélyinterjúk

2013 március-áprilisában online kérdőíves felmérést végeztünk kamarai regisztrációval rendelkező hazai vállalkozások körében. A kérdőívet 3073 db 250 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozás töltötte ki és küldte vissza a meghatározott időtartamon belül. A vállalkozások regionális és ágazati és méret szerinti összetételét a következő táblázatok tartalmazzák.

1. VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE MÉRET SZERINT

0-1 fő	44,0%
2-9 fő	37,0%
10-49 fő	11,0%
50-250 fő	3,3%
nincs válasz	4,7%

2. VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE GAZDASÁGI ÁGAK SZERINT

Bányászat	0,3%
Egészségügyi, szociális ellátás	4,2%
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	16,6%
Építőipar	16,2%
Feldolgozóipar	7,7%
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	6,3%
Kereskedelem, javítás	23,1%
Közigazgatás, védelem	0,3%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1,9%
Oktatás	4,9%
Pénzügyi közvetítés	3,9%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	4,2%
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	3,6%
Villamosenergia-, gáz, gőzellátás	1,3%
nincs válasz	5,4%

3. VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE RÉGIÓK SZERINT

Dél-Alföld	25,8%
Dél-Dunántúl	6,0%
Észak-Alföld	20,9%
Észak-Magyarország	10,4%
Közép-Dunántúl	2,4%
Közép-Magyarország	25,6%
Nyugat-Dunántúl	3,6%
nincs válasz	5,4%

A beérkezett válaszokat a fenti dimenziók mentén újrasúlyoztuk, a KKV szektorra vonatkozó táblázatokat ennek megfelelően állítottuk össze.

2. sz. Melléklet – Kérdőív

A vállalkozása mely régióban van bejegyezve?

- Észak-alföldi régió
- Észak-magyarországi régió
- Dél-alföldi régió
- Dél-dunántúli régió
- Közép-dunántúli régió
- Közép-magyarországi régió
- Nyugat-dunántúli régió

Vállalkozása mely ágazatban működik?

- Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat
- Bányászat
- Feldolgozóipar
- Villamosenergia-, gáz, gőzellátás
- Építőipar
- Kereskedelem, javítás
- Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
- Szállítás, raktározás, posta, távközlés
- Pénzügyi közvetítés
- Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás
- Közigazgatás, védelem
- Oktatás
- Egészségügyi, szociális ellátás
- Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás

A vállalkozás foglalkoztatottainak száma

- 0-1 fő
- 2-9 fő
- 10-49 fő
- 50-250 fő
- 250 fő fölött

Hogyan ítéli meg vállalkozásának jelenlegi helyzetét?

- Jó
- Közepes
- Rossz

Hogyan ítéli meg vállalkozásának kilátásait?

- Javul

- Nem változik
- Romlik

Értékelje, hogy az alábbi tényezők mennyiben akadályozzák a vállalkozás növekedését

	1 - nem akadályozzák	2	3	4	5 - nagyon akadályozzák
Magas adó- és társadalombiztosítási terhek					
Adminisztrációs terhek					
Gazdasági szabályozás kiszámíthatatlansága					
Nem kielégítő kereslet					
Erős verseny					
Tisztességtelen verseny					
A vevők fizetési késedelmei					
Tőkehiány					
Hitelhiány					
Beszerezési nehézségek					
Meglevő kapacitásainak korszerűtlensége, elavultsága					
Szakképzett munkaerő hiánya					
Egyéb akadályozó tényezők					

Végzett-e bármilyen innovációt vállalkozásában az elmúlt évben, illetve tervezi-e a következő évben?

	Elmúlt évben	Tervezi-e a következő évben	Nem volt és nem is tervezi	Elmúlt évben is és jövőre is tervezi
Termék-innováció (új vagy jelentősen javított termék vagy szolgáltatás)				
Folyamat-innováció (új vagy jelentősen javított termelési, gyártási stb. eljárás)				
Marketing-innováció (jelentős változást eredményezett a termék piacra dobásában: csomagolás, reklámozás)				
Szervezet-innováció (változás a vállalkozás szervezési-szervezeti módszerében, munka szervezésében vagy külső kapcsolatokban)				

Részt vesz-e valamilyen hálózatos együttműködésben az alábbi területeken

- Tanácsadás
- Szerszám-, gép- kölcsönzés
- Üzletszerzés
- Közös beszerzés
- Értékesítés
- Termelés
- Egyéb:

Internet használat a vállalkozás életében

- Saját honlappal rendelkezik
- Online értékesítés
- Marketing akciók interneten
- Nem használja az internetet a vállalkozás életében
- Egyéb:

Tervezi-e, hogy megjelenik az export-piacon az elkövetkező évben? Ha igen, melyik régióban?

- Európai Unió tagországai
- Egyéb ország
- Már jelenleg is exportáló vállalkozás
- Nem exportál és nem is tervezi

Ha üzleti tanácsra van szüksége, az alábbiak közül kihez szokott fordulni?

- Család
- Üzleti partner
- Szakmai szövetség, érdekképviselő
- Vállalkozásfejlesztési szervezet
- Kereskedelmi bank
- Nem fordul külső segítséghez
- Egyéb:

Vett-e igénybe a vállalkozása működésével, fejlesztésével összefüggő képzést az elmúlt egy évben?

- Igen
- Nem

Tervez-e igénybe venni a vállalkozás működésével, fejlesztésével összefüggő képzést az elkövetkező egy évben?

- Igen

- Nem

Cége működéséhez vagy fejlesztéséhez az elmúlt egy évben igénybe vette-e az alábbi formák valamelyikét?

	Igen	Kértem, de részben elutasítottak	Kértem, de teljes mértékben elutasítottak	Nem kértem
Belső források (tulajdonosi, baráti, rokoni kölcsön vagy tőke)				
Banki folyószámlahitel				
Banki forgóeszközhitel				
Banki beruházási hitel				
Széchenyi Kártya Hitelprogram valamelyik hitele				
Egyéb támogatott hitel (pl. MFB)				
Garanciaintézmény garanciájával nyújtott bankhitel				
Vissza nem térítendő állami támogatás				
Mikrohitel (Új Széchenyi Hitel, Országos Mikrohitel Program)				
Lízing				
Factoring				
Külső befektető által befektetett tőke (kockázati tőke, üzleti angyal)				
Kötvénykibocsátás				

Az elkövetkező egy évben tervezi-e újabb forrást bevonni az alábbi csatornák valamelyikén keresztül?

- Belső források (tulajdonosi, baráti, rokoni kölcsön vagy tőke)
- Banki folyószámlahitel
- Banki forgóeszközhitel
- Banki beruházási hitel
- Széchenyi Kártya Hitelprogram valamelyik hitele
- Egyéb támogatott hitel (pl. MFB)
- Garanciaintézmény garanciájával nyújtott bankhitel
- Vissza nem térítendő állami támogatás
- Mikrohitel (Új Széchenyi Hitel, Országos Mikrohitel Program)
- Lízing
- Faktoring
- Külső befektető által befektetett tőke (kockázati tőke, üzleti angyal)
- Kötvénykibocsátás
- Egyéb:

Igaz-e az Ön vállalkozására?

- A vállalkozás tőkéjének legalább 51%-a nő, vagy nő(k) a bejegyzett tulajdonos(ok) és az ügyvezetést nő látja el
- A döntési kompetenciákkal bíró vezetők, munkavállalók legalább 51%-a nő
- A munkavállalók legalább 51 %-a nő
- Megváltozott munkaképességű személy van a tulajdonosok, vagy a vezető beosztásúak között
- A munkavállalók legalább 10%-a, de legalább 1 fő megváltozott munkaképességű
- Van a tulajdonosok, vagy a vezető beosztásúak között roma származású személy
- Legalább 20 %-ban, de minimum 1 fő erejéig alkalmaz roma származású munkavállalót

